Palle Rosenkrantz

Markens liljer

Bibliotek 1800

Palle Rosenkrantz

Markens liljer

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Palle Rosenkrantz: *Markens liljer* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Palle Rosenkrantz: *Markens liljer* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Forfatterens forord

Kære hr. redaktør!

De har bedt mig skrive et par før-ord om den roman, som jeg ved Deres elskværdighed sættes i stand til at offentliggøre i Ekstrabladet fra 1. oktober. Det er meget ærefuldt, men det er svært at gøre det. Vi kender alle den situation, hvori en dramatisk forfatter befinder sig dagen før en premiere. Bladenes interviewere indfinder sig hos ham – i vore travle tider sker det hyppigt pr. telefon – dramatikeren giver sin inderste sjæl til pris, hvis han er lidt erfaren, i flere forskellige afdelinger. Berlingske får nogle partier af sjælen, Politiken andre, Ekstrabladet et tredje parti osv. Det glæder så digteren i flere forskellige udgaver at se sin inderste sjæl afdækket og sig selv hædret, alt skuespil autentisk fortolket, indtil forestillingen er løbet af stablen, og kritikken i de samme blade viser det fæ af en digter hen i den beskedne afkrog, hvor han og hans makværk har hjemme.

Tableau!!

Derfor holder jeg ikke meget af at udtale mig forud, men siden De beder så pænt om det og ellers er så rar, skal De få et par ord.

"Markens liljer" er en roman. Jeg gør mig ikke bedre, end jeg er. Den er så fuld af spænding, at jeg selv har måttet sidde til klokken to om natten og skrive, trods begyndende hovedpine, fordi jeg var så spændt på, hvad der skulle komme, at jeg måtte blive ved, til jeg var færdig.

Det er da noget, – ikke?

Den handler om mænd, der er svage, og kvinder, der er stærke – og omvendt. Den handler om kærlighed og had, om last og dyd. Jag hader alkovelitteratur, alle udpenslinger af erotiske situationer, men jeg hører heller ikke til dem, der i litteraturen hævder teorien om "storken". Den handler om forbrydelse, om den største og hyppigste af alle forbrydelser: Livet.

Men på de punkter lader jeg roligt læseren vente, til de en gang er begyndt på min roman om de københavnske kvinder, der er som markens liljer: "de sår ikke, de spinder ikke o. s. fr. – men Thit Jensen og Olga Eggers forsvarer dem."

Dem kan der siges meget spændende om, og jeg kan sige noget! Spændende er min bog, det tør jeg love.

Aktuel? Den form for aktualitet, som min højtærede kollega, Svend Leopold, en gang benyttede, at tegne en række ærede samtidige af, så alle kan kende dem, holder jeg ikke af. Jeg vil ikke give et billede af bankdirektør Ussing, der ligner ham, så ingen kan tage fejl, og så lade ham gå ud på Nørrebro og begå tre små rovmord. Jeg vil ikke afbilde min tidligere redaktør fra Kultorvet (skønt det ville være en pudsig type at præsentere for københavnerne), og så lade ham udstede falske veksler i tvivlsomt dameselskab i et udvalgsværelse i Rigsdagen! Altså den art aktualiteter må mine læsere ikke vente.

Men typerne og byen vil jeg prøve at tage på kornet, jeg vil yde kvinden min hyldest og prøve på, om jeg kan være snedigere end mine læsere, spænde dem stærkere, end jeg har spændt mig selv.

Kedelig skal romanen ikke blive, det lover jeg, og *jeg* kender den. Det er velsignet, at den ikke skal kritiseres af andre end

læserne, og de bliver fornøjede med den, så vist som vi alle gerne læser om skønne kvinder og lastefulde mænd – og omvendt.

Mere tør jeg ikke sige.

Deres hengivne

Palle Rosenkrantz

Forspillet

(En ung kvinde forskriver sig til Djævelen).

Det var bidende koldt. Det føg med frostsne, rigtig så det prikkede som synåle i ansigtet. Om gadehjørnerne stormede det, så det ordentligt kneb at vinde fodfæste, og så hvirvlede sneen fra dyngerne op imod den piskende byge. Vinden var nord, men i forstadens lange, lige gader kom den strygende fra alle hold.

Og som det isnede lige ind til det allerinderste!

Klokken kunne vel være hen imod halv et, lygterne brændte med blaf, og gaderne lå helt folketomme i halvmørke, som de gør i de store byer, når lysene bag ruderne er slukket. I en gadedør hist og her kunne der stå en politibetjent og skutte sig. Det gjaldt om at søge læ og kun vove sig frem, når det var absolut uundgåeligt, og inspektionen kunne tænkes at være i farvandet. I sådant et Herrens vejr holdt folk sig inde, selv bærmen sad og krøb sammen i de røgfyldte huler og lod sne og blæst rumstere gennem gader og gyder over plankeværker og mure, så det sang i dørhængsler og vinduesrammer. Det var ikke et vejr til at jage en hund ud i.

En snemand kæmpede sig frem mod den fygende blæst. Fra top til tå oversneet og overiset. Hans høje hat lignede en dampskibsskorsten i vinterblæst på Nordsøen. I pelskraven lå sneen tommehøjt, og snedriverne på fortovet lukkede sig vådt og tungt om de tynde lakstøvler. Han gik bare fremad, helt hjernetom, blot opfyldt af dette ene: at vinde frem. Der var ikke

tale om at få fat i en vogn. Hjem skulle han, og langt havde han at gå. Han havde været ude hos en ven for at spille bridge, var blevet siddende lidt længere end de andre og havde slet ikke lagt mærke til, at den kolde, klare frostaften var blevet en forrygende snestorms nat.

Han måtte igennem det. Sneen prikkede ham i ansigtet, og kulden kneb ham i ørene. Men han bøjede bare hovedet og stangede sig gennem vejret som en bøffel.

Tæt nede ved Søerne i en af de fattige Nørrebro-gader blev han stående for at puste. Snefygningen hvirvlede ind om hjørnet og rejste en mur for ham, der måtte tages med storm. For rigtig at samle sig til angrebet trådte han ind i døråbningen med læ mod vindstødene. Han løftede hatten, der snærede ham om panden som en jernring, det dryssede med sne fra skyggekanten. Så knappede han pelsen op og rigtig rystede den, så sneen faldt af i store flager, og støvlesålerne slog han mod trappetrinene for at løsne snelagene, der klæbede sig tommetykt i svangen.

Med ét blev han opmærksom på noget, der sad eller lå i krogen op ad gadedøren i det gamle hus, hvor han tilfældigt havde søgt læ. Det lignede en bylt gamle klæder, et fruentimmersjal. Sort og gråt. Sneen var smeltet af det, og i denne døråbning nåede fyget ikke. Han var i færd med at knappe pelsen om sig og sætte an mod uvejret, så slog det ham, at det kunne være et menneske. Han bøjede sig ned mod bylten. Det var noget blødt, noget varmt, noget levende. Han fik tag i en meget tynd arm, den ruskede han. Men bylten rørte sig ikke. Det var mørkt i gadedøren, og han fik fundet en lommelampe frem. Det tynde elektriske lys faldt i en stribe ned over bylten.

Han trak sjalet til side og lod lyset glide opefter. Det strejfede et fint, ganske blegt pigeansigt. Øjnene var lukkede og læberne ganske let åbne.

Hun sov – eller var måske …?

Han ruskede stærkere, og med et skrig fo'r den sovende op. Ligesom én, der drømmer om vold og overfald. Han lod fingeren glide fra knappen på lommelygten, og det blev igen helt mørkt.

"Hr. betjent," bad hun, "hr. betjent, De må ikke tage mig. Jeg skal nok gå hjem. Jeg har ingen ting gjort."

"Jeg er ikke betjent," sagde han smilende. "Men her kan De ikke sidde og sove, De fryser ihjel."

"Hvad gør så det," hviskede hun frygtsomt, "der er ingen, der savner mig. Lad mig sidde, herre. Jeg sov så godt."

Han tog et let tag i hendes arm og førte hende ud mod fyget og blæsten.

Hun strittede imod og trak sig tilbage mod den låsede gadedør.

"Bor De her?" spurgte han.

"Nej," svarede hun.

"Hvor bor De?" spurgte han videre.

"Ingen steder," sagde hun og begyndte at hulke. Han kunne mærke, hvor hun rystede af kulde nu, da søvnen var gledet af hendes stive lemmer. Hun talte med en udpræget fremmed accent, det var let at høre, at hun ikke var dansk, men de ord, hun brugte, var rigtige nok.

"Her kan De ikke blive," sagde han lidt skarpt. "De fryser ihjel. Når De intet hjem har, må jeg tage Dem med til en politistation.

– Det er min pligt," føjede han til, ligesom for at undskylde sig. Hun hulkede, så hun ikke kunne få et ord frem.

Pludselig rev hun sig løs og sprang ned i gaden, lige mod vinden, der tog et tag i hende, så sjalet løsnede sig og fløj fra hendes skuldre.

Han gjorde et skridt efter hende og greb sjalet i flugten. Hun blev stående bøjet mod vinden. I lygteskæret fra gadehjørnet så han nu, at hun havde kludesko på fødderne og kun en tynd, slidt bomuldskjole om sig.

Han skyndte sig at lægge sjalet om hende. – "Hvor skal De dog hen?" spurgte han, helt forlegen, blot for at sige noget.

"Ingen steder," svarede hun.

Og så bøjede hun sig forover og gik mod blæsten.

Rent uvilkårligt fulgte han efter.

Hun gik lige frem mod søen, der lå dækket af tynd is. Da hun nåede stensætningen ved bredden, blev hun stående et øjeblik. Så trådte hun ud over kanten, og isen brast under hende med et kort knæk.

Han nåede lige at få fat i hendes arme og drage hende op. "Men er De forrykt?" hvislede han mellem tænderne.

Vandet drev af den korte kjole, og kludeskoene var blevet nede mellem isflagerne.

Hun hulkede heftigt, og hele hendes legeme sitrede af kulde.

Så slog han begge armene om hende og løftede hende op. Hun vejede ikke mere end et tolv års barn.

Han bed tænderne sammen og trådte fast i sneen. Nu kom vinden strygende langs husrækken, og ført af den gik han fremad mod jernbanedæmningen mellem Søerne.

Hun havde lagt sin højre arm om hans hoved. Med den venstre hånd hold hun sjalet fast. Hovedet skjulte hun ned i den våde pelskrave, ligesom ville hun suge til sig varmen, der steg op fra ham.

Han tænkte slet ikke, gik blot fremad, ført af blæsten. Sneen faldt bag dem og skjulte fodtrinene straks, de var trådt.

Pigebarnet løftede hovedet og så på ham med store, forskræmte øjne.

"De må ikke aflevere mig til politiet," bad hun, og han følte taget af hendes hånd fast om sin nakke.

Han rystede på hovedet og svarede ganske sagte: "Nej – vær De blot rolig."

Så gik han videre, fast og sikkert, i den fygende sne. Kun var det, ligesom vejede hun mere til. Igennem hans hoved fo'r pludselig erindringen om den mesterlige skildring i Daudets "Sapho". Ligesom den unge kunstner hos Daudet bar han et pigebarn i sine arme, følte, hvor hun tyngede for hvert skridt.

Han smilede hen for sig og gav sig til at tænke over det. Nu var han nået frem til jernbanedæmningen ved Åboulevarden, dér standsede han et øjeblik. Hun løsnede taget om hans nakke, men han løftede hende blot højere op. Hun kunne ikke træde ned i sneen i de bare strømpefødder!

Der kom en ensom droske rullende ned ad Åboulevarden – det var i tiden lige efter krigens afslutning. Han råbte den an. Og det føjede sig således, at den var tom, og kusken, der sad halvsovende på bukken med kraven op om ørene, tog et tag i tøjlerne, så den magre hest næsten satte sig på bagbenene og rutsjede frem i det glatte føre.

Med den venstre hånd åbnede han døren og satte forsigtigt pigebarnet ind i vognen.

"Hvor bor De?" spurgte han.

"Ingen steder," svarede hun sagte og forlegen.

Han stod et øjeblik helt rådvild. Kusken bøjede sig ned mod ham. Sneen stod om vognen som en hel sky.

Han nævnede et nummer på et hus i Toldbodgade og sprang ind i vognen, idet han slog døren i med et skarpt smæld.

Og vognen rullede videre i snefoget.

Hun sad sammensunken i et hjørne af vognen. Han talte ikke til hende, tænkte blot på, hvad han skulle stille op med hende. Vognen holdt, han steg ud og betalte kusken. Pigebarnet sad endnu i hjørnet, hun vendte sit blege ansigt mod ham og stammede: "De vil ikke overgive mig til politiet, vel? De må være god mod mig, lad mig så hellere gå."

"Snak!" sagde han kort, "se nu at komme ud." Vinden føg sneen ned fra den åbne Skt. Annæ Plads om de høje huse på hjørnet, fogene piskede i ansigtet som synåle, det var bidende koldt.

Hun krøb ud af den lave, lukkede vogn og stod så rystende af kulde ved hans side på strømpesokker i den høje sne. Kusken så et øjeblik forundret på det underlige par, så løftede han pisken og drev sin magre hest fremad, mens det knirkede i de gamle hjulfælge.

Porten hvinede på sine hængsler, og snemanden nikkede til den unge pige. –

"Denne vej," sagde han, og hun fulgte ham gennem den mørke port ad trappen til husets stueetage, hvor han åbnede

døren til en entré.

Han gik foran, og kort efter stod hun i en stor tre fags stue, der belystes af en gammel kirkekrone, som hang i loftet. Der var varmt derinde, og hun satte sig i en krog ved døren på en stol, afventende hvad der nu skulle ske.

Han rev pelsen af sig, rystede den i entreen og hængte den op – så trådte han ind i stuen og stod nu foran hende, fuldt belyst af lyset fra den elektriske krone. Det var en slank, ung mand, klædt i et sort smokingsæt, yderst moderne og elegant, et blåt silkehalstørklæde var knyttet over det hvide skjortebryst. Hans hår var kulsort, omhyggeligt skilt på midten. Han kunne se ud til at være midt i trediverne, ansigtet var fint og smalt, tænderne stærke og hvide under røde læber, et spidst fuldskæg dækkede den underste part af ansigtet, næsen var let krummet, og over de dybtliggende, sorte øjne hvælvede sig skarpt trukne bryn, det venstre trukket let opefter. – Hans blik hvilede på hende, og der ligesom gennemfo'r hende en gysen.

"Er De våd?" spurgte han.

Hun nikkede.

"Og De fryser?"

"Ikke nu," sagde hun –

Han drejede sig på hælen og gik hurtigt ind i stuen bag det store værelse. Så vendte han tilbage med en sleben karaffel. "Det er whisky," sagde han. "Kan De tåle det?"

Hun nikkede.

"Drik så et glas, det varmer altid, og så skal jeg tænke over, hvad jeg kan gøre for Dem."

Hun drak, og det rislede som ild gennem hals og spiserør.

Han trådte hen til hende. "Deres fødder er som is," – sagde han efter at havde taget om hendes ankel. "Jeg risikerer jo, De får lungebetændelse. De er naturligvis dyngvåd. Se at få de våde klæder af Dem."

Hun begyndte langsomt at vikle sjalet op – så lod hun det glide ned på gulvet. –

Han stod foran hende og betragtede hende, mens han tænkte over, hvad han skulle gøre.

"Hør," sagde han, "jeg har et badeværelse, De kan få et varmt bad, hvis De vil. Bagefter skal jeg se, om jeg kan skaffe Dem noget at spise."

Hun rejste sig. – "Hvor er badeværelset?" spurgte hun.

"Kom med mig," sagde han, og hun fulgte ham gennem døren ud til en lang gang. Han åbnede en dør ind til et stort værelse med røde fliser på gulvet og fliseklædte hvide vægge. Et bassin var sænket i gulvet, og på et stort servantebord stod en hel opmarch af flasker og toiletrekvisitter. Der var centralvarme i rummet, lyst og indbydende så det ud.

Hun så sig om, mens han betragtede hende smilende.

"Sådan noget er De vel ikke vant til?" spurgte han.

"Å, jo," sagde hun, "i mit hjem havde jeg et badeværelse ligesom dette."

Han studsede. "Så – hvor er De fra?"

"Jeg er russerinde," sagde hun.

"Og De hedder?"

"Olly Petrovna," sagde hun. –

Han lo. "Jeg står og spørger Dem ud. Nu skal jeg lade vandet løbe i karret. Kan De tåle 32 grader – Reaumur?"

Hun nikkede og begyndte mekanisk at klæde sig af, mens han syslede med varmt- og koldtvandshanen.

Da han vendte sig mod hende, stod hun i sin stumpede særk på bare ben. Han betragtede hende nærmere. Hendes ansigt var lille og ovalt, to store, brune øjne stirrede forlegent mod ham, det mørke hår hang tjavset om det lille hoved, og hun var så mager, så han tydeligt kunne se kravebenene, de tegnede sig som saltkar på hendes tynde, hvide hals. Hendes arme og ben var ganske tynde; hun syntes ikke at føle mindste generthed ved at stå således foran en ganske fremmed mand.

Han smilede. "Tag De nu det bad og se at blive varm, så skal jeg nok finde noget at give Dem på, når De kommer op af vandet. Der hænger et stort badeklæde over varmeapparatet, det kan De foreløbig svøbe Dem i."

Og dermed gik han.

Hun krængede særk og uldtrøje over hovedet og trådte forsigtigt ned i det dampende bad, hvor hun lod det hede vand varme sine stive lemmer.

Han stod igen i den store stue og smilede hen for sig. Det var noget af et eventyr. En lille proletarpige fundet i en gadedør på Nørrebro, så trukket op af Peblingesøen og ført hjem i en droske fra firserne, for at afsløre sig som en lille russerinde med fine lemmer og store, brune øjne, en ung dame, der hjemme havde et badeværelse lige så henrivende udstyret som hans. Måske en fyrstinde.

Han lo.

Så gav han sig til at lede i spisestuens buffet og fandt frugt og kager frem. Dem stillede han på en bakke med en karaffel

portvin og nogle glas, bar bakken ind i den store stue, tændte den elektriske kamin, der spredte et rødligt skær over det store isbjørnetæppe, der lå foran den, over de dybe lænestole og det lille tyrkiske bord, tændte sig så en cigaret og satte sig til at overveje.

Når nu den lille pige kom op af det varme bad, måtte hun have noget tøj at tage på. Han måtte have at vide, hvem hun var. Hun måtte overnatte hos ham. Nå, det gav sig nok alt sammen. Men hvad skulle han give hende at tage på? Han smilede og rejste sig. Inde i hans klædeskab lå et sæt silkedamepyjamas, oprindelig bestemt som filippine-gave til en lille dame ved et teater. Der var kommet en kurre på tråden mellem hende og ham, inden gaven blev afleveret. Det kunne ikke være bedre. Den skulle hans lille protegé have på. Nu var han spændt på, om hun ville tage den med samme overlegenhed, som hun havde taget badet.

Den var lyserød og nydelig – den ville helt sikkert klæde hende.

Han bankede på døren til badeværelset.

"Det er mig," sagde han.

"Kom ind," sagde hun.

Han trådte ind i badeværelset, hun sad i badet, gennemstrømmet af velvære. – En fin rødme var gydt over hendes lille ansigt, og hun smilede mod ham, ikke forlegent, og heller ikke ublufærdigt, blot ganske naturligt i velvære. Der var over hele hendes udtryk noget barnligt uskyldigt, der jog blodet op i hans kinder og gjorde ham usikker.

"Her er et sæt pyjamas," sagde han, og lagde sættet på en af de hvide stole i badeværelset. "Når De er færdig, har jeg en lille

forfriskning til Dem."

Og så trak han sig tilbage.

Det var virkelig et eventyr, tænkte han, da han sad foran kaminen og blæste ringene fra cigaretten ud mod det røde lys fra kaminen. Klokken var mange, men han følte sig slet ikke træt, han sad blot og ventede på eventyret, lidt usikker, men fuld af forventning.

Hun lå på den brede divan med fødderne vendt mod kaminen. Ganske lille og lyserød, med benene trukket op under sig. Han sad i en dyb lænestol, mellem dem stod bordet med vinen og kagerne. Hun havde spist godt, og nu røg også hun en cigaret, mens hun af og til skottede til sin vært.

Så sagde hun pludselig: "De ligner Chaliapin som *Mefisto* – om det så er Deres venstre øjenbryn, er det trukket opad, ganske diabolsk!"

Det var en ejendommelig replik for en lille pige, fundet i en port på Nørrebro en vinternat.

Han studsede.

"Chaliapin –?"

"Ja," sagde hun, "jeg har set ham flere gange på Operaen i Moskva. Vi kaldte ham *Løven*. *Mefisto* er et af hans allerbedste partier."

"Hvem er De?" spurgte han langsomt, med eftertryk på hvert ord.

"En lille pige, som skæbnen har stødt ud i eventyret," sagde hun melankolsk. "Jeg har sagt Dem, at jeg hedder Olly Petrovna. Det andet er ligegyldigt. I nat er jeg hos Dem. Hvor jeg er i morgen, er der ingen af os, der ved."

"Hm!" sagde han eftertænksomt. "De er altså en russisk flygtning – måske en lille prinsesse."

Hun nikkede: "Om så var, er det så ikke ganske ligegyldigt. I morges vågnede jeg i et smudsigt pigekammer på Nørrebro hos en fordrukken gæstgiver og hans kone. Jeg ved snart ikke, hvor jeg har været, og hvad jeg har gjort i de sidste måneder. Men det er også ligegyldigt – ganske ligegyldigt. I øjeblikket har jeg det godt. Det er Deres skyld, ikke sandt. Resten er ligegyldigt." Hun lagde sig på ryggen med hænderne under hovedet og blæste røgen fra cigaretten op mod loftet.

"De skal sige mig, hvem De er," sagde han bestemt. "Måske kan jeg gøre noget for Dem."

Hun nikkede. "Måske kan De, men hvor kan det egentlig interessere Dem at vide, hvem jeg er. Jeg kunne jo give Dem et navn og en historie, sand eller usand. Hvis jeg fortalte Dem sandheden, ville De tro, det var en historie. Jeg har oplevet så meget i det sidste halve år, at jeg næppe blev færdig med at fortælle, hvis jeg begyndte. Lad mig blot ligge stille og se på Dem, Mefisto. Jeg er ikke bange for Dem, jeg er ikke mere bange for noget."

"Jo, for politiet," sagde han med et let smil.

"Jeg hader politiet," sagde hun skarpt. "Jeg hader råhed og brutalitet. Vi fattige har ingen ret."

"Er De ganske alene her i byen?" spurgte han.

"Nej, far og mor er her også. Far er forfærdelig forfalden, og mor er gal. De sidder i en fattigrønne ude på Nørrebro, vi ejer intet, alt har vi mistet. Jeg har måttet tjene og gå på gaden. – Interesserer det Dem? Der er titusinder, der har lidt samme skæbne som vi. Til hvad nytte, hvorfor? Jeg er holdt op med at

spørge mig selv om det. Jeg er kun to og tyve år, men jeg dør snart, og dog ville jeg så gerne leve. – Er De sentimental?" Hun lo nervøst.

"Nej," svarede han, "det er jeg ikke. Men De har unægtelig vundet min interesse."

"Hvad er De?" spurgte hun.

"Doktor," sagde han, og føjede hurtigt til: "ikke læge, men *doctor philosophiæ*. Historiker og litterat."

"Er De rig?" spurgte hun og så sig om i værelset.

"Nej," sagde han, "men jeg klarer mig. Jeg kan også godt hjælpe Dem, lidt, mener jeg."

"Det er godt," sagde hun og rejste sig.

Der blev en pause. Hun sad på kanten af divanen og så fast på ham.

"Er De som alle mandfolk?" spurgte hun.

"Nej," sagde han fast. "Jeg kunne for eksempel aldrig tænke på at benytte mig af, at De således er kommet til mig."

"Hvorfor ikke?" spurgte hun, "det er dog blot naturligt."

Han så skarpt på hende: "Kunne De have sagt det for to år siden?"

"Nej," sagde hun, "men der ligger en afgrund mellem før og nu. Nu er jeg ingenting, og nu er alt ligegyldigt."

Han rejste sig med et sæt. "Netop derfor," sagde han kort.

Hun lo lidt hæst. "De ligner Mefisto, og dog er De ædel. Hvad hedder De?"

"Erhardt Langen," sagde han, "og De?"

"Olga Petrovna, prinsesse Demidoff."

"Altså prinsesse?"

"Ja," sagde hun. "Men derfor behøver De ikke at blive imponeret. Nu er jeg slet ingenting. Kun en lille pige, der nødig vil dø. Og nu er jeg nødt til at gribe den eneste chance, der byder sig. I aften er De min chance –"

"Drikker De whisky?" spurgte han.

Hun nikkede. "Jeg drikker alt."

"Godt," sagde han, "så laver jeg Dem en whisky-soda, og så taler vi to som kammerater om sagerne. De fortæller mig, hvem De er, og hvordan De er kommet her. Hvad der siden skal ske, bestemmer ikke vi, men skæbnen."

Og Olly Demidoff fortalte sin historie, monotont, ikke som om hun genoplevede det, hun fortalte, men som om hun aflagde en beretning efter ordre. Men alt, hvad hun fortalte, bar sandhedens præg, og han afbrød hende ikke med spørgsmål.

"Far tilhører en gammel slægt, der nedstammer fra Rurik, han var fra barndommen bestemt til at blive officer, tjente i mange år ved garde-kavaleriet i St. Petersborg og var en tid adjunkt hos zar Alexander den Tredje. Under et besøg i København lærte han min moder at kende, hun var dansk og sangerinde ved et lille teater. Hun fulgte med ham til Rusland, de blev gift, men far faldt i unåde hos zaren og måtte tage sin afsked. Han trak sig tilbage til sine godser, der ligger i Ingermanland mellem Finske-bugten og Peipus-søen. Der blev jeg født, jeg havde kun en broder Nikolaj, der var seks år ældre end jeg. Vi levede meget ensomt. Mor var svagelig efter min fødsel, og far var allerede den gang meget hengiven til drik. Men godset var stort, over 30.000 desjatiner, vi havde to adelige godsforvaltere og en mængde folk. Huset var stort og gammelt,

men min bedstefader, der havde været guvernør og var gift med en rig baronesse fra Letland, havde indrettet det smagfuldt. Far havde to søstre, der var gift med godsejere i egnen ved Moskva. Vi omgikkes dem ikke, men da jeg var 16 år gammel, blev det bestemt, at jeg skulle i huset hos min tante Anastasia i Moskva, i hvis hus min broder Nikolaj, der lå som officer i Moskva, havde fundet sit andet hjem.

Der levede jeg så et par lykkelige år, omgivet af den luksus, man kun træffer i de rige russiske familier. Jeg havde en fransk guvernante, spillelærer, ridelærer, lærte at tegne og male, blev kort sagt opdraget til alt det, som jeg nu ikke har den mindste brug for. Men nu er det jo ligegyldigt – det hele står for mig som en drøm. Alt, hvad jeg har brug for, er det dansk, jeg lærte som barn hjemme hos min moder.

Hun døde året efter min afrejse til Moskva, og far giftede sig året efter igen med en halvgammel datter af en af hans forvaltere. Jeg var sytten år gammel, da krigen brød ud. Min broder Nikolaj faldt i slaget ved Tannenberg, og far trådte atter ind i tjenesten.

I Moskva mærkede vi i det første år ikke meget til krigen. Vi levede som før den tid i selskabelighed og lediggang, og byen var fuld af unge officerer, der morede sig, når de havde orlov fra krigen. Blandt dem var en ung løjtnant, Sergei Nikolajevitch Apraxin, som ofte kom i min tantes hus. Han var meget smuk, meget rig, og straks fra først af viste han mig megen opmærksomhed. De sagde, jeg var pikant og intelligent, det var jeg måske også.

Nu er det ligegyldigt, også det; men jeg forelskede mig heftigt i Sergei, og vi blev forlovede. Vi var kun sammen i fire

måneder; når jeg tænker på det, så var det hele mit liv. Nu tænker jeg aldrig mere på det. Han var den eneste mand, jeg har elsket. Jeg kan vist slet ikke elske mere.

Men også det er ligegyldigt. –

Far blev såret under vore folks forfærdelige nederlag i Polen, han kom hjem til sit gods, og jeg blev kaldt hjem for at hjælpe min stedmoder med at pleje ham. Vi levede stille og tilbagetrukkent, så ingen mennesker, og hørte kun gennem rygter alt, hvad der skete i de forfærdelige måneder, da tyskerne trængte ind i landet og gik frem næsten til vore godser, da folket jog zaren bort for siden at myrde ham og zarina, da socialisterne kom til magten med Kerenski og endelig bolsjevikkerne ved den forfærdelige revolution styrtede hele Rusland ud i elendigheden.

Vi mærkede, at vore bønder ikke ville lystre mere, folkene forlod os, overførsteren og den ene forvalter blev myrdet, og vi levede hver dag i skræk for, hvad der ville komme. Vore smykker og rede penge havde vi gemt i klæder og kapper, indsyet i støvler og sligt for at kunne flygte, når det blev nødvendigt. Vi hørte dagligt fra naboerne om plyndringer og mordbrand, men vi turde ikke forlade huset, der lå i en skov langt borte fra alfarvej, og vi håbede på, at de Hvide skulle sejre og bringe orden tilbage. Det var en forfærdelig vinter, men så længe vinteren stod på, var der ro i nabolaget. Nogle få trofaste tjenestefolk havde vi beholdt, vi måtte hjælpes ad, og hvad jeg lærte i den vinter, er det eneste, jeg siden har haft brug for.

Men ud på foråret begyndte strejftogene efter korn og kvæg. Vi hørte grufulde beretninger om mord og plyndringer i egnen, og der vendte folk tilbage til landsbyen, der havde været i

kommunisternes forsamlinger og stod i tjeneste hos kommissærerne. Far besluttede så at søge til Reval og at se at slippe bort over Finland til Skandinavien; det hed sig, at i Finland var oprøret dæmpet og tilstandene gode igen. Så kom det en dag i foråret.

Vi sad ved middagsbordet, da vor trofaste tjener, Ivan, kom styrtende ind og råbte: 'Bolsjevikkerne kommer, de kommer i et stort tog med vogne og kanoner, det brænder allerede i landsbyen!'

Vi brød op, søgte til en lille hule i haven under et græsk tempel, som far havde indrettet til skjulested, og lod huset med indbo, staldene og alt i stikken. Der sad vi sammenkrøbne i to døgn, mens disse umennesker rasede og plyndrede på gården. De af folkene, der ikke havde søgt skjul, blev myrdede, alt forråd og alt, hvad der havde værdi, blev læsset på vogne. I kælderen lå fade med vin, der blev tømt, og larmen fra de støjende bander trængte ned i vort skjul. Ja, selv i templet over os huserede de, sønderbrød møbler, knuste vinduer og søjler, men indgangen til vort skjul opdagede de ikke. –

Efter to dages plyndring drog de bort, men inden de forlod slottet, stak de det i brand og tændte ligeledes ild på lader og staldlænger. Alt levende førte de bort med sig.

Det var ved daggry dagen efter, vi kravlede frem af vort skjul, far, min stedmoder, Ivan og en gammel pige. Min stedmoder var gået fra forstanden af rædsel. Hum mumlede ustandselig bønner og forstod næppe, hvad man sagde til hende. Alt var nedbrændt og lå i ulmende ruiner. Røgen drev hen over de forkullede, sammenstyrtede længer, og parkens træer var svedne af ilden. Far besluttede at søge redning ved flugt i håb

om at nå grænsen eller over bugten nå over til Finland. Den gamle pige kunne ikke følge med, men Ivan lovede at gå med os. Alt, hvad vi ejede, bar vi på os, vi var klædt som fattige bønder, men vore klæder var tunge. Kun meget lidt levnedsmidler kunne vi føre med os.

Jeg glemmer aldrig den sidste gang, jeg så mit barndomshjem. Sværtede ruiner, nedstyrtede bjælker, lig af myrdede folk, og så det rædselsfuldeste af alt: Disse umennesker var trængt ind i kapellet, der udgjorde den ene fløj af huset. Her havde de væltet sarkofagerne eller brudt dem op og plyndret ligene, og nu stod langs alleens træer lænet mod stammerne i række alle mine forfædres mænd og kvinder, balsamerede lig med flåede ligklæder i de underligste forvredne stillinger, bærende i deres arme brændevinsflasker. Deres indtørrede hoveder bar mærker af slag, og deres hvide tænder grinede mod os under de blåsorte læber.

Om jeg bliver hundrede år, vil jeg aldrig glemme denne række af døde, skændede, mishandlede og forhånede med latteren om de stumme læber, med hovederne på skæv og de tømte brændevinsdunke og flasker i favnen. –

Det var mit farvel til mit barndomshjem, som jeg aldrig skal se mere –"

Den unge kvinde tav og strøg sig med hånden over panden. Så greb hun sit glas og tog en stor slurk af det.

"Også det er ligegyldigt," sagde hun bitter, "men den, der har set det, kan ingen andre rædsler skræmme. At skænde og vanære de døde, er mere end at myrde de levende.

C'est drôle ça, mais c'est néanmoins la vérité.

Åh, nu begynder jeg at tale fransk," lo hun, "så må jeg have fået for meget spiritus. Men det er ligegyldigt – *je m'en fiche*." – – –

Han betragtede hende nøje, hendes kinder blussede, men det var varmen og vinen. – Hun tændte roligt en cigaret og kastede sig tilbage på divanen.

"Vil De høre mere?" spurgte hun.

Han nikkede.

"Hvordan vi slap ud af landet, ved jeg ikke rigtigt. Vi kørte med en trofast gammel bonde, der havde skjult sine øg i skoven, et stykke vej – en lang vej, tror jeg. Vi skjulte os om dagen, og vandrede eller kørte om natten. Det var forfærdelig dyrt, og det varede længe. Til Riga turde vi ikke gå, og nord på var det umuligt at komme frem. Alt var i forstyrrelse og oprør; vi nåede over grænsen til Letland, men den nat blev vor trofaste Ivan dræbt af nogle soldater. Med ham mistede vi en stor del af vor formue. Fra Libau lykkedes det os at nå til Danzig med et skib, og herfra fik far det ordnet således, at vi kom til Berlin hen på sommeren.

Dér troede vi os i havn, men det gik helt anderledes, end vi havde troet. Sergei Nikolajevitch var i Berlin. Vi søgte ham og traf ham. Det var, som skulle lykken vende tilbage, og så blev det den største ulykke.

Det er ligegyldigt nu, men jeg kan ikke fortælle det. Og Dem kan det desuden heller ikke interessere. Grev Apraxin elskede jeg, han var ung, smuk og rig, hans formue var anbragt i Amerika i god tid. Han var selv forlovet med en amerikanerinde – det sagde han mig frækt, da han … Nej, det vil jeg ikke fortælle. Jeg hader og frygter den mand – jeg hader ham, fordi

han er den eneste, jeg har elsket, fordi jeg elsker ham endnu, fordi han var så forfærdelig gemen. *Mais je m'en fiche*." Og hun tømte sit glas i et drag.

"Han skaffede os til København. I begyndelsen gik det nogenlunde, vi havde lidt penge, landsmænd tog sig af os, men så kom vinteren, far drak ustandselig, vi gled og gled, og til sidst gled vi til bunds.

Det er ligegyldigt – lad mig få et glas whisky endnu, et godt stærkt glas. Jeg elsker spiritus, det har jeg arvet efter far."

Han skænkede og blandede en ny whisky-soda til hende.

Der blev en lang pause, så sagde hun lidt tvært:

"Den historie kan tusinde russiske kvinder fortælle Dem – nogle af os er sluppet fra det med livet, men det er underligt at tænke på. Prinsesse Olly Demidoff, tjenestepige og *fille de trottoir*. Skål, Mefisto! – De svarer ikke, hvad tænker De på?"

"De er smuk, Olly," sagde han og tog hendes hånd.

"Er jeg?" lo hun, "*tant mieux*. For øjeblikket er det Dem, der disponerer over mig."

"Er De ked af det?" spurgte han.

"Næh," svarede hun, "ikke det mindste. De ser ud som en gentleman, De er velhavende, De er ung – jeg tilhører den, der finder mig. I aften har De fundet mig. *Voilá tout*."

Han betragtede hende opmærksomt.

"De tager fejl, Olly," sagde han alvorligt. "Måske er dette her et eventyr, måske er det ikke. De har fortalt mig en historie. De siger selv, den er dagligdags. Det er den set på baggrund af alt, hvad der sket uden om os i de sidste år; den interesserer også mig. Og De interesserer mig. Ikke som kvinde, jeg er ude over den alder, hvor enhver kvinde med et pikant ansigt interesserer.

Jeg kunne lide at eksperimentere med Dem. Hvis der er noget ved Dem. Det burde der være. Men jeg kan ikke se det endnu."

"Jeg forstår Dem ikke," sagde hun. "Har De måske en lille veninde, som De ikke vil bedrage?"

Han lo. "Nej," sagde han, "det har jeg ikke – for tiden ikke, og desuden ville jeg til enhver tid bedrage en lille veninde, hvis jeg fandt det umagen værd."

"Det må De bedømme," sagde hun mut. "Jeg er ikke påtrængende, jeg synes blot, at jeg skylder Dem at være imødekommende. Og jeg kan kun byde på mig selv."

Så tog hun atter en stor slurk af glasset. "Jeg er for ung til, at Deres ord skulle krænke mig," lo hun.

Han rejste sig. "De forstår mig ikke. De er endnu kun et barn. Et barn med forfærdelige erfaringer, et gammelklogt barn – jeg kunne lide at se Dem som kvinde. Jeg har kun gjort for Dem, hvad jeg var nødt til. Jeg er hverken ædel eller helgen, jeg er en underlig mand, siger folk, der kender mig. Mefisto, siger De. Godt, jeg hører til dem, der fornægter alt. Men jeg elsker magt og tror på magt. I min vold, afhængig af mig, betyder De ikke noget for mig; prinsesse Demidoff i al sin glans og herlighed ville jeg attrå at eje. Jeg kan måske gøre Dem til prinsesse Demidoff."

Hun lo. "Tror De?"

Han nikkede: "Hvis der er stål i Dem – men jeg må kende Dem, før jeg kan bedømme det. Så bliver dette her et eventyr. Men først så."

Hun rejste sig, støttet på sine tynde arme, og stirrede på ham: "Hvad mener De?"

"Olly," sagde han, "endnu ved jeg kun, at De er kvinde, at De har smagt på frugten fra kundskabens træ, og at De selv tror, at alt er ligegyldigt. De tager fejl. Jeg tilbyder at lære Dem at leve. Jeg skal tjene Dem som Deres tro og ydmyge tjener og bane Dem vej til livet, vejen tilbage til livet, som jeg opfatter livet. – Men jeg er Mefisto, og jeg kræver min løn for min tjeneste. Så længe det går opad, tjener jeg Dem, men når De står i solens glans på livets højdepunkt i glæde over nu- og fremtid – så skal De tilhøre mig."

Hendes kinder brændte. "Jeg har drukket for meget," hviskede hun, "dette lyder som et eventyr. Er De da Djævelen selv – er dette en drøm ...?"

"Jeg er Djævelen – siger De top, så slutter vi pagten – al verdens rigdom og lykke skal jeg lægge for Deres fod. – Men så, når alt er nået, skal De være min." Han knælede ned tæt op ad hende.

Hun lo underlig hæst, næsten hysterisk. Så slog hun hovedet tilbage. "Også det er ligegyldigt –"

Hans kinder brændte, og hans dybe, sorte øjne hvilede på hende – med ét mærkede hun en let svien i sin lille finger, hun så ned, der glimtede en gylden pennekniv i hans hånd. Hun skreg og sprang op. Så lo han –

"Nu dypper jeg denne lille guldpen i Deres blod – og byder Dem skrive Deres navn under på de linjer, jeg kradser ned."

Hun skælvede af bevægelse – og holdt åndedrættet tilbage. Han skrev, så rakte han hende en lille lap papir, hvorpå der stod skrevet:

"Mefisto, så længe det går opad mod målet, tjener du mig – når tinden er nået, tilhører jeg dig – og skal lyde ethvert af dine bud."

Hun lo nervøst –

Men hun skrev, som han bød hende, med sit blod: Olly Demidoff –. Så sugede han blodet af hendes sårede finger.

I en stund tav de begge. Så rejste han sig fra stolen, hvor han havde taget plads, og sagde: "Olly – døren der fører til mit soveværelse. Sengen er opredt, det er nu sent. De må være træt. Gå til ro. Jeg selv sover her på divanen, nu er også jeg træt, og jeg har drukket alt for meget i aften. Mine nerver er i oprør."

Hun rejste sig og gjorde, som han bød. Kort efter sov hun i den bløde seng, dækket af et edderdunstæppe, drømmeløst og trygt, som ungdommen sover.

Men han drømte og sov uroligt, han drømte om en sjæl, han havde købt, om de døde ætlinge af Rurik, hvis gravfred var krænket, og i hans drøm tegnede sig billedet af en spæd, ung kvinde på baggrund af en verden i flammer – en lille, grusom skæbne i det store, forvirrende alt!

Første del

1. En død mand i skoven

Hvor banen til Hillerød skærer Bernstorffsvejen lidt oven for viadukten ligger en lille skov kaldet Kildeskoven. En nyanlagt gangsti fører langs banen op forbi skoven til kirsebæralleen i det nye villakvarter bag Hesselgård, mod nord er skoven begrænset af en vej, der fra Baunegårdsvej svinger ned mod banen og derefter atter opad mod Gentofte. Skoven selv danner en slags trekant, hvor banelinjen er tredje side. Det er en hæslig lille skov, der en gang tilhørte Hesselgård. Træbestanden er mærkelig blandet, elm, ask, hassel og andre træer, der vokser på sur og sid bund. Skovbunden er skarntyder, nælder og andre vækster, der skyder op i sur bund. Nogle gangstier fører igennem den, men der færdes næsten aldrig mennesker dér, den ligger skummel, underlig moseagtig og vammel, næsten uhyggelig midt i en tætbefolket villaby, tæt op ad sporvejslinje og jernbane og dog, som hørte den til langt borte fra menneskers boliger, et skjulested for kryb mellem giftige urter.

Det var ved midsommertid en tør og sollys eftermiddag, en ung mand og hans kæreste fulgtes ad stien forbi jernbanen og bøjede ind i skoven for at være alene og usete, de forlod den smalle gangsti og bøjede ned mod de gamle udtørrede kilder, hvoraf skoven har sit navn. Det var usædvanlig tørt; den ellers bløde og fugtige skovbund var stivnet i tørken, og efter en stund at have siddet ved kilden, gik de to ind i den tætte skov for at følge jernbanelinjen og grøften tilbage til gangstien. Da de var kommet lidt ind i krattet, standsede de på en åben plet, hvor skovbunden var tørret hen under solens brand. Den unge pige udstødte et skrig: der lå udstrakt på ryggen en menneskelig

skikkelse, ubevægelig strakt hen på den næsten nøgne jord. Den unge mand trådte nærmere.

Det var liget af en yngre mand, klædt i et meget elegant blåstribet jakkesæt med usædvanlig velsyede støvler og hvide gamacher på fødderne. En hvid stråhat lå ved ligets side. Den unge man trådte helt hen til den døde og opdagede så, at der tæt ved den højre hånd lå en lang, gammeldags pistol. På ligets bryst var i jakken et hul, og her var tøjet stærkt farvet af blod, der havde plettet det meste af jakkens venstre side. Blodet var størknet, den døde måtte have ligget nogen tid på det ganske ubefærdede sted. Hovedet var bøjet noget bagover, ansigtet var blegt, skægløst, øjnene halvlukkede, håret sort og omhyggeligt skilt i midten.

Den unge pige skjulte ansigtet i sine hænder, ville slet ikke se på liget, men den unge mand tog pistolen op fra jorden. Det var en gammel forladepistol, prægtig indlagt i skæftet og forsynet med et navnechiffer, *E. v. B.* og en femtakket krone. Liget selv ville den unge mand ikke undersøge, han skyndte sig, fulgt af den unge pige, over banelinjen til en butik på Bernstorffsvejen, hvorfra han telefonerede til politistationen og underrettede dens personale om sit uhyggelige fund.

Få minutter efter var en vogn med politimænd afsendt, og det varede ikke et kvarter, inden politiet havde undersøgt stedet og ladet liget føre til det sted, hvor embedslægen kunne anstille den første retsmedicinske undersøgelse. At det drejede sig om et selvmord, blev ret hurtigt klart for myndighederne, og den derom afgivne rapport indeholdt følgende oplysninger:

Liget lå på ryggen, næsten lige udstrakt, jorden under det var plettet af nu delvis størknet blod, der var ikke blodspor om

liget, men klæderne om såret var gennemtrukket af blod. I brystet var der gennem jakken et rundt hul. Da man fjernede klæderne, konstaterede man, at dette hul var slået af en kugle, der forefandtes mellem vesten og jakken under ligets ryg. Den syntes at være trængt ind ved det sidste ægte ribben på venstre side, at have passeret maven, hvis øverste del den havde sønderrevet, idet den havde gennemboret tarmen i en længde af ca. 5 tommer, og derefter banet sig udvej ved det første falske ribben på højre side.

At det drejede sig om et selvmord, bestyrkedes deraf, at man i ligets brystlomme på højre side fandt en lille svinelæders tegnebog med fire nye hundredekronesedler og tre tikronesedler, desuden i vestelommen et kostbart, meget tyndt amerikansk guldur med en svær guldkæde, ligesom ligets hænder bar to værdifulde ringe med rubiner og safirer. Om rovmord kunne der således aldeles ikke være tale. Identiteten blev straks konstateret ved visitkort, der fandtes i tegnebogen og lød på Sigismund v. Bracht, adresse en villa på en sidevej til Bernstorffsvejen i kvarteret foran Hesselhøj. Den døde var politiet velkendt som en usædvanlig rig godsejer og stamhusbesidder, der med sin unge hustru nylig var flyttet ind i den på visitkortet betegnede villa.

Der fandtes derimod på liget intet, der kunne give oplysning om årsagen til selvmordet; der fandtes overhovedet intet skriftligt, og klædernes lommer var bortset fra en lille kæde med nogle nøgler og et guldcigaretetui helt tomme, som det er reglen hos unge mennesker, der sætter pris på at være mere end usædvanlig velklædte. Tiden for dødsfaldet, om det var morgen eller aften, kunne man ikke afgøre, men lægen, der

konstaterede fuldt indtrådt dødsstivhed, sluttede, at liget måtte have henligget på stedet, hvor det fandtes, i mere end et døgn.

Nogen yderligere undersøgelse og indgående dissektion blev ikke foreløbig fundet nødvendig. De oplysninger, der nu skulle indhentes, måtte først og fremmest søges i den afdødes bolig, hos hans enke og husstand.

Den politimand, der fik det vanskelige hverv at overbringe den unge kvinde efterretningen om hendes mands død, traf hende ikke hjemme. Hun var efter frokostmåltidet taget til byen med sporvogn, og endnu – klokken var henimod seks – ikke vendt tilbage. Husstanden bestod af en 30-årig tjener Jens Nielsen, der i en årrække havde tjent afdøde, af en husjomfru, en stuepige, en kammerjomfru og en chauffør.

Tjeneren tog mod meddelelsen, der satte ham ganske ud af fatning. Det varede noget, inden han kunne afgive en blot nogenlunde forståelig beretning om sin ulykkelige herres forhold. Liget fandtes onsdag ved femtiden, mandag havde v. Bracht været hjemme alene med sin hustru, med hvem han levede i bedste forståelse. Tjeneren havde intet usædvanligt mærket den aften; da han den næste morgen som sædvanlig ved ottetiden kom for at vække sin herre, der havde sit eget soveværelse i villaens stueetage, var v. Bracht stået op. Sengen var slået op og havde øjensynlig været tom nogle timer. I almindelighed plejede tjeneren at hjælpe sin herre med påklædningen, at bringe ham morgente, aviser og sligt. Men da v. Bracht var en mand, der stundom gik sine egne veje, gjorde tjeneren sig ingen tanker om årsagen til hans tidlige bortgang fra hjemmet. Det hændte ofte, at v. Bracht, der led af søvnløshed, stod tidligt op om morgenen og gik lange ture i

Dyrehaven. Han levede i den senere tid nogenlunde regelmæssigt, men hele huset vidste, at han ikke efter sit ægteskab havde opgivet sine ungkarlevaner helt. Han omgikkes en lille kreds af venner og havde fra sin tidligste ungdom været en mand, der, som det hedder, levede stærkt. Tjeneren måtte indrømme, at han havde nøje kendskab til en lang række af eventyr, hvor hans herre havde spillet den berømte spanske adelsmands rolle, og uden selv at være en Leporello eller kunne fremvise en liste på de berømte 1003, var den gode Jens Nielsen medvider i et betydeligt antal af ret interessevækkende eventyr. I den senere tid var dette dog blevet langt bedre, og Jens, der følte sig knyttet til sin herre med dyb hengivenhed, kunne umuligt tro, at selvmordet stod i forbindelse med noget elskovseventyr. Han kunne overhovedet slet intet angive, der kunne give en blot nogenlunde rimelig forklaring på den fortvivlede handling. v. Brachts formuesomstændigheder var mere end sædvanligt gode. Han havde arvet et stamhus efter en onkel, da han selv var otte år gammel. Hans forældre var døde kort før onklen, og han var blevet opdraget hos fremmede, selv den sidste af sin slægt. Som ungt menneske havde han opholdt sig i udlandet på rejser, havde besøgt alle verdensdele og oplevet de mærkeligste eventyr. Fem og tyve år gammel var han blevet gift med en englænderinde af gammel slægt, men ægteskabet blev efter fem år opløst, og han vendte hjem og tog ophold på sit gods. Landmand var han ikke, skønt stærkt interesseret for jagt og heste. Han læste meget, havde ypperlige kundskaber og megen kunstsans, var i det hele en ejendommeligt tiltrækkende ung mand, og det skyldtes kun hans underligt nervøse uro, hans hang til gæstebud og natlige udsvævelser, at han aldrig

fandt sig hjemme i nogen bestemt kreds. Slægtninge havde han ikke, naboerne, der egentlig gerne havde knyttet ham til sig, frastødtes af hans omgang med tvivlsomme mænd og ganske utvivlsomme kvinder. Han var blevet draget ind i nogle skandalehistorier, og han havde vendt sig fra sin kreds og var blevet nogenlunde ensom.

Så kom loven om ophævelse af stamhuse, han solgte sit stamhus, flyttede til hovedstaden og erhvervede den villa, hvor han boede ved sin død. Samtidig giftede han sig med en ung, ukendt dame, om hvem det hed sig, at hun i nogen tid havde været hans elskerinde. Hans formue var ubeskåret og androg efter tjenerens formening op mod tre millioner kroner. Han brugte mange penge, men synes altid at have nok, og hans vaner var usædvanlig flotte.

Kort sagt, i økonomiske årsager kunne motiverne til den fortvivlede handling ikke søges.

Politimanden kom i en meget vanskelig situation. Det var tydeligt, at tjeneren vidste meget nøje besked om sin herres forhold, sikkert langt bedre end den afdødes unge hustru. At underkaste hende et forhør nu ville være unyttigt og meget vanskeligt. På den anden side var der slet intet oplyst, der kunne afgive motiver for selvmordet. Ikke fordi politiet betvivlede denne antagelse, der bestyrkedes af alt det forefundne, men der måtte skaffes yderligere oplysninger, forinden sagen kunne afsluttes.

"Sig mig engang," spurgte politimanden, "hvem hørte til v. Brachts nærmeste omgang?"

"Mener De i den senere tid?" spurgte tjeneren.

"Ja," svarede den anden.

Tjeneren svarede eftertænksomt: "Ja, ser De, det er sagen; i den sidste tid omgikkes herren meget få mennesker. Fruens forældre lever, dem har jeg aldrig set, og herskabet taler aldrig om dem, når jeg er til stede. Herrens bedste ven var en dr. phil. Erhardt Langen, der i en række år har været pot og pande hos ham, ja næsten været uadskillelig fra ham. Han er videnskabsmand på alder med herren, lidt ældre, måske fyldt fyrre, ungkarl og i mange retninger en underlig mand, skønt jeg ikke har noget at klage på ham. I de senere måneder synes der at være kommet noget imellem herren og ham. Han kom her aldrig mere, det er muligt, at det skyldtes fruen, vi har lidt talt om, at dr. Langen førte herren på afveje. Men jeg har aldrig villet blande mig i det, og til mig har herren aldrig udtalt sig om de ting."

"Var der andre?" spurgte politimanden.

"Ja," svarede tjeneren, "så er der overretssagfører Kjær, som er herrens sagfører. Det er en herlig mand, som vi alle holder meget af. En glad, venlig mand, og vist en meget dygtig jurist, der står højt både hos herren og fruen. Han er også ungkarl, lidt oppe i fyrrerne, og kommer her meget ofte. Han er fuldstændig inde i herrens sager og vil ganske anderledes kunne give besked end jeg. Han bor ved sit kontor inde i byen i Rådhusstræde 37, første sal. Det var min mening straks at telefonere til ham."

"Det skal jeg besørge," sagde politimanden. "Nu vil jeg undersøge, hvad de andre husbeboere har at sige om sagen."

Den anstillede undersøgelse gav ingen som helst oplysninger ud over det, der allerede var fremkommet. v. Bracht var gået ud tidligt tirsdag morgen, ingen havde mærket det ringeste på ham i de senere dage, hvorimod han havde været glad og

veltilfreds. Det var meningen, at han og fruen skulle have været til Skagen på en biltur, og forberedelsen var allerede godt i gang.

Klokken blev henimod syv. Det ringede på døren til entreen. Det var husets frue, der kom hjem.

Tjeneren lukkede op. "Er herren kommet?" spurgte hun.

I det samme trådte politimanden ud af døren til dagligstuen. Han bukkede og sagde til hende: "Det er min sørgelige pligt at underrette fruen om, at der er sket en ulykke."

Hun stod foran ham i en helt hvid, ulden sommerspadseredragt, med en lyseblå, bredskygget stråhat på det sorte hår. Hendes store, brune øjne hvilede spørgende på ham, og hendes ansigt blev ganske blegt, kun hendes læber var stærkt røde.

"Er han død?" spurgte hun hæst.

Politimanden bøjede hovedet.

"Har han skudt sig?" spurgte hun åndeløst.

Politimanden bøjede atter hovedet.

"Hvor fandt De ham?" spurgte hun så; der var kommet en underlig isnende ro over hendes ansigt, en underlig frossen kulde over hendes stemme.

"I Kildeskoven for et par timer siden – han havde skudt sig i brystet."

Hun spurgte ikke mere, hun græd ikke, hendes ansigt forblev stivnet og blegt.

Politimanden kunne ikke spørge. Han bukkede og erklærede, at han rimeligvis senere måtte ulejlige fruen.

Derpå trak han sig tilbage for at indhente nærmere ordrer hos sin foresatte, men da han cyklede ned ad villavejen,

krydsede den tanke bestandig hans hoved: Hun vidste det, hun var forberedt på det, hun alene. Men jeg kunne ikke afhøre hende nu.

Da døren faldt i efter politimanden, gik den unge frue med faste skridt op ad trappen til sit værelse. Hun lagde mekanisk hatten på toiletbordet, afførte sig sin jaket og satte sig i en stol ved den åbne verandadør, stirrede tomt ud for sig, med hænderne foldede mellem sine knæ.

Sigismund var død, faldet for sin egen hånd, uden at efterlade sig et ord.

Således måtte hendes tanker være, men ikke en mine i hendes ansigt forrådte hendes tanker.

Kammerjomfruen kom ind; hun bad hende gå og blev siddende i den åbne verandadør, mens solen kastede sine stråler over havens og vejens grønne træer. Hun stirrede tomt hen for sig.

I en time blev hun siddende således, så ringede det på telefonen, der stod på et lille bord ved vinduet. Hun rejste sig melankolsk og tog hørerøret.

Der lød en mandsstemme i telefonen: "Det er Kjær. Er det Olly?"

"Ja," svarede hun.

"Isse er død, har skudt sig i går, siger de. Du ved det. Skal jeg komme ud til dig?"

"Nej, min ven," svarede hun fast. "Ikke i aften. – Hvad nytter det, Isse er død; og jeg forstår ikke det mindste, kan hverken tænke eller tale."

"Du er jo klog og fast, Olly, og du har oplevet så meget, at du også vil kunne bære dette," lød stemmen.

"Jeg kan bære alt," sagde hun fast, "også dette. Kom herud i morgen, Arthur, du ved, at dig stoler jeg på. Du er den eneste ven, jeg har. Men i aften må jeg være alene, jeg kan ikke tale med nogen, ikke engang med dig."

"Det forstår jeg godt," svarede han. "Blot en praktisk ting, du må ikke røre ved nogen af Isses sager, før jeg kommer i morgen. Politiet har ikke kunnet slutte undersøgelsen endnu, og de må forefinde alt, som det var, da han forlod huset."

"Du kan være rolig, kære ven," svarede hun, "jeg vil intet se af det, Isse har haft for sig selv. Jeg overgiver alt hans til dig i morgen."

"Jeg skal komme, Olly," sagde han, "vær nu stærk og bær det uundgåelige."

Og samtalen sluttede.

Men Olly v. Bracht, født prinsesse Demidoff, blev siddende ubevægelig ved verandadøren, til solen sank. Så tog hun et sovemiddel og sank hen i en dyb, drømmeløs søvn.

2. Eberhardt v. Brachts pistol

På politiassistentens kontor sad samme aften overretssagfører Arthur Kjær i dyb samtale om det, der var sket. Kjær var en mand i fyrrerne, slank, sportstrænet, yderst elegant og soigneret i sin påklædning, lys, med et venligt og tillidsvækkende ansigt. Han havde en fortræffelig forretning, var kendt som en dygtig og retskaffen sagfører, hvis store klientel hørte til byens og landets velhavende kreds. Som ungkarl og en udtalt ven af livets glæder og behageligheder havde han stået på en intim venskabsfod med sin klient Sigismund v. Bracht, hvis fulde fortrolighed han besad. Ingen kendte v. Bracht bedre end han, der havde ordnet hans pengeaffærer, bestyret hans gods og været hans rådgiver i utallige meget indviklede forhold, som v. Brachts ejendommelige natur havde bragt ham i. Kjær nød almindelig tillid, var en anset sagfører, og desuden en personlig bekendt af den omtrent jævnaldrende politiassistent.

De havde lige gennemgået de foreliggende rapporter og diskuteret motiverne til den rige godsejers fortvivlede handling.

"Jeg forstår det ikke," sagde Kjær. "Ikke således, at jeg ikke kunne tænke mig, at v. Bracht kunne begå selvmord. Tværtimod, hans nervesystem var meget uligevægtigt, på en gang impulsiv og afmægtig i initiativ var han den mærkeligste blanding af et mandfolk og en svækling, jeg nogen sinde har truffet. Han var en ypperlig sportsmand, en utrættet jæger, der elskede livet i naturen til lands og til søs, hærdet fra ungdommen af, fuld af lyst til eventyr og fuld af planer. Hans

kultur var sjælden, trods en underlig forvirret opdragelse og ret tarvelig skolegang. På de felter, han beherskede, kunst, historie, geografi, naturhistorie og særlig sociologi, var han næsten en videnskabsmand, hans sprogkundskaber var imponerende, han talte alle hovedsprog lige godt og var fuldstændig hjemme i verdenslitteraturen. På den anden side var han underlig svag og ubehjælpsom over for sjælelige vanskeligheder. Modgang knækkede ham fuldstændig, han savnede mod til at bære følgerne af begåede fejl, han var utryg over for sine bedste venner, mistroisk og mistænksom, derfor ofte troløs og uretfærdig. Også over for sine folk. Kort sagt, i modgangen faldt han sammen …

Jeg kan altså tænke mig, at der kan være sket et eller andet, der har påvirket ham med en pludselig magt. Måske et kærlighedsforhold af rent forbigående natur. Hans forhold over for kvinder har jeg aldrig kunnet forstå. Det var en væsentlig side af hans liv, han, der havde så rige evner, splittede dem netop af denne grund. Jeg fatter ikke, at en mand, der var behersket af sådan lidenskab, overhovedet kunne overkomme alt det, han i virkeligheden har kunnet overkomme. Vist var han en fruentimmerjæger, men det var kun én side af hans karakter, han var ved siden af dette en rig og vidtomfattende ånd, det mest charmerende menneske, jeg nogensinde har truffet.

Og så kunne han falde sammen som en klud, fortvivle over sig selv, ønske sig døden, klage og jamre sig, så jeg undertiden tvivlede om, at han var sjæleligt tilregnelig. Hvis nu en eller anden årsag – jeg kendte en del af hans eventyr, men langt fra dem alle – har hensat ham i en sådan tilstand af depression, og han ikke har kunnet gå til sin hustru, som han virkelig holdt af,

men over for hvem han principmæssigt skjulte sine eventyr, eller til mig, som han respekterede og derfor kunne skamme sig overfor, så er det muligt, at han i denne depression har opgivet det hele, givet efter for sin moralske fejhed og er flygtet for ansvaret."

Politiassistenten så op. "Dette er jo en udmærket psykisk forklaring, og den lyder helt rimelig, men den giver ikke et eneste af de fakta, som vi politimænd må søge efter for at give grundlag for vore rapporter. De antyder, at v. Bracht kan have befundet sig i et forhold, der har fremkaldt en depression. Økonomiske vanskeligheder er, som De i begyndelsen af vor samtale antydede, udelukket. Der kan altså være tale om handlinger, der involverer straffeansvar. Efter alle de oplysninger, De har givet om Deres ven, måtte disse handlinger søges på det erotiske område. Jeg har forstået Dem således, at Deres ven var et udpræget nydelsesmenneske, med et banalt udtryk en Don Juan, der ikke nærede overvættes respekt for kvinder og derfor indlod sig på allehånde løse og lette forbindelser selv nu, efter at have ægtet en dame, som han holdt af. Har De grund til at tro, at der ligger overtrædelse af sædelighedslovgivningen bag den fortvivlede handling?"

"Absolut nej," svarede Kjær, "jeg har kendt v. Bracht bedre end nogen anden. Jeg har aldrig truffet noget tilfælde af den art i hans liv. Han var ansvarsløs og letsindig over for kvinder; retfærdigheden byder mig at sige, at jeg misbilligede hans færd i mangt og meget. Men lovene i det borgerlige samfund overtrådte han ikke på dette felt. Hvad der gør mig sagen endnu vanskeligere at forstå, er netop det, at han ikke kendte til

skrupler over for kvinder eller deres retmæssige mænd og værger."

Politiassistenten så op. "Tror De, han kan være kommet i ulejlighed med en fader eller ægtemand?"

Kjær svarede: "Det er sket før. Jeg har ordnet nogle sager for ham af den art. Men derfor tror jeg, han ville være kommet til mig. Og derfor forstår jeg ikke et ord af det hele."

"Havde han andre venner end Dem?" spurgte politiassistenten.

"Han havde én, én, jeg ville kalde hans onde ånd. I øvrigt en fremragende og betydelig mand, som De sikkert også kender. Dr. phil. Erhardt Langen."

"Mefisto," udbrød politiassistenten.

Kjær nikkede. "Netop ham. v. Bracht havde truffet ham i Indien for nogle år siden. De var jævnaldrende og havde de samme interesser. Dr. Langen fik en næsten uindskrænket magt over v. Bracht og benyttede den hensynsløst egoistisk. Han er en betydelig mand, lærd, rigt begavet og dygtig, men han er den Djævel, han ligner, en rent ud sagt samvittighedsløs skurk. Jeg har været den tredje i forbundet. v. Bracht havde brug for en jurist, og jeg passede ham, dr. Langen havde brug for v. Bracht og måtte holde gode miner med hans juridiske rådgiver. Han søgte mig, drak dus med mig, viste mig tillid, bejlede ligefrem til mit venskab. Han var mig inderst inde modbydelig, men for Isses skyld – det var v. Brachts navn mellem fortrolige – holdt jeg gode miner til slet spil. Hans magt over v. Bracht var så ubegrænset, at jeg ikke kunne bryde den. Der var noget unaturligt over den beundring, v. Bracht, der selv var en lyrisk-romantisk, ofte næsten ridderlig natur, nærede

over for denne kolde og beregnende ærkekyniker. Jeg kunne se, hvorledes hver af dr. Langens handlinger gik ud på at søge fordel af den rige stamhusbesidder, kæle for hans laster, bringe ham bort fra god påvirkning og fjerne ham fra alle, men jeg kunne ikke udrette noget mod denne næsten mystiske suggestion. Jeg opdagede, hvorledes dr. Langen forsøgte at underminere mig, at gøre mig mistænkelig i v. Brachts øjne, hvad der efter hans mistroiske karakter var let nok. Det lykkedes dr. Langen at fjerne os fra hinanden, men så trængte v. Bracht til mine råd, og så blev det ved det halve skridt."

"Omgikkes de to endnu?" spurgte politiassistenten.

"Nej," sagde Kjær. "Det er en lang historie, der ikke vedkommer denne sag. v. Brachts hustru og dr. Langen kendte hinanden. Jeg har aldrig været klar over deres forhold til hinanden, aldrig brudt mig om at undersøge det. Jeg hader sladder. Jeg har spillet en vis rolle ved v. Brachts ægteskab, jeg tror, det var rigtigt, hvad jeg den gang gjorde. I det første år var dr. Langen husven, og hans magt over v. Bracht usvækket. Så indtrådte der i en periode, hvor jeg var parret fjernere, et fuldkomment omslag, og i de sidste måneder har dr. Langen været fuldkommen forsvundet af v. Brachts liv. Det tror jeg i det mindste. Vi har talt om ham ofte, v. Bracht længtes efter at ham hver eneste dag; det var mig ufatteligt, men det var således. Jeg har løseligt spurgt Olly – således hedder fru v. Bracht – om hun vidste noget, men, uagtet jeg tror at besidde hendes fortrolighed, har hun aldrig villet sige et ord om dr. Langen. Jeg har ikke set ham i et fjerdingår, og ved ikke en gang, om han er i byen."

"Ham må vi have fat i," sagde politiassistenten eftertænksomt. "Han siger dog næppe noget. Jeg har selv truffet ham før i tiden. Han er en overlegen ånd, en farlig mand, og nu synes han ved heldige spekulationer at være blevet en rig mand. Men det er dog muligt, at han kan meddele et og andet. På Dem forstår jeg, at sagen er Dem lige så uforståelig, som den er os andre."

"Ja," svarede Kjær, "jeg ser absolut intet og forstår ikke et ord af det hele."

Så blev der nogle minutters tavshed.

"Og fru v. Bracht?" spurgte politiassistenten pludselig.

"Jeg vil bede Dem overlade hende til mig," sagde Kjær alvorligt. "Hun er en ejendommelig kvinde, der med sine 24 år har en erfaring, som en lang levetid giver de færreste. Sensitiv, impulsiv, lutter nerver og sanser og så alligevel stærk over for lidelser. Jeg forstår mig dårligt på kvinder, mænd tror jeg, at jeg forstår. Dog har jeg studeret denne kvinde i de to år, jeg har kendt hende. Lidt forstår jeg. Det ville tage alt for lang tid at forklare dette. Vi kommer siden tilbage til det."

"Elskede hun sin mand?" spurgte politiassistenten.

"Nej," svarede Kjær. "Hun har været betaget af ham, men *elsket* ham. Nej, det tror jeg ikke, Olly er en kvinde med nerver og sanser, som jeg sagde; det, vi kalder hjerte og følelse, tror jeg ikke hun har. Eller har hun haft, så har livet dræbt alt sådant i hende. Fra rigdom og sikkerhed i et fyrsteligt hjem er hun blevet kastet ud i nød, nedværdigelse og ussel fattigdom. Det nærmere ved jeg ikke, men jeg aner, at hun har været så dybt nede, som en kvinde overhovedet kan komme. Ingen kan mærke det på hende nu, men hun ejer ikke noget oprindeligt

mere, hun er tildannet efter forholdene. Det kunne være gået i gænge alt sammen, men nu er dette forfærdelige sket, og hvad det bliver til, ved jeg ikke."

"Hun arver hele sin mands formue?" spurgte politiassistenten.

"Ja, hun er eneste arving. Testamentet har jeg skrevet, hun arver alt."

"En betydelig formue?" spurgte politiassistenten.

"Over tre millioner kroner," lød svaret, "ubehæftet og frit. Isse efterlader sig ingen gæld."

Politiassistenten rejste sig.

"Også det er et moment," sagde han. "Ganske vist her, hvor det drejer sig om selvmord, er det mindre betydende. – Nu skal De have tak for Deres oplysninger – der var blot en ting endnu. Min betjent blev noget overvældet ved enkens tilbagekomst, han er ung og uerfaren. Han glemte at få konstateret, at våbnet, vi fandt ved liget, også virkelig tilhørte v. Bracht. Har De kendskab til afdødes våben?"

"Det har jeg rigtignok," sagde Kjær, "jeg bilder mig ind, at jeg forstår mig på den slags, og det var netop én af vore fælles interesser. v. Bracht havde nogle aldeles vidunderlige våben. Det skulle ikke undre mig, om han havde berøvet sig livet netop med den smukkeste af dem, det ville stemme med hans excentriske natur."

Politiassistenten gik hen til et skab og vendte tilbage med den indlagte forladepistol, der var fundet ved liget. Han rakte sagføreren den, og Kjær tog den.

"Netop," sagde han, "det er den pistol, jeg tænkte på. Den er et vidunderligt stykke belgisk arbejde fra forrige århundredes

midt. Den har tilhørt v. Brachts bedstefader, Eberhardt v. Bracht. Den var pragtstykket i hans samling. Ja, han har ofte sagt til os, hans venner, når han viste pistolen frem: "Hvis jeg nogen sinde skyder mig, bliver det med den pistol." Nu er det altså sket. Han har desværre holdt sit ord; ingen af os har tænkt på, at disse hans ord kunne blive virkelighed."

Så tav sagføreren lidt, mens han vendte og drejede pistolen i sin hånd.

"Det må være et mægtigt sår, en kugle fra dette våben har givet. De sagde, v. Bracht havde skudt sig i brystet?"

Politiassistenten nikkede. "Ladningen kan ikke have været stærk. Kuglen var nok trængt gennem legemet, men den fandtes mellem vesten og jakken, hvor den var gået gennem kroppen. Nu skal De se."

Han gik hen til skabet og kom tilbage med en lille æske, hvoraf han forsigtigt fremtog en lille rund kugle. "Her er den, den er ikke slået flad, bare gået lige gennem legemet og så stoppet op. Doktoren sagde selv, at han fandt det underligt, men da våbnet var så gammelt, havde han ingen erfaring med hensyn til sår, frembragt af et sådant projektil. Det kan nok være, man skulle lade det nærmere undersøge."

Politiassistenten rakte Kjær æsken med kuglen. I det samme ringede telefonen, og politiassistenten gik fra lænestolen ved vinduet, hvor de to havde siddet, til skrivebordet, der stod midt på gulvet.

Han stod nu med ryggen til Kjær og førte samtalen med en af mandskabet, der havde en meddelelse at gøre ham. Kjær sad med kuglen i sin hånd. Rent uvilkårligt lagde han den op til pistolløbets munding.

Du godeste Gud! Alt blodet veg fra hans kinder. Kuglen var betydelig større end åbningen i løbet. Det var umuligt, at den kugle kunne være udskudt af dette løb!

Det havde politiet altså overset – enhver måtte kunne se, at her var ikke tale om selvmord. Hvis det var den kugle, der havde gennemboret v. Bracht, så var den udskudt af en anden pistol. Du godeste Gud!

Kjær sad lamslået et øjeblik, så samlede han al sin styrke. Assistenten ringede af, og vendte sig mod ham.

"Det er en ordentlig basse, den kugle – men det er jo også et svært kaliber, den pistol har," sagde assistenten.

Mekanisk lagde Kjær kuglen ned i æsken, lukkede den og rakte den til politiassistenten, der tog imod den og uden at åbne æsken satte den ind i skabet igen, hvor han samtidig gemte pistolen.

Kjær rejste sig. "Ja," sagde han roligt, "jeg kan ikke oplyse mere. Jeg har en del at gøre hjemme i aften. I morgen er jeg ganske til Deres disposition. Jeg har talt et par ord med fru v. Bracht i telefonen, hun bad mig ikke komme derud i aften, hun vil have ro. Jeg føjede hende, men De har vel ikke noget imod, at jeg er til stede i morgen, når De afhører hende?"

Politiassistenten tog sagførerens fremstrakte hånd: "Nej, tværtimod, det vil endogså være mig særdeles kært. Jeg stoler fuldstændig på Dem. De er jo hendes naturlige støtte som hendes sagfører og muligvis eksekutor i boet, ikke sandt?"

Kjær nikkede.

"Godt, så kom herud i morgen, så følges vi ad til fru v. Bracht; imidlertid skal jeg tænke over, hvad vi skal gøre for at skaffe

oplysning om motiverne. At det er selvmord er altså uden for al tvivl."

Kjær tog afsked og gik.

Da han stod nede på vejen, svimlede det for ham. Blodet susede for hans øren, og tankerne jog vildt gennem hans hoved. Nej, han kunne ikke gå derud, ikke tale med hende nu. I nat måtte hun have ro. Hvad der så end ville ske i morgen. Skulle han alligevel … Nej – nej – nej –

Han tog en vogn ved takstgrænsen og kørte hjem til byen. Ustandselig kredsede hans tanker om dette ene: Kuglen. – De må jo en gang sammenligne projektilet med løbets kaliber. Ufatteligt, at de ikke allerede havde gjort det. Og så ville det med et stå dem klart, at det ikke drejede sig om et selvmord, men om et *mord*.

Alt, hvad der havde fyldt hans liv i de sidste to år, ville blive givet til pris for offentligheden. Sigismund, han selv og Olly – først af alle Olly. Tænk Ollys navn sølet i skarnet, udråbt på gader og stræder.

Det hamrede i hans tindinger; var det dog tænkeligt, at det kunne undgå deres opmærksomhed? Hans første indskydelse havde været at fjerne kuglen, men det ville have været afsind. Assistenten talte om fornyet undersøgelse – den måtte afventes. Koste, hvad det koste ville.

Men de måtte blive opmærksomme på det derinde, det var jo noget, enhver våbenkyndig mand allerførst ville undersøge.

Og Olly?

Hans tanker vendte ustandselig tilbage til hende, han så hende for sig, hvid og rolig med de store, brune, dejlige øjne.

Nu kom alt dette forfærdelige, som han havde kunnet forhale en nat, men ikke afvende. For det lod sig ikke afvende.

Overretssagfører Kjær lukkede ikke et øje den nat. Hans tanker vendte bestandig tilbage til skabet, hvor de to tavse vidner lå, Eberhardt v. Brachts kostbare, gamle forladepistol og en kugle, som var fundet på Sigismunds lig, men som ingen menneskelig magt kunne have presset ned i løbet på den pistol.

3. De tre "musketerer"

I en lille, smukt indrettet stue i den fine ende af en af Vesterbros sidegader sad to unge piger ved et lille bord, hvor der stod en karaffel med portvin og en æske cigaretter. Værelset var udstyret med en vis diskret ynde, ikke just fin kultur, men nænsom smag: hvide gardiner, små silkebetrukne stole, små indlagte borde med nips, alt, hvad en lille, velsitueret dame kan finde på at købe på auktioner eller lade sig forære af diskrete tilbedere. Ikke malerier på væggene, men gode reproduktioner i enkle rammer, lidt porcelæn, en lille boghylde med kursusbøger, nogle statuetter og sligt, altid inden for den gode smag, men aldrig helt ind i virkelig kultur.

Den ene af de to unge piger var lille og brunette, klædt i en kort, blå nederdel og en fiks lille, broderet bluse, let nedskåren, med korte ærmer. Hendes skikkelse var fin og harmonisk, hendes ansigt lidt bredt, men øjnene var store og mørkeblå. Håret brunt, let spillende i det rødlige, et ganske pikant lille ansigt med det, franskmanden kalder: *le petit nez retroussé*. Det var Mimi Mørck; værelset var hendes, hun boede hos sine forældre, kolonialhandler Hagbarth Mørck og hustru, født Svendsen.

Mørck var oprindelig kælderhandlende, det var ikke særlig stort for dem i de seneste år, da Mimi gik i skole. Hun var eneste barn og blev omhyggeligt oplært. Så gik det galt for fader Mørck, han måtte tage plads som forretningsbestyrer i Århus. Mimi blev som pur ung pige i København i huset hos en gammel slægtning. Hun var ung, livsglad og smuk, lærte en ung maler at kende, blev hans model og veninde og fik en indvielse i

livet, der ville have bedrøvet hendes moder, om denne flittige og agtbare kone havde anet noget om det. Det gled ud. Mimi kom selv i en forretning; så vendte forældrene tilbage i krigens første år. Og den verdensbegivenhed, der spredte så meget sorg og elendighed andre steder, spredte velstand og gode kår i den kreds af detailhandlere, hvortil Hagbarth Mørck hørte. Omsætningen voksede, priserne steg gevaldigt, lidt forbindelse med folk, der kom på Børsen, hjalp til, og ved krigens slutning var Hagbarth Mørck en holden mand, der ejede sit eget hus, automobil og en solid konto i banken.

Mimi hjalp sin moder i en konfiture-afdeling, der havde bidraget mægtigt til velstanden. Hun boede hjemme, men var sin egen herre, og i de bevægede år havde hun lært, hvad der før i tiden kun var sønner tilladt, at leve med i livet på restauranter og omgå det andet køn som kammerater.

Vidste forældrene det – eller anede de blot en lille smule? De tilstod det ikke en gang for Mimi selv. Men hun kom ofte sent hjem, havde veninder, hendes forældre ikke kendte, havde venner, som de ikke ville have tålt, om de havde kendt dem. Byen var blevet så stor, og når man ikke *ville* høre, så *fik* man ikke noget at høre. Mimi selv anså det for en ret at leve, som hun ville leve, og hendes moder var kan hænde bange for, at hvis det kom til et brud, ville Mimi flytte hjemme fra, og så var det værre end før.

Krigen, der bragte velstand, bragte andet i følge, der ikke harmonerede rigtigt med det, der blev anset for rigtigt før i tiden i en agtbar borgers hjem. Sportslivet, teatrene, den megen dans, kort sagt alt gjorde døtrenes liv sønnernes ligt, uden at forældrene rigtig kunne eller ville gribe ind. Og det hed

sig, at det var lige sådan i langt finere kredse. Det var det måske også. Men Mimi Mørck kom til at tilhøre en kreds af unge piger, der færdedes frit og utvungent på de fineste restauranter med mænd, der tilhørte helt andre kredse end den hjemlige, kavalerer, der gav strålende fester og pragtfulde gaver, men om hvem der hjemme aldrig blev talt sandhed, fordi den som oftest ikke *kunne* siges.

Så hændte det, at der i foråret efter krigen flyttede ind i Mimis hjem en velanbefalet ung pige, en russisk flygtning, prinsesse Olga Demidoff, om hvem der ganske vist var spredt et skær af mystik, men hvis fine, afdæmpede væsen, store ynde og skønhed vandt alle for hende. Mimi forelskede sig ganske i denne nye veninde og droges tættere til en kreds af mænd knyttet til den fremmede, en kreds, hendes hjem aldeles ikke kendte. Det gav bekymringer, men de to gamle arbejdede hårdt i deres velstand, og Mimi hjalp dem som en god pige i dagens gerning.

Nu sad hun her i sin egen stue over for sin veninde Ragna v. Halle, hvis skæbne havde formet sig temmelig som hendes egen. Ragna v. Halle var høj og lys, hendes profil var fin, engelsk kaldte folk den, sart og graciøst var hendes ansigt, hendes øjne lyseblå, men blev hun bevæget, kunne de changere over i en ejendommelig dybviolet farvetone, der gjorde dem virkelig skønne. Hun var alt for høj, lidt ranglet af figur, og ikke alt for øm over sin påklædning. Ragna var fattig, hendes fader havde været toldembedsmand, men var død for flere år siden; moderen havde en lotterikollektion. Det var en gammel, fin embedsslægt, men fattige var de jo, og Ragna måtte selv tjene til livets ophold. Hun havde en vellønnet plads på et

sagførerkontor, fødte og klædte sig selv, gav ofte endog noget til moderen. Derfor følte hun sig fri og uafhængig. Hun var en klog og opvakt pige, munter af lune, ofte uimodståelig vittig og livlig, til tider drømmende og alvorlig. Hun havde været forlovet med nette unge mænd et par gange, de nette unge mænd havde ikke opført sig helt net imod hende; fængslet hende havde de ikke, hun var gledet ud, lidt apatisk, egentlig imod sin natur, i en livsførelse, der ikke var efter hendes ønske, men som gav hende noget af det, hun syntes, hun havde krav på. Og Ragna v. Halle var herre over sig selv, som unge erhvervsdrivende kvinder er, vant til at være på sin post over for de mandlige kammerater. Havde hun villet, kunne hun have holdt sig stærk og fri, til hun mødte den rette. Men hun søgte i hvert fald at fortælle sig selv det – hun ville ikke, hun var jo dog ung og smuk!

Mimi og Ragna var veninder ved den fremmede kreds, hvor de var draget ind, de havde sluttet sig sammen, som unge kvinder gør, og i den kreds var Ebba Fugl den tredje, som Mimi datter af en velstående næringsdrivende, skolekammerat af hende.

Den kreds, de unge damer i nogle år havde tilhørt, en kreds, hvori den dygtige videnskabsmand dr. Langen var den overlegent ledende, havde givet de tre unge damer tilnavnet "de tre musketerer", og som i den berømte roman var disse tre kvindelige musketerers kreds blevet forøget med en d'Artagnan, den fine, spædlemmede russiske prinsesse Olga Demidoff, af krigens uvejr slået ud af livets lige vej og ind i en fremmed bys eventyr.

Det var samme aften, godsejer v. Brachts lig var fundet i Kildeskoven, de to unge piger sad og ventede med deres veninde Ebba Fugl for at tilbringe en aften sammen i selskab.

"Kan du gætte, hvem jeg har haft besøg af i dag?" spurgte Mimi hemmelighedsfuldt, idet hun bøjede sig helt frem og kikkede op på Ragna.

"Søde Mimi," sagde Ragna og gabede let, "du ved, jeg gider ikke anstrenge mig med at gætte. Du fortæller det jo alligevel, så kom du bare frem med det."

"Olly v. Bracht," sagde Mimi og rejste hovedet med selvfølelse.

Ragna blev med et levende: "Det siger du ikke – Olly. Jeg troede virkelig, hun var blevet alt for storsnudet til at tænke på gamle kammerater. At du overhovedet ville tage imod hende. Vi har jo været luft for hende, siden hun skød papegøjen, og Isse giftede hende."

Mimi kneb læberne sammen. "Vil du tro, jeg var også lige ved ikke at ville tale med hende. Hun kom ind i butikken i konfiture-afdelingen, mor tog imod hende, du ved, lidt spotsk, sådan det med at slå med nakken, som mor gør så storartet. Så købte hun noget særlig dyrt chokolade, ved du, og det mildnede mor. Og så sagde hun, at hun gerne ville tale med mig privat."

"Nå, og du følte dig straks uhyre beæret," sagde Ragna spotsk, "over den nåde, Hds. Nåde viste din ringhed …"

"Du skal ikke gøre nar, søde," afbrød Mimi skarpt. "Jeg sagde naturligvis, at når Olly ville tale med mig, så ville jeg gerne tale med hende, og så gik vi herop. Nåda, hvor hun så godt ud. Du ved, helt enkelt, hvidt uldent, men en hat, som mine tænder løb i vand efter. Lys violet, krettonsfarvet, af en model, som de slet ikke har her i byen, ikke en gang på Østergade. Forstår du, det

var det fineste strå, med en bred skygge smækket lidt op på den ene side, ved du, med nogen blomster og ..."

"Tak," sagde Ragna blaseret, "du behøver ikke at rulle dig ud med Ollys hat, den har jeg set på Angleterre i forgårs. Hvad ville hun?"

"Ja," sagde Mimi lidt muntert, "tror du, jeg blev klog på det? Hun var forfærdelig sød og sagde, at nu, da hun havde slået sig ned i Hellerup, skulle jeg komme ud og se hendes hjem, forstår du, hun var lige ved at gøre sig lidt lækker for mig, du ved nok, Olly har det på den måde, prinsessen stikker jo altid igennem, men hun ville mig virkelig noget."

"Du er da ellers et godt hoved, Mimi," sagde Ragna, hvem det begyndte at interessere. "Hvad var det, hun ville vide?"

"Ja, ser du," fortsatte Mimi, "hun sagde det jo ikke lige rent ud, men jeg kunne forstå, at det drejede sig om Sergei."

"Oho, oha," sagde Ragna med spidset mund. "Hun ville pumpe dig om Apraxin. Du sagde vel ikke noget?"

"Noget vidste hun jo," sagde Mimi og blussede let, "jeg indrømmer naturligvis, at jeg var blevet præsenteret for Sergei og Mefisto og ..."

Ragna lo. "Du kunne naturligvis ikke dy dig, du lod hende forstå, at hendes fordums forlovede, den knagende rige russiske greve, der havde forladt hende, nu havde søgt at erobre dig, og du slange var begyndt at parlamentere om overgivelse på visse gunstige betingelser, hvad?"

"Nu skal du være sød, Ragna," sagde Mimi med nedslagne øjne. "Olly er jo gift med Isse, og Sergei er nok enkemand, men tænker vist ikke på at gifte sig. Dér er ved Gud ikke noget for mig at gøre. Du ved, jeg synes, Sergei er vældig sød. Og selv om

du ikke mere kommer sammen med Mefisto, så har du vel endnu ikke glemt, at de mennesker er de morsomste folk, man kan være ude med. Jeg fortalte Olly, at Mefisto, Ebba, Sergei og jeg havde spist hos Wivel for tre dage siden, og at han tænkte på at rejse til Stockholm, men kom igen snart og skulle blive her hele næste vinter med."

"Tror du ikke, hun vidste det?" spurgte Ragna. "Hun ville naturligvis vide endnu mere. Og det antydede du let."

"Næh," sagde Mimi, "det gjorde jeg bestemt ikke. Hun ville vist have at vide, om Isse havde været med."

"Det havde han ikke," sagde Ragna, "for netop den dag fortalte Arthur Kjær mig, at han og Isse skulle spise på Skodsborg med en amerikaner."

Mimi nikkede: "Det er også meget rigtigt, men Sergei og Mefisto havde talt med Isse den dag, det ved jeg bestemt."

"Og det fortalte du naturligvis, rørt over den nåde, at prinsessen opsøgte dig. – Jeg havde ikke sagt et ord," føjede Ragna bestemt til. "Olly har brudt kammeratskabet. Det er latterligt af hende at spille grevinde over for os. I gamle dage, da hun boede hos jer, og det hændte, at vi så hinanden forskellige steder i undertiden lidt ejendommelige situationer, da var vi gode nok alle sammen. Nu er det glemt, gudbevares, hun er gift kone. Jeg synes bare, overgangen kunne have været lidt mindre demonstrativ. Men du åbnede naturligvis dit hjerte."

"Nej, det gjorde jeg ikke, Ragna," svarede Mimi bestemt, "jeg sagde, at jeg undertiden så grev Apraxin, og at jeg vidste, at han og Mefisto havde talt om v. Bracht, men at jeg ikke troede, at de kom sammen. Det måtte hun jo desuden vide bedre end jeg."

"Man skulle tro det," sagde Ragna, "det er dr. Langen, der har opfundet Olly, lanceret hende, præsenteret hende for v. Bracht og fået hende gift med ham …"

"Nej," afbrød Mimi, "det er Arthur Kjær –"

Ragna nikkede: "Nå ja, Arthur har måske nok været den, der har bragt forholdet i lovlige og respektable former. Men vi ved jo dog alle sammen, at da vi første gang traf Olly, var det Langen, der var hendes ridder, og den gang var de to forfærdelig gode venner."

"Det ved jeg godt," sagde Mimi, "men det behøvede jeg da ikke at fortælle Olly. Det, hun ville have at vide, var, om Apraxin og Isse kendte hinanden. Og ser du, det har hendes mand altså ikke villet fortælle hende. Og deri ligger det mystiske. Olly kan godt holde på en hemmelighed. At v. Bracht og Mefisto er kommet på kant, det ved vi, og at det er Ollys skyld, det har vi tit talt om. Isse er jo ganske forgabet i Mefisto. Men at der noget, som Isse skjuler for sin kone, det tror jeg bestemt."

"Noget, der er *meget*," sagde Ragna og lo. "Det skulle ikke være *min* mand, der fire måneder efter vort bryllup viste sig offentligt med en fransk sangerinde og spiste hos Nimb med en alt andet end egentlig agtværdig dame som Laura Holst. Men han er jo uforbederlig. Jeg har nu altid sagt, det holder ikke. Olly elsker ham jo heller ikke, det var et rent fornuftsparti, og ved du, søde Mimi, at det mest tåbelige i verden er dumme fornuftsgiftermål. Men det fik hun altså ikke noget ud af?"

"Nej," sagde Mimi, "jeg sagde ikke noget. Det vil sige, jeg lovede at spørge dig, om du ikke hos Arthur Kjær kunne få noget at vide om det."

Ragna slog med nakken. "Det var kønt af dig at tænke på mig. Du ved godt, at Arthur er pot og pande i det hus, vil Olly have ham pumpet, så kan hun besørge det selv. Til mig siger Arthur ikke noget. Du ved godt, at vi ses meget sjældent i den senere tid, og du ved også godt hvorfor. Arthur er det bedste menneske i verden, og der er ingen mand, jeg holder mere af – som ven. Men jeg har ikke i sinde at lade mig stille i skammekrogen, fordi jeg er fattig, jeg er lige så fin som Arthur. – Men hvorfor rippe op i det, det var dumt af dig at tale om mig."

"Om forladelse," sagde Mimi og lagde armen om venindens hals. – "Men hvad skulle jeg sige? Det var åbenbart, at Olly ville have noget at vide, som hverken Kjær eller v. Bracht ville fortælle hende, og det var noget, der angik Apraxin."

Ragna gjorde sig løs og så hende stift i øjnene: "Så er du da den, der er nærmest til at spørge Apraxin, han vil næppe nægte at svare dig, han plejer jo ikke at nægte dig noget."

Det ringede stærkt på entrédøren. Mimi sprang hen til døren og gik ud for at lukke op. Hun kom tilbage med en lille blondine, klædt i en strikket kjole, med strikket liv og en lille, hvid hat tæt til hovedet. Det var Ebba Fugl. Hendes ansigt var højrødt. Hun var lige ved at sprænges af nyheden, hun bragte.

"Har I hørt det?" sagde hun.

"Hvad?" udbrød de to andre.

"v. Bracht har skudt sig, de har fundet hans lig ude i Kildeskoven i aften."

Dyb tavshed.

"Hvor ved du det fra?" spurgte Ragna lidt hæst.

"Erik har fortalt det, du ved, vor ven oppe på Bladet. Han ringede til mig nu for lidt siden, lige som jeg stod og skulle gå.

De fandt ham ved femtiden. Død, han har ligget der siden i tirsdags morges, mener de. Er det ikke forfærdeligt, og stakkels Olly."

Der blev en pause.

Så spurgte Ragna: "Sig mig, Mimi, talte Olly ikke om, at hendes mand var savnet i går og i dag?"

"Ikke et ord," sagde Mimi, der endnu ikke var kommet sig af sin forfærdelse. "Så er det derfor, hun ville vide det om Sergei."

"Når så du Apraxin sidst?" spurgte Ragna.

"I mandags, han sagde, at han rejste til Stockholm samme aften og kunne ikke sige bestemt, når han kom hjem."

"Hvornår i mandags?" spurgte Ragna videre.

"Jeg spiste frokost med ham hos Wivel. – Vi skiltes klokken to, han havde nogle ærinder at besørge. Det var løjtnant Hessel, der hentede ham i bil."

"Var Hessel alene?" spurgte Ragna.

"Det var han vist," sagde Mimi, "jeg tænkte ikke over det. Siden har jeg ikke set Sergei og heller ikke hørt fra ham. Jeg ved ikke, hvor han er."

Ebba havde taget plads på divanen og tændt en cigaret. "Jeg må have et glas portvin, Mimi. Du aner ikke, hvor dette her har rystet mig. Hjertet klapper endnu inden i mig. Tænk dig, den nydelige, unge mand, så rig og uafhængig, og Olly, den stakkels Olly, selv om hun ikke har været mod os, som hun burde være, efter at hun blev gift, så er det, der er sket, så forfærdeligt, at vi må glemme alt andet."

"Hvorfor i alverden har Sigismund v. Bracht skudt sig?" spurgte Ragna og tømte så sit glas, som hun satte så hårdt ned på det lille runde bord, at foden knækkede. –

"Bryd dig ikke om det," sagde Mimi hurtigt. – "Ja, jeg forstår heller ikke et levende ord af det."

Ragna så over på Ebba. "Har du ringet til Langen?" spurgte hun.

"Jeg prøvede på det," sagde Ebba hurtigt, "men der var ingen, der svarede."

Ragna bøjede hovedet i eftertanke, så så hun op. "Hør," sagde hun pludselig, "- har Olly truffet Apraxin, og er det skinsyge –?"

Ebba rystede på hovedet. "Mefisto siger, at Sigismund v. Bracht i virkeligheden var ked af sit ægteskab allerede ..."

Ragna rystede på hovedet. "Man kan aldrig tro et ord af, hvad dr. Langen siger. Han passer til sit navn, han er en djævel. Jeg ser godt, Ebba, at du endnu er betaget af ham, men jeg siger altid, tag dig i agt. En gang vil vi høre noget forfærdeligt om den mand."

Mimi spurgte ganske stakåndet: "Tror du, han har noget med Isses selvmord at gøre?"

"Det er jeg overbevist om," sagde Ragna med eftertryk. "Alt det onde, der er hændet os i de år, vi har kendt dr. Langen, stammer fra ham. Han har endnu Olly fast i sin magt, selv om hun har strittet for at slippe løs. I skal se alle sammen, det er dr. Langen, der står bag ved det."

De sad ganske tavse og uhyggelige til mode.

Mimi græd. Ebba tog hendes hånd, og også hun havde tårer i øjnene. "Vi holdt dog i grunden alle sammen af Isse," sagde hun.

Ragna sukkede. "Han var en charmeur, var han, han foragtede os kvinder, men han levede ikke for andet end os. Der er mange i morgen, der vil tænke på ham, som vi tænker på ham i aften. Nu er han død. Den fortræd han kunne gøre, dør

med ham, og alle vil mindes ham med vemodige tanker ligesom vi. – Men at han har taget livet af sig – han. Der er ikke én af os, der bare aner, hvorfor han har gjort det –"

Ebba rejste sig: "Bare jeg dog vidste, hvor Mefisto er henne i aften."

Mimi så op. "Tror du, han kender sammenhængen?"

"Hvor ved jeg det?" svarede Ebba.

"Jamen, jeg føler mig overbevist om, at han gør det," sagde Ragna bestemt.

De sad sammen, tavse og bedrøvede, nippede blot til deres glas og røg deres cigaretter, den ene efter den anden, men de blev hjemme og skiltes tidligt, de tænkte alle på den ene ting: Hvorfor har den mand, der ejede alt, hvad andre begærer, taget livet af sig så kort tid efter sit bryllup med den smukke, unge kvinde, han selv havde valgt?

De tre unge kvinder, der havde kendt ham nøje, kunne ikke – ikke én af dem kunne – finde nogen rimelig forklaring – der var jo altså heller ingen.

4. Mefisto

Dr. Erhardt Langen sad i sit store, trefags arbejdsværelse i Toldbodgade, beskæftiget med at ordne en del papirer. På divanen lå syv sæt klæder og forskelligt undertøj parat til at lægges ned i en brungul suitcase, der stod foran sofaen. Hans husholderske, en lidt arrigt udseende ældre kvinde, stod ved siden af skrivebordet for at modtage hans ordrer.

"Ja, fru Olsen, i morgen tidlig rejser jeg til Berlin, min adresse er den sædvanlige, hvis der skulle være noget at meddele mig. Jeg venter i øvrigt intet. Måske spørger løjtnant Hessel efter mig, men ham har jeg i aften tilskrevet, jeg skal besørge brevet, inden jeg går til ro. Jeg kan ellers ikke tro, nogen vil spørge efter mig. I dag har vi onsdag, jeg venter at være hjemme på mandag. Hvis frk. Fugl ringer eller kommer, skal De blot sige hende, at jeg blev kaldt bort ved et telegram. Penge har De foreløbig, skulle jeg blive opholdt, skal jeg sende Dem flere. Andet er der ikke. – Tak, så er det godt."

Fru Olsen nikkede barsk og gik langsomt ud ad døren.

Dr. Langen fortsatte sit arbejde, han trak en skuffe ud af skrivebordets skab og fremtog en lille ibenholts-kasse, som han lukkede op med en lille nøgle, han bar i et nøgleknippe. Han bladede flygtigt i en lille pakke papirer, der lå i kassen. Så tog han et lille blad papir frem og læste med et svagt smil:

"Mefisto, så længe det går opad mod tinden, tjener du mig, når tinden er nået, tilhører jeg dig – og skal lyde ethvert af dine bud."

Og underskriften, underligt svagt rød afbleget: Olga Demidoff.

Han sad en stund med papiret i hånden, tog sin tegnebog frem for at lægge det ind i den. Så betænkte han sig og lagde det lille stykke papir igen over i kassen, låsede den og stillede den atter ind i skrivebordsskabet.

Så rejste han sig, tændte en cigaret og gik et par gange op og ned ad gulvet. Telefonen ringede. Han tog hørerøret.

"Dr. Langen her," sagde han.

"Politiassistent Smith, birket," lød det i telefonen, "det er doktoren personlig?"

"Ja," svarede Langen.

"Kunne jeg komme til at tale med Dem i morgen tidlig i anledning af en vigtig sag?" lød spørgsmålet.

"Meget dårligt," svarede Langen, "jeg står i begreb med at rejse til Berlin i morgen tidlig; det er en nødvendig rejse efter forudgående aftale."

"Jeg må bede Dem opsætte rejsen en dag," lød stemmen, "det er en meget alvorlig sag, jeg vil kun lige berøre den i telefonen. De vil dog i hvert fald i morgen af avisen erfare, hvad der er sket. Godsejer v. Bracht har skudt sig."

Dr. Langen svarede meget roligt: "Nå – ja, det er en alvorlig sag, men den berører ikke mig, vi stod hinanden så fjernt i den senere tid. Overretssagfører Kjær er den, der er nærmest; han vil sikkert kunne give alle oplysninger. Jeg er ganske overrasket ved det, De meddeler mig, men jeg kan intet som helst oplyse. Jeg er naturligvis villig til at give enhver forklaring, De på embeds vegne forlanger af mig, men jeg er som sagt ganske fremmed for den afdøde nu, selv om vi tidligere har stået hinanden ret nær. Jeg er villig til at se ud til Dem i aften, hvis De

ønsker det, men jeg må rejse i morgen tidlig, det er af største vigtighed for mig."

Politiassistenten svarede: "Nej, når doktoren siger, at De ingen oplysninger kan give, er det ubilligt af mig at forlange, at De opsætter en nødvendig rejse. Jeg nærer ingen tvivl om, at hr. v. Bracht har taget sig af dage. Motiverne synes blot vanskelige at finde. Jeg har talt med overretssagfører Kjær, han kunne heller intet oplyse. Fru v. Bracht har jeg ikke endnu afhørt. Bliver doktoren længe borte?"

"Jeg kommer tilbage på mandag," svarede doktoren, "men som sagt, jeg er villig til at lade mig afhøre i aften, jeg må blot rejse i morgen."

Politiassistenten tænkte et øjeblik over sagen: "Jeg kan dårligt i aften, jeg har vigtige embedsforretninger at passe, et vidtløftigt drabsforhør. Men jeg sender en mand ind til Dem med det samme."

"Godt," lød svaret, "så venter jeg ham her."

Og så blev der ringet af.

Det blev en ganske kort rapport, der den aften blev skrevet på grundlag af, hvad dr. Langen kunne meddele om den afdøde godsejer v. Bracht. Det var ikke stort mere, end hvad overretssagfører Kjær allerede havde meddelt politiassistenten. I v. Brachts hjem havde dr. Langen ikke været i flere måneder. Han antydede, at det var husets frue, der ikke gerne så ham, hvad hun på foranledning sikkert ville bekræfte. Noget fjendtligt forhold var der slet ikke imellem ham og v. Bracht. De var vedblivende Du's, og når de mødtes, talte de sammen som i gamle dage. I øvrigt havde dr. Langen ikke set meget til v. Bracht i de sidste to måneder. Kunne ikke engang erindre deres

sidste møde. Han var for nylig vendt tilbage fra Stockholm, hvor han havde opholdt sig i fjorten dage, hans husholderske kunne bevidne, at v. Bracht aldrig kom til ham, og han erklærede absolut intet at kunne oplyse om motiverne til godsejerens selvmord.

Der var for politimanden ingen som helst grund til at anmode dr. Langen om at udsætte sin rejse, han dokumenterede, at den var planlagt for over otte dage siden, og at den var af stor vigtighed for ham, da det drejede sig om halvt officielle undersøgelser for landets regering til oplysning af et internationalt spørgsmål.

Politimanden gik med undskyldning for den forvoldte ulejlighed. –

Dr. Langen fulgte ham til døren og lukkede ham ud. – Så gik han hen til skrivebordet, tændte et lille lys, der stod i en stage og benyttedes til forsegling med lak. Han åbnede atter skrivebordsskabet, tog den lille æske ud, åbnede den og tog atter papirslappen frem, som han nærmede til lyset.

Så blæste han pludselig lyset ud, gemte papirslappen i sin tegnebog og satte æsken ind i skabet igen. Af dette fremtog han en lille pakke med breve og fotografier. Brevene sønderrev han i ganske små stumper og lagde dem i en papæske. Fotografierne betragtede han nøje med det underlige smil, der var ham egent, så sønderrev han også dem i ganske små stumper og gik derpå ud for at lade pap- og papirstumperne forsvinde helt og sporløst.

Næste morgen ved nitiden rejste dr. Langen til Berlin.

5. Enken

Allerede kl. 8½ den næste morgen ringede det på overretssagfører Kjærs telefon. Det var politiassistenten; han meddelte, at en drabssag, der var indkommet til politistationen aftenen forud, nødvendiggjorde omfattende afhøringer, således at det var ham umuligt at begive sig til v. Brachts villa før om eftermiddagen. Selv om det var af vigtighed at søge at nå til klarhed over de omstændigheder, der var årsagen til v. Brachts død, var denne sag, der efter alt det foreliggende måtte opfattes som selvmord, af underordnet betydning i sammenligning med den anden, hvor det drejede sig om et røverisk overfald med død til følge. Det var nødvendigt og kunne fuldt ud forsvares at skyde den ud. Det forstod Kjær godt, og han benyttede lejligheden til at spørge politiassistenten, om det ikke ville være praktisk, at han begav sig ud til fru v. Bracht, forberedte hende på afhøringen og benyttede sit fortrolige kendskab til hende til at bane vejen for den senere officielle undersøgelse. Som sagen forelå for politiassistenten, kunne denne ordning kun være en lettelse, og han gik beredvilligt ind på sagførerens forslag. Kjær følte selv udmærket vel, at han begik et forræderi mod de offentlige myndigheder, der under hensyn til hans offentlige stilling som sagfører i sig selv var uforsvarligt, men han var så opfyldt af sin eneste bestræbelse, at værne Olly og dække hendes privatliv mod offentlighedens indblanding, at han, der ellers var sig sin stillings ansvar fuldt bevidst, benyttede sig af forholdene til at slå ind på en vej, der kunne bringe hele undersøgelsen i fare og forrykke grundlaget for politiets arbejde, der måtte gå forud for den egentlige undersøgelse. En

sagfører er, når alt kommer til alt, i første række et menneske, der handler ud fra menneskelige synspunkter alene under ansvar for sin samvittighed. Ganske vist holdt det lidt hårdt for Kjær at forsvare sin handlemåde over for sin samvittighed, men han havde nu engang taget sit parti og var beredt til at bære ansvaret.

Sigismund v. Bracht var *myrdet*, skudt med en pistol af adskillig større kaliber end den, der var fundet ved liget. Men det var en forladepistol af gammel konstruktion med en rund, støbt kugle. Rovmord var udelukket, ingen røver ville have undladt at sikre sig de værdier, der fandtes på liget, ringe, brystnål, ur og rede penge, over tusinde kroners værdi i alt. Gerningen kunne da kun være begået af andre motiver. En hævnakt, der skyldtes en fjende eller en af den dræbte groft krænket person. At noget sådant kunne være tilfældet, lå ikke uden for mulighedernes grænser. v. Bracht var et hensynsløst nydelsesmenneske, der for at tilfredsstille sine luner og indfald satte sig ud over alle de betænkeligheder, der ville holde et mere samvittighedsfuldt menneske tilbage. Kjær havde selv måttet ordne affærer for v. Bracht, der stillede ham i et alt andet end gunstigt lys, og hvor selv meget elementære moralbud på det groveste var krænkede. Men han besad så nogenlunde v. Brachts fortrolighed på disse områder, og det var ham umuligt at tænke sig, hvilket forhold fra den seneste tid, der kunne have ført til en så forfærdelig afslutning.

Dernæst kunne det tænkes, at v. Bracht var ryddet af vejen af personer, der havde interesse i hans død. Økonomisk interesse var det første spørgsmål, der rejste sig. v. Brachts testamente lå foran Kjær. Det var meget kortfattet og enkelt, et gensidigt

testamente, hvorved testator og hans hustru bestemte, at den længstlevende af dem imod udredelsen af nogle små legater skulle arve al efterladt formue efter den først afdøde. Kjær og en godsforvalter fra det afhændede stamhus var boets eksekutorer. Økonomisk interesse i Sigismund v. Brachts død kunne kun hans hustru have.

At Olly skulle have ryddet sin mand af vejen på den måde, forekom Kjær ganske utænkeligt. Rent bortset fra, at han ikke kunne tiltro hende en sådan gerning, forudsatte det foreliggende medvidere og hjælpere, og Kjær, der var en daglig omgangsven af huset, der kendte enhver, der gik ud og ind der, som i en lang tid havde været fuldstændig inde i alle Ollys forhold, måtte på forhånd forkaste enhver antagelse af den art. Men der blev alligevel et punkt tilbage, der kunne og måtte tages i betragtning. Ollys fader, baron Demidoff, var en lidet tiltalende, forfalden person, der helt levede af sin datters nåde, og hvem v. Bracht afgørende havde sat på porten, ligesom han havde tvunget sin hustru til at opgive enhver forbindelse med faderen. Den ældre baronesse Demidoff var for det første kun Ollys stedmoder, dernæst var hun uhelbredelig sindsforvirret, forlod aldrig sit hjem, og om hende kunne der slet ikke være tale. Derimod kunne der være årsag for faderen til at rydde sin forhadte svigersøn af vejen og derved generhverve magt over og forbindelse med sin ved hans død rige og uafhængige datter. Det var også den tankeforbindelse, der syntes Kjær rimeligst, og med det således antagne passede det nogenlunde, at der til den forbryderiske gerning var benyttet et ejendommeligt våben. Men denne antagelse tilfredsstillede alligevel ikke Kjær. Olly var ingen dukke i sin faders hånd, så lidt som i sin mands,

hun var en klog, erfaren og forretningskyndig kvinde, hvem livet i få år havde lært at lægge sine planer og være på sin post imod alle.

Der kunne så tænkes den tredje mulighed, at v. Brachts morder ved at rydde ham af vejen kunne åbne sig en vej til hans hustru. Også dette havde Kjær overtænkt, men atter her stødte han på Ollys udtalte personlighed og sit kendskab til hendes omgang og fortid. Der var således intet holdepunkt for ham. Han ville benytte den lejlighed, tilfældet havde givet ham, til at tale med hende og søge at vinde hendes fulde fortrolighed. Hvorledes han så ville optræde, måtte begivenhederne afgøre. Hvis autoriteterne ikke skred til fornyet undersøgelse og selvmordsantagelsen blev opretholdt, ville Kjær ikke under nogen omstændighed meddele, at han vidste, at der forelå et mord. Det var galt, det vidste han godt, men han var kun en privat ener, og det var ikke ham pålagt at våge over, at der ikke blev begået forbrydelser i samfundet, eller af egen drift medvirke til deres opklaring.

Alt måtte afhænge af hans samtale med Olly.

Klokken var 10, da han indfandt sig i villaen. Olly tog imod ham i v. Brachts arbejdsværelse, hun var sortklædt, alvorlig, men rolig og fattet. Hendes første ord var disse:

"Kære Arthur, nu har jeg kun dig at stole på, jeg ved, at du vil gøre alt for mig, hvad du kan. Og jeg takker dig for, at du først kommer i dag. I går kunne jeg ikke have talt med noget menneske."

Så tog de plads, hun i den store, dybe lænestol, han i en lænestol lige op ad sofaen. Kjær tog hendes hånd. "Olly," sagde han, "du har ret, jeg er din bedste ven, du kan derfor vise mig

fuld fortrolighed. Jeg skal i alt hjælpe og råde dig. Men du må vise mig al den fortrolighed, al den tillid og åbenhed, det ene menneske kan vise det andet. Jeg ved godt, at forholdet mellem dig og Isse ikke var et fuldt fortrolighedsforhold. Han var bange for dig, fordi han, selv om han holdt af dig, følte, at du ikke helt udfyldte hans tilværelse, og at han på utallige punkter tilsidesatte sine forpligtelser over for dig. Du følte dig afhængig af ham, på en vis måde betragtede du ham som din herre, men du bøjede dig ikke helt under ham. Du var hans hustru, levede med ham, viste ham ømhed og hengivenhed, men inderst ind var I to endnu fremmede for hinanden. Det kunne kun tiden bøde på, og nu er han død. Hvorfor døde han?"

Kjær tav og så spørgende på hende.

Hun løftede blikket, og de smukke, brune øjne var let duggede ved hendes indre bevægelse: "Jeg ved det ikke," sagde hun dæmpet, – "jeg har tænkt over det, søgt at trænge ind i det, men jeg ved det ikke." Så føjede hun til: "Livet og jeg har skuffet ham, må jeg antage. Han har ikke haft mod til at sige mig det. Han var ikke nogen moralsk modig mand."

Kjær betragtede hende nøje.

Fortvivlet er den tilstand for en åben, ærlig natur at stå over for et menneske, man holder af, hvis tillid man vil have, hvis ord har afgørende betydning i det givne øjeblik, og vide, at bag denne hvide pande krydser tanker, gemmer måske den viden sig, man higer efter. Blikket hviler på den, der spørger, bedrøvet, fast, vigende, som det nu føjer sig, men munden taler ikke således, at den, der hører, kan afgøre det eneste, han vil afgøre: om de tanker, der dølger sig bag panden, dækker de ord, munden taler. Intet menneske er det forundt at se ind i et andet

menneskes hjerte og tanker. Den fulde fortrolighed kan kun bygges af følelsen, aldrig beherskes fuldt ud af forstand og viden. Hun troede altså, at hendes mand havde begået selvmord, eller hun ønskede, at han skulle tro, at det var hendes mening.

Hvad ville han ikke have givet for at kunne se lige ind bag den hvide pande, læse de tanker, der fødtes og dvælede derinde.

Men han så kun de bedrøvede, brune øjne, det blege ansigt under det krusede, mørke hår. Tale selv, det kunne han ikke. Og så slog det ham med ét: Her sidder du og taler om at vise fuld tillid. Du lyver selv, du mistror selv, hvor kan du så kræve andet end mistro og forstillelse?

Der er kun én ting, der kan bryde den mur ned mellem mennesker: dyb, inderlig kærlighed mellem mand og kvinde, der elsker hinanden, mellem moder og barn, hvis hjerte slår i samme takt.

Han var en *fremmed* mand, havde ikke fuld ret til at spørge, som hun ikke havde fuld pligt til at svare. Han måtte slå ind på den vej, vi mennesker nu en gang er nødt til at benytte, den, de gamle græske strateger kaldte "den omgående bevægelse".

"Du må fortælle mig, hvad du ved om Isses sidste dage," sagde han, "det vil være nødvendigt i eftermiddag at afgive en udførlig beretning for politiassistenten, der kommer ved firetiden, det vil gøre dig dette lettere, om du allerede har gennemgået den med mig."

Hun sukkede. "Det bliver naturligvis nødvendigt," sagde hun, "der er ikke meget at fortælle. Vi har levet meget stille herude, du har selv været her flere gange i den sidste uge. Jeg har siden sidste torsdag kun været én gang i byen. Isse var borte det

meste af dagen, du ved, jeg fulgte ikke hans færden i byen. I søndags spiste du og han med amerikaneren på Skodsborg. I mandags tog han hjemmefra klokken ti, var ikke hjemme til frokost, men hele aftenen tilbragte vi sammen. Han var optaget af at ordne papirer, det var noget, han tit gjorde, du ved selv, at han ikke holdt af, at jeg blandede mig i dette hans arbejde. Når han viste mig noget eller fortalte mig noget, hørte jeg på ham. Men der er sikkert mange ting, han aldrig har nævnt for mig.

Han var ganske rolig, vi talte om gamle dage, om hans første kone blandt andet, og om Langen, som han altid talte om. De ved selv, at jeg ikke ønskede at se Langen mere; Isse foreslog mig, at vi skulle gøre skridt til at forsones, men jeg nægtede bestemt at høre tale om det. Kl. ni gik han en tur, hvorhen ved jeg ikke. Jeg var lidt træt og gik tidligt i seng. Han sad med sine papirer. Jens blev sendt til ro ved ellevetiden, og jeg så ikke mere til Isse den dag, han kom ikke en gang ind til mig og sagde godnat, som han plejede, jeg troede, det var for ikke at forstyrre mig."

"Og der er ikke en eneste omstændighed før denne sidste uge, der nu forekommer dig underlig?"

Hun rystede på hovedet. "Nej, kun det, at Isse, der ellers plejede at spise frokost herhjemme, næsten hver dag spiste i byen. Han meddelte mig ikke, hvem han havde spist med, talte ikke om andre end amerikaneren og løjtnant Hessel, der lå i underhandlinger med en grosserer om køb af en motoryacht og som for resten spiste her i lørdags.

Tirsdag morgen stod Isse tidligt op og gik. Han kom ikke tilbage til frokost; jeg troede, han var gået ned til Charlottenlundfortet for sammen med Hessel at tage en

prøvetur med motoryachten. Da han heller ikke kom til middag, syntes jeg nok, det var underligt, men du ved, at Isse havde forbudt mig at anstille undersøgelser, når han var borte fra hjemmet. Han havde jo sine egne vaner, og for folkenes skyld spurgte jeg aldrig. Det ved ingen bedre end du.

Da han heller ikke var kommet hjem tirsdag nat, blev jeg urolig. Over for folkene lod jeg naturligvis, som om jeg vidste, hvor han var og forstod det hele. Jeg troede selv, at Jens vidste besked, men kunne naturligvis ikke spørge ham ud. Jens var jo først og fremmest knyttet til sin herre. Og jeg tog onsdag formiddag til byen. Jeg spurgte på Angleterre, om han havde været dér, men hverken der eller hos skrædderen, cigarhandleren, frisøren eller flere steder, hvor jeg spurgte, havde han været. Hessel kunne jeg ikke spørge, han er en ung mand, og jeg ved, at han ville misforstå mine spørgsmål; jeg kunne ikke overvinde mig selv til at spørge ham. Jeg ringede til dig, men du var ikke hjemme. Så tog jeg hjem, og i entreen mødte jeg politibetjenten, der fortalte, at han havde skudt sig. Mere kan jeg ikke sige."

Kjær sad tavs og hørte på hendes fortælling. Hans hjerte snæredes sammen, da han følte, at hun ikke viste ham fuld fortrolighed. Hun skjulte for ham én ting, som han vidste. Hvis han nu spurgte hende, ville hun opdage, at hun havde begået en fejl, hun ville være på post, og al tanke om fortrolighed ville være forsvundet med det samme. – Det kunne jo være en tilfældighed.

Så spurgte han langsomt: "Fortalte betjenten dig, at Isse havde begået selvmord?"

"Jeg kan ikke huske, hvorledes ordene faldt," sagde hun ligesom søgende.

"Jeg mener blot," fortsatte han, "havde du en følelse af, at Isse havde begået selvmord, før du fik det bekræftet med rene ord?"

Hun tav.

"Mens du søgte efter Isse, faldt så den tanke dig slet ikke ind, at han kunne have taget livet af sig?"

"Nej," sagde hun. "Jeg tænkte på, at der kunne være sket en ulykke. Motoryachten kunne være strandet eller løbet i sænk, han kunne være blevet kørt over af en vogn. Du ved, at den slags ting tænker man jo på, når éns mand ikke kommer hjem. Der sker jo så mange ulykker i en stor by."

"Var din første tanke, da betjenten meddelte dig … eller," rettede Kjær, "kan du huske, hvad manden sagde?"

Hun tænkte sig om. "Jeg tror, han sagde, at der var sket en ulykke."

Han fortsatte: "Og hvad sagde du, er han blevet kørt over eller lignende?"

"Jeg kan ikke huske, hvad jeg sagde," gentog hun, "det varede kun et sekund, så fik jeg jo at vide, at han havde skudt sig."

Der blev atter tavshed.

Kjær bed uvilkårligt læberne sammen. Det var det andet punkt. Løj hun? Assistenten havde udtrykkelig fortalt ham, at fru v. Bracht straks havde spurgt, om hendes mand havde skudt sig. Det havde da været det naturligste, at hun også til ham havde i hvert fald blot antydet, at hun havde haft den tanke. Når hun ikke sagde det, var det, fordi hun ikke *ville* sige det. Men jo mindre, han talte derom, des færre vanskeligheder ville han berede sig selv. Nu overvejede han blot, om han skulle sige

hende, at Ragna v. Halle denne morgen havde ringet til ham og fortalt, at Olly onsdag eftermiddag havde været hos Mimi Mørck og spurgt hende ud om grev Apraxin.

Det ville jo være det samme som at sige til hende: du er ikke ærlig over for mig. Men Kjær var nu alvorligt bekymret. Olly vidste mere om sin mands død, end hun ville fortælle ham, alle ord om "bedste ven" var tomme fraser. Værre var det, at han slet ikke kunne have tillid til hende. Slippe hende ville han ikke, han ville hjælpe hende selv mod hendes vilje, men hvorledes skulle han gribe sagen an?

"Kan du slet ikke tænke dig, hvorfor Isse har taget livet af sig?" spurgte han efter nogen tavshed.

"Jo," sagde hun. "Du kender ham jo, han er blevet ked af livet, jeg har ikke været det for ham, han havde håbet, trods al sin tilsyneladende åbenhjertighed var han en mistænksom, indesluttet natur. Søvnløshed led han af, grublerier over et forspildt liv, som han ofte talte om. Jeg synes ikke, det er så uforståeligt ved nærmere eftertanke. Tilskyndelsen er vågnet hos ham i nattens løb, han er stået tidligt op, gået ud i skoven og har gjort, hvad han til dig og mig har talt om utallige gange."

Kjær tav. Det var altså det standpunkt, hun havde taget. Hvis selvmordshypotesen blev opretholdt, var det også den bedste løsning. Hans og hendes interesser løb i virkeligheden sammen på det dette punkt. Hun fulgte sin linje, han fulgte sin, at han mistroede hende, gjorde ikke noget, de nåede samme mål. – *Hvis.* Men der var dette ulyksalige *hvis*. Havde han hendes fortrolighed, kunne han hjælpe hende, når ulykken i sin fulde omfang brød ind over hende. Havde han den ikke, blev det måske for sent. Politiet ville træde mellem hende og ham. Selv

om assistenten ikke anede, at han allerede nu havde gjort sig værdig til den yderste mistro, ville hans stilling blive en anden, om Olly blev sigtet for meddelagtighed i mandens død. Og det ville ufravigeligt ske, hvis det blev konstateret, at der forelå et mord.

Det afgørende var, at udsigten til, at sagen ville blive sluttet med antagelse af selvmord, var næsten ingen. I et land som Danmark har vi en påpasselig, veltrænet og samvittighedsfuld øvrighed, der føler sit ansvar og gør sin pligt. Det var afsind at spille *va banque* i denne sag.

Og Kjær tog sin beslutning.

"Olly," sagde han. "Jeg vil hjælpe dig mod dig selv. Jeg har nu siddet og hørt på, hvad du har at sige, vil du nu høre, hvad jeg har at fortælle."

Hun så op med en vis forventning præget i sit ansigt.

"Isse har ikke skudt sig, han er blevet myrdet."

Hun blev helt gusten i ansigtet, det hvide slog næsten over i gult, men hun sænkede blikket efter et første forfærdet glimt.

Kjær fortsatte: "Endnu er der ikke andre end jeg og morderen, der ved det. Politiet tror på selvmord, og hvis det er muligt, skal jeg ikke oplyse dem om, at de tager fejl. Men opdagelse ligger lige for. Obduktionen har kun været overfladisk, den vil blive fornyet, og der vil rejse sig en række spørgsmål, der vil vække tvivl. For mig er der ingen; den kugle, der er fundet på liget, passer ikke i den pistol, der er fundet ved Isses hånd. Jeg har konstateret det i går, og du forstår måske, at det var en overvindelse, at jeg ikke straks søgte dig. Jeg går ud fra, at politiet ved det i eftermiddag; et rent tilfælde har udskudt afhøringen af dig."

Hun tav.

Kjær fortsatte: "Jeg har først sagt dig det nu, fordi jeg ville vide, om du havde fuld fortrolighed til mig. Det har du altså ikke. Måske vinder du den, når begivenhederne udvikler sig. Jeg forlanger den ikke et øjeblik, før du selv vil vise mig den. Du har ikke fortalt mig, at du i går har anstillet undersøgelse hos Mimi Mørck for at få besked om Sergei Apraxin."

Hun blussede, men så ikke op.

"Det forudsætter, at du satte Apraxin i forbindelse med din mands forsvinden, og at du altså har formodninger om grunden til hans selvmord. Jeg går et skridt videre. Jeg ved, at du til politibetjenten sagde: Har han skudt sig? Det står i rapporten, og det vil nu være klogt af dig at vedkende dig det udtryk. Nu beder jeg dig blot sige mig, hvorfor du har spurgt Mimi om Apraxin, og hvilke formodninger, du knytter til den oplysning, du har fået af mig, at din mand er blevet myrdet."

Hun var atter blevet helt bleg, hendes øjne var helt fugtige og hendes læber skælvede.

"Er du min ven, Arthur?" spurgte hun.

"Jeg er din ven, så fuldt ud, at jeg vil gøre mig til din medskyldige, om jeg derved kan hjælpe dig. Men jeg forlanger ikke din fulde fortrolighed, hvis du tror, du klarer dig bedre alene. Dette her bliver en kamp. Angrebet vil blive rettet mod dig. Jeg tror, du kan afslå det, og jeg skal redelig stå dig bi. Selv er du ikke morderske, jeg tror ikke, at du står i forbindelse med Isses mordere …"

"Nå, dog ikke," sagde hun lidt skarpt.

"Vent," fortsatte han. – "Men jeg tror, at du aner, hvem det er, og dersom du gør det, er det klogere af dig at sige det til mig

nu. Så er vi to om at tilrettelægge forsvaret, og andet synspunkt vil jeg ikke anlægge. Hvorfor spurgte du Mimi Mørck om hendes forhold til Apraxin?"

Hun svarede hurtigt og naturligt: "Fordi Isse i søndags havde fortalt mig, at Mimi var Apraxins elskerinde."

Kjær fortsatte: "Du er ikke nysgerrig, du har brudt med dine veninder fra gamle dage, og så vidt jeg forstod, havde du helt brudt med Apraxin. Jeg kender ikke detaljerne ved dit forhold til ham. Isse har løseligt omtalt det for mig for længe siden. Har du talt med Apraxin i den senere tid?"

"Nej," svarede hun fast.

"Har du grund til at tro, at Apraxin har myrdet Isse?"

"Nej," gentog hun.

"Har Isse truffet Apraxin?"

"Ja," svarede hun.

"Hvornår?" spurgte han.

"Flere gange, det var den direkte årsag til bruddet mellem os og dr. Langen. Jeg tror ikke, Isse har været ude af forbindelse med Langen nogen sinde."

"Og du?"

"Jeg har ikke talt med ham, siden jeg frabad mig hans besøg i vort hjem for snart fire måneder siden."

Kjær følte sig ikke helt overbevist om, at hun talte sandt. Men det kunne ikke nytte over for en kvinde med hendes naturel at vise, at han tvivlede på hendes ord, når han ikke samtidig kunne forelægge beviser.

"Tror du," spurgte han atter, "at dr. Erhardt Langen står bag ved mordet på din mand – eller at han selv har myrdet ham?"

Hun løftede hovedet og så fast på ham: "Hvis du kendte mit forhold til Langen, ville du forstå, at hvad jeg end måtte tro, kunne jeg aldrig komme med en udtalelse, der sigter ham for et mord. Andet svar får du ikke af mig, alle andre får slet intet."

Kjær spurgte: "Hvis du stod for nævningedomstolens skranke, beskyldt for at have myrdet din mand eller ladet ham myrde, og du kunne fri dig ved at anklage dr. Langen, hvad ville du så gøre?"

"Ikke et ord ville komme over mine læber," sagde hun.

Så sank hun sammen i krampegråd.

Kjær samlede sig og overvejede. Enten hun var skyldig eller ikke, hun skulle frelses. Hvad brød han sig om retfærdighed, om gengældelse og straf? Arthur Kjær elskede ikke Olly v. Bracht, han følte intet erotisk for hende, men han omsluttede hende med den dybeste, den varmeste broderkærlighed, han ville sætte sit liv, sin ære ind på at frelse hende.

Han tog hendes hånd, kyssede den let og hviskede: "Olly, du har selv sagt, at jeg er den eneste mand, der har nærmet mig dig uden lave bagtanker, uden begær, uden egoisme. Det er sandt. Jeg er din broder. Sig mig alt, hvad du ved, alt, hvad du tror, du kan sige mig uden fare for dig selv. Og jeg skal prøve på at lægge alt til rette. Det giver mig ti mands styrke, at jeg kæmper for dig."

Hun blev roligere.

"Jeg kan ikke sige noget, jeg ved ingen ting, og mine formodninger tør jeg ikke fremsætte. Jeg har ikke villet Isses død. Jeg har ikke kunnet frelse ham. Han havde ingen tillid til mig. Jeg burde aldrig være blevet hans hustru. Det forstod både han og jeg allerede. Men én ting er der, Arthur. Der i det skab

ligger Isses dagbogsoptegnelser for de sidste år, hvor han fortæller alt om sig selv og mig og om Langen. De må ikke falde i politiets hænder. Jeg kunne have tilintetgjort dem i nat, når jeg ikke gjorde det, så var det blot, fordi jeg ingen nøgle havde selv, og ikke turde bryde skabet op. Det eneste, jeg beder dig om, er, at du tager dem – du må gerne læse dem; så vil du forstå meget, som du ikke forstår nu. Men så må du tilintetgøre dem straks, når du har læst dem."

Blodet fo'r Kjær til hovedet. "Du siger, at Isse har gjort rede for alle sine oplevelser og efterladt en dagbog. At mennesker dog ikke kan forstå, at deres liv skal dø med dem, når de intet har at give samtiden ..."

Så sad han et øjeblik tavs igen. "Han må jo altså være blevet snigmyrdet ganske uden nogen forudgående anelse, det menneske, der hver gang, han rejste til Malmø, overgav mig sine papirer i forseglet konvolut med ordre til at brænde dem ved hans død. Jo mere jeg tænker over den sag, des mere ufattelig bliver den."

"Kunne din far ..." spurgte han.

Hun skjulte ansigtet i sine hænder.

Han fortsatte: "Kom Apraxin sammen med din far?"

Hun så op: "Jeg tror, Apraxin underholdt ham i det sidste halve år."

"Er du på det rene med, at din fader kan blive beskyldt for mordet?"

"Når du siger det, så forstår jeg det, men jeg tror det ikke. Han kunne ingen fordel have af det." Hun smilede bittert. "Den eneste, der kunne have fordel, er jeg. Jeg må altså forberede mig på at tage mod anklagen. Jeg er dig inderlig taknemmelig for, at

du har forberedt mig på angrebet, Arthur, og jeg stoler på, at du vil hjælpe mig at møde det."

"Det kan du trygt," svarede han med fasthed.

Så fortsatte han: "Er det en vanskelig nøgle til din mands skrivebord?"

Hun svarede tøvende: "Jeg ved, at Jens har en nøgle, der kan lukke det op. Det viste sig i forrige uge, da min mand havde glemt sin nøgle i byen. Han talte om, at der skulle sættes en ny lås i skabet. I nat tænkte jeg tit på den nøgle, men jeg stoler ikke på Jens."

Kjær rejste sig, gik hen og ringede på tjeneren, der trådte ind kort efter.

"Fruen siger, at De har en nøgle, der kan lukke det skrivebordsskab op. De ved, at jeg er v. Brachts eksekutor, De har selv været testamentsvidne. Jeg ønsker at fjerne den dagbog, v. Bracht har ført over sit liv, før politiet undersøger skrivebordet. Det er måske ikke lovligt, men jeg tager ansvaret. Hvis der spørges, svarer De sandhed, hvis der ikke spørges, tier De om det til alle. Det sker i den afdødes interesse. De ved, hvilket forhold han stod i til mig."

Tjeneren åbnede straks skrivebordet, og Kjær udtog et tykt hæfte med løse blade, mærket "Dagbog, at overgive overretssagfører Kjær efter min død."

"Tak," sagde Kjær og lagde hæftet i sin sagførermappe, der lå på skrivebordet.

"Det undrer mig blot, at herren ikke gjorde det i mandags," sagde Jens stille.

"Det er noget, De ikke forstår, Jens," svarede sagføreren venligt, og tjeneren trak sig tilbage.

"Og så, Olly," sagde Kjær, da døren havde lukket sig efter Jens, "nu tager jeg tilbage til byen og bringer dette i sikkerhed. Kl. 4 kommer jeg her med politiassistenten. Du kan sige til ham, hvad du først sagde til mig, blot at du husker, at du lod de ord falde: Har han skudt sig? og at du, hvis talen falder på dit besøg hos Mimi, som du ikke behøver at omtale – jo, for resten, som du bør omtale, så skyldes det blot dit ønske om at erfare, hvorvidt Isse var kommet i forbindelse med grev Apraxin. Hvis der intet yderligere sker, bliver det mellem dig og mig. Jeg tør ikke håbe det, men jeg taler ikke til noget menneske om, hvad jeg ved, og jeg stoler på, at du heller ikke gør det."

"Tak, Arthur," sagde hun, "jeg stoler på dig, du forstår mig, og når du har læst, hvad han skriver, tror jeg, selv om jeg ikke kender hans dagbog, at du vil forstå mig fuldkomment."

Og dermed skiltes de to.

6. En ætling af Rurik

Tæt ved Tivoli og Rådhuset ligger en café, der stammer fra den periode, der så mesterligt er beskrevet i Herman Bangs *Stuk*. Stor er den ikke, skønt led i et større etablissement kun to lokaler og næppe mere end tredive marmorborde. Dog hører den til stadens mest kendte og fineste cafeer. Her søger sagførere og forretningsfolk til deres frokost, og ud på eftermiddagen, når et lille tremands-orkester begynder at spille døgnets melodier, flokkes om bordene et ejendommeligt selskab fra de videst forskellige kredse i den store by, skuespillere og skuespillerinder, der nyder en kop kaffe eller en apéritif inden middag, jurister, læger og kontorfolk, der læser aftenaviserne ved en absinth eller en whisky-soda, inden de går hjem til familiemiddagen, unge fruer, der ryger en cigaret til en kaffe og likør og lader sig kurtisere af unge herrer, som Monsieur ikke kender, og som næppe ønsker at kende Monsieur, journalister, der lytter til teater- og bynyt, forfattere, der søger inspiration, og *last not least* en lille kreds af unge damer, der enten sidder stilfærdigt efter dagsarbejdet og venter på deres ledsager, der kommer fra *sit* dagsarbejde, eller i små klynger samlet om de store borde, som de fylder med guld-, sølv- eller lædertasker, hvis indhold spredes over bordet mellem cigaretetuier og glas med de forskelligste forfriskninger. Alle cafeens gæster er yderst respektable, skulle det hænde sig, at en lidt tvivlsom skabning finder vej dertil, vil et diskret kort fra direktionen snart belære hende om, at hendes nærværelse ikke ønskes.

I denne brogede skare, hvor pludren og snakken blander sig med koppers og glas' klirren og smelter sammen med violin-, mandolin- og klavertoner fra den sidste foxtrot, færdes et par diskret overtjenere med vagtsomme øjne, hjælper gæsterne til rette, besørger deres små kommissioner og bringer bud fra fraværende og ankommende. Og det tør vel nok siges, at den telefon, der residerer i cafeens forreste værelse, uafbrudt er i virksomhed som budbringer fra og til. Hustruen får at vide, at en forretningsmiddag forhindrer gemalen i at komme hjem til middag, den nydelige, unge kontoristinde meddeler sin moder, at hun skal spise hos Laura, og at de skal i teatret, der sendes afbud og træffes aftale om møde i én fortsat kæde, mens de nærmest siddende gæster småleende hører til og konstaterer, hvor hyppigt det i grunden er, at sædvaner brydes og mennesker får andet at gøre, end deres nærmeste tror og venter – ofte aner.

Denne café er om vinteren et af byens centre, samlingsstedet for en stor kreds, der alle kender hinanden, men sjældent er bekendte. Om sommeren, når de bløde tæpper er fjernet, og musikken tier, ligger den ensom og stille, kun besøgt af ganske få gæster, men for dem af den faste kreds, der har deres at gøre i byen også om sommeren, vedbliver den at være en station på vejen, et mødested og en central, hvorfra der telefoneres ud til stederne ved kysten ind til byens centraler.

Det var dagen efter v. Brachts død, cafeen lå helt tom, kun én gæst sad der i det største af lokalerne, en gammel, hvidhåret herre af den type, man før krigen idelig så i Nizza og Monte Carlo. En lidt svær, middelhøj herre med kridhvidt skæg à la Alexander den Anden, hvidt, kruset hår, et stærkt, sirligt ansigt,

ulasteligt klædt med hvide gamacher og stramt siddende jakkesæt. Han sad med en absinth, den tredje i løbet af en halv time, foran ham på bordet lå en dynge aviser, som han gennemlæste med en vis interesse, idet han dog fortrinsvis søgte den beretning, der gik igennem dem alle: "Selvmord i den fine verden", godsejer v. Brachts død o.s.fr.

Den gamle herre var Olly v. Brachts fader, general, fyrst Peter Ivanovitch Demidoff, velkendt som stamgæst på cafeen, hvor han mødtes med nogle få russiske herrer og nogle danske bekendte. Han så undertiden op, som ventede han nogen, og ganske rigtigt, en ung, høj og sværlemmet officer i dansk artilleriuniform trådte hen til hans bord og hilste ham ikke særlig ærbødigt, som ham hilser en mand, man ikke nærer overdreven agtelse for.

Baron Demidoff talte dansk, ikke korrekt og med stærkt fremmed accent, men han beherskede sproget.

"Goddag, løjtnant Hessel," sagde han, "har De set noget til vor fælles ven Sergei Nikolajevitch? Jeg sidder netop og venter på ham. Men måske De kan give mig nærmere oplysninger om den forfærdelige skandale. Min datter, som overhovedet lader til at have glemt, at hun har en fader, har ikke ladet høre fra sig. Jeg ringede ud til v. Brachts villa i formiddags, men fik det svar, at hun ikke tog mod nogen telefonsamtale. Nå, jeg er vant til at blive behandlet således, utak er Verdens løn. Hvad siger De?"

Løjtnanten tog plads og bestilte et glas whisky og sodavand. "Der er er jo ikke noget at sige," sagde han apatisk og tændte en cigaret, "v. Bracht er død, og Olly er enke –"

"Hvorfor har han skudt sig?" spurgte fyrsten og klemte øjnene sammen.

"Han har ikke underholdt sig med mig om det emne, min gode fyrste," svarede løjtnanten let ironisk. "Jeg ville have rådet ham fra det. Han var rig og havde en smuk kone. Jeg forstår det ikke. – Men nu er han jo død."

"Vil der blive anstillet nærmere undersøgelse om selvmordet?" spurgte fyrsten.

Løjtnanten trak på skulderen: "Jeg skulle ikke tro det. Efter hvad der står i bladene, er tilfældet jo oplagt. Det er jo endogså muligt, at han har efterladt breve, der ikke er kommet til bladenes kundskab. De røverhistorier, et enkelt stærkt demokratisk blad serverede om v. Brachts udsvævelser osv. er sikkert kun dikteret af et almindeligt had til overklasserne og i sig selv temmelig fantastiske."

Fyrsten løftede et eftermiddagsblad fra bordet. "Her taler man om en 'amerikansk duel'."

Løjtnanten greb efter avisen. "Lad mig se," sagde han ivrigt og gav sig straks til at studere bladet.

Overtjeneren nærmede sig diskret. "Tror løjtnanten, det er sandt, at hr. v. Bracht har dræbt sig selv efter aftale i en amerikansk duel, hvor den, der trækker det korteste strå, skal dræbe sig?"

Løjtnanten så op. "Det lyder noget fantasifuldt, men det synes ikke, som om den pågældende journalist har andet end sin fortræffelige fantasi at bygge på. Det er rigtigt, at v. Bracht omgikkes en rig amerikaner, John A. Giles fra Detroit, jeg har spist sammen med de to herrer i sidste uge på Klampenborg. Men der kan næppe være tale om en duel mellem dem, højst om en handel med en motoryacht, der for resten ikke gik i orden."

Tjeneren spurgte atter diskret: "Har hr. løjtnanten for nylig set hr. v. Bracht? Han var herinde i mandags med den franske dame, der synger i Tivoli, og hendes selskabsdame. Den gang så han meget veltilfreds ud. De spiste i restauranten derinde, og min kollega bemærkede netop i dag, at intet menneske ville have kunnet gætte på, at den mand gik med selvmordstanker."

Løjtnant Hessel så op fra bladet. "Jeg forstår det ikke, og hvad jeg ikke forstår, det blander jeg mig ikke i."

Tjeneren trak sig diskret tilbage.

"Har De set noget til Apraxin?" spurgte fyrsten igen. "Jeg venter ham hvert øjeblik."

"Jeg troede, han var rejst til Stockholm," sagde løjtnanten adspredt. "Jeg talte et ord med ham i mandags eller tirsdags, tror jeg."

"Nej," sagde fyrsten, "han *ville* rejse. Nu bliver han her foreløbig."

"Så?" spurgte løjtnanten og så op. "Nå ja – det forklarer han vel. Hvornår har han forandret sin beslutning?"

"I middags, tror jeg," svarede fyrsten. "Jeg traf ham til frokost på Angleterre."

I det samme trådte to unge damer ind fra det forreste værelse og så sig om i cafeen. Løjtnanten rejste sig og hilste; det samme gjorde fyrsten. Damerne trådte hen til bordet og tog plads.

Det var Mimi Mørck og Ebba Fugl.

"Damerne søger her også om sommeren?" spurgte fyrsten høfligt for at sige noget.

"Vi ser efter en bekendt," svarede Mimi.

Så blev der bestilt et par glas vin, cigaretterne kom frem, og samtalen vendte sig naturligvis til det, der den dag beskæftigede dem alle.

Løjtnant Hessel var lidt fåmælt.

"Er du bedrøvet, Freddy?" spurgte Ebba Fugl og lagde sin hånd på hans arm. "Du var jo en god ven af Isse."

"De ved, Ebba, at jeg er af stål helt igennem. Der er ikke noget, der berører mig, det skulle da være, hvis du gik og døde, skat. Jeg sørger ikke over nogen, så lidt som nogen vil sørge over mig."

"Nej," sagde Mimi spotsk, "du er en levende kanon, er du. Jeg har aldrig truffet nogen mand med så lidt følelse som du."

"Sådan er jeg," svarede løjtnanten. "Jeg er til krigsbrug."

Mimi fortsatte: "Jeg tror, din bedste ven kunne dø for dine øjne, uden at du ville føle så meget som et stik i hjertet derved. Allerede af den grund, at du slet ikke ejer den genstand, vi andre kalder hjerte."

"Så," svarede løjtnanten, "nogle beskylder mig endda for at have et meget stort hjerte."

Ebba rystede på hovedet og sagde sørgmodigt: "Nej, Freddy, du er en rask karl, men du har, som Mimi siger, ikke antydning af hjerte. Jeg tror absolut intet i Verden kunne gøre indtryk på dig. I den retning er du enestående."

Løjtnanten smilede, så spurgte han: "Tror du, Mefisto har mere hjerte?"

"Mefisto er ikke noget menneske," faldt Mimi ind, "han er Djævelen selv. Hvor er han for resten?"

Løjtnanten svarede: "Mefisto er rejst til Berlin i morges, han sendte mig en billet om det."

"Ah," sagde fyrsten og betragtede løjtnanten skarpt.

"Har I noget mellem jer?" spurgte Mimi rask.

"Ikke det mindste," svarede løjtnanten.

"Jeg kom for resten for at træffe Sergei," sagde Mimi. "Han har sat Ebba og mig stævne her, vi skal spise hos Nimb, skal du med, Freddy?"

Løjtnanten nikkede. "Ja, men jeg skal tidligt hjem, jeg har vagt i aften."

"Skal vi ringe efter Ragna?" spurgte Mimi, "hvis så fyrsten går med, kunne vi mindes Isse ved et stille bæger."

Der var ingen, der svarede. Så trådte Ragna v. Halle pludselig ind på cafeen.

"Når man taler om Solen ..." lo Mimi. Og Ragna satte sig hos de andre. "Ragna har talt med Arthur Kjær i morges. Det lod til at forbavse ham noget, at Olly havde været oppe hos mig for at spørge efter Apraxin ..."

"Hvad siger De, frk. Mørck, har min datter været hos Dem for at spørge efter grev Apraxin?"

"Ja, med Deres tilladelse," svarede Mimi og slog med nakken. "Olly og jeg er, som De rigtig godt ved, gamle kammerater; der var en tid, da både De og hun ..."

"Tys, tys, Mimi," sagde løjtnanten. "Lad mig hellere få at vide lidt mere om det, du der siger. Har Olly været hos dig for at spørge om Apraxin? Hvor kan hun vide, at I to kender hinanden?"

"Du kan jo have fortalt det, Freddy," sagde Mimi rødmende, hun fortrød nu, hvad hun havde sagt.

Ebba rystede på hovedet. "Freddy er den tavseste mand i Danmark. Han siger aldrig noget om nogen som helst til noget

menneske. Jeg tror ikke, nogen kunne vriste et ord ud af dig, Freddy, om noget, du ikke ville udtale dig om, ikke om de spændte dig på pinebænken."

Løjtnanten smilede barsk. "Jeg tror, det er sivet ud mellem folk, at jeg med alle de fejl, jeg har, er et mandfolk. Du har ret, Ebba, hvad jeg ikke vil sige, det får ingen menneskelig magt mig til at udtale mig om."

"Ved du, hvorfor Isse skød sig?" spurgte Mimi pludselig.

"Nej, det skulle jeg gerne fortælle dig, for det har jeg ingen anelse om. Nu er han død, jeg får næppe andet med hans hus at gøre end at følge ham til graven i stilhed. Det bliver Arthur Kjær, der kommer til at være hendes støtte i fremtiden."

Ragna spurgte hastigt: "Hvorfra ved De det, løjtnant Hessel?"

"Fordi jeg ved det," lød svaret.

"Er Kjær forelsket i Olly?" spurgte Mimi.

"Det ved jeg ikke," svarede løjtnanten.

Fyrst Demidoff fulgte samtalen med opmærksomhed: "De tror, frk. Mimi, at overretssagfører Kjær skulle være charmeret i min datter. Så vidt jeg forstår, var han v. Brachts *homme d'affaires*, vil rimeligvis være den, der ordner det hele efter hans død. Men at han skulle være charmeret i Olly – han var jo dog v. Brachts bedste ven."

"For tiden," lo løjtnanten, "det skiftede med solhvervet. Nu, du siger det, Mimi, så kan der for resten være noget i det."

"Der er én, der har ældre krav på Olly end Arthur Kjær," sagde Ragna alvorligt.

"Hvem?" spurgte fyrsten interesseret.

"Mefisto," svarede Ragna.

"Jeg troede, De mente Sergei Apraxin," indskød løjtnanten med et ondt blik til Ragna.

Der blev en uhyggelig tavshed.

I det samme trådte grev Apraxin ind i cafeen. Han var klædt i en lys sommerdragt, yderst elegant, med en stor rose i knaphullet. Hans ansigt var usædvanlig smukt, fint ovalt, blegt, med et underligt drømmende træk om en smukt buet mund, med et blidt skær i to dybt brune øjne, et ansigt mere ligt en kvindes end en mands, så regelmæssigt smukt, at det ville have været banalt, om ikke øjnene trods deres blidhed havde lyst af intelligens. Han hilste smilende på damerne, og i smilet blottede han en rad stærke, hvide tænder; det var ejendommeligt, at når han talte, fik hans ansigt et udpræget maskulint udtryk, hans stemme var klangfuld og dyb.

"Undskyld, *mon'amie*," sagde han til Mimi, "at jeg lod jer vente. Men det lod til, at hele Nordsjælland havde sat hinanden stævne hos min frisør. Jeg kommer alt for sent."

Han hilste kammeratligt på løjtnanten, lidt nonchalant på fyrst Demidoff og yderst ærbødigt på de tre unge damer, hvis hænder han kyssede på orientalsk vis.

"Vil De ikke nyde et glas portvin?" spurgte han og bestilte så en hel flaske af cafeens berømte vidunderligt mørkerøde portvin, den drik, der gyder rødme i kinden og varme dybt ind i hjerte og sjæl – den drik, der ofte har forskyldt, hvad senere er fortrudt.

"Vi talte om dig, Sergei," sagde Mimi og tittede forelsket på den smukke, unge russer.

"I talte om hr. v. Bracht," sagde Sergei, "det gør alle i dag. Jeg tillader mig at foreslå, at vi i det mindste ikke taler om ham, ja,

jeg går et skridt videre. Jeg håber at se Dem alle til en lille diner hos Nimb, jeg har bestilt en speciel diner med de franske restauranters *menu du jour*, men kun *à la condition*, at vi ikke taler om v. Bracht."

"Hvorfor, hr. greve?" spurgte Ragna skarpt.

Greven lo. "Jeg elsker livet og skønheden, og i Deres selskab, mine smukke damer, vil enhver tanke om døden være mig uudholdelig. Lad os føle, at vi lever, og lad os udelukke alt, hvad der kan minde os om, at vi alligevel kun har en stakket stund til dette herlige liv."

Så talte de om andre ting; der udstrålede fra Sergei Apraxin en underlig magt, der gjorde, at man uvilkårligt bøjede sig for ham og lystrede.

"Sergei," sagde Mimi, der havde siddet og set på ham med forelskede øjne, "hvoraf kommer det, at du sådan forstår at samle os alle under din føring?"

Sergei trak på skuldrene.

Løjtnant Hessel lo. "Han er en ætling af Rurik, De har vel hørt ham omtale, mine damer. Det var en russisk Holger Danske, men han var adskilligt mere velfriseret end vor hjemlige vildmand med det lange skæg. Og mens vor Holger Danske særlig skal have været skrap over for mandfolk, så førte Rurik et fast og myndigt herredømme over de smukkeste af alle kvinder – Ruslands."

"De bliver veltalende, kanonmand," lo Ebba.

"Portvin," smilede løjtnanten, "og udsigten til en diner efter bestilling hos Nimb. Det kunne kun falde en udlænding ind, vi danske æder os igennem en flov menu til 13 kr. som en underofficer gennem et eksercerreglement."

Så brød de noget efter op i den muntreste stemning. Den filosofiske overtjener vendte sig til sin ungdommelige medhjælper og sagde: "Julius, skulle man tro, at de herrer og damer hørte til Sigismund v. Bracht og hustrus nærmeste omgang?"

Piccoloen lo pligtskyldigt, han lo altid, når hans mester filosoferede.

På vejen til Tivoli gled grev Apraxin hen på siden af løjtnant Hessel.

"Hvor er dr. Langen?"

"Rejst til Berlin i morges," lød svaret. "Politiet ønskede, han skulle afgive erklæring om mulig årsag til selvmordet, men Mefisto havde regeringens ærinde, og det bøjede man sig for."

"Er De afhørt?" spurgte greven sagte.

"Nej, jeg tror ikke, de civile myndigheder har opdaget mig endnu. Sker der henvendelse, svarer jeg ad tjenestevejen."

"De tror, sagen dør hen?" spurgte greven igen.

"Det tror jeg – det var rigtigt af Dem ikke at rejse i dag. Den små Mimi har været lidt indiskret om fru v. Bracht, og det er rart, at De er her, hvis det skulle give anledning til efterspørgsel. Ikke mere nu."

Så sluttede de sig til damerne og gik ind i Tivoli.

7. Dagbogen

Arthur Kjær lukkede sig inde på sit kontor og satte sig til at gennemgå Sigismund v. Brachts dagbog som en sagfører, der til brug for et defensorat gennemgår en akt, bilagt sagens øvrige dokumenter. v. Brachts dagbog var et fænomen, han meget ofte havde hørt omtale, men aldrig læst. Undertiden havde hans ven forelæst ham brudstykker af den, men altid holdt han inde på det mest spændende sted og lukkede hæftet sammen med de ord: "Nej, det er ikke for andre end mig." Nogen egentlig nysgerrighed efter at lære dette hemmelige dokument at kende nærede Kjær ikke. Han kendte så temmelig sin afdøde ven, vidste en del om hans eventyr, hans fejl og dumheder, kendte hans trang til at "posere", stå i bengalsk belysning som en helt og hans pludselige falden sammen i heftige selvbebrejdelser og selvforagt. v. Bracht var en godsejer, der aldrig selv havde bestyret sit gods, han havde gode evner, besad mange småfærdigheder, men var uanvendelig i offentlige stillinger, som han i øvrigt heller aldrig søgte. Forretninger kedede ham, han savnede tålmodighed til at møde de uundgåelige småfortrædeligheder, psykisk mod til at møde menneskenes angreb og stå til ansvar for egne handlinger. Noget interessant ud over rejsebeskrivelser, der for resten var ypperlige, og små oplevelser med forskellige mennesker, kunne hans dagbog ikke byde på, dens sprog var ikke kunstnerisk, den bar i alt for høj grad vidnesbyrd om, at dens forfatter var ene og alene optaget af sin egen værdifulde person, han anstillede idelig "betragtninger", selv om han påstod det modsatte, dens psykologi var overfladisk og dens iagttagelser ikke interessante.

For Kjær havde den kun interesse som et dokument i sagen til belysning af v. Brachts forhold til Olly og til dr. Langen.

Men på disse punkter kunne den være af allerstørste værdi, og de afsnit, hvorom Kjær samlede sin interesse, var da også dem, der indeholdt en redegørelse for v. Brachts forhold til Olly, for deres første bekendtskab og for hans og hendes ejendommelige forhold til Mefisto, med hvilket navn v. Bracht stadig betegnede dr. Langen.

Her måtte nøglen til gåden ligge gemt, det var slet ikke så let af v. Brachts ret aforistiske og abrupte notitser at samle et helhedsbillede, men til forståelsen af begivenhederne var der i disse spredte optegnelser et betydeligt materiale. Og for rigtig at arbejde sig ind deri foretog Kjær, som han i sine juridiske ekspeditioner var vant til, et uddrag af det, der forekom ham at have betydning i sagen. Ikke tørt og fragmentsmæssigt, men meget udførligt med v. Brachts egne ord, for gennem dem at belyse personer og begivenheder, der ofte belyses skarpere af tilfældige anekdoter og småtræk end af korte, bestemte meddelelser af virkelig betydning. Og ret så naturligt begyndte dette uddrag med v. Brachts første møde med Olly Petrovna i foråret efter krigens slutning:

Uddrag af v. Brachts dagbog

Jeg ville have forsvoret, at jeg skulle kunne opleve et eventyr, jeg synes, hele mit liv har været så rigt på underlige begivenheder, at alt, hvad der i fremtiden måtte hænde mig, kun kunne være gentagelser eller ubetydeligheder. Nu har jeg virkelig mødt et eventyr. Og jeg vil her nedskrive det

fortællende, som jeg plejer, betragte mig selv som en fremmed person, der oplever uden at reflektere:

Jeg havde været ude til en kedelig middag hos min onkel på Frederiksberg, hvor jeg kommer en gang om året, da han jo dog er min slægtning, selv om vort slægtskab må regnes ud med flere skæpper ærter. Jeg havde sat Mefisto stævne hos Wivel, jeg havde ikke set ham længe, dels havde han været stærkt optaget, dels havde jeg været hjemme på Tårnborg. Jeg længtes efter hans kynisme og ventede så småt, at han havde et eller andet nyt at "foreföre", som tyskerne kalder det.

Vi sad en times tid og lyttede til det idiotiske bambulla-orkester med banjoer og negermusik, der i krigens år har holdt sit indtog på vore nogenlunde civiliserede enemærker. Jeg foragter negre, og jeg kan ikke døje negermusik, men de nordamerikanske fristater, hvis mammon forgifter alle vore forhold, har også på dette punkt overvældet os med sin negerkultur. Det virker ganske idiotisk at se disse københavnske madamer og pigebørn vrikke svedende omkring mellem bordene i de utroligste forvridninger med deres kavalerer i jakker og gule støvler. Og det piner mig at se denne mangel på kultur i strømper, sko og frisurer, der synes at protestere mod alt udefra. Kjolerne begynder heldigvis at blive kortere, måske vil det lære de små mamseller at købe ordentlige strømper og nogenlunde præsentable sko, det er muligvis også at vente, at med de snævre kjoler vil de nu i miskredit gerådede "posteriora" forsvinde, og alt det overflødige undertøj, de stive korsetter vil vandre al kødets gang. Men endnu er vi kun ved begyndelsen. – – – Nå altså, vi sad og ærgrede os. Mefisto var ikke i humør, og jeg foreslog "Trocadero". Når Mefisto er

spekulativ, plejer aldeles utvetydige damer og brutal mandig drukkenskab at kvikke ham op, forhøje hans selvagtelse og gøre ham smidig. Vi drev altså over i den hule, hvor tobakken ligger i skyer over alt, hvad der foregår, hvor de vindunstende nymfer ved baren kæmper deres utilslørede kamp for tilværelsen, og selv et nogenlunde skyldbetynget mandfolk undertiden kan få en følelse af at have en vis relativ værdi. Københavnske hetærer er ikke forlokkende, det skal alle vide, de er skikkelige, ikke arbejdsomme som deres søstre i Tyskland, der føler sig som udøvende en national borgerpligt, ikke æggende og pikante som de franske, der behandler mandfolk som en svampesøger sine kantareller og rørsvampe, ikke dorske og pengegriske som de engelske, og ikke charmante og selvopofrende som de svenske og østrigske – men de er skikkelige, netop skikkelige, og egentlig taget lidet morsomme eller udbyttegivende. Man kan ikke færdes meget i denne by uden at kende de mest pågående af dem, selv under et radikalt ministerium og en socialistisk kommunalmajoritet er disse damer, der kun med let overdrivelse kan kaldes glædespiger, yderst konservative. Deres liv må være sundt, for sandt at sige, de holder ud, til de har opnået en alder, hvor deres mere anstændige medborgerinder for længst er blevet bedstemødre!

Mefisto har en vis façon at behandle dem på, der på en gang interesserer dem og imponerer dem, jeg er alt for høflig, det gør indtryk til at begynde med, senere bliver det misbrugt. Larm var der nok af, drukkenskaben var repræsenteret af skandinaver jævnt fordelt mellem alle tre brødrefolk, og Mefisto og jeg havde tre tilbederinder ad gangen, der bogstavelig talt var ved at kvæle os.

Pludselig løfter Mefisto hovedet og siger over til mig: "Isse, morer dette her dig?"

Det gjorde det absolut ikke.

Så rejste han sig, skød lidt barsk nogle Musser, Busser, Misser og Kisser fra sig og sagde med dyb, alvorlig røst: "Nu går vi ud i natten for at møde eventyret."

Og vi gik ud i natten – og jeg mødte *eventyret*.

Vi nåede lidt forbi hjørnet ved Dagmar-cafeens dør og gik uden egentlig plan forbi monumentet, den skæggede landsoldat, der bærer den lille hornblæser på sin arm. Jeg har altid godt kunnet lide det monument, og var netop i færd med for min ledsager at udvikle, hvori dets skønhed bestod, da jeg pludselig blev to unge kvinder va'r, der dukkede frem mellem os og monumentet og arm i arm lidt højrøstet bevægede sig ned mod Helmerhus.

"Halløj," sagde Mefisto og afbrød min forelæsning, "stop lidt, og tag mig med!"

De to unge kvinder standsede og vendte deres ansigter mod os. De var klædt i elegante pelse med det lodne udad, som det nu var begyndt at blive mode i byen netop i den tid, formodentlig fordi pelsværk var i en urimelig høj pris og derfor tilgængeligt for alle, der havde penge. Lygteskæret faldt ned over deres ansigter. De var ikke høje, men slanke, omtrent af samme højde, begge brunette, deres ansigter var unge og smukke, helt tydeligt trådte de ikke frem under de bredskyggede hatte og slørene, der gik til hagen.

De kendte åbenbart Mefisto godt, for den ene af dem udstødte et af de små genkendelseshvin:

"Gud, er det dig, Mefisto?"

Mefisto hviskede til mig, vi har været heldige, dette er damer – og jeg belavede mig på at være det høflige pindsvin, jeg gerne er i dameselskab.

"Må jeg forestille hr. v. Bracht, frk. Petersen og frk. Hansen," sagde Mefisto højtideligt, "to unge damer af plutokratiet, der er ude at bese byen for at konstatere, om alt er, som det skal være."

De lo begge to dannet og vellydende. En kvindes latter er for mig den første vejledning til at finde det sted, hvor jeg skal placere hende.

"Vi lægger ceremonien bort og tager hinanden under hanken," sagde Mefisto. Den ene af damerne nærmede sig Mefisto, men han vendte sig fra hende og stak sin arm ind under hendes venindes. "I aften er det dig og mig, Mimi," sagde han.

Den anden dame vendte sig mod mig med et smil og sagde: "Hr. v. Bracht, så må De tage til takke med mig."

Jeg lagde mærke til, at hun talte med en ubestemmelig accent, der tydeligt tilkendegav, at hun ikke var dansk, men som jeg i øjeblikket trods min sans for sprog ikke kunne identificere. Jeg stak nu armen ind under hendes, hun trykkede sig op ad mig for at lade nogle forbipasserende passere, jeg følte et slankt, smidigt legeme uden korset og lagde uvilkårligt armen om hendes smækre liv. "Nå da," sagde hun og gjorde sig fri, "vi er ikke forlovede endnu, hr. v. Bracht."

Så lo hun og stak sin arm ind under min, vi drev videre mod et af de hoteller, der ligger ved Nørrevold, og hvor man kunne få en snaps på falderebet, selv om klokken var mange. Den tidlige lukketid har jeg vænnet mig til, det er pudsigt at skulle gå hjem

kl. 11, det tidspunkt, da man i gamle dage begyndte færden, men det gjaldt blot om at slippe inden for porten.

Det lykkedes, da vi var velkendte, vi nåede ikke ind i restaurationen, men i portierlogen fik vi etableret os og hidkaldt et rigeligt forråd af whisky og sodavand.

Vi snakkede så løs, som man gør. Damerne havde siddet på Dagmar-cafeen og talt gammelt med hinanden; efter hvad de sagde, var det betydelige kvanta, de havde konsumeret, men de sagde selv, at de var i god træning, og de var øjensynlig ikke berusede. At det var damer uden "gåseøjne", forstod jeg straks; at de foreløbig var anonyme, generede mig ikke. Både umiddelbart før og efter den store krigerinvasion i julen 1918 havde vore unge damer af bourgeoisiet vundet en del øvelse i at færdes uden for forældres og værgers rækkevidde. Jeg er ikke uerfaren, og har været ude for eventyr af den art før. Tonen er ikke den samme som på Trocadero. Formålet er udelukkende at fornøje – for damerne dog ikke altid "gavnligt".

Men snakken gik, som snakken går ved sådan en lejlighed, og min nye bekendt og jeg blev helt gode venner. Jeg sad og så på hende, et fint, ovalt ansigt med dejlige, brune øjne, et lidt melankolsk træk om en lille, velformet mund, de nydeligste ringbesatte hvide hænder med lyserøde negle, og da hun slog pelsen til side en slank, hvid hals med lidt fremstående kraveben, en lidt mager figur, den lette gratie, som jeg nu en gang holder af.

Så fik vi at vide, at hun hed Olly, var russerinde, at hun boede hos sin veninde Mimi, hvis forældre var handlende på Vesterbro, at hun talte godt fransk, var musikalsk, elskede at danse og holdt forfærdelig meget af København. Det afslørede

ikke hendes sjæls inderste, men det var dog altid noget; hun sagde, at hun ikke var forlovet, men at hun kunne blive det, hvad dag det skulle være. Bare var hun forfærdelig fordringsfuld. – Jeg spurgte, om hun var forelsket, hvortil hun svarede: Ikke i Dem – endnu.

Ja – hvad snakker man om kl. 11 om aftenen med en sød lille ukendt dame i en portierloge på et hotel omgivet af tobaksrøg og spiritusdunster?

Men så skete der noget, der åbenbart indviede eventyret. Der dukkede en stor førladen vingrosserer op, som Mefisto og begge damerne kendte. Også jeg vidste, hvem han var, og han slog sig ned i vort selskab. Efter nogen tid foreslog han, at vi fulgte ham til hans vinkælder og gjorde ham den ære at smage på hans bourgogne. Der er aldrig noget tidspunkt, på hvilket man er mere opsat på at drikke, end netop et sådant, hvor man har fået mere end nok. Vi greb med begejstring tanken, og da der ingen vogn var at få, gik vi til fods hen til vinlageret, der lå ti minutters gang borte. Jeg gik arm i arm med min nye veninde, følte igen hendes slanke legeme tæt op mod mig, og begyndte at lægge nogen varme i eventyret, at tale til hende om betagelse og forelskelser, og hvad et mandfolk på et sådant tidspunkt kan begynde at tale om. Hun var åbenbart vant til den konversation, hendes var faldt rapt og slagfærdigt, jeg mærkede en baggrund af snusfornuft bag de lidt frivole ord, og hun begyndte at interessere mig.

Hun tittede lidt skalkagtigt op på mig og sagde: "Jeg venter egentlig nu at møde en mand, jeg sværmer for, han er nok ude i aften med en anden, det vil sikkert virke godt på ham at se mig gå her så pænt med Dem under hanken."

Jeg noterede mig disse ord, fordi jeg derpå forstod, at der her var fremtidsmuligheder. Det vækker altid min kamplyst, og jeg begyndte at gøre kur, at tale om forhold mellem kvinder og mænd, om erfaringer og alt det commonplace, som man nu en gang må debitere, når man taler med en ung dame, som man ikke kender, og hos hvem man derfor må føle sig for. Jeg fik det indtryk, at min nye veninde var en letsindig lille københavnerinde trods sin russiske accent og sin opgivelse af hjemstavn i et fremmed land. Og uden at prale, jeg kender mit fædreland, dets hovedstad og dens kvinder. Det var altså set fra mit standpunkt "lovende".

Vi nåede vinkælderen, der var lidt koldt, men den var i allerhøjeste grad ejendommelig. Fad ved fad lå under hvælvinger den ædle vin, selv i kontoret, hvor der stod et bord og nogle stole samt en stiv sofabænk, lå fadene på rad, indbydende budbringere fra vinens fædreland.

Vor vært satte for os kæmpemæssige flasker med bourgogne, vi nød den af store, klingre glas, den gød sig over vore læber som mælk fra muhamedanernes Paradis, og den løste vore og vore huriers tungebånd. Hele sceneriet var så malerisk, så middelalderligt gammeldags, det dæmpede lys fra et par elektriske pærer, det tunge halvmørke i kælderens baggrund, de ærværdige, bredbringede tønder med metal-pottemålene i sirlig række, det fliselagte gulv, den absolutte nattestilhed udenfor, alt smeltede sammen til et mystisk harmonisk billede af vinglæde og vinfortrolighed.

Mimi, en lille uforfalsket københavnerinde fra Broerne, red stolt og glad overskrævs på en tønde med sit løftede glas i hånden; hendes kønne lille gaminansigt blussede af fornøjelse,

de hvide tænder lo under de røde læber, og det korte, mørke hår snoede sig som små slanger om hendes pande. Jeg bøjede mig mod min nye veninde, der sad ved min side, og kyssede hendes hals, hun vendte hovedet mod mig og kyssede mig på munden, uden at sige et ord. Så lo hun stille og tilfreds og puttede sig ind til mig. "Her har vi det rart," sagde hun – og snakken gik os imellem.

Jeg husker kun meget lidt af, hvad vi talte om – mest forskellige oplevelser, vi havde haft, og hvad man således taler om, men én lille episode husker jeg, fordi den gav hele miljøet med dets usnerpede tone os fremmede imellem, og så eventyret, det uforklarlige, djævelske, der aldrig vil svinde af min erindring.

Frk. Mimi sad og balancerede på sin tønde, mens hun holdt fast i en lille pakke, hun hele tiden havde båret i sin hånd.

"Hvad har du dér?" spurgte Mefisto.

Med det sødeste og yndigste ansigt af verden og i den pudserligste alvorlige tone sagde frk. Mimi: "Det skal jeg sige dig, Mefisto, det er et par af mine 'kalsonger'" – hun travesterede det franske ord – "jeg var i selskab forleden aften, og da jeg kom hjem, opdagede jeg, at jeg havde glemt dem. Det er utroligt, hvor man kan være distræt, og hvad man kan glemme. Jeg kunne ikke godt telefonere efter dem og lade dem sende hjem, jeg måtte altså personlig hente dem, og det er, hvad jeg har gjort her i dag. Nu holder jeg fast på dem, for, ikke sandt, kære, sligt bør ikke blive en vane."

Hun fortalte den virkelig lidt vovede historie med de nydeligste og uskyldigste smil af verden, og vi lo alle ad den. Mefisto løftede hende ned af tønden og erklærede, historiker og

pedant, som han alligevel er, at ville supplere denne historie med en klassisk do. af betydelig ælde.

"Florentineren Poggio," sagde han, "beretter i sine *Facetier*, som er en meget umoralsk bog, en historie, der minder om Mimis. Den har glædet Lorenzo Medici i det 15. århundrede, og bør derfor også glæde dette fremragende lille selskab. En bondes kone fattede kærlighed til en munk, og denne gengældte hendes ulovlige kærlighed. Elskov gør opfindsom, og de to fandt da på en list, der åbnede dem adgang til at pleje deres kærlighed. Konen lagde sig syg i sengen, og munken kom til hende for at gøre hende karsk. Han valgte en tid, da manden arbejdede i marken, og hans kur hjalp for så vidt udmærket, som konen, når manden ved aftentid kom hjem, erklærede, at hun befandt sig lidt bedre hver dag. Men kuren trak ud, og da munken fik fri fortæring i huset, fik manden lyst til at erkyndige sig om, hvori denne hemmelighedsfulde kur bestod. Uden at sige til i forvejen listede han sig en dag tidligere hjem, en trofast tjenestekvinde gjorde anskrig, og munken reddede sig i tide, men glemte, hvad frk. Mimi så klædeligt kaldte sine 'kalsonger', på den syge kones seng. Manden blev rasende, ilede straks til klostret og klagede til abbeden over det, der var sket. Men denne var en klog mand, for hvem hans klosters ære var hans livs hovedsag, han fortalte da bonden, at disse 'kalsonger' var en uvurderlig relikvie, der havde tilhørt den hellige Augustin og indehavde en forunderlig lægende kraft. Og for ret at bekræfte sine ord, lod han den næste dag ved daggryet relikviet afhente i procession med lys og kors og under dyb ærbødighed føre tilbage til klostret. Således frelste den kloge abbed sit klosters ære og bidrog i ikke ringe grad til at bestyrke

den jævne bondemand i hans gudsfrygt og ærbødighed for kirkens relikvier."

Mefisto fortalte historien lænet til en af de store tønder; omgivet af røgen fra cigarer og cigaretter, belyst af det dæmpede lys stod han der i sin sorte dragt med sit karakteristiske djævleansigt voksblegt indrammet af det blanke hår og skæg.

Jeg følte et greb om mit håndled og vendte mig mod min nye veninde. Hendes ansigt var ligblegt, hendes øjne store og runde, stift hæftet på Mefistos blege, smalle ansigt, jeg mindes aldrig at have set et ansigt så fyldt af rædsel som hendes. Tilhørerne lo ikke, den ætsende satire i Poggios munkefortælling gengivet i Mefistos arkaiserende sprog i disse underlige omgivelser gjorde sin virkning som blasfemi, som djævelsk hån mod noget helligt.

Der blev stille, og jeg følte endnu Ollys greb om mit håndled, så rev hun sig ud af sin stivnede rædsel, vendte sit ansigt mod mig og lo hæst. "Tror De på Djævelen, v. Bracht," sagde hun næsten hviskende.

"Over en engel som Dem har Djævelen ingen magt," sagde jeg med en manufakturhandlerkommis' åndrighed.

Men hun rystede endnu som et espeløv.

Vor vært grossereren hentede nu champagne, og vi tømte det ene glas efter det andet. Vi talte ikke meget, vi sad lænet mod hinanden, min veninde og jeg. Vinen virkede nu stærkt på hende, hun kyssede mig af og til næsten ubevidst, og grossereren gjorde håndfast kur til Mimi.

Men lænet mod tønden i baggrunden med benene over kors stod Mefisto, et skabrøst smil spillede over hans smalle læber,

hans øjne hvilede på mig, undertiden næsten med et ondt glimt, så gled de over på den berusede unge kvinde, der hvilede i mine arme, med hovedet lænet mod min skulder. Der var i hans blik noget, der med tanker om alle laster og udskejelser fik blodet til at syde i mine årer, jeg trykkede det stakkels barn ind til mig, kyssede hendes pande, hendes mund, men jeg følte bestandig hans blik hvile på mig, jeg hørte hans dybe, gurglende latter. – –

Hvordan jeg kom derfra, hvordan det endte, hvem der gik først, eller hvem der blev tilbage, det aner jeg ikke – jeg vågnede næste morgen i min seng, solen stod højt på himlen, men hvordan jeg var kommet hjem, derom har jeg ikke mindste erindring. –

Olly Petrovna er aldrig ude af mine tanker, jeg har ikke villet søge hende, der er noget, der holder mig derfra. Mefisto ler og vil ikke fortælle mig, hvor hun er, eller hvor hun bor. Og det er, ligesom jeg ikke tør trænge ind på ham.

Det er en tåbelig grille – der er smukke piger nok i København. Men der er noget hos hende, jeg aldrig før har truffet.

Og så denne rædsel i hendes ansigt – den skælven under Mefistos blik.

Er ikke grunden den, at jeg selv føler noget af det samme?

Blot jeg vidste, om hun havde været hans elskerinde – de sagde Du til hinanden, lod til at kende hinanden godt – – –

Jeg har truffet Olly Petrovna – det var en tilfældighed, eller var det mere. Jeg sad hjemme hos mig selv og læste Claude Farères: *La Maison des hommes vivants*, om jeg husker rigtigt, er

det bogens titel, den handler om St. Germain og kunsten at forlænge sit liv, den handler om et vidunderligt møde mellem en ung mand, der skal dø, og hans elskerinde – sådan skriver kun franskmænd om det, ingen kan beskrive på noget andet sprog i verden, mindst af alt på dansk! Så ringede det på telefonen, det var Arthur Kjær. "Forstyrrer jeg?" spurgte han; jeg troede, det var forretninger, og svarede Nej, så var det Kjær, der gik Mefisto i næringen og havde en oplevelse at byde på til tidkort. Jeg husker ord til andet, hvad han sagde:

"Jeg sidder ude i Industri-cafeen med to nydelige, unge damer, den ene kender dig, hun er russerinde, prinsesse sågar, du ved, det er hende, du taler om hver dag. Den anden er kontordame hos min med-eksekutor i Ravns bo, hun er nydelig og hedder Ragna v. Halle. Vi bevæger os altså i Gotha-kalenderen, at du ved det, og tonen er decideret "Amalienborg", som det hedder i vor jargon. Kunne du tænke dig at tilbringe aftenen i dette selskab; jeg mener, er du oplagt til at være konversator og opføre dig net. Du vil ikke fortryde det. Prinsesse Demidoff interesserer sig åbenbart for dig, min lille opdagelse kender dig også. Men vi trænger os ikke på."

Det er mig ikke muligt at forklare hvorfor – men jeg følte mig som en debutant, der står i kulisserne og skal ind, som en taler, der venter på det øjeblik, han skal have ordet, som en student, der skal op til eksamen. Jeg rystede af lampefeber. Jeg gamle forhærdede Don Juan, jeg følte mig som en konfirmand, der skal have sit første stævnemøde i Frederiksberg have. Jeg sagde noget sludder, der betød, at de endelig måtte komme, det var mig umuligt at læse en linje mere i Claude Farère, jeg gav Jens ordrer og kontraordrer og lukkede op for mit whiskyskab for

den tredje sidste flaske "Old Methusalem", som kaptajn MacDonald havde efterladt mig i sit testamente.

Så gik jeg nervøs op og ned ad gulvet, jeg syntes, det varede en evighed, inden damerne kom – men endelig kom de.

Olly Petrovna i pels, let selskabsklædt under pelsen i en passabel Illum-kjole af sort tyll med pailletter, en tyllshat af de gennemsigtige, der fremhævede hendes fine ovale ansigt og viste de mørke hår snoet fast om hovedet. Hendes ansigt var mindre blegt end sidste gang, hendes læber mindre røde. Hun standsede på tærsklen og nikkede som en engelsk lady venligt kammeratligt og alligevel lidt reserveret. Bag hende dukkede en noget høj, meget slank dame op, hun var blond, engelsk at se til, var decideret københavnsk klædt, en åben ulster afdækkede en blå tunika af charmeuse med rød besætning, ikke særlig stilfuld, men ikke uklædelig. Hendes øjne var lyseblå, hendes teint frisk dansk, hendes tænder store og regelmæssige, der var en strik i hendes øjne, og hun lod til at være ligevægtig og ikke let imponeret. Men de så nydelige og ladylike ud begge to, og min brave juridiske kammerat, hvis rare, brede, lyse hoved dannede baggrunden, var åbenbart meget stolt af sin præstation.

Damerne gav overtøjet til Jens, og vi bænkede os ved kaminilden i min stue.

Kjær introducerede damerne: "Prinsesse Olly Demidoff, som du kender, frk. Ragna v. Halle, som du vil blive glad ved at lære at kende. Vi sad og spiste på Industrien, så faldt det os ind, at tre er et generende tal i et convivium, i Edderkoppen eller Scala gad vi ikke gå, det var for sent til mennesketeatrene, og så kom jeg til at tænke på dig."

Ragna faldt ind: "Vi betænkte os, hr. v. Bracht, De ved måske, at De har ord for at være farlig for unge piger. Vi havde ikke lov af mama, men så garanterede Kjær for, at tonen var 'Amalienborg', og det tiltalte prinsessen, ikke Olly? Men kan De tro, hr. v. Bracht, vi kan ingenting spise mere, vi er tørstige – ikke?"

Så spiste vi chokolade, talte i en dannet tone og opførte os som de aristokrater, vi var. Jeg skottede til Olly, hendes store, brune øjne hvilede på mig, ligesom hun ville undersøge, hvordan jeg virkelig så ud. Jeg tror, jeg fandt nåde for hendes øjne. Hun konverserede – vi konverserede alle. Det var teater, restaurationspriser, Lloyd George, Børsen, brødkort og tidlig lukning. Det var ikke rigtig morsomt. Frk. Ragna var lidt forceret, og Kjær, det gode skind, var salonherre.

Havde det ikke været for Ollys øjne, havde jeg gabet af kedsomhed. Men jeg havde aldrig set øjne som hendes, de står altid for mig som det uudgrundelige, evigt kvindelige, Lethes dyb, der vil opsluge alle andre tanker og drifter i mig. Jeg elskede allerede den gang Ollys øjne.

Pludselig rejste Ragna v. Halle sig, hun var af dem, der, når hun rejste sig, syntes at blive ved med at vokse og aldrig holde op – en art bibub med et kønt lille lokkehoved. "Deres Nåde og Deres Excellence," sagde hun meget alvorlig, "jeg har læst i Berlingske Aftenavis, at på Amalienborg afsluttes festligheder kl. 10. Da jeg imidlertid endnu er tørstig og meget nødig vil gå, så foreslår jeg, at vi lader Amalienborg gå – og vi fire bliver," hvorpå hun gøede rasende som en terrier, satte sig ned i en stol og lagde to ualmindelig smukt drejede pusselanker op på bordet mellem tallerkener og glas.

Det kunne Amalienborg ikke ta'e.

Navnlig ikke, da hun trak benene til sig, hoppede om halsen på den stilfulde overretssagfører og bed ham i det ene øre.

Jeg kyssede prinsessen lige på munden, og vi gav os i lag med *Old Methusalem*, den bedste af alle de bedste whiskyer.

Hvad vi talte om – hvem tænker på det. Ragna v. Halle fortalte historier, som salig Poggio ville have indlemmet i sine *Facetier*, gjorde det barokt, men nydeligt. Olly lo og lænede sig op til mig. – Men pudsigt nok, når jeg tog fra mig, veg hun. Så blev hendes øjne hvasse og truende. Hun æggede mig hele tiden, værgede for sig og lo med en underlig stille latter, der ligesom gemte hån og bevidsthed om overlegenhed og sikkerhed.

Vi snakkede muntert, vi dampede om kap, til stuen fyldtes med røg, og jeg tør nok antyde, at den stakkels *Methusalem* svandt som vandet i Utgarde-Lokes bæger.

Olly og jeg sad alene og talte sammen om de farlige ting. Hendes øjne hvilede på mig, forskende, æggende, kolde, undertiden onde, altid skiftende. Hun lod mig rentud forstå, at hun ingenlunde var novice, og at hun slet ikke følte sig forarget ved noget, der skete eller kunne ske. Der hvilede en underlig hemmelighedsfuld, næsten mystisk alvor over hende, og glimtvis viste hun had og foragt, ja, jeg tør ikke skjule det for mig selv, endog modbydelighed, der sårede mig, men ikke formåede at standse min vilje.

Det gik, som det er gået så ofte før ved sådanne sammenkomster, jeg havde en underlig sky følelse af, at hun var forbitret, og at jeg aldrig ville få hende at se mere.

Det var meget sent, da Kjær ledsagede de to damer hjem. Jeg var træt og ilde til mode, følte hverken rus eller tømmermænd, men jeg lukkede ikke et øje den nat. Jeg stirrede ind i et par store, brune øjne, der lyste næsten gulligt af foragt.

Nu mødes Olly og jeg hver dag på hendes café. Vi snakker sammen, hun og jeg og hendes veninder. Musketererne, kaldte Mefisto dem. Mefisto er dukket op igen i selskabet, de små damer gør kur til ham. Olly og jeg omgås som kammerater. Vi spiser en deux, en trois og en quatre hos Nimb, hos Wivel, på Dagmar og i Spejlsalen, vi går i Edderkoppen eller hos Lorry. Olly vil altid ud, hun ønsker ikke at være min gæst i mit hjem. Det er en grille. Jeg tænker tit på at bryde ud. Det er latterligt efter den debut – men jeg kan ikke bryde hendes vilje. Vi har kendt hinanden i to måneder, vi har set hinanden daglig. Og dog har jeg den følelse, hver gang vi skilles, at jeg aldrig ser hende mere. –

Vi var sent ude, vi havde festet usædvanligt, og Olly fulgte mig hjem. – Jeg ved nu meget mere om hende, hun har fortalt mig sin historie. Den forklarer meget. Hun har den russiske kvindes varme blod, hendes troløshed, hendes tilsyneladende åbenmundethed og hendes uigennemtrængelige løgn. "Intet lands kvinder er så amoralske som Ruslands," sagde min gamle ven, oberst Mortimer, til mig, da vi rejste i Østen. Han har ret. Olly er ikke umoralsk, hun er amoralsk. Begrebet moral eksisterer slet ikke for hende. Hun kan lægge sit hoved på min skulder, og i den blideste tone fortælle mig om en ung mand,

hun træffer, og som er vild af kærlighed til hende. Hun kan beskrive scener og gentage ord. Ikke fordi jeg tror, det er sandt. Var det sandt, ville hun næppe fortælle det så usminket. Hun kan tale sandhed således, at jeg tror, hun lyver, og hun lyver, så jeg tror, hun taler sandhed. Har hun sagt en løgn, kan ingen magt tvinge hende til at indrømme det. Et snurrigt eksempel: Da vi havde kendt hinanden en måned, fortalte hun mig, at det var hendes fødselsdag. Jeg gjorde et lille gilde og forærede hende en souvenir. Vi fejrede festen med glæde og fortrolighed.

Så fandt jeg på at slå efter i Gotha-kalenderen, hvor hun står opført blandt europæiske fyrsteslægter uden for suverænfamilierne. Hun har fødselsdag om efteråret, den 11. september. Jeg kunne ikke dy mig for at meddele hende, at hun var opdaget. Hun fortalte mig med største alvor, at datoen var falsk i Gotha-kalenderen for at skjule, at hendes forældre først var blevet gift på et tidspunkt, der ville vække forargelse hos Gothakalenderens læsere. Jeg troede det, hvorfor skulle jeg tvivle; men senere opdagede jeg, at hendes afdøde broder, født i ægteskabet af samme forældre, var flere år ældre end hun. Hvorfor løj hun igen – hvorfor indrømmede hun ikke, at hun havde spillet mig et puds?

Jeg sagde slet ikke, at jeg havde opdaget den anden løgn.

Jeg forsøgte heller ikke at udfinde, om hun virkelig kom sammen med en ung mand. Jeg følte selv, at alt, hvad der kunne bidrage til, at jeg mistede hende, ville jeg ivrigt undgå.

Den fejhed, der ødelægger alt!

Jeg er alvorligt forelsket, jeg ved, hun bryder sig ikke om mig. Hun er ikke beregnende – eller hun er det måske – jeg vil ikke vide det, jeg vil overhovedet ikke vide noget.

Jeg har talt med Mefisto om Olly Petrovna. Den kyniker, han er, ler han mig bare ud. Han har fundet hende i en gadedør på Nørrebro, der var hun tjenestepige eller vel snarere gadetøjte. Hun vakte hans interesse i et flygtigt øjeblik. Hun har aldrig været hans elskerinde, siger han. Hun interesserede ham ikke mere, men han har lovet at lancere hende. Det har han gjort. Han skaffede hende garderobe, ansættelse som korrespondent i et tysk handelshus til en god gage, indlogerede hende hos sin lille veninde Mimi Mørck i et respektabelt hjem, og tjener hende som en slags onkel, siger han. Hun morer ham, fordi hun er prinsesse og af livet er tvunget ud i selvopholdelsesdriftens yderste overdrev. Den måde, hun tager det på, finder han tidstypisk, han betragter hende som en sommerfugl på en nål – siger han.

Jeg tror, hun hader ham, jeg glemmer ikke hendes rædsel den aften i vinkælderen. Den var ægte nok. Og hun er overtroisk. Hun taler om ham med venlighed, men udtaler sig ikke.

Undertiden tror jeg, at hun er hans elskerinde.

Han ville aldrig tilstå det for mig. Mefisto er et mandfolk, en Satans karl, som jeg respekterer og beundrer. Han gør intet, der ikke på en eller anden måde fremmer hans fordel, tjener hans mål. Jeg tror, jeg er det eneste menneske, han aldrig ville misbruge.

Bedrage mig med en kvinde, med min hustru, om det skulle være, det ved jeg, han ville til enhver tid.

Men ville jeg ikke gøre det samme?

Absolut Jo.

Olly taler om at gifte sig med en vekselerer, der elsker hende. Gud velsigne hende. Jeg har aldrig før været i en kvindes magt, dette her har varet længe nok. En elskerinde der ikke er en elskerinde. – Nej, det behøver jeg virkelig ikke.

Sommeren går, jeg er hjemme på Tårnborg. Mefisto har været her i otte dage. Underligt nok, hvad vi end begynder at tale om, vi ender med Olly Petrovna. Hun er ikke gift med vekselereren, men de færdes ude sammen. Jeg vil ikke tilstå det for Mefisto, at jeg elsker denne kvinde. Men han ved det. Han siger det aldrig. Derfor forstår jeg, at han ved det. Uden kvinder kan jeg ikke leve, men jeg har aldrig troet, at det var mig nok at leve i tanker og drømme med en kvinde. Jeg lever med Olly, tænker kun på hende, drømmer – nej, jeg drømmer aldrig om hende, men når jeg slår mine øjne op om morgenen, gælder min første tanke hende. Der er ikke tyve minutter på dagen, hvor ikke hendes navn dukker op i min tanke, hvor ikke alle længsler drager mig mod hende.

Mefisto ved det godt.

Han taler om hende, jeg vil ikke hånes af ham for denne tåbelige kærlighed, jeg vil ikke fortælle ham det. Jeg vil ikke spørge ham om råd. Jeg har bedt Kjær komme herop, jeg kan tale med ham om det, han er forstandig og har et godt hjerte.

I går rejste Mefisto. Vi sad sammen den sidste aften ved whiskyen, som vi plejer. Klokken blev tre. Jeg talte om Olly – vi talte ikke om andet. Mefisto sagde: "Der er ingenting, der kurerer en tåbelig kærlighed bedre og lettere end den elskede

selv. Olly gør sig ikke kostbar. Lad mig overbringe hende brev fra dig. Tag hende herned. Din oldefader har bygget sig et lille Trianon ude ved kysten i den lille skov. Sæt det i stand til primadonnaen, for naboernes skyld kan du ikke have hende i huset her. Det ville frk. Søndersø, din værdige husbestyrerinde, tage sin død over. Hun har ret. Men du har Trianon. Olly kommer, du tømmer bægeret til bunden, og til efteråret rejser du og jeg til Tyrol, hvor der er billigt og fuldt op af skønne kvinder."

Da Mefisto rejste, gav jeg ham et brev med til Olly – jeg bad dernæst Kjær opsætte besøget. Mefisto har ret. Kun ved at drikke slukker man tørsten.

Olly er kommet. Trianon er hyggeligt og indbydende indrettet, jeg har skaffet en fortræffelig "amme" til min Julia. Naboerne skumler, fru Søndersø surmuler, og folkene stikker hovederne sammen.

Je m'en fiche!

Olly og jeg er lykkelige. Jeg tror, det er sommeren, livet på landet, herregården, der vækker alle gode minder. Olly er så sød og god, som jeg aldrig har drømt mig hende. Vi er fuldkommen lykkelige, og vi tager bægeret i hånd.

Der er folk, der siger, det spøger på Trianon. Jeg har aldrig mærket det. Olly ved det ikke. Hun bor der jo ikke alene. Og jeg er oftest hos hende. Men i går oplevede jeg noget, som bekræfter det. Olly spiser nu på Tårnborg, når jeg er alene. Fru Søndersø har valgt at behandle hende som den prinsesse, hun

virkelig er. Jeg har vist Søndersø, hvor hun står i Gotha-kalenderen. Den gode gamle dame er nu blot bange for, at jeg skal gifte mig. – Så er hendes saga ude, tror hun.

Men det var denne oplevelse, jeg vil fortælle om. De lyse nætter er forbi, der er ingen måne, og mørket ligger tæt om Trianon. Olly var gået til sengs, jeg havde været ovre hos min nabo til en lille andejagt med påfølgende diner, og det var temmelig sent, da jeg kom hjem. Jeg ville ikke lade vognen køre om ad Trianon. Skovrideren var med mig, og derfor kørte jeg hjem, klædte mig om og cyklede i natten derned.

Jeg sad på sengekanten og talte med Olly. Hun havde lagt sit hoved i mit skød, der brændte kun en lille, dæmpet lampe.

Pludselig fo'r hun sammen. "Isse," hviskede hun, "Isse – ser du ingen?" Jeg fo'r sammen, jeg er overtroisk og nægter det ikke. Men jeg så ingenting.

"Hvad er der, du lille?" spurgte jeg og søgte at berolige hende.

"Det er ham," hviskede hun, "ser du ham ikke? Nu står han for enden af sengen og stirrer på os begge to. Ser du ham ikke – han kommer, når du ikke er her, han taler til mig, og jeg taler til ham. Men i aften – i aften ser du ham ikke ...?"

Og hun gemte hulkende sit hoved i mit skød.

Jeg havde aldrig mærket noget sådant før, Olly var altid rolig og behersket. Det måtte være hendes nerver.

Jeg tændte fuldt lys.

Hun kom til sig selv, og jeg talte med hende. Hun rystede endnu. Og hun fortalte mig om ham, der kom til hende om natten, når hun var alene. Om ham, der beherskede hende, skønt han foregav at tjene hende, om ham, der havde hendes

underskrift tegnet med hendes blod. Om ham, *ham*, **ham**. Men *hvem* sagde hun ikke.

Vi talte længe sammen, hun betroede mig, at hun havde elsket en ung mand, været forlovet og lykkelig, at han havde svigtet hende, at hun aldrig kunne elske nogen mere, at hun holdt af mig som sin bedste ven, at forbandelsen hvilede over hende, og hun græd i mine arme.

Så syntes jeg, der blev ro i hendes sind. – Jeg kan og vil ikke betro papiret, hvad der hændte den nat, jeg glemmer det aldrig. Han kom, jeg følte, han var i stuen, jeg følte hans blik, jeg så ham ikke, men *hun* så ham. Claude Farère, der er så lykkelig at skrive på et sprog, på hvilket alt kan siges, kunne have skildret denne nat i vanvid og elskov, givet alt, hvad den rummede af kærtegn, af vellyst og rædsel, givet ord efter ord, billede efter billede. Der er kvinder, for hvem elskov er kamp, og en sådan kvinde var Olly. Hun elskede mig ikke, sagde hun, jeg havde følt hendes had, hendes foragt, første gang, jeg tog hende i mine arme; nu, da jeg troede, hun tilhørte mig, rejste alle magter i hende sig til kamp mod min elskov, og i denne kamp, hvor jeg ville sejre, ville vinde hende helt, var det *han* greb ind; hun påkaldte *ham* imod mig. Jeg følte, han var der, mit blod isnede, men jeg ville sejre. Jeg kunne ikke bryde denne overnaturlige magt, jeg sank sammen under den, rædslen lammede mig. – Jeg måtte tage lyset til hjælp.

Og jeg tabte slaget, for at det var et slag, en hård, forbitret kamp, det følte jeg, det ved jeg, og det vil aldrig gå mig af minde.

Olly er rejst, vi var enige om at skilles. Jeg bad hende ikke blive. Jeg kan ikke kæmpe mod overnaturlige magter. Hun var bedrøvet, da hun rejste, så stille og blid har jeg aldrig set hende før. Hun gjorde alt, hvad der stod i hendes magt for at være god og kærlig mod mig.

"Vi mødes ikke mere, Isse," sagde hun, "og det er bedst således for dig som for mig."

Jeg har været i London, i Paris og i Tyrol. Mefisto ledsagede mig, og vi kom til at stå hinanden nærmere end før. Han er en mand. Klog, forstående, tavs og kynisk, som tiden kræver det, jeg venter mig ikke noget af ham, derfor skuffer han mig aldrig. Han lover ikke noget, og derfor bryder han aldrig sit ord. Han tænker ikke alene *først* på sig selv, han tænker *kun* på sig selv. Derved tvinger han mig, der selv er en fuldblods egoist, til at tænke på ham. Det giver mit liv indhold. Han ved meget, og jeg lytter til hans ord; han lader sig belære om det, han ikke ved. Han bøjer sig ikke for nogen, men andre bøjer sig godvilligt for ham. Mig tvinger han aldrig mod min vilje, han viser mig, at han har ret, når han har ret, og indrømmer, at han har uret, når han indser det. Og dertil er denne mand så velsignet praktisk. Han forstår og kender alle menneskelige dårskaber, venter ikke noget og skuffes derfor ikke, men af samme grund er han altid på sin post.

Vi er på skib sammen, han og jeg. Medbør gavner os begge, storm og uvejr truer os begge i samme mål, vor kurs er den samme, derfor følges vi så naturligt ad.

Men det er ikke derfor alene, at Mefisto er blevet så uundværlig for mig.

Jeg har Olly hos mig, når han er om mig.

Og jeg elsker Olly!

Han holder mig ikke tilbage, men han stiller mit savn. Han siger med sit uudgrundelige smil disse kloge ord: "Blot mænd, der elsker, ville tage deres fantasi ind i deres elskov. Du har jo Olly i dine tanker, hendes billede for dine øjne, du ejer i dig selv alt, hvad hun er, det eneste du ikke har, er alt det, der skaber modstand: Uro, tvivl og had."

Olly er ved ham med på vor rejse. Jeg skriver ikke til hende, jeg har forbudt Kjær at nævne hende i sine breve. Jeg ejer intet billede af hende. Hun lever i mig, og gennem Mefisto er hun til stede altid.

Om natten har jeg ro.

Mon dette kan vare, eller er det kun, fordi hun er så mange mile borte fra mig, at jeg kan leve med hende i min fantasi alene? Er det måske kun min kærlighed til hende, jeg elsker?

Jeg har været hjemme i otte dage, nu flytter jeg til København til min lejlighed dér. Mefisto er rejst til Tyskland i regeringens ærinde.

Jeg længes efter Olly – det, jeg følte under rejsen, var kun selvopholdelsesdriftens bedrag.

Vi mødes igen som i gamle dage, ude på restaurationer, enten sammen med Ragna og Kjær eller med Mimi Mørck. Olly besøger mig aldrig, hun har foreslået mig at tage Mimi til elskerinde. Jeg tror, hun mente det alvorligt.

Jeg er ved at blive gal af længsel efter hende. Men jeg er bange for at miste hende, hvis jeg siger hende det.

Det er for absurd. Her går jeg, rig, uafhængig, fri, sund og livskraftig, mens jeg fortæres af længsel efter en kvinde, om hvem jeg ved, at hun for tiden har en elsker, en ligegyldig dreng, som jeg har set hende danse med, som har haft den frækhed at tale til mig om hende.

Og nu taler hun åbent om, at hun måske vil forlove sig med ham.

Olly Demidoff, – min Olly, som jeg har ejet.

Skal jeg gifte mig med Olly? Undertiden tror jeg, at det hele kun er komediespil fra hendes side. Vi har aldrig talt om giftermål. Hun ved, at jeg har svoret *aldrig* at gifte mig igen, jeg har haft nok af mit første ægteskab. Og skulle jeg gifte mig, skulle det være med en stilfærdig herregårdsmamselle, der ejer det, tyskerne kalder "Kinderstube". Et ydmygt, fredsælt væsen, der kunne passe mit hus, føde mig børn og pleje mig i min alderdom.

Men gifte mig med en kvinde, jeg elsker.

Gifte mig med Olly.

Nej!

Havde Olly været en københavnsk lille dame med snusfornuft og længsel efter "hjem" og hustrunøgler ved bæltet, så kunne jeg have tænkt mig, at hun anstillede sådanne beregninger. Herregud, enhver, der har haft elskerinder, ved, at der kommer det øjeblik, da deres "interesse" melder sig. De vil giftes, de vil forsørges, de vil føre krig for at nå målet. Jeg kender kvinderne, de når ofte deres mål. Min gamle ven obersten lo altid, når vi

talte om det. "Jeg har haft snese af ugifte elskerinder," sagde han, "de ville alle giftes, ja de ville endogså giftes med *mig*. De søde piger fik deres vilje, de blev alle sammen gift, men jeg tør med en vis stolthed sige, ikke en eneste af dem – med mig."

Men sådan er Olly ikke.

Eller er det, fordi det er Olly, jeg tror det. Vi mandfolk er altid så kloge i andres sager, vi begår dumhederne i vore egne. Vi savner kvindens instinkt, der mere direkte end viljen udspringer af selvopholdelsesdriften.

Jeg ville ønske, Mefisto var her. Jeg tror, han kunne give mig et råd.

Det er svært, hvor Kjær og Olly er blevet gode venner. Kjær er uskadelig som kvindebetvinger, damer holder af ham, han er så god, så hjælpsom, så gentlemanlike og ridderlig. De roser ham i de højeste toner – og snyder ham med koldt blod. Ragna v. Halle og han er vist ærlige med hinanden. Men Olly synes virkelig at interessere sig for Kjær. Jeg ved, at Olly og Kjær aldrig kan komme til at stå hinanden nær erotisk. Kjær ved jo desuden, at jeg elsker Olly.

Det gør jeg – for Satan!

Fløsen har fået løbepas. Kjær siger, der var ikke noget. Ragna v. Halle påstår, at Olly kun gjorde det for at hidse mig op. Ragna er Ollys veninde, hun er københavnerinde, hun kender sine bysøstres taktik.

Hvorfor skal man hidse et menneske op, hvis blod syder, hvis hjerte brænder som mit?

Nej, Olly har aldrig kunnet lide mig, hendes øjne løj ikke den første aften. Hun glemte det i de korte sommermåneder i Trianon, eller hun prøvede på at lyve for sig selv.

Men hvad betyder det, når en kvinde daglig siger til en mand, at han er hendes bedste ven – og han, der elsker hende, føler, at hun i det afgørende øjeblik hader ham.

Eller vil Olly giftes med mig?

Hvorfor siger hun det så ikke?

Jeg stod på terrassen på Tårnborg og så ud over vandet. Himlen var klar og blå. Stjernerne glimtede deroppe i deres myriader koldt fra den mørke himmel, uudgrundelige og fjerne. Jeg var alene, jeg løftede mine arme mod de blinkende stjerner og talte til dem:

"Det lærer vi af de gamle, at I klare stjerner har magt over menneskenes skæbner, at menneskenes liv følger love, der ubønhørligt står tegnet i jeres sælsomme billedskrift. Jeg tror ikke, jeg vil ikke tro, at livets bane er tegnet ubønhørligt, jeg må håbe, jeg må tro på, at en bane kan brydes, men jeg ejer blot ikke den kraft at kunne bryde mit livs bane. Derfor beder jeg jer, blinkende stjerner, at bøje jeres ubønhørlige lov, gør mig fri! Der brænder i mit sind en ild, der fortærer mig, jeg elsker, elsker vanvittigt, et billede af en kvinde, som jeg selv har skabt i min sjæl. Findes hun? Jeg ved det ikke, jeg kender hende så lidt, som jeg kender jer, I uudgrundelige stjerner. Men jeg elsker hende, hun har et navn, hun har et legeme, hun har øjne, der stråler, jeg elsker hendes navn, jeg elsker hendes legeme, jeg elsker til vanvid hendes øjne. Og jeg drives til afsindets afgrund af denne min kærlighed.

Jeg beder jer stjerner, bøj jeres love, gør mig fri i dette øjeblik for alt dette, der lænker mig til hendes navn, til hendes legeme, til hendes øjne – eller vis mig hendes sjæl, hendes hjerte, hendes sind – nej – jeg gentager min bøn til mig, min ydmyge, brændende bøn, giv mig fri –"

Og jeg råbte disse ord til de blinkende stjerner i den mørke nat.

Søvnløs lå jeg på lejet og fortrød min bøn – "vil stjernerne ikke vende hendes sind helt fra mig, så jeg vil miste hende for stedse –"

Mefisto siger rent ud, at jeg var gal, om jeg giftede mig med Olly. Hun er prinsesse Demidoff, står i Gotha-kalenderen, kan selvfølgelig rehabiliteres – men jeg ville være den største idiot, der fandtes, om jeg ville tage mig det på. Hun elsker mig ikke, kan jeg ikke tvinge hende med min kærlighed og min rigdom uden ægteskabet, så kan jeg altså ikke tumle hende. Og så Gud nåde mig, når jeg en gang har ladet mig smede i lænker.

Mefisto har ret. Jeg vil gøre endnu et forsøg på at vinde Olly uden ægteskab. Ulykken var jo blot den, at jeg ikke på Trianon havde styrke til at tømme bægeret til bunden.

Olly har givet efter. Jeg har lejet en lejlighed til hende og ladet hende indrette den, som hun selv vil. Ragna siger, at hun er træt af kamp og modgang. Det er umuligt. Hun er god og særlig mod mig. Folks dom foragter hun, hvad vedkommer disse fremmede mennesker hende. Der rejste sig en vanskelighed i skikkelse af fyrst Demidoff. Han optrådte hos mig som en

krænket fader. Jeg forstod ham ikke rigtig, lidt efter gik det op for mig, at det kun var et spørgsmål om cifre. Han ventede 10.000 kr., og jeg slap med et lån på 2.000 kr.

Olly blev rasende, hun har forbudt mig nogen sinde at hjælpe ham mere. Hun skal underholde ham selv, og bestemme, hvor meget han skal have. Stakkels fyrst Demidoff, han er gået til grunde i alkohol. Han ser pæn ud endnu, men han er gået fuldstændig til grunde. Jeg hverken fordømmer eller foragter ham. Han er et vrag, der er drevet i land her. Olly sørger vel for ham.

Nu er alt fred og blidhed mellem hende og mig. Hun vil heller ikke giftes!

Olly og jeg havde været i Dagmar-teatret og set et stykke af en forfatter, hvis navn jeg ikke husker. Det handlede om en kvinde, der bedrager en mand, et tomt, dilettantisk arbejde efter de bedste mønstre, sat op med prætention, men indholdsløst og ligegyldigt, en klodrian, der med store fagter behandler et emne, som en kyndig hånd tager stilfærdigt indefra. Olly var imponeret, jeg var madflov. Vi gik ind i Dagmar-restauranten for at spise, jeg trængte til nærende kost oven på den stokfisk, der var mig serveret på teatret.

Vi trådte ind, pludselig standsede Olly og trak sig tilbage. Jeg forstod ikke hvorfor, men hun hviskede: "Lad os gå." Jeg spurgte hvorfor, hun gentog "lad os gå, siden skal du få besked." Vi gik, tjeneren så forundret på os. Jeg opdagede henne i en af de store båse, der er indrettet i denne restauration, den ældre Demidoff i selskab med en usædvanlig elegant og smuk ung mand. En russer, gættede jeg, men jeg fik ikke tid til at betragte ham nærmere.

Vi gik over i Palads-teatrets restaurant, og dér gav Olly mig en slags forklaring. Det var rigtigt, hendes fader sad i cafeen med en landsmand. "Grev Sergei Apraxin, den mand, jeg har været forlovet med," sagde hun.

Jeg brød af og bragte ikke emnet på bane mere. Men Olly var træt og adspredt, hun spiste hurtigt og tog tidligt hjem. Jeg fulgte hende til hendes hjem, så kørte jeg ned til Mefisto, der var vendt tilbage, og som jeg vidste var ene hjemme.

Af ham lod jeg mig informere om grev Sergei Apraxin og hans forhold til Olly. Det var ikke meget, han vidste, næppe stort mere end jeg.

Men han forstod og billigede Ollys optræden.

Mefisto har en gang sagt mig følgende visdomsord: "Når din elskerinde siger til dig, at nu vil hun sige dig den fulde sandhed, så vær på din post, min ven. Ingen løgn i Verden er mere indviklet og uudgrundelig end den, hun indleder med disse ord."

Olly er min elskerinde, hun sagde, at hun ville sige mig den fulde sandhed. Men Olly er ingen almindelig kvinde, og ingen skal få mig til at tro, at Olly løj for mig, da hun talte til mig, som hun gjorde.

"Jeg har sagt dig før, at jeg elskede Apraxin, han var mit liv, min første kærlighed. Hos ham var jeg lykkelig, for ham kunne jeg dengang dø, uden ham troede jeg ikke, jeg kunne leve – den gang! Han forlod mig, han forførte mig, da vi mødtes igen, og forlod mig atter. Jeg elskede ham endnu, jeg foragter ham, jeg tror undertiden, at jeg hader ham. Jeg ved, at jeg elsker ham. Hans amerikanske hustru er død, nu er han her. Han er rig,

anset og velset over alt selv i hoffets kredse. Han er agent for det kejsertro Rusland. Jeg ved, han foragter fattigdom, jeg, der synes, at alt er ligegyldigt, jeg skammer mig for ham, jeg ville vånde mig under hans blik, jeg, der med fuld ret foragter ham. Jeg har aldrig fundet noget nedværdigende i mit nuværende liv. Du underholder mig, du er min ven, min bedste ven, vi har begge vor frihed. En mand underholder sin kone, som du underholder mig, men mellem ægtefæller er ikke fuld frihed. Er min lod da mere nedværdigende end en gift kones?

I går følte jeg for første gang skammen. Jeg turde ikke møde Sergei Nikolajevitch' blik. *Jeg*, der burde kunne tvinge ham i knæ blot ved at stirre på ham.

Jeg har taget fejl, jeg er ikke stærk nok til at være en fri kvinde. Jeg kan ikke arbejde, min eneste rigdom er den, at jeg er kvinde, min eneste chance er manden. Jeg har truffet flere mænd, der vil gifte sig med mig. Jeg vil vælge en af dem, og nu vil jeg være en hæderlig kvinde. Jeg sidder her hos dig, jeg kunne lige så godt sidde hos enhver anden. Stundom længes jeg efter eventyret, men jeg forstår godt, at eventyret kommer kun én gang til en kvinde. Til mig kom det sollyst og rigt, mens jeg endnu var et uskyldigt barn. Jeg greb efter det, det svandt, jeg mødte det igen, jeg knugede det ind til mig, jeg favnede det for aldrig at slippe det, og jeg blev kvinde i dette fortvivlede favntag. Men eventyret og lykken mægtede jeg ikke holde fast.

Jeg tør ikke vove at nærme mig det igen. Jeg har solgt min sjæl til Djævelen, ikke mindst for at han skulle hjælpe mig til at gribe det igen, jeg har ødslet den bort tankeløst. Djævelen skal tjene mig, men jeg tør ikke befale ham at tjene mig i dette. Jeg tør det ikke. Han har fristet mig allerede, men lad ham tage

min sjæl, om han vil, *dette* er uden for vor kontrakt. Selv magter jeg det ikke, det sker altså ikke –

Men du og jeg, Isse, må skilles – skøge vil jeg ikke være længere. Den kvinde er skøge, der lever af en mand, hun ikke elsker – –"

Jovist talte hun fuld sandhed.

Og jeg svarede blot: Som du vil, Olly, så skilles vi.

Mefisto og jeg har været på Tårnborg i fjorten dage. Jeg vandrer rundt som en søvngænger, jeg går på jagt, spiser og drikker. Vi drikker forfærdeligt – jeg går ikke ædru i seng en eneste aften. Og jeg har betroet mig helt til Mefisto, han kender enhver af mine tanker. Vås, jeg har kun én tanke, og det er Olly.

Jeg har spurgt ham, om Olly har været hans elskerinde, om han er den Djævel, til hvem hun har forskrevet sig med sit blod. Det første siger han nej til – jeg tror ham ikke, det andet ler han ad. Han råder mig fra at gifte mig med Olly. Hun elsker mig ikke, hun vil hellere end gerne giftes med mig, det er hos hende som hos alle kvinder komediespil. Alt, hvad hun siger om Apraxin, er kun noget. der skal hidse mig op. Hun hører til de kvinder, der tror, at en mand tages lettest og sikrest, når man bilder ham ind, at man elsker en anden. Før spillede hun ligegyldige flødeskæg ud imod mig for at fange mig ind. Nu spiller hun Apraxin ud. Al hendes tale om eneste kærlighed er løgn: Olly elsker kun sig selv, jeg er et fæ, der med åbne øjne går lige ind i løvens gab.

Når jeg blot vidste, hvilket forhold der består mellem de to.

Om der overhovedet består noget.

Den nat i Trianon var det *ham*, jeg følte. Det er Mefisto, der står mellem Olly og mig. Elskede han hende? Er det derfor, han ikke vil, at jeg gifter mig med hende?

Jeg kan ikke leve uden *hende* – og jeg kan ikke undvære *ham*.

Jeg kan drikke mig ihjel.

Eller skyde mig en kugle for panden – eller vel snarere en kugle i hjertet. For det er mit hjerte, der piner mig, det er der, den ætsende smerte sidder.

Nu tør jeg ikke en gang være ærlig mod Mefisto.

Kjær er kommet. Mefisto kan ikke lide Kjær, men han holder gode miner med ham, fordi jeg må bruge Kjærs hjælp i mine praktiske forhold. Ham kan jeg stole på.

Olly holder sig skjult. Hun er flyttet tilbage til Mørcks, men hun går ikke ud. Hun har brudt fuldstændig med sin fader, fordi denne har villet nærme Apraxin til hende. Gamle Demidoff lever nu udelukkende af Apraxins nåde.

Vi talte i aften om Olly. Mefisto hånede mig, og Kjær blev rasende. Jeg måtte lægge mig imellem. Mefisto blev sentimental, jeg har aldrig set ham sentimental før. Så drak vi, og de blev gode venner igen.

Jeg spurgte Kjær, om jeg skulle gifte mig med Olly. Han spurgte mig, om det var for hendes skyld. I så fald skulle jeg gøre det. Olly gik til grunde, hvis hun ikke blev gift. Var det derimod for min egen skyld, så skulle jeg betænke mig.

Mefisto hånede os begge to og udkastede et billede af den fordomsfri Papa og den vanvittige Mama som faste gæster på Tårnborg.

Jeg bad ham gå Fanden i vold, og da jeg stod op om morgenen var han rejst med første tog.

Nu er Kjær og jeg enige, jeg gifter mig med Olly. Jeg kan ganske simpelt ikke undvære hende.

Kjær skal ordne alt.

Jeg har mødt Olly i hendes nuværende hjem, hun var stille og vemodig, men venlig og god mod mig. Hun sagde blot, at jeg måtte vide, hvad jeg gik ind til. Forbandelsen var over hende. Hun elskede mig ikke. – Men hun ville ikke sige Nej.

Jeg elsker Olly langt højere, når jeg ikke ser hende, end når jeg er hos hende. Hun fylder mig med angst, hendes øjne er fremmede, kan blive onde. Men jeg kan ikke tro, hun hader mig. Og når jeg ikke er hos hende, er min sjæl helt fyldt af hende, jeg er kun længsel, hjælpeløs længsel.

Det må altså være.

Vi blev gift på Tårnborg. Kun Kjær var til stede ved vielsen, han og skovrideren var forlovere. Vielsen foregik i præstens dagligstue i min sjælehyrdes præstegård.

Den brave Guds mand, pastor Jensen, talte, som han havde forstand til. Olly var rolig, jeg var bevæget, men følte mig usikker, havde egentlig lyst til at "vælte hele forestillingen", som Mefisto siden spottende sagde. Han var nu til stede ved bryllupsmiddagen på Tårnborg. Jeg tror nu ikke mere, at det er

ham, der er Djævelen. Jeg tror ikke, Olly kan lide ham. Men jeg kunne ikke forbigå ham ved denne lejlighed.

Det hele gik pænt, så uinteressant som tænkeligt, nu er jeg gift. Olly er min hustru, hun er af fornemmere slægt end nogen af naboernes "gemalinder". Hun interesserer sig ikke for dem.

Vi lever stille og lykkeligt, som da hun første gang boede på Trianon.

Jeg har igen spurgt Olly, om der nogen sinde har været noget mellem hende og Mefisto. Den gang svarede hun, at han har frelst hendes liv, og at hun nærer taknemmelighed over for ham. Han er ikke Djævelen, hun smiler nu selv ad sin overspændthed, ad de tåbelige ord om, at hun har forskrevet sig til Djævelen. Ja, hun smiler selv ad sine ord om Apraxin, hun er lige ved at sige, at Mefisto havde ret. Hun ville giftes med mig, derfor brugte hun alle midler.

Hun er flittig i huset, venlig mod alle, god og kærlig mod mig.

Jeg har tit, halvt i spøg, halvt i alvor sagt hende, at når jeg begav mig på elskovseventyr, der gjaldt hende, havde jeg den følelse, at jeg gik i en herlig skov, stævnede mod en dyb og stille sø, kranset af sælsomme træer, omgivet af den hellige tavshed. Og så var det pludselig, som vrimlede der frem af buskene legioner af skovtrolde, der grinede ondt, larmede og fordrev mig fra søen og helligdommen.

Jeg føler det ikke sådan mere, men jeg er ikke tryg.

Hvis jeg blev tryg, ville jeg ikke mere elske Olly.

Det tror jeg, at hun ved.

Og deri består hendes magt over mig.

Jeg ved ikke, om jeg har vundet eller tabt. Spørger jeg mig selv, om jeg er lykkelig, svarer jeg: "Jeg er vist ikke skabt til at nogen sinde at blive lykkelig." Jeg har ikke Ollys fortrolighed. Vi er fremmede for hinanden endnu. Jeg frygter hende, men hun frygter også mig. Hvad mon der kommer ud af det?

Olly fortaler sig ellers aldrig. I går sagde hun noget, jeg ikke forstod, men som hun fortrød, at hun havde sagt, og hun søgte at bortforklare det. Hun lod et ord falde om, at det skyldtes Mefistos indtrængende forestillinger, at hun havde besluttet sig til at gifte sig med mig. Det tror jeg, men hvad mener hun med det, og hvad mente hun, da hun sagde *"det andet lod sig ikke gøre"*. Hvilket andet? Det vil hun ikke udtale sig om.

Hvedebrødsdagene er forbi, jeg er rolig, jeg kan tænke på andet end Olly, jeg kan endogså interessere mig for andre kvinder. Det vil altså sige, at jeg er helbredet. Olly er min, hun er god og venlig, det går, som det skal. Og jeg har genfundet den fred, jeg ikke har kunnet finde fra den aften, jeg første gang mødte Olly.

Måske var det rigtigt, at jeg gjorde hende til min hustru. Jeg trængte til fred – –

Men var jeg ikke lykkeligere i min smerte end nu, da jeg har fred? Er smerten selv i kærlighed ikke lykken?

Dagbogen hørte op her, det er ligesom v. Bracht ikke mere havde noget at skrive om, og det forstod Kjær, der fra den første

dag havde fulgt hans ægteskab og set det udvikle sig. Det var, som om den sikre besiddelse havde fjernet lidenskaben i v. Brachts forhold til Olly, det var, som der af denne stormfulde fortid kunne vælde en rolig og sikker fremtid op, med netop det kvantum lykke, som et menneske efter sit naturel får tilmålt af et karrigt Forsyn.

Til forståelse af v. Brachts karakter og hans forhold til Olly gav dagbogen rigelige bidrag. Men den manglede fuldstændig en unægtelig nødvendig forklaring til forståelse af v. Brachts død. Den fortalte om en uligevægtig, degenereret mands voldsomme lidenskab, om hans usikkerhed og om hans totale mangel på virkelig forståelse af den kvinde, han elskede med hartad sindssyg kærlighed. Men hvilket forhold bestod mellem Olly og dr. Langen? Hvem var Djævelen, var det ham, og hvad mente hun med, at hun havde solgt sin sjæl? Når de to mennesker var sammen, kunne man intet mærke, de var Dus, omgikkes som kammerater, talte med hinanden naturligt og ligetil, spøgte og lo, blev uvenner og forsonedes. Der var ikke det mindste mystiske at mærke.

Forklaringen kunne kun fås af Olly, og hun ville ikke give den. Havde hun været dr. Langens elskerinde, havde hun givet ham løfter, og var v. Bracht med hendes vidende eller i hvert fald med hendes forståelse drevet i døden eller dræbt for at bane vejen for hendes medskyldige?

Kunne Olly v. Bracht lyve således, gennemføre et bedrag så målbevidst og koldt? Hun havde ægtet v. Bracht for at slippe ud af den nedværdigende stilling, hvori hun befandt sig. Det forstod Kjær. Hun elskede ham ikke, hun havde stået i forhold til flere mænd, det erotiske forhold betød for hende næppe

mere end det betyder for størsteparten af mænd. Kun kærlighed kunne forædle det. Men så vist som de laster, Verden tåler, ikke nedværdiger nogen, så vist nedværdiger ingen kvinde ved et erotisk forhold uden kærlighed i ægteskab. Ingen ville bebrejde Olly, at hun havde søgt og fundet fred i et ægteskab med en mand, der, da han begærede hende til hustru, virkelig elskede hende.

Men havde hun giftet sig med ham, fuldt besluttet på at rydde ham af vejen, for at nå et andet mål? Nej, det kunne Kjær ikke tænke sig om Olly. Den mystik, der fandt sit udtryk i hendes usammenhængende ord om forbandelsen og pagten med Djævelen, var ikke bevidst løgn. Der lå noget bag dette. Måske forstod hun det ikke en gang selv.

Men Kjær måtte indrømme, at dagbogen intet gav, der kunne forklare Langens forhold til Olly, og om dette havde v. Bracht været fuldstændig uvidende. Dér var og blev trods dagbogen sagens mystiske moment. Og for Kjærs rolige overvejelse syntes det nærmest at være en nervøst ophidset kvindes samvittigheds kamp mellem det, hun anså for sandt og ærligt, og det, hun for sig selv måtte stemple som løgn og bedrag. Men det fremtrådte så voldsomt, så ubehersket, sammenholdt med den nøgne virkelighed, som hele billedet viste, før katastrofen skete.

Men nu v. Brachts død. Han var altså ikke død for sin egen hånd; var Olly medskyldig i hans død? Først når man antog dette, fik hendes rædsel, hendes ord om forbandelsen, den rette baggrund. Så var det v. Brachts voldsomme død, der kastede sin skygge over fortiden, men om alt dette anede ofret intet. Ofret! Var v. Bracht faldet som offer, havde hun haft skjulte grunde til at indvilge i dette ægteskab for at holde v. Bracht fast – og var

det en plan, hun udførte efter en andens befaling, en plan, der vakte hendes modbydelighed, eller som hun måtte udføre, fordi hendes vilje ikke var fri? Var det virkelig en djævelsk plan, til hvilken hun med ufri vilje havde måttet række sin hånd? – Og var denne plan v. Brachts død?

Kjær var dybt bedrøvet. Han ejede ikke Ollys fortrolighed, han kunne ikke hjælpe hende mod hendes vilje. Der måtte komme det øjeblik, da stærkere magter ville kræve hendes forklaring.

Og hvilken forklaring ville hun da kunne give. *Kunne* hun give nogen forklaring?

Kjær følte sig så usigelig ensom. Her kunne en kvinde have hjulpet ham. Men til hvem skulle han vende sig? Hans liv havde hidført, at han stod uden nogen kvinde ved sin side, hos hvem han kunne søge råd. De kvinder, han havde truffet, var markens liljer, som Olly havde været det, de tog, hvad livet gav, og som livet nu formede sig i hans og deres kreds, gav livet af fulde hænder. Hjemmenes stille kreds var brudt, kvinderne søgte ud i verden, ud i den store arbejdsmark, men også der blomstrede de som liljer, og deres duft fyldte luften i arbejdets mark.

Og Kjærs tanke vendtes mod den unge kvinde, om hvem v. Bracht i sin dagbog havde talt, og hvis navn han havde nævnet sammen med Kjærs eget – Ragna. Han så hende stå foran sig, slank, lys, på en gang munter og vemodig, ubevidst og bevidst, erfaren og uskyldig. De to havde været noget for hinanden, de var gledet fra hinanden, men nu følte Kjær længsel efter Ragna, længsel efter den markens lilje, hvis lyse blomsterbæger havde fyldt også hans tilværelse med sød duft.

Gik vejen til forståelse af alt dette gennem Ragna? Og mens nattetimerne langsomt skred, førtes hans tanker langt bort fra Olly og v. Bracht, førtes henimod den unge kvinde, der havde været til sted den aften, da Olly første gang betrådte v. Brachts hjem.

Jo – Ragna v. Halle kunne hjælpe ham, og han ville søge hendes hjælp. Der var i v. Brachts forhold til Olly, som det oplevedes i dagbogen, et grundlag for det store drama, noget, der varslede tragedien, men dramaets personer var ikke således placerede, at handlingen fuldt ud kunne forstås.

Anden del

1. En vending i sagen

Det var fredag morgen, altså blot to dage efter, at v. Bracht var fundet død i skoven. Overretssagfører Kjær var blevet kaldt ind til politiassistenten for at få at vide, hvad man agtede at foretage sig i sagen.

Han havde selv dannet sig et billede af, hvad der var foregået, på baggrund af den dybe indsigt i v. Brachts og Ollys historie, han ved dagbogen havde erhvervet. Det var ham aldeles klart, at bag den forfærdelige tragedie stod dr. Langen, ham var det, der havde ladet begivenhedernes sikkert og ubarmhjertigt mod det mål, han nu havde nået. For ham betød Isses død adgang til at tage hans hustru, hans hus og hans formue i uhindret besiddelse. Olly vidste det, men hun var magtesløs under denne djævels indflydelse. Havde hun ikke tilstået for sin mand, at hun havde forskrevet sig til Djævelen? Og Djævelen var dr. Langen. Men hvorledes havde han ført sine planer ud i virkeligheden? At han selv personlig skulle have snigmyrdet v. Bracht var næsten uantageligt. At Olly skulle have været hans medskyldige var utænkeligt. Der var ikke anden vej at gå end at lade den beskikkede øvrighed tage arbejdet op og søge med sine mange og virksomme midler at hidføre klarhed og afgørelse. Så måtte det i øvrigt gå, som det ville.

Politiassistenten modtog Kjær velvilligt som sædvanlig og forberedte ham på, at sagen nu gik ud af hans hånd for at lægges i politimesterens, statspolitiets og de dømmende myndigheders. Hans ord var følgende:

"Den hele sag ligger nu ganske anderledes, en vi før har antaget. Og der er nu ikke tale om hypoteser, det drejer sig om

kendsgerninger. Godsejer v. Bracht har ikke berøvet sig livet, han er faldet for en andens hånd. Om et mord i almindelig forstand drejer det sig efter det oplyste næppe, men selvmord er udelukket. Ved nærmere undersøgelse har vi konstateret, at projektilet, der fandtes på liget, ikke passer til den pistol, der samtidig fandtes. Dette er afgørende, når lægerne i det Retsmedicinske Institut, der har undersøgt liget, er nået til samme resultat. Såret tyder på, at skuddet er affyret på nogen afstand, omend der fandtes stærke spor af krudtslam eller sligt på legemet eller klæderne. Kuglen er gået ind under venstre nederste ægte ribben, den har passeret maven, læderet tolvfingertarmen og er gået ud på højre side, omtrent i den højde, i hvilken den er gået ind. Døden er hidført ved et chok i veneegangliet, det knippe af nerver, der sidder bag maven ved rygraden, en del blodkar er læderet, og blodudtrædningen har medført den lammelse, som De kender fra boksestød i mellemgulvet, blot at chokket har været dræbende ved den stærke blodudtrædning. – Selv om det er almindeligt, at selvmordere, der retter pistolen mod hjertet, sigter for lavt, er hele skudsåret udtalt imod antagelsen af selvmord, og dette bekræftes af vor opdagelse af projektilets misforhold til pistolens kaliber.

Vi har nu grundigt undersøgt stedet og konstateret, at der må have fundet en duel sted. I to asketræer ved den åbne plads i skoven er der mærker af friske kugler i træet lidt inde i stammen. Den ene kugle passer, selv om dens form er ødelagt af slaget, temmelig nøje til v. Brachts pistol. Den anden kugle har strejfet et træ otte skridt bag det sted, hvor liget fandtes. Kuglen selv er ikke fundet. Der er affyret mere end to skud, det

skud, der har dræbt v. Bracht næsten øjeblikkeligt efter retsmedicinernes udtalelse, er affyret efter vor antagelse som skud nummer tre, muligt nummer fire. Det vil altså sige, at det har drejet sig om en alvorlig duel, hvor dødelig udgang har været tilsigtet, idet vi må antage, at de to første skud er gået forbi. Som De ved, er duel en strafbar handling, her er tale om tre personer, der har været impliceret foruden den faldne. Yderlig skærpende er det moment, at der næppe har været tilkaldt nogen læge til at overvære duellen, idet vi går ud fra, at i så tilfælde ville man ikke kunne have fået ham til at medvirke til det arrangement, hvorved duellen forsøgtes skjult. Det har vi dog endnu ingen viden om.

Vi går altså ud fra, at der har foreligget en duel, hvis ledsagende omstændigheder involverer betydeligt strafansvar for den overlevende part og for de medvirkende sekundanter. Ved den forsøgte udslettelse af forbrydelsens spor er tilfældet aggraveret, og der vil nu blive indledet en undersøgelse med det mål for øje, at udfinde de skyldige. Jeg går ud fra, at det ikke vil være vanskeligt, og jeg spørger først og fremmest Dem, hr. overretssagfører, om De har medvirket eller er vidende om en sådan duel?"

Kjær svarede roligt og fast: "Absolut nej!"

"Ja," sagde politiassistenten, "jeg er også gået ud fra, at De, som er mig personlig bekendt, i hvert fald ville have sørget for, at duellen foregik åbent og under de nu en gang for sådanne ældre foreteelser vedtagne former. Men De må være forberedt på at blive draget ind i undersøgelsen."

Kjær smilede: "Jeg er ganske til disposition, det træffer sig så heldigt, at jeg næsten kan bevise mit alibi. Jeg siger næsten,

fordi man jo strengt taget aldrig kan føre fuldt bevis, men jeg tror, jeg er i stand til at skaffe sådan vished, at undersøgelsen må respektere mine anbringender."

"Hvad mener De med det?" spurgte politiassistenten.

"Ganske simpelt, at jeg fra mandag aften til onsdag eftermiddag så godt som ikke noget øjeblik har været alene. I hvert fald ikke så lang tid, som hører til at nå fra Københavns centrum til Gentofte."

Politiassistenten smagte på det. Så sagde han lidt tøvende: "De er ungkarl, hr. Kjær." – Kjær smilede: "Unægtelig – vi behøver vist ikke at gå nærmere ind på de spørgsmål, De kunne tænke Dem at stille, jeg kan heller ikke sige, at jeg ønsker mit alibi-bevis ført offentligt i retsskranken, men det vil være aldeles tilstrækkeligt til, at jeg slet ikke bliver inddraget i retssagen."

"Jeg forstår Dem," sagde assistenten smilende. "Jeg nærer absolut ikke nogen mistanke til Dem, og jeg tror heller ikke, den eller måske de personer, der kan afgive det lidt indiskrete alibi-bevis, vil behøve at komparere i sagen. Det kan De jo tale med dommeren om. Derimod venter jeg mig en del af Deres medvirkning til oplysning af, hvem de implicerede personer er."

Kjær nikkede: "Jeg tror ligesom De, at den hele sag er meget vanskelig. Kredsen af de herrer, hvor vi skal søge, er dog ikke stor. Det hele tilfælde er så usædvanligt, at jeg allerede nu med nogen bestemthed kan pege på de mænd, som jeg mistænker, i hvert fald på to, ja egentlig tre. Hvem af dem, der har været duellant, tør jeg ikke sige, en af dem holder jeg for udelukket. Selve sagen har jeg ingen klar forestilling om, men jeg er

tilbøjelig til at tro, at jeg alligevel vil kunne være Dem til stor nytte."

"De vil måske allerede nu nævne navnene på de tre herrer?" sagde assistenten.

"Jeg går ud fra, at dr. Langen har medvirket, om det er ham eller en russisk greve Apraxin, der har været v. Brachts modstander, tør jeg ikke sige; at løjtnant Hessel ved artilleriet har været sekundant, det anser jeg for ganske givet."

Politiassistenten noterede navnene. "Så skulle jeg ikke have ladet dr. Langen rejse," sagde han pludselig.

"Unægtelig ville det have været bedre, om han var til stede. Jeg har hørt, at han er i Berlin."

"Han sagde, at han ville vende tilbage på mandag. – Imidlertid er det jo muligt, at det alligevel er en flugt. Det vil være svært at få ham tilbage på sagens nuværende standpunkt. Men vi må jo sikre os de to andre herrer, så snart gørligt er."

"Der er jo den vanskelighed," sagde Kjær, "at vi rimeligvis slet ikke har noget faktisk grundlag for arrestation, hvis de herrer nægter. Ganske vist tager man det ikke så nøje med arrestgrundlaget, men sigtelsen er jo ikke bygget på noget positivt faktum. Jeg føler mig overbevist om, at de to herrer har medvirket. Jeg ved, at Hessel har været dagligt sammen med v. Bracht i den sidste tid. Grev Apraxin kender jeg slet ikke, men jeg har hørt om ham fra pålidelige kilder, og hans historie er mig velbekendt fra v. Brachts beretning om ham. Den hele sag er meget indviklet og desværre af en sådan natur, at den berører personernes intimeste historie, personer, hvis navn jeg meget nødig ser givet til pris for offentligheden. Men jeg erkender, at herved er intet at gøre. Samfundet har krav på den

forlystelse, som retsdramerne ved en demokratisk lovgivning nu en gang er blevet, og privatliv i gammeldags forstand har ingen af os mere. Det er en pinlig historie, men vi må igennem den, og jeg er til Deres disposition i enhver henseende."

Politiassistenten overvejede et øjeblik situationen. Så sagde han: "Takket være den nye militære retsplejelov er officerer i borgerlige misgerningssager undergivet civil retspleje. Grev Apraxin er en udlænding, jeg har aldrig hørt hans navn, men da han formodentlig ikke har bopæl her ..."

Kjær afbrød: "Det har han, han er en slags agent for den gamle kejsertro russiske koloni i Paris. Eksterritorialret tror jeg ikke han har. Undersåtsforholdet er noget svært at klare, men han kan absolut arresteres her i landet, og jeg vil anse det for rigtig at gøre det straks, da jeg har formodning om, at han står i begreb med at rejse bort. Hans arrestation vil vække betydelig opsigt, den vil naturligvis også medføre, at dr. Langen, som jeg absolut tror har med sagen at gøre, vil søge at bringe sig i sikkerhed. Løjtnant Hessel løber næppe fra os. Men der er store vanskeligheder forbundet med de første skridt, det ser jeg godt."

Politiassistenten rynkede panden: "Bevismaterialet er i øjeblikket så forbistret spinkelt. Duellen er en kendsgerning, hvis man ikke vil antage et snigmord, og det hjælper ikke stort. Vi kan anholde de to herrer og lade dem afgive deres forklaringer.

Vi kan jo altid tage det standpunkt at gå ud fra, at der foreligger et drab. Hvis de nægter, kan vi så samle materiale mod dem. Og jeg skulle tro, der ville kunne skabes et ret betydeligt materiale. Anholdelsen vil jeg ufortøvet anbefale.

Derimod er det vanskeligere med udleveringen af den bortrejste dr. Langen. Det må jeg undersøge. Jeg ville sætte pris på, om De som den afdødes sagfører ville affatte og indsende en redegørelse, der indeholder alle de momenter, hvorpå De bygger Deres sigtelse mod de tre af Dem opgivne personer. Derved tager De et vist ansvar som anmelder, men det er jeg overbevist om, at De er villig til."

"Absolut," svarede Kjær. "Jeg nærer ikke den mindste tvivl om, at de tre herrer har med sagen at gøre. Men som det altid går, når man skal tage et ansvar: jeg må bemærke, at jeg kan tage fejl, v. Brachts veje var ikke altid åbne, det kan dreje sig om helt andre personer, om tildragelser, som jeg slet ikke kender."

"Det kan det," afbrød politiassistenten, "men i så fald vil sikkert de herrer, som De mistænkte, hver for sig være i stand til, om ikke som De at præstere alibi-bevis – eller rettere næsten præstere et sådant – så dog afsvække mistanken således, at ..."

Kjær afbrød: "Jeg står med ansvaret for mine sigtelser."

"Ganske vist," sagde assistenten, "men som enkens sagfører og boets eksekutor må De have ret til at optræde som anklager mod enhver, der blot med nogenlunde rimelig årsag kan sigtes."

"Det skulle jeg tro," sagde Kjær.

Og de blev da enige om at følge den vej.

2. Unge damer bør være forsigtige!

På første sal i Frederiksgade, hvor denne cirkelformet ligger uden om Tietgens Marmorkirke, boede grev Apraxin. Det var en stor, herskabelig lejlighed, udstyret med enestående pragt. Tykke tæpper, brede divaner, portierer fra moskeer, helgenbilleder, indlagte borde, tyrkiske vandpiber og malerier på væggene, kopier efter italienske malere – tungt, værdifuldt, kultiveret, men for overfyldt var det indtryk, denne ungkarlelejlighed gjorde. Dog, mere ubefæstede sjæle bøjede sig i beundring over for denne østerlandske pragt, og mellem byens damer gik der hvisken om dette vidunderlige lille paradis, hvor den eventyrlige russiske greve herskede som en pasha i sin verden. Rig måtte han være, hvad han foretog sig i København, vidste ingen. Regeringen lod gennem Udenrigsministeriets efterretningsvæsen holde nøje opsigt med ham, men han stod på en fortrolig fod med de få fornemme russere fra kejsertiden, der endnu spredt levede i byen, ja selv højere op havde han forbindelser. Betydelige mænd, der kendte grev Apraxin, mænd af bankverdenen, førende af det højeste selskab og af litteraturens og kunstens første så ham gerne i deres hjem. De klogeste smilede og gentog den gamle sætning: "Skrab fernissen af en russer, og tataren stikker straks igennem". Her hos Apraxin var den sociale fernis ret tykt lagt på, han var endog usædvanlig belæst og hjemme i politik, i handelsvæsen og litteratur. Damerne tilbad ham, rig, uafhængig og ung enkemand var han en mand, der havde alle livets atout'er på sin hånd. Noget "louche" var der over ham, og tillid vandt han alligevel ikke rigtig. Men han

trivedes vel i staden, hvor han havde været i over et halvt år, talte sproget ret flydende og havde en del venner og – veninder.

Klokken var elleve, det ringede på grev Apraxins entrédør, og hans tjener, hr. Christensen, gik ud for at lukke op. Hr. Christensen var herskabstjener, oplært på et grevskab, gageret som en ministeriel kontorchef, diskret, nyttig, snu og skurkagtig. Han var hurtigt blevet majordomus hos den unge greve og røgtede sit hver som en statsansat chef for det kongelige teater og kapel.

Uden for døren stod en ung herre, ulastelig klædt, men ikke helt fribåren at se på, denne underlige blanding af gentleman og lagerarbejde, der straks for den indviede røber en civilklædt politimand. Hr. Christensen var frem for alt menneskekender, i hvert fald af det udvendige menneske, og indregistrerede den besøgende lige netop dér, hvor han hørte hjemme. Så væbnede han sig med forsigtighed.

"De ønsker?" spurgte han bukkende.

"At tale med greven," svarede den anden forretningsmæssigt.

"Beklager meget," sagde hr. Christensen, "men greven er ikke hjemme."

"Det er ikke sandt," sagde den fremmede kort. "Greven er formodentlig ikke stået op endnu, han kom sent hjem i selskab. Jeg har imidlertid et vigtigt ærinde og skal tale med greven. Det forstår De."

Hr Christensen bukkede. "Den herre er så uhøflig, at jeg går ud fra, at den herre hører til politiet."

"De tager ikke fejl," sagde den fremmede og lo godmodigt. "De forstår altså, at der ikke er nogen vej uden om, jeg må tale med greven."

Hr. Christensen kløede sig bag øret, det var altid rådeligst at stå sig godt med de mægtige.

"Ja," sagde han, "jeg vil jo ikke lægge øvrigheden nogen sten i vejen, men greven er meget kort for hovedet, og jeg har aldrig mærket andet end, at han har sine sager i orden. De vil kunne forstå, at jeg udsætter mig for et gevaldigt tordenvejr ved at forstyrre greven nu. Det var ikke muligt, De kunne komme igen om en times tid?"

Den fremmede rystede på hovedet. "Jeg har mine ordrer," sagde han.

"Må jeg så bede Dem træde ind i grevens arbejdsværelse," sagde hr. Christensen høfligt, "så skal jeg vække greven."

Politimanden tog plads i det østerlandske værelse. Mens han ventede, underkastede han det rige udstyr en let eksamination. – Tiden førte med sig, at hans gang ret ofte faldt i slige kostbart indrettede værelser. Han smilede og tænkte på de rige og fornemme herrer, han havde haft ærinde til og fulgt til langt tarveligere møblerede lokaler med gitter for vinduer, der lå vendt fra sol og dagslys. Den slags folk var lette at have med at gøre, de var høflige og de forstod i reglen, at når der var bud efter dem, ja – så var den ikke længere. Dette tilfælde var naturligvis betydelig mere kompliceret, men det var et tilfælde.

Hr. Christensen bankede på grevens låsede sovekammerdør – én gang, to gange og så noget stærkt.

"Hvad er der?" lød det søvndrukkent derinde fra.

"Det er mig," sagde hr. Christensen, "der er et meget vigtigt bud til greven."

"Læg det udenfor," lød stemmen, "og pil så af."

"Buddet er personligt mødende og vil tale med greven."

"Bed ham komme igen," lød stemmen arrigt.

"Det er umuligt, hr. greve," sagde hr. Christensen. "Det er statspolitiet."

Greven svarede ikke straks – der lød ligesom en parlamenteren derinde fra sovekammeret. Så lød grevens stemme igen.

"Jeg kommer straks, gå ind og sig det."

Hr. Christensen trådte ind i værelset til politimanden. "Greven kommer straks," sagde han.

Politimanden nikkede. "Der er en dame inde hos greven – eller er det et pigebarn?"

"Det ved jeg ikke," sagde den diskrete majordomus.

"Jamen jeg ved det," sagde politimanden. "Hvad hedder hun?"

Hr. Christensen bukkede meget elegant og sagde fast: "Hvis De ønsker at få det spørgsmål besvaret, må jeg bede Dem rette det til greven. Jeg kender ikke loven, men jeg ved, at *det* behøver jeg ikke at svare på."

Politimanden så op på ham. "De indestår mig i hvert fald for, at denne person ikke forlader huset, før jeg har konstateret hendes identitet."

Hr. Christensen smilede. "Jeg svarer ikke for noget, jeg har rent mel i min pose, og jeg er gudskelov ikke ansat ved politiet."

I det samme trådte greven ind, klædt i en lang silkeslåbrok, lidt forsviret så han ud, ikke helt så overlegen, som han plejede, men smilende og rolig.

"De ønsker?" spurgte han og gjorde tegn til hr. Christensen, at han kunne trække sig tilbage.

Politimanden svarede: "Politimesteren i birket har sendt mig til hr. greven for at anmode hr. greven om at følge mig til

politimesteren, der ønsker nogle særdeles vigtige oplysninger af hr. greven."

"Det skal være altid være mig kært at opfylde politimesterens ønsker," sagde greven. "Jeg er ganske til Deres disposition. I den påklædning, jeg nu er i, kan jeg, som De ser, ikke så godt vise mig for den ærede politimester. Men jeg kan gøre toilette på et kvarter, jeg er gammel officer. Behøver De at opholde Dem her så længe?"

Politimanden var lidt forlegen ved den andens overstrømmende elskværdighed, han havde ventet en protest.

"Jeg har ordre til at følge greven," sagde han høfligt.

"Det er en slags anholdelse, formoder jeg," sagde greven smilende. "Ja, desværre er vi russere nu uden alt forsvar i fremmede lande, for fem år siden ville det ikke have faldet mig ind at tage sagen på den måde, men krigen har ændret meget. Må De meddele mig, hvorfor De skal anholde mig?"

Politimanden svarede: "Hr. greven tager ganske fejl, det drejer sig ikke om en anholdelse, kun om en samtale, der for politimesteren ville blive af langt ringere værdi, hvis hr. greven ikke kom ufortøvet og kunne give politimesteren svar, der ikke forud var forberedt."

"D'herrer politimænd i dette land er pokkers velopdragne og velinstruerede. Vil De have en cigaret? Ja, De behøver ikke at være bange, den er ikke narkotiseret."

Politimanden smilede. "Tak, jeg ryger ikke. Den hele sag er ikke så alvorlig, at jeg behøver at tage særlige forholdsregler. Jeg beder blot greven om at gøre Dem færdig og følge mig. Hvis hr. greven sætter sig imod det, har jeg kun at gå med uforrettet sag."

Greven smilede. "Det kunne aldrig falde mig ind at sætte Dem i denne fatale situation. Min virksomhed fører nu en gang med sig, at myndighederne en gang imellem interesserer sig for min person, og jeg har valgt det standpunkt altid at være tilrede med alle oplysninger, hvormed jeg kan tjene retfærdigheden og ordenens håndhævere. Jeg foretager mig aldrig noget ulovligt og kan gøre rede for alt, hvad jeg gør."

Politimanden bukkede. "Har greven noget imod at sige mig, hvem den unge dame er, der opholder sig i lejligheden her?"

Greven studsede – så lo han. "Det må jeg sige, d'herrer af politiet gør mig for megen ære. En lille markens lilje fra Deres skønne hovedstad, hverken mere eller mindre. Dem kan det være ligegyldigt, og det stakkels barn vil blive ude af sig selv, når hun erfarer, at hun er blevet indført i den store, farlige bog ..."

Politimanden afbrød: "Jeg har ordre til at sikre mig den pågældende dames navn, det kan have en vis betydning."

"Alt kan have betydning," sagde greven med et smil. "For mig har det kun en meget ringe betydning. Men den stakkels lille frk. Mimi Mørck, der i går højtideligt har fortalt sine agtværdige og velstillede forældre, at hun tilbragte et par dage i Hellebæk hos en gift veninde, vil vistnok meget nødig bedrøve dem med at lade dem læse i en aftenavis, at hun af politiet er antruffet hos mig, der hverken er forestillet i hendes hæderlige hjem eller har krav på hendes forældres agtelse og hengivenhed. Mig er det ligegyldigt."

Politimanden smilede. "Frk. Mimi Mørck, det er den unge dame, hr. greven i den senere tid har souperet med flere steder."

Greven nikkede. "Hun har absolut ingen politiske interesser, en elskværdig ung københavnerinde, der anbefales til Deres skånsel og velvilje. Jeg er politisk agent og må finde mig i at være d'herrer til tjeneste, når De forlanger det, jeg forstår også godt, at det kan have sin interesse til konstatering af, hvor jeg færdes, at vide, hvem jeg omgås, men den lille Mimi Mørck er ved Gud i Himlen så kemisk fri for statskærlighed, for alle snedigheder og politiske intriger, som et fem års dukkebarn på moders skød."

Politimanden smilede. "Greven skal ikke være bange. De forstår situationen fuldkommen; men det kunne være en anden."

"Vil De da absolut tage livet af det stakkels barn?" sagde greven ærgerlig. "De kan tro mig på mit ord, De kan spørge min tjener om De vil ..."

"Nej," sagde politimanden. "Jeg ville blot sætte pris på, om frk. Mimi ikke med et ord vil omtale det passerede."

Greven lo godmodigt. "Sine forældre fortæller hun det i hvert fald ikke ... Hun sætter det jo ikke i aviserne heller. Men jeg kan jo bede hende vente her, til jeg kommer tilbage."

"Udmærket," sagde politimanden, "hvis hr. greven så vil gøre Dem i stand, der venter en vogn dernede."

Stakkels Mimi var ved at besvime af forfærdelse. Hun havde aldrig i sit liv været i berøring med andet politi end det, der bragte hendes forældre mandtalslisterne. Hun så med rædsel i ånden den forfærdelige skandale. Hun var officielt hos sin veninde Thora Egstrøm i Hellebæk. – Og nu det forfærdelige,

Sergei anholdt af politiet! Han beroligede hende, mens han gjorde et hastigt toilette.

"Jeg kan indestå dig for, at jeg er her igen om en lille time," sagde han. "Forhold dig bare rolig, lad Christensen servere dig lidt frokost, og vent, til jeg kommer. Jeg aner ikke, hvad de herrer vil mig, men jeg har intet som helst at skjule, og der er ingen, der kan krumme et hår på mit hoved."

Det beroligede Mimi lidt, men hun sukkede alligevel: "Det er forfærdeligt, Sergei, tænk at politiet skulle træffe mig i din lejlighed på denne tid … og mine forældre!"

Han kyssede hende og sagde muntert: "Ja, lad det være dig en lære, *ma petite*, unge damer bør være forsigtige – de er det gudskelov ikke alle sammen."

Så gik han med politimanden, og Mimi kæmpede en hård kap med lysten til at telefonere til Ragna v. Halle og fortælle det hele.

Det rådede hr. Christensen hende indstændigt fra.

Men frk. Mimi Mørck var heftigt bevæget og fuld af forfærdelige anelser.

Undervejs underholdt greven politimanden om allehånde ligegyldige ting. Han var øjensynlig i det bedste lune af verden, og hans ledsager var meget forbavset. Men på den anden side var grevens hele væsen så naturligt og tillidsfuldt, at han slet ikke kunne mærke det mindste forcerede. Man fik det indtryk, at han ikke vidste, hvad det drejede sig om, men at hans samvittighed var en sådan, at han slet ikke havde noget at befrygte – eller at han var den mest forhærdede gavtyv, solen kunne beskinne.

Politimesteren modtog grev Apraxin i sit kontor med udsøgt høflighed. Han beklagede, at han havde ulejliget ham, og gik i øvrigt straks lige løs på sagen. Han meddelte, at politiet var kommet til den overbevisning, at godsejer v. Bracht var faldet i en duel, og at der var omstændigheder, der pegede på, at greven kunne give oplysninger om denne duel.

"Jeg er meget forbavset," sagde grev Apraxin, "over den anledning, jeg således erfarer, til Deres henvendelse. Jeg havde ventet, at mine politiske modstandere havde gjort mig mistænkelig hos den danske regering, og at dette var årsagen til, at man ville tale med mig. Deres meddelelse forbavser mig ganske overordentligt. Jeg kendte kun ganske flygtigt hr. v. Bracht, jeg har måske truffet ham tre gange i mit liv, og vi havde intet nærmere bekendtskab til hinanden. Jeg har som alle læst om hans død, vi har fælles bekendte, men jeg kan intet som helst oplyse og beklager at måtte sige, at den hele sag slet ikke berører mig."

"De omgikkes dog daglig dr. Langen og løjtnant Hessel, der står afdøde nær," sagde politimesteren, lidt ærgerlig over, at greven straks så afgjort viste sagen fra sig.

"Hr. politimester," sagde greven alvorlig, "De har sikkert en del at gøre, og min tid er heller ikke overdreven rigeligt tilmålt. Jeg forstår, at De mener, at hr. v. Bracht er faldet i en duel, og at jeg enten har duelleret med ham eller været med som sekundant. De tager fejl. Det er Deres pligt at forhøre mig og undersøge sagen. Må jeg spørge Dem, hvornår De mener, at den duel har fundet sted?"

"Tirsdag morgen før solopgang."

Greven smilede elskværdigt. "Ved den tid befandt jeg mig mange hundrede kilometer herfra. Jeg rejste mandag aften over Malmø til Stockholm og opholdt mig tirsdag i denne by. Onsdag aften rejste jeg hjem og ankom torsdag morgen hertil med den første båd fra Malmø. Det er heldigt, at jeg har mit pas i lommen, der er påtegnet af politiet der i byen ved afrejse og ved ankomst. Jeg kan desuden opgive Dem en adresse i Stockholm, hvortil De kan telefonere og få bekræftet, at jeg har været i Stockholm, på hvilket hotel jeg har boet, hvornår jeg er ankommet, og hvornår jeg er afrejst. Jeg kan ikke gøre mere for at overbevise Dem om, at jeg intet har haft at gøre med begivenheder af den art, der er passeret i Deres jurisdiktion i tiden mellem mandag aften og tirsdag morgen."

Politimesteren var meget overrasket, en sådan forklaring havde han hverken ventet eller forudset. Passet viste meget rigtigt, at greven var udrejst af landet mandag aften og indrejst torsdag morgen. Han blev lidt forlegen, hans mistanke var dog ikke straks svundet, og han lod efter grevens anvisning telefonere til Stockholm til den af greven opgivne person, en højtstående finne, der var knyttet til den russiske konservatismes sag og virkede som agent i Stockholm. De oplysninger, der blev indhentet, bekræftede fuldkommen grevens forklaring, og ydermere erfarede man fra Udenrigsministeriets efterretningsvæsen, at det var ganske rigtigt, at grev Apraxin havde været i Stockholm og dér ført forhandlinger med den finske politiker, der var velkendt i de i nordeuropæiske politiske begivenheder indviede kredse.

Over for dette alibi lod ingen mistanke sig opretholde. Det drejede sig jo desuden om en duel, en handling, der efter

straffelovens §208 er i meget ringe grad strafværdig, for sekundanterne næsten straffri, og selv om her var tale om at have udslettet forbrydelsens spor ved efterfølgende handlinger, så var det hele ikke af den natur, at man over for en mand som grev Apraxin, der på forhånd havde sit alibi i den grad i orden, kunne skride til anholdelse på det foreliggende grundlag.

En time efter, at politimanden havde forladt Frederiksgade med greven, vendte denne tilbage til sit hjem, beroligede den forskrækkede Mimi og nød med hende en fortræffelig lille frokost, der efterhånden artede sig helt muntert.

"Hvad ville politiet dig?" spurgte Mimi, da de var kommet i gang med måltidet.

Greven lo: "De havde fået at vide, at jeg ville sprænge den herværende bolsjevikiske gesandt i luften med dynamit og udrydde hele hans slægt. Desværre måtte jeg oplyse dem om, at hvor gerne jeg end ville det, lå det uden for mine nuværende instruktioner. I øvrigt var det en net ung mand, der behandlede mig yderst høfligt."

Senere føjede han til: "Du skal alligevel ikke tale om den historie, Mimi, jeg ønsker ikke, at den kommer ud."

"Nej," sagde Mimi med eftertryk, "du kan bande på, at jeg nok skal lade være med at fortælle nogen noget om det. Og en anden gang skal jeg være forsigtigere."

"Det er aldeles unødvendigt," sagde han, og gjorde alt, hvad der stod i hans magt, for at berolige hende fuldstændig.

3. Endnu et alibi

Politimesteren havde ladet løjtnant Hessel tilsige for at få hans forklaring. Hans stilling til sagen var en anden end grev Apraxins. Det var givet, at han havde stået på en yderst venskabelig fod med v. Bracht, det lå nær at antage, at han havde været den afdødes sekundant, og, for så vidt der ikke var sket brud på vedtægter, eller duellen fra begyndelsen af var bestemt til at skulle fortsættes, til en af deltagerne blev dræbt, var den lovovertrædelse, løjtnant Hessel havde begået, så ringe, at den ikke kunne medføre ansvar. Hertil kom, at den i Danmark gennemførte retsplejereform havde lagt det forudgående arbejde helt om. Nu skal det offentlige føre bevis for, at en forbrydelse er begået, den sigtede kan tie og nægte alle oplysninger, om han vil. Der skal hos dommer og nævninge vækkes en overbevisning, og til at vække den tjener i første række vidnerne i anklagerens hånd.

En sekundant i en duel med dødeligt udfald er i første række et vidne. Over for domstolen, under processen kan han ikke nægte at udtale sig, men i en politiundersøgelse forud for anklagen er hans stilling ganske fri. Nu var Apraxin gået helt ud af sagen, det var umuligt at sætte ham i forbindelse med den. Løjtnant Hessel kunne vælge at tie, og da de optrædende havde arrangeret et selvmord for at slippe for ansvar, var det rimeligt, at han ville vælge at tie. Det gjaldt derfor om at appellere til hans æresfølelse og hans samvittighed som kongelig dansk embedsmand og få ham til at udtale sig, hvad der aldrig kunne medføre noget virkelig alvorligt ansvar for ham, hvorimod han, hvis han løj, kunne komme i en meget alvorlig situation under

en proces ved krænkelsen af sin vidnepligt, ved falsk forklaring eller mened.

Politimesteren valgte derfor at tage sagen over for løjtnanten rent formelt og betydede ham, at han udsatte sig for store farer ved at tale usandt, men egentlig intet havde at risikere ved at sige den fulde sandhed.

Løjtnant Hessel kom, høflig, tjenstvillig og korrekt, men han svarede straks, at han intet kendte til sagen, at han ikke havde nogen anelse om, hvorledes v. Bracht var død, at han ikke vidste noget om, at han havde haft klammeri med nogen, og at v. Bracht ikke havde omtalt til ham, at han skulle duellere, endsige bedt ham om at være sekundant.

Politimesteren troede ham ikke. Ganske vist optrådte den store, svære officer meget roligt og tillidvækkende, han talte kun lidt, og hvad han sagde, var klart og tydeligt. Men kredsen af v. Brachts venner var så lille, at politimesteren umuligt kunne tro, at der kunne være tale om en duel, hvor løjtnant Hessel, officer, våbenkyndig og på mange praktiske områder v. Brachts tillidsmand, ikke skulle være tilkaldt.

Teorien om duellen måtte han opretholde, de foretagne undersøgelser på stedet bekræftede den så fuldt ud, at enhver anden mulighed syntes udelukket. Der manglede blot de benyttede pistoler, og de måtte kunne findes gennem en ransagning, der begyndte hos løjtnant Hessel.

I den henseende stillede han sig fuldstændig til disposition, men det faldt jo kun i tråd med hans absolutte benægtelse af at kende til sagen.

Forsigtigt berørte politimesteren sin formodning om grev Apraxin. Hertil svarede løjtnanten, at derom vidste han intet.

Han havde én gang truffet grev Apraxin og v. Bracht sammen, men det var ganske tilfældigt på en café, og de havde kun vekslet få ord. Apraxin omgikkes han meget, havde spist sammen med ham den foregående aften i større selskab hos Nimb. Han havde ikke talt om v. Brachts død. I øvrigt havde Hessel ikke set Apraxin siden mandag middag, men da greven på grund af sin politiske virksomhed rejste ofte, havde han ikke gjort sig nogen tanker om hans fraværelse fra de steder, hvor de plejede at mødes: Hotel d'Angleterre om middagen, cafeerne ved Rådhuspladsen og i Tivoli om aftenen.

Alt dette faldt udmærket i tråd med Apraxins forklaringer. Løjtnant Hessel gjorde intet forsøg på at påvise, at han havde været borte fra sin bopæl på Charlottenlundfortet i den kritiske tid, men da politimesteren direkte bad ham gøre rede for, hvor han havde opholdt sig natten til tirsdag og tirsdag morgen, fortalte han ganske roligt, at han mandag aften var sejlet med en motoryacht, som han ville have solgt til v. Bracht, til Helsingør. Han havde gjort forsøg på at få v. Bracht med og i den anledning været hos ham om aftenen, men v. Bracht ville ikke med – muligvis fordi han havde truffet aftale om at give møde næste morgen – Hessel var så sejlet alene med bådens besætning, de havde overnattet om bord, besøgt Helsingør og Helsingborg om tirsdagen og var vendt tilbage til København tirsdag aften. Bådens ejermand, en amerikaner, var onsdag afsejlet til Danzig med båden for at søge at afhænde den der. Han havde ikke deltaget i turen til Helsingør, da han havde en del at besørge i byen inden sin afrejse. Alt dette fortalte løjtnanten roligt og naturligt. Han tilbød ikke at bekræfte sine udtalelser, men hvad han sagde, var alt af en sådan

beskaffenhed, at det kunne undersøges og bekræftes af en efterfølgende undersøgelse. Det positive resultat var dette, at han intet kendte til duellen, ikke havde medvirket ved den, og ingen som helst oplysning kunne give.

Politimesteren berørte så løseligt dr. Langen og hans forhold til den afdøde. Også på dette punkt udtalte løjtnanten sig roligt og overbevisende. Dr. Langen var en meget god bekendt af ham, en tidligere intim ven af v. Bracht. De stod køligere over for hinanden nu, Hessel mente, at det skyldtes fru v. Bracht, der havde trukket sig helt tilbage fra dr. Langen og alle de mennesker, hun før sit ægteskab havde stået nær. Det havde gjort dr. Langen ondt, han nærede ingen fjendtlige følelser mod v. Bracht, og det var Hessels overbevisning, at han intet havde med v. Brachts død at gøre. Dr. Langen var rejst til Berlin, efter hvad løjtnanten havde erfaret, onsdag eller torsdag morgen, han huskede det ikke så nøje, det var vist torsdag morgen. Tilfældigt havde de to ikke set hinanden i nogle dage, Hessel havde haft tjeneste efter sin hjemkomst og først været i byen efter dr. Langens afrejse. Han kunne ikke udtale nogen viden om dr. Langens forhold til den formodede duel, men han anså det for ganske afgjort, at en videnskabsmand og en radikal-politisk farvet mand som dr. Langen ville være en afgjort modstander af noget efter hans livsopfattelse så tåbeligt som en gammeldags duel efter den militaristiske æresopfattelse, der var dr. Langens natur absolut imod.

Kort sagt, efter samtalen med løjtnant Hessel stod politimesteren på fuldstændig bar bund, og hvad værre var, han måtte gå ud fra, at i den afdødes nærmeste kreds var løsningen på den indviklede gåde ikke at finde. At lade dr. Langen anholde

i Berlin nu, da der var rejst tvivl om, at han overhovedet havde med sagen at gøre, var ikke til at tænke på. Det var jo en duelsag, selv om man efter dette første mislykkede forsøg på at nå en hurtig opklaring måtte slå ind på at behandle den som en almindelig drabssag og lade de afhøringer af husstand, tyende og nærstående foretage, der er den almindelige vej i slige tilfælde, til at indsamle bevismateriale for anklagen.

Efter at løjtnant Hessel havde forladt politimesteren, gav denne ordre til at optage de nødvendige rapporter i v. Brachts hus og til at iværksætte en almindelig undersøgelse af hans livsførelse i den seneste tid.

Overretssagfører Kjær indfandt sig hos politimesteren om eftermiddagen, og de drøftede sagen længe og indgående. Kjær blev ved sit, han måtte erkende, at det var begyndt meget dårligt, men han lovede at arbejde videre på det grundlag, han havde, det var jo dog utænkeligt, at en kendt mand kunne findes myrdet få hundrede alen fra sit hjem, i besiddelse af over tusinde kroners værdi, uden at det skulle lykkes at konstatere, hvem der havde myrdet ham. Deri var politimesteren fuldt enig med ham, og uden at sige et ord til myndighederne om sit forsæt, besluttede Kjær selv at begynde undersøgelsen på grundlag af sin viden og i helt andre kredse end dem, hvor politiet efter alt rimelighed ville begynde deres undersøgelse.

4. Ragna v. Halle

Solens skær faldt ind ad den åbne dør til det runde forværelse i cafeen, hvor Ragna v. Halle sad ganske alene og nippede til en svaledrik. Hun var ikke særlig velklædt, Ragna, det kneb med at følge med, hun var kommet bort fra det kontor, hvor hun havde været ansat, man måtte indskrænke sig, og det var svært at få en ny plads. En tarvelig, blå kjole med en lidt for kort nederdel og en gul, strikket trøje med brede masker var hendes klædedragt. En gullig hat af silke som en turban, trukket fast om hendes hoved, dækkede hendes lyse hår. Hendes fine, ovale ansigt var blegt, lidt fregnet var hun altid om sommeren. Øjnene var grålige snarere end blå, lidt røde i kanterne, og under øjnene gråblå skygger.

Hun sad og stirrede ned i vrimlen på torvet, hvor de talrige sporvognslinjer krydsede, hvor de tunge vogne drejede over skiftesporene med hvinen af hjulene, med klemten af klokkerne, mens droskerne susede forbi med de hyl, der idelig skærer luften og med benzinstanken er blevet gadernes og torvenes plage. Ilsomt bevæger menneskesværmen sig over torvet, troppende op ved sporvognen i geledder, det var lige efter kontortid, det myldrede med mænd og kvinder, der søgte hjem. Slanke pigebørn med taske og mappe i de fantastisk forskellige dragter, fra vinterens pelsværk til sommerkjoler, der næsten var negligé, arbejdere i arbejdstøj og kontorherrer med deres porteføljer, en travl, aldrig afbrudt strøm af mennesker, der alle ilfærdigt stormede frem mod ét mål, blandede sig mellem hinanden, gled hinanden forbi enkelt og i par uden at

have anden forbindelse end at de udgjorde en del af en stor bys befolkning.

Ragna v. Halle stirrede ud over dette mylder af mennesker uden at se den enkelte, og uden at modtage noget indtryk af myldret. Hun tænkte på sit eget, bedrøvet, opgivende og træt. Hun befandt sig i en af de kriser, der uvægerligt kom, når hun blev ene og tænkte over det alt sammen. Fem og tyve år og ingen udsigt, ikke det ringeste fremtidshåb. Hjemme sad hendes mor og pakkede sin kollektion, lige til det nødtørftigste gav det, nu kunne Ragna ikke hjælpe til mere, hun var arbejdsløs, og hvor skulle hun få arbejde. Det er kun håndens arbejdere, fabrikspigerne og ligestillede, som får arbejdsløshedshjælp. Den fine, unge frøken fra et anset sagførerkontor stod nu hjælpeløs og fattig, måtte ty til sit hjem og sin fattige mor. Sine smykker havde hun sat på lånekontoret, hun skyldte i magasinet, hos skotøjshandlere, hos de mange andre handlende, hun turde slet ikke tilstå det for sin mor, og hun skjalv, når det ringede på entrédøren eller hun hørte fodtrin på trappen.

Og det var endda ikke det værste. Hun skammede sig over sig selv, skammede sig over aftenen forud, over selskabet, hun havde været i, over den tale, der var gået over bordene, over de tilbud, der var gjort hende, over alt, hvad der var hændet. Ragna v. Halle tænkte på de lykkelige dage, da hendes far levede, da hun var en lille, velopdragen ung pige i et gammeldags hjem, hvor man måske var lidt for snerpet, men hvor alle, der kom der, ligesom skinnede af respektabilitet og hæderlighed. Hun tænkte på bedstefar, obersten, på de stive tanter, der talte om kongehuset med religiøs ærbødighed, på skolen med de

elskelige frøkener, på konfirmationen med den venlige præst, der gjorde selve hendes hjem den ære at spise der på konfirmationsdagen, på sin første optræden i det fine store kontor, hvor de unge damer behandledes som frøkener, på besøgene hos venner og skolekammerater i hjem som hendes eget, hvor der ikke hørtes et vovet ord, og hvor de unge mennesker var belevne og velopdragne.

Og så gled hendes tanker over forlovelsen med den unge mand, hun først havde truffet, og som hun nu ikke forstod, hun nogen sinde kunne give sin hånd. Hun tænkte på deres møder, på deres strejfen i skov og mark, på det, der skete, og det, der fulgte, på sin moders fortvivlede sorg og sin egen skam. Og så kom ulykken, fattigdommen ved faderens død, da det viste sig, at den tilsyneladende velstand netop i krigens første år måtte bryde sammen i dyrtiden. Kontoret blev en arbejdsplads, de unge mennesker, hun nu traf, var helt andre end de belevne unge herrer, hun havde truffet i sine forældres kreds. Og så lå der imellem det, de gamle kaldte *kundskabens træ* på godt og ondt. Det skridt, hun havde gjort, ført af en hånd, der ledede vild, fik andre skridt til følge, og hun lyttede til dem, der fortalte, at der var samme ret for unge piger som for unge mænd.

Så kom tumlen, heksedansen om det mammon, krigen skabte, guldet, der strøedes over alt, til unge og gamle, til høje og lave. Og i den heksedans blev Ragna v. Halle draget ind. Mens dansen gik i de festligt smykkede restaurationer, mens vinen flød, og de store jazzorkestre sendte deres infernalske larm over den tilfældigt sammenstimlede mængde ved café- og restaurationsborde, der måtte bestilles uger forud for at sikre

plads, trådte Ragna v. Halle ind i den kreds af unge kvinder fra gode hjem, der søgte at overbyde deres mandlige og kvindelige kammerater i løssluppen livsnydelse. Ragna v. Halle blev en kendt gæst i en stor kreds, der gled fra café til restauration, fra teater til danselokale, hun følte sig som sin egen herre, og hendes gamle moder græd af sorg og bekymring.

Nu vågnede Ragna igen efter rusen, det var som når bølgen efter floden med ebben trækker sig søværts igen. Men der lå slam på kysten, og flodbølgen havde sat sit præg. Også på Ragna v. Halle. Ikke at man mærkede det. Hun stod endnu rank og lys som den velopdragne, kundskabsrige unge pige fra et godt hjem, beskeden, hjælpsom og villig, men hun havde ingen veninder mere i det stille hjem, hendes forældres kreds var lukket for hende; hun talte venner nok, der viste hende en vis halvt uforskammet fortrolighed, hun var kendt på restaurationer, i kredse af mænd, der færdedes ude om aftenen, nævnede man hendes fornavn. Hun savnede det, hun ikke havde, hun lededes ved det, der omgav hende. Hun passede sit arbejde på det kontor, hvor hun var, men hun følte godt, at chefen tillod sig over for hende, hvad han aldrig ville have vovet i det første år. Hun skiftede plads et par gange og syntes hver gang, hun trådte et skridt nedad. Hvad hun havde vundet i erfaring i bedømmelse af mænd og forhold, havde hun tabt i ro og virkelig sikkerhed. Hendes tidligere selvbevidsthed var nu erstattet af en vis pågående selvhævdelse, hendes kvindelige instinkt var afløst af de mandlige kammeraters erfaringsbetingede vurdering af øjeblikket. Og hun savnede hos sig selv alt det, hun havde besiddet, da hun var tyve år, hun følte, at andre forgæves søgte det hos hende, man behandlede

hende høfligt, men uden den ærbødighed, der i overklassen vises en dame.

Hun, der havde slået med nakken, når de talte om ægteskabet som en hav, hun greb sig i at lægge sig efter et parti, ikke for at nå havnen, men for at slippe ud af brændingen. Det glippede, hun kunne ikke betvinge sin natur, hun forlangte meget og kunne ikke nøjes med lidt. Ragna v. Halle havde ført et bevæget liv, nu led hun under det, følte skam og fortvivlelse, men så intet håb.

Hun var en ligevægtig kvinde, der evnede at føle dyb hengivenhed, ikke opflammedes af stærke lidenskaber. Hun måtte tilstå for sig selv, at den store kærlighed havde hun aldrig følt helt bevidst, og hun løj aldrig for sig selv. Hun kunne være varmt og oprigtigt forelsket, det varede kort, for de mænd, hun traf, var ikke de rette. Og så var der én mand, hun virkelig holdt af. Hun havde mødt ham i den tummel, der omgav hende, da livet bølgede allerstærkest. Hun havde mødt ham under de aller ugunstigste vilkår, og de havde begge taget fejl af det alt sammen. Men han var blevet hendes ven og velgører på en tid, hvor hun trængte til det. Han havde trukket sig tilbage netop til den stilling, han havde valgt over for hende, derfor var venskabet bevaret, og derfor holdt hun af ham, som man holder af en virkelig ven.

Og egentlig noget mere, men det ville hun ikke tilstå for sig selv, af selvbevidst stolthed ville hun ikke indrømme, at hun, der smukke, livsglade Ragna v. Halle, skulle være kommet i det tilfælde at holde af en mand, der ikke brød sig om hende, som hun brød sig om ham. Og hertil kom det usalige, at hun var

ganske lidt afhængig af ham, fordi hun trængte, og han var glad ved at hjælpe dem, der trængte.

Den mand var Arthur Kjær, han var femten år ældre end hun, de var fortrolige venner, og de var sammen ofte, ikke regelmæssigt, han søgte hende ikke, men der gik sjældent fjorten dage hen, uden at hun ringede til ham og foreslog et møde. Han kom venlig og ærbødig, spurgte aldrig om noget og tog hendes ord, som hun gav ham dem. Han kendte nøje hendes forhold og holdt i grunden inderlig meget af hende, men han var bange for at være påtrængende, var vel også egentlig lidt dum i det kapitel, selv om han på mange andre felter var gammelklog.

Det var Kjær, der havde sat Ragna stævne på cafeen den eftermiddag, det var ham, hun ventede på, og det var det, at hun ventede på ham, der gjorde hendes tanker tungere og bitrere. Så kom han, munter og elskværdig, og til hendes store forbavselse foreslog han hende at følge med til hans hjem, der lå bag Glyptoteket, et pænt, men ikke særlig veludstyret ungkarlehjem, hvor hun kun meget sjældent havde besøgt ham. Dér sad de lige over for hinanden, og han sagde hende, hvorfor han havde bedt hende komme.

"Ragna," sagde han og lagde sin hånd på hendes håndled, "du er en god pige, en klog og forstandig pige, og jeg har besluttet at tage dig helt ind i min fortrolighed i en sag, som jeg har sat mig for, at jeg vil opklare, koste mig så, hvad det koste vil. Går du ind på det, så træder du nu i min tjeneste, udfører, hvad jeg pålægger dig, og ofrer al din tid og al din arbejdskraft for mig i den sag. Du skal ikke komme til at fortryde det; det er den største sag, jeg har haft for endnu i den tid, jeg har været

sagfører, og den vil give udbytte nok til, at jeg kan stille dig fri og uafhængig i fremtiden. Vil du hjælpe mig, Ragna?"

Ragna så op, hendes smukke ansigt var sørgmodigt, hendes læber sitrede let. "Du ved, Arthur," sagde hun stilfærdigt, "at jeg gerne gør alt for dig. Du er min eneste, min bedste og kæreste ven. At jeg holder inderlig meget af dig, behøver jeg vel ikke at sige dig igen. Jeg har sagt dig det så tit. Jeg er i gæld til dig for alt, hvad du i de år, vi har kendt hinanden, har gjort for mig. Jeg taler ikke om penge, jeg ved, du ikke bryder dig om penge, og at hvad du har givet mig, har du givet med glæde; hvis du havde været virkelig rig, havde du givet mere. Jeg taler om de tusinde små ting, der har vist mig dit smukke sind og din hensyntagen til alle mennesker, også til mig. Jeg vil intet hellere end at hjælpe dig, Arthur, men du kender mig, du kender min tåbelige ærlighed, der ofte har bragt mig i dumme situationer og forspildt så meget for mig. Der er én ting, jeg ikke *vil* hjælpe dig til."

"Og det er?" spurgte Kjær og betragtede hende nøje.

Hun blev rød i kinderne, hendes øjne fik den dybe violette farve, der klædte hende så henrivende, hendes bevægelse gød over hele hendes skikkelse og udtryk det fine, fornemme præg, der røbede, hvad hun var, et barn af en højtkultiveret slægt, der gennem generationer havde levet i de lykkeliges kreds. Ragna v. Halle lignede i dette øjeblik en lille, fin frøken, der er ved at røbe sit hjertes hemmelighed og kæmper med sin blufærdighed, skønt en stærk, indre kraft tvinger hende til at tale.

"Jo, ser du," sagde hun lidt staccato, mens hun pludselig sænkede blikket og drejede sine hvide, smalle hænder nervøst om hinanden. "Jeg tror, at det er din hensigt at opdage, hvem

der har slået Isse ihjel, og når så du har løst den opgave, du her har stillet dig, vil du gifte dig med Olly. Jeg under dig alt godt i Verden, Arthur, men *det* må du ikke bede mig hjælpe til."

"Hvorfor ikke," spurgte han og tvang hende til at se op.

Hun talte ganske sagte, ligesom hun skammede sig for sine egne ord: "Jeg ved godt, Arthur, jeg er ingen kone for dig. Du kender mig, du har være god imod mig, men du kan ikke se op til mig, ikke agte mig. Jeg fortjener heller ikke en god mands agtelse, jeg har båret mig så galt, så forfærdelig galt ad mange gange. Men jeg holder så inderlig meget af dig, Arthur, du er den bedste mand, jeg i mit liv har truffet, og det, at jeg må sige dig det nu, samtidig med, at jeg føler, at jeg slet ikke har ret til at sige det, dét fortæller mig mere end alt andet, hvor forfærdeligt, jeg har handlet mod mig selv – spildt mit liv, fornedret og vanæret mig, ikke engang af lidenskab, men blot og bart sløseri. Og alligevel, *det* kan jeg ikke. Jeg holder af dig, Arthur, sådan som jeg er. Jeg forstår godt, at du ikke kan tage mig til hustru, men jeg kan ikke hjælpe dig til at vinde en anden."

Så brast hun i gråd.

Kjær lagde sin arm om hendes liv og tvang hende lempeligt ned på sit skød. "Lille Ragna," sagde han vemodigt, "du må ikke græde. Jeg forstår dig godt nu, da du taler sådan. Det er utilgiveligt, at jeg overhovedet foranledigede denne bekendelse fra dig. Men allerførst må du vide den ting, at ingen på Jorden er mindre i sin ret til at fordømme dine handlinger end jeg. Og det da allerførst af den grund, at jeg så langt fra at være bedre end du, er meget, meget mere at dadle. Fra jeg var ganske ung, har jeg leget med det allerhelligste. Jeg har nærmet mig den ene

kvinde efter den anden på det, du kalder min smukke måde, jeg har vundet venskab, mere end fortrolighed og hengivenhed, det har varet en stakket tid, jeg er gledet videre med en anden, men jeg har gjort den, jeg forlod, blodig fortræd. Jeg ved godt, at mænd som jeg gør langt mere fortræd end en bevidst, kold og beregnende forfører. Vi står ikke over for de kvinder, vi nærmer os, så de kan se, hvad vi er, og hvad de kan vente sig af os. Vi lærer dem at kende, vinder deres fortrolighed, omgås dem som kammerater. De stoler på os, fordi vi er gode og hjælpsomme, de bliver vore venner. Og når vi så træder dem så nær, at deres sjæl tager skade derved, så føler vi det selv, skammer os ved det, men svøber vor brøde ind i det samme kammeratlige venskab, som vi, når drømmen er drømt, så benytter til lempeligt at fjerne os igen. Det har jeg gjort over for dig, og jeg har altid vidst, at jeg gjorde uret. Vi har troligt hjulpet hinanden med at dække over det i vort forhold, der var hæsligt og lavt. Ingen af os har kunnet undskylde os med lidenskab eller heftig betagelse, men netop fordi jeg er, som jeg er, har du ganske langsomt og ubevidst hæget og plejet den følelse, der nu lægger dig de ord i munden, du talte nu. Fordi jeg misbrugte din fortrolighed, fordi jeg nærmede mig og gled fra dig igen, er du gået videre i et liv, der var din natur imod. Før du kendte mig, var det dig ligegyldigt, du var ung, og det forvirrede liv, der bruste om dig i disse forrykte år, slørede dit blik. Men i mine arme kom du til bevidsthed, du syntes, det var for sent. Vor tid, der har givet unge kvinder så rig lejlighed til at leve det samme forsorne liv, vore unge mænd altid har taget sig ret til at leve, har endnu ikke formået at kvæle det bedste hos jer, jeres sjæls blufærdighed. Jeg burde have vidst, eller rettere, jeg vidste det.

Og derfor siger jeg dig, Ragna, at når jeg nu beder dig hjælpe mig, så er det ikke alene, fordi jeg tror, du kan, men fordi jeg ved, at dette vanskelige arbejde skal føre dig og mig sammen. Gud give dig din ungpigestolthed tilbage. Føler du dig skamfuld over for mig, så kan du være forvisset om, at jeg føler, at det er mig, der må bede dig om tilgivelse, mig, der har forbrudt mig mod dig."

Hun lagde sin arm om hans hals, kyssede hans øjne og hans kinder og pressede sine læber mod hans i et kys, der bragte al tale til at forstumme.

Ragna tænkte slet ikke, hele hendes væsen gled ind i hans, og han – han var helt stolt over, at han ikke med et atom fortrød, hvad han havde sagt og gjort. Han følte sig som den skyldbundne mand, der med et slag betaler al sin gæld, og når han giver, føler, at han bliver en bedre mand – en fri mand, der kan se alle mennesker lige i øjnene.

De første ord, Ragna talte, var disse: "Om så hele resten af mit liv skal gå hen i fattigdom og nød, så ved jeg om mig selv, at en gang i mit liv har jeg været ufattelig rig og lykkelig."

De sad sammen, mens solen sank, og talte om det, der den aften havde ført dem sammen, om Kjærs faste beslutning om at bryde den mur af løgn, der skærmede v. Brachts banemænd.

"Du ser, Ragna," sagde han, "at jeg ikke tror et ord af, hvad Hessel og Apraxin har fortalt politimesteren. Det lyder, som om det var sandhed, men det er løgn. Jeg kan ikke bevise, at det er løgn. Dermed mener jeg ikke, at det ikke *kan* bevises, men jeg er bange for, at jeg aldrig får de tråde helt i min hånd. Beviset skal komme på trods af det, de har sagt, ikke ved at bevise, at de

enkelte ting, de har anført, ikke er sandhed. Alt i vor tid foregår så hurtigt, og midlerne til at skjule sig er så talrige, at det gamle begreb *alibi* slet ikke består mere. Men jeg er forberedt på, at deres alibi vil blive befundet i skønneste orden af enhver domstol. Politiet har jo selv givet Apraxin attest for, at han er rejst ud af landet. Hvordan han har båret sig ad med at sætte sig i forbindelse med Stockholm, ved jeg ikke, en mand som han har tusinde veje, og de erklæringer og udtalelser, vi kan få derfra, vil ikke være til nogen nytte for os. Det bliver kun et navn og en dynge papir. Den eneste udvej, jeg skimter, er den, at Hessels alibi er lidt mindre fastbygget end Apraxins. Han har været på Øresund i den tid, Apraxin har været udrejst fra København til Malmø og indrejst fra Malmø til København. Der er et gammelt ord, der siger: "Land adskiller, men havet forbinder." Jeg føler mig aldeles overbevist om, at dette ord passer her. Men jeg kan ikke bevise det, og jeg vil ikke bryde min hjerne eller spilde min tid med at søge at bevise det. Hvis jeg ad anden vej når vished, er *det* ganske ligegyldigt, så kommer forklaringen af sig selv."

"Hvad vil du da gøre?" spurgte Ragna, "og hvad er det, jeg skal hjælpe dig med?"

"Det skal jeg sige dig, Ragna," sagde han og smilede, "men du må love mig ikke at blive mistroisk. Du har mit ord, og det ville gøre mig forfærdelig ondt, om du mødte mig med det mindste gran af mistro."

Hun blev helt angst. "Jeg forstår dig slet ikke, Arthur," sagde hun lavmælt.

"I morgen deklarerer du og jeg vor forlovelse; ja, ikke sandt, du begynder allerede at tro, at det er taktik. Søde barn, det er

det ikke. Du og jeg er forlovet åbent og ærligt for alverden, og vi kan gifte os den dag, du vil – også dét kan gå hurtigt i vore dage."

"Jamen det vedkommer jo slet ikke den sag," sagde hun lidt usikkert.

"Jo, det gør. Fra i morgen af er du indført i Ollys hus som min vordende hustru. Du kan være ganske rolig, Olly og jeg er kun venner, har aldrig været andet end venner, selv ikke dengang Olly levede vildt. Hun trænger til en veninde, og hun vil tage imod dig, som hun kender fra gamle dage. Jeg har studeret Ollys historie nøje, hun har selv givet mig det vægtigste materiale dertil. Hun er omspændt af et net af mystik, i vore dage så underlig uvirkeligt i den oplyste verden, videnskab og teknik har skabt om os, men derfor måske ved modsætningen stærkere end i gamle dage, hvor lys og mørke fortonede sig jævnere. Olly lever i en verden af mystik og overtro, hendes rolige væsen skjuler det for os andre, hendes ensomhed dækker det. En klog og deltagende ung kvinde, en lys alf som du, vil kunne træde hende nær og løse fortryllelsen."

Hun kyssede ham. "Og det er derfor, du har brug for mig, din udspekulerede rad," sagde hun.

"Du burde være stolt over, at det er dine evner og din styrke, en nogenlunde arbejdsdygtig mand har brug for," sagde han med et smil. "Bare du ikke bliver for vigtig, når du opdager, hvor meget du er værd. Men det må du gerne blive, du skal blot udmærke dig og strenge dig vældigt an."

"Jeg ved bare ikke rigtigt, hvad det er du mener," sagde hun.

"Du skal vinde Ollys fortrolighed, ikke fritte hende. Hvad du skal vide, kan jeg godt fortælle dig. Men du skal mage det

således, at hun hos dig søger hjælp mod de mørke magter, der truer hende, som hun i ensom fortvivlelse kæmper imod. Olly er en ung kvinde, der en gang i et fortvivlet øjeblik af sit liv har solgt sig til Djævelen."

"Hvad siger du," udbrød Ragna, "det lyder jo helt middelalderligt."

Han nikkede. "Olly har solgt sig til Djævelen, og hun tror på denne Djævelens magt. Den handling har præget hele hendes liv siden den stund, det skete. Kanske mindre stærkt straks, da tænkte hun ikke over det, men hendes liv blev efter den dag bundet i en mands vilje, hun kom under hans indflydelse, han forstår at få hendes overtroiske rædsel til at vokse fra dag til dag. Skæbnen ville, at hun traf en mand, der var lige så usikker over for det mystiske som hun. De byggede gensidigt videre på denne overtroiske frygt; hun er en kvinde, hvis nervesystem er bragt i uorden ved forfærdelige tilskikkelser i livet, v. Bracht var en mand, hvis udsvævelser havde forstyrret hans degenerativt anlagte nervesystem. Begge var da lette ofre for den djævel – ganske vist et almindeligt eller rettere ualmindeligt menneske – der havde krydset deres vej."

"Du mener Mefisto," afbrød hun spændt.

Kjær nikkede: "På dig og mig virker den mand ikke overnaturligt …"

"Å jo," indskød hun, "jeg kunne …"

Hun tav, og han spurgte ikke, han skyndte sig at fortsætte, ligesom om han ikke havde hørt hendes afbrydelse: "Jeg anser ham for en velbegavet slyngel, et umoralsk, hensynsløst, egoistisk menneske, der kun gør fortræd, et infamt skadedyr. Han er klogere end de fleste, stærkere, fordi han ikke kender de

moralske betænkeligheder, der holder os andre tilbage i mange tilfælde, hvor det ville være fordelagtigt at handle. På en vis måde havde v. Bracht gennemskuet ham, men så kom det mystiske, overtroen, til og ødelagde det hele. Olly har aldrig gennemskuet ham, for hende er han Djævelen, til hvem hun har forskrevet sig med sit blod. Det kan jeg ikke forklare dig med ord, men hvis du kendte hendes og v. Brachts historie, ville du forstå det som jeg. Hvordan man bar sig ad i gamle dage med at mane den virkelige djævel, ved jeg ikke, den mystiske overtros djævel i vort tilfælde kan manes bort med lys og varme. Det er dig, lille Ragna, der skal være Fandens overmand, og denne din gerning skal du begynde i morgen den dag. Dine instruktioner skal du få af mig.

Og nu, min egen, er der et menneske, du og jeg skal tænke på, et menneske, der har fortjent alt det gode, vi to kan gøre for hende, et menneske, hvis glæde vil bringe mig en af de smukkeste oplevelser i mit liv. Det er din gode, kærlige, gamle mor. Nu går du og jeg hjem til hende og gør hende for første gang efter din faders død rigtig glad."

Ragna v. Halle kunne have givet sit liv hen for sin ven for de ord, han dér talte. Så stærk og voldsom var hendes bevægelse, at hun ikke sagde et eneste ord, men lagde sin kind våd af tårer til hans.

Og der var en gammel kone, for hvem den aften håbets sol igen gik op.

5. En kvinde elsker du kun én gang i dit liv

Det var netop otte dage efter, at v. Bracht havde fundet døden. Kjær spiste frokost med hans enke i hendes hjem og medbragte sin forlovede, frk. Ragna v. Halle. Præsentation var overflødig, i den tid, Olly var musketerernes d'Artagnan, havde hun og Ragna stået på en særdeles fortrolig fod, de havde spillet damerollerne i adskillige nette, små eventyr, der ville have fængslet mænds interesse og givet agtbare damer rigelig adgang til forargelse. De var dus-kammerater den gang, der var mellem dem den fortrolighed, der udvikler sig mellem kvinder, der træffer forskellige mænd i vidt forskellige situationer, som til en vis grad fører kamp med disse mænd, men som i hvert fald har et forsvar over for forældre eller venner, der plages af skinsyge. Et ærligt kammeratskabsforhold, så længe det varer, men et kammeratskab, der kan forvandles til dødeligt fjendskab eller glide over i fuldkommen fjernhed. Det sidste var sket mellem Olly og Ragna, da Olly blev gift. Det var Ragna, der havde trukket sig tilbage, fornemt og køligt, som hun kunne, men kammeratskabet havde været så godt, at begge straks kunne knytte den brudte tråd, og kun behøvede at være sammen i en time, for at føle sig helt inde i det gamle kammeratskab igen.

Olly var roligere nu, da de første dage var overstået, hun var egentlig glad ved at se en veninde hos sig, ellers levede hun nu fuldstændig i ensomhed, og undersøgelsens uhygge kastede endnu sin skygge over hendes hjem. Det var naturligt, at de talte om sagen, men det var kun i få ord, og deres samtale drejede sig mest om fortid og gamle minder, naturligvis med

skyldig hensyntagen til, at Ragna var forlovet og hendes fæstemand sad som tredjemand ved bordet.

Efter frokost gik Kjær, han havde forretninger, og Ragna blev hos Olly.

Ragna var lidt reserveret, som forståeligt var. Hun så sig om i de pragtfulde stuer, hvor gulvene var dækket med persiske tæpper, væggene prydet med den bedste kunst, hvor hvert møbel, hver nipsgenstand talte om beboernes sikre smag, og hvor rigdommen trådte helt i skyggen for den høje kultur, der prægede alt. Olly færdedes i disse omgivelser roligt og sikkert, hun var opdraget dertil, og det faldt Ragna svært at forene billedet af den stilfulde hustru med det pigebarn, hun havde truffet for kort tid tilbage i et offentligt danselokale på Vesterbro. Ganske vist blev det straks sagt, at Olly var prinsesse, men en russisk prinsesse i fremmed herreselskab i *Palais de Danse* er som en cirkusbaronesse eller en variétégrevinde: fornemheden er simili. Ragna, der selv var i følge med herrer, hun kun kendte overfladisk, følte sig langt sikrere placeret i sin selverhvervende frihed end demimonde-prinsessen. Ragna var en ung københavnerinde, der tillod sig farlige skridt og hvis handlinger hendes lige ville fordømme, men hun havde rod i samfundet, hun tilhørte et bestemt lag, hun var ikke demimonde-dame.

Og Olly havde ved hele sit eksotiske væsen, sin toilettepragt, der kontrasterede skærende med hendes faders fortvivlede forhold og hendes absolutte fattigdom, yderligere understreget, at hun var en overklassekvinde, der var sunket ned. Af egen drift kunne hun vanskeligt trække sig tilbage. Så var hun blevet Isses elskerinde, omgivet af luksus og pragt, hun

havde trukket sig tilbage til en art haremstilværelse, der afbrødes, da Isse ægtede hende. Og på ganske kort tid var hun igen blevet den russiske prinsesse. Alt, hvad der var hændet i mellemtiden, var forsvundet uden at efterlade det mindste spor.

Olly var en sød værtinde, og hun talte naturligvis med Ragna om hendes forlovelse og om den glæde, det var hende, at hendes bedste ven syntes at være blevet lykkelig.

"Er du nu også rigtig forelsket i Arthur?" spurgte hun, da de sad fortroligt over for hinanden i Ollys lille salon.

"Ja," sagde Ragna og lo, "jeg er virkelig blevet forelsket. Jeg holder ikke af at bruge fede ord, det husker du nok, men jeg synes næsten, jeg tror, jeg elsker Arthur. Og ved, hvad jeg er glad for. Jeg har aldrig elsket nogen mand rigtigt. Jeg tror, jeg kommer til at elske Arthur. Ser du, jeg har naturligvis været forelsket mange gange, været lige ved at tro, at det var den rigtige, og så var det splittergalt. Som vi har levet, har vi jo haft mulighed for at anstille forsøg. Det pudsige er, at Arthur selv har været mellem de mænd, jeg var forelsket i. Det var lige ved den tid, du lærte Isse at kende, kan du huske den aften, du og jeg var oppe hos Isse på Kongens Nytorv, Arthur var med. Vi havde været sammen et par gange hos Mefisto, og Isse blev til at begynde med meget indtaget i mig, skønt det var dig, der kendte ham. Arthur blev fornærmet på dine vegne. Han har altid beundret dig, og derfor gjorde han måske sådan en stormkur til mig, at der hændte noget, som ellers aldrig plejede at hænde mig. Jeg overgav mig straks og uden betingelser. Arthur og jeg sås en hel del, jeg kom en overgang på hans kontor, men det gik alligevel ikke, så kom den fjollede historie

med apotekeren, du ved nok, ham, der ville skyde sig for min skyld, og som jeg rådede til hellere at forspise sig i sine egne piller. Det var ham den skøre, der siden rejste til Amerika. Og så gled det ud med Arthur. Jeg holdt af ham, det er umuligt andet, han er den sødeste mand, jeg har truffet, så fin, så hjælpsom og god, men jeg betragtede ham mere som en fortrolig ven, ved du, jeg tror ikke, jeg har kysset ham i halvandet år – og nu, jeg elsker ham, har han, Vorherre må vide af hvilken grund, bedt mig om at blive hans kone. Jeg bliver en storartet kone, jeg bryder mig ikke et hak om sold eller mandfolk mere. På mig kan Arthur stole fra den dag, jeg blev hans, jeg gider ikke se på en herre mere, siger jeg dig. Jeg har Arthur, og du kan bande på, jeg skal holde ham fast."

Olly smilede. "Du er altså lykkelig, Ragna?"

"Det dækker slet ikke," sagde Ragna, "jeg er strålende salig. Undertiden ærgrer det mig lidt, ved du. Vi har jo altid sagt, at det var mændene, der skulle knæle for os, og det er der jo nok et antal, der har gjort, ikke? Men at jeg skulle blive så lykkelig, fordi én af disse narre ville have mig til kone … Det er lidt løjerligt – naturligvis *er* det jo den bedste af dem alle sammen, og jeg elsker ham. Men alligevel, ikke?"

Olly smilede lidt tvivlrådig. "Du kan sagtens, Ragna."

Ragna svarede: "Og du kan sagtens, Olly – nu er du enke."

Olly rynkede brynene.

Ragna fortsatte hastigt: "Om forladelse, det var ikke for at såre dig, men du og Isse var ikke lykkelige. I kunne aldrig blive lykkelige. I var jo altid på post over for hinanden. I var to fremmede mennesker. Jeg har aldrig set jer to sammen, sådan som to virkelig fortrolige mennesker er. Ganske vist, jeg har

ikke set jer i jeres hjem. Nå, ikke noget ondt om de døde. Men Isse og du var aldrig gået op i den rigtige enhed. Fred med ham, Olly. Du må ikke blive vred."

Og Ragna lagde armen om Ollys hals og kyssede hende.

Olly så op på hende, da hun rejste sig i sin fulde længde og stod foran hende, smuk, strålende og lykkelig.

"Du kan sagtens, Ragna," sagde hun. "Dit liv er gledet let, og du har selv voldt dig de fortrædeligheder og sorger, du har haft. Desuden er du rolig, sikker og tilpas kølig, når du vil. Jeg har altid følt, at du ville bringe dit skib i havn. Men jeg – der har forskrevet mig til Djævelen ..." Og hun skjulte sit ansigt i sine hænder.

Ragna knælede ned foran hende: "Sig ikke sådan noget tosset noget. Jeg ved det godt, du har før fortalt mig om dit møde med Mefisto. Du var overspændt ulykkelig efter alle de rædsler, du havde gennemgået. Men årene må dog havde lært dig, at du færdes mellem mennesker i en oplyst tid, og at det om Djævelen er middelalderlige fabler."

Olly så op. "Kan jeg stole på dig, Ragna?"

Ragna rejste sig: "Hvad du siger mig, får Arthur at vide, hvis han spørger. Jeg vil aldrig have hemmeligheder for ham."

Olly smilede vemodigt. "Forstår du, jeg kan ikke holde dette ud mere. Jeg bliver sindssyg. Jeg må tale med et menneske derom. Du skal ikke fortælle Arthur det; han vil ikke kunne forstå det, du må lade mig tale, og så må du hjælpe mig igennem det forfærdelige mørke. Det kan du, Ragna. Jeg ville selv have sagt dig, du er den eneste af kammeraterne, der har åndsdannelse og kultur nok til at forstå mig."

Ragna knælede igen. "Tal du blot, Olly, hvis det er sådan fat. Hvad du siger, jeg ikke må sige, det holder jeg tæt med. Det ved du fra gamle dage, at jeg kan."

"Ser du," hviskede Olly, "det er mere end hjernespind, jeg føler, at jeg har forskrevet mig til Djævelen med mit blod, og at forbandelsen er over mig. Du må huske på, at jeg er opdraget anderledes end du. Mit hjem var et gammelt slot i Rusland fuldt at sagn og spøgeri, min amme lærte mig, fra jeg var lille, de uhyggeligste historier om rusalkaer, djævle og gengangere, om hekse og trolde. Vi levede i en atmosfære af overtro, hvor alle handlinger blev gjort til varsler, hvor al den overtro, der findes, med 13 til bords, knappenål om mandagen, onde øjne, uheldige dage, varsler og gengangere spillede ind i vort liv. Religionen selv var overtro for disse mennesker, for os betød den kun lidt, da vi voksede til. Vi troede på helgener og relikvier som børn, da vi blev voksne, smeltede vor religion sammen med vor overtro. – Jeg er født i den verden, jeg er opvokset i den, jeg er ikke religiøs, ikke troende, men jeg er fuld af overtro, som jeg forgæves kæmper med. Jeg tager varsler af alle ting, jeg følte, at Isse ville dø, inden året var ude, det var mig varslet. Jeg føler forbandelse hvile over mig, jeg føler et par sorte øjne fæstede på mig, hvor jeg går og står. Ja, du kan kalde det hjernespind eller vanvid, jeg taler med Mefisto her i denne stue, ser ham her, hører hans stemme. Det skete i går, vi talte sammen i tre timer, og jeg ved, at han er i Berlin. Han stod for mig, ligesom du står, jeg så ham, som jeg ser dig, hørte hans stemme, som jeg hører din. Hans eller Djævelens – for han er Djævelen selv."

Hun skjalv over hele legemet, og hendes pande blev fugtig.

"Det er nervøsitet, Olly," sagde Ragna og lagde sin hånd på hendes. "Du skal lægge dig ind på en klinik og tale med en nervelæge om det."

Olly rystede på hovedet: "Hvad nytter det? Forstår du, det har varet lige siden jeg blev gift. Jeg behøver ikke at fortælle dig om mit forhold til Langen. Vi har talt nok om det, da du og jeg var fortrolige kammerater. Jeg har aldrig været hans elskerinde, han har aldrig talt til mig om kærlighed. Men det forfærdelige er, at den mand *elsker* mig. Vi har i vor almue den gamle tro, at den mand, der suger en kvindes blod, bliver uhjælpelig grebet af en heftig kærlighed til hende, som aldrig dør. Han har selv sagt mig, at han har drukket mit blod. Jeg følte, hvad han mente, da han sagde det. Han elsker mig, og jeg har forskrevet mig til Djævelen og til ham. Jeg skal tilhøre ham. Jeg hader ham, kun at min rædsel for ham er stærkere end mit had. Jeg må lyde ham, jeg bliver vanvittig, eller jeg dør, om jeg prøver på at bryde ud. Hvor skulle en nervelæge kunne hjælpe her? Jeg følte det straks efter Isses og mit bryllup. Isse havde store fejl, men der var meget godt ved ham, han var en mand, der kunne betage en kvinde, som han betog mig. I mine sansers rus troede jeg undertiden, jeg elskede ham. Og jeg var kommet til at holde af Isse. Mod sin hustru var han ridderlig, han vidste ikke alt det gode, han ville gøre mig. Han har vel også virkelig holdt af mig, egoist som han var. Vi kunne være blevet lykkelige sammen, hvis ikke forbandelsen havde hvilet over mig. Jeg turde ikke betro ham alt, han var lige så overtroisk som jeg, han ville have frygtet de farer, der truede ham, han ville have forladt mig. Han var, det ved du, personlig fej, jeg kun psykisk eller moralsk fej."

"Nu er han jo død," sagde Ragna beroligende.

"Ja, men forbandelsen lever, og Djævelen vil kræve sin ret. Jeg tør ikke nægte ham den. Var det kun mine penge, han ville have, så kom vi vel uden om det. Men det er mig, forstår du, dette forfærdelige menneske elsker mig."

"Og du?" spurgte Ragna.

"Jeg elsker en anden," sagde Olly næsten hviskende.

Ragna så forbavset op. – "Du – elsker du en anden?"

Olly bøjede hovedet: "Du sagde selv før, Ragna, at en kvinde elsker kun én gang, du sagde, du var glad, fordi du aldrig havde elsket, så kunne du skænke Arthur din kærlighed helt og udelt og glemme alt, hvad før i tiden var sket. Jeg har elsket én gang, jeg var næppe mere end et barn, jeg kendte ikke livet, jeg kendte ikke menneskene, jeg så ham, og jeg elskede ham, gav ham hele min sjæl og blev usigelig lykkelig."

"Taler du om Sergei Apraxin?" spurgte Ragna helt forpustet.

"Ja," sagde Olly, "jeg elsker Sergei. Jeg gav ham al min kærlighed, min troskyldige barnesjæl. Han tog min sjæl, da vi var lige, han stjal mit legeme, da jeg stod fattig og ussel ved hans dør. Jeg gav ham alt, hvad han ville tage, fordi alt i mig tilhørte ham, sjæl og legeme. Og så stødte han mig bort. Han dræbte ikke mit legeme, skønt jeg troede den gang, jeg skulle dø ved slaget. Han lammede min sjæl og gjorde mig til det, jeg var, da du lærte mig at kende. Havde jeg ikke mødt Langen, var jeg død som offentligt fruentimmer i en baggårdsrønne. Han frelste mit legeme. Og efterhånden som jeg atter blev menneske, vågnede mine tanker og længsler. Sergei var gift, var i Amerika, jeg erfarede, at hans hustru var død, da hun skulle have en baby. Jeg giftede mig med Isse for at bane mig vejen tilbage til Sergei. Og det vidste Langen, han har aldrig sagt mig

det før, men han sagde det i går, da han stod for mig i denne stue."

"Tror du, Langen har dræbt Isse?" spurgte Ragna åndeløs.

Olly rystede på hovedet. "Han siger Nej, han siger, at Isse har dræbt sig selv, fordi han følte, at forbandelsen var over ham."

"Tror du det?" spurgte Ragna.

Olly så fortvivlet op. "Jeg ved ingen verdens ting. Jeg sidder rystende af rædsel og prøver på at mane Isse frem af dødsriget, for at han skal fortælle mig det. Jeg har lært formularen af gamle koner i min hjemstavn. Men Isse kommer ikke. *Han* kommer, og han siger, at Isse har dræbt sig selv."

"Men Sergei, har du talt med ham?"

"Nej," svarede Olly. "Han har været her et halvt års tid. Jeg har set ham ofte. Jeg har aldrig talt med ham, aldrig talt om ham. Så var det, Langen ville indføre ham her i vort hus. Jeg har aldrig sagt Isse den fulde sandhed om Sergei, kun antydet den over for Langen. Men jeg følte, hvad Langen ville, og jeg ville ikke låne hånd til det. Jeg hørte, at Mimi og Sergei kendte hinanden. Det brød jeg mig ikke det mindste om. Jeg elskede Sergei, men jeg syntes, jeg havde tid til at vente, og jeg ville have ventet. Jeg ville gå åbent frem mod Isse, jeg ville ikke bedrage ham i hans eget hus, og jeg kunne heller ikke stole på Sergei. Desuden var forbandelsen over mig, og jeg vidste, at selv om jeg kunne besejre Isse og få min frihed, fra min forskrivning til Djævelen kunne jeg ikke slippe bort.

Isse beundrede Langen, kunne ikke undvære ham, så op til ham og dyrkede sit venskab med ham som en religion. Jeg kunne ikke trække mig tilbage fra Langen, Isse anede intet om

hans følelser for mig. Så prøvede jeg at tvinge Langen til kynisk råhed over for mig, når Isse hørte på det.

Det lykkedes en aften for en måned siden. Langen blev ved med at forlange, at Isse skulle gøre bekendtskab med Sergei. Løjtnant Hessel var til stede, vi havde spist en stor middag og drukket tæt, ingen af os var ædru.

Jeg tirrede Langen og endte med at sige til ham, at han var betalt af Apraxin for at skaffe ham adgang til huset. Jeg følte selv, hvor forfærdeligt det var, det jeg sagde. Det er den eneste gang i al den tid, jeg har kendt Langen, at jeg har sat mig op mod hans tavse vilje.

Hans svar var en isnende hån, der gjorde Isse fuldkommen ædru. Jeg kan godt gentage det ord, han brugte, han kaldte mig en forhenværende luder, der havde fået grevindenykker.

Jeg troede et øjeblik, Isse havde slået ham ihjel.

Men han ringede blot på Jens Nielsen og bad ham skaffe doktoren en vogn.

Langen gjorde intet forsøg på undskyldning, han viste kun hånende trods.

Fra den dag kom han ikke her, men Isse fortrød kort efter, hvad han havde gjort, undskyldte Langen med drukkenskab og tiggede mig om at tilgive ham. Jeg var ikke krænket, den, der har oplevet, hvad jeg har oplevet, kan sætte sig ud over et ord. Men jeg følte forbandelsen over mig, jeg anede, at Langen havde hensigter med at bringe de to sammen. Jeg følte, at han havde opdaget, hvad jeg skjulte for alle andre. Derfor ville jeg prøve at bryde broen af mellem Isse og Langen. Jeg tror ikke, de sås mere, jeg ved det ikke. Over for Isse holdt jeg på, at jeg var dødelig fornærmet og aldrig ville tilgive Langen. Jeg sagde, vi to

var kvit, – Gud bedre det, jeg vidste alt for vel, at han endnu gemmer min forskrivning."

Ragna sad tavs, da Olly hørte op at tale.

Så sagde hun omsider: "Elsker du Sergei endnu?"

"Ja," sagde Olly.

"Vil du gifte dig med ham, nu, du er fri?" spurgte Ragna.

Olly rystede på hovedet. "Hvis jeg nu nærmer mig Sergei, så finder også han døden."

Ragna gøs. "Det vil altså sige, du tror, at Langen har myrdet Isse."

"Jeg ved ikke noget og tror ingenting," sagde Olly gysende, "men forbandelsen er over mig, og den spreder sig til alle, der kommer til at stå mig nær."

Ragna kastede hovedet tilbage. "Arthur og jeg er ikke bange. Stol du på mig, vi skal hæve den forbandelse, der kun lever i dit eget syge sind."

"Ragna," sagde Olly og greb hendes hånd, "vil du flytte her ud og være hos mig, til alt det er overstået?"

Ragna kyssede hende. "Om jeg vil. Jeg bliver her i dag, og det så længe, du vil have mig hos dig."

Og derved blev det.

6. Musketererne plejer råd

Da Peter Nansen for tredive år siden skrev sin lille bog *Maria* og talte om "vejen – gennem de mange til én", da gik der et forfærdelsens gys gennem hele det agtbare selskab, og fra prædikestol og avisspalter lød de stærkeste fordømmende ord. Djævelen lo dertil. – Var det gennem litteraturen, at giften spredtes, eller var det ganske simpelt København, der blev en stor by, hvor ungdommen fordeltes i magasiner og kontorer, hvor sporten løste de unge pigers lænker, og hvor man begyndte at se anderledes på visse ting, end man før havde gjort? Men trods Peter Nansen, Maria, fordærvelse, giften og vejen gennem de mange til én, sejrede dyden og moralen i det lange løb. Og den, der vil søge dette bekræftet, behøver blot at træffe en lille dame, der i letsindige stunder har spredt lidt lys over hans tilværelse, men nu er havnet i ægteskab med en agtværdig og respektabel mand, den "ene", til hvem vejen gennem de mange gik.

Han vil da finde hos hende alt det, Marias forfatter fandt hos det forargede, opskræmte borgerskab, han vil i hende med glæde og vemod, eftersom hans sind er indstillet, finde dyden og moralen værnet af en panserklædt vagt. Moralen eller umoralen er dén, at er "den ene" den rigtige, betyder de mange ingenting. Men ganske vist først, når "den ene" er nået, eller de mange endelig er passeret. Der kan ske slemme ting, når de mange optræder, thi hør alle vise fædre holde på "den ene" og forkætre de mange, selv om der efter en klog dames udsagn er 80.000 kvinder flere end mænd. Den sunde, folkelige moral

holder på den ene; hvor den er længst ude, ser den gennem fingre med *få*, misbilliger altid *mange*.

Ragna v. Halle var utvivlsomt i Marias tilfælde, hun var sluppet godt fra det, hun ville lyve, hvis hun sagde, at hun ikke var i færd med at slutte sig til dem, der dadlede Peter Nansen. Men hun var for klog til at udæske ved demonstrativt at folde moralens banner ud over for kvinder, navnlig over for kammeraterne.

Ebba var en god lille pige, hvis lille hjerte altid var på trækfugleflugt efter "den ene", det stakkels barn kunne ikke sige nej, og for tiden var hun let forlovet med en kontorchef i et assuranceselskab, dybt inde i noget, der kunne blive familieforhold med en boghandlermedhjælper, og endelig stærkt forelsket i løjtnant Hessels gladiatorskikkelse. Det balancerede hun imellem efter fattig evne, stadig med den bagtanke, at hvis der dukkede noget op, der var rigtig godt, så kunne man jo tage stilling til det. Hvis hun ikke havde været så hjertensgod, ville hun på forhånd være præpareret til at blive misundelig på Ragna. Men det kunne det gode, lille skind ikke blive.

Mimi Mørck havde det noget anderledes. Hun havde lullet sig ind i den forestilling, at hun var barn af velstillede, agtværdige forældre, som blot ved en skæbnens fejltagelse var blevet en pige i stedet for en dreng. Hun soldede som en ung herre, til sold hører lidt elskov, den findes hos en partner af et andet køn – normalt da – og Mimi søgte den hos én ad gangen, ikke længe ad gangen. For tiden hos Sergei Apraxin, som hun var vældig forelsket i og omfattede med al sin lyst til eventyr og et ganske

lille bitte håb om giftermål – ellers ville hun ikke have været kvinde, og det var Mimi Mørck par excellence!

En lokal overretssagfører med glat ring er alligevel i Københavns rangforordning af 1922 noget finere, solidere og bedre end en russisk greve med champagne og ungkarlelejlighed. Nægte det, hvilken københavnerinde, der tør! Mimi Mørck følte det og blev lidt bitter på Ragna, navnlig fordi det var uventet og for Ragnas vedkommende lidt ufortjent, da Ragna ikke havde behandlet Arthur pænt, og Mimi ofte havde foreholdt hende det. Imidlertid besluttede Ebba og Mimi efter et lille samråd at tilgive Ragna overretssagføreren med den glatte ring på visse letforståelige betingelser, som Ragna uden opfordring af eget initiativ imødekom.

Og de tre musketerer kunne samles hos Mimi til en lille "pigekomsammen" som i de gode, gamle dage.

Den store begivenhed behandledes "*en bagatelle*" af alle de tre unge damer, man kredsede om den, men man trådte ikke i den, som det hedder på godt københavnsk. Og man talte navnlig overlegent om andre ting. Da man nu kunne formode, at Ragna gennem kæresten måtte være godt inde i sagen v. Bracht, da man erfarede, at hun boede hos Olly, blev man mere og mere tilbøjelig til at lade samtalen dreje sig om det endnu ikke oplyste mysterium, der endnu beskæftigede sindene i byen, selv om undersøgelsen blev ført med en usædvanlig diskretion fra myndighedernes side. Det er jo nu en gang blevet folkets hellige ret, at politimester og dommer skal udtale sig offentligt til folkets underholdning mere end til dets belæring om kriminaltilfælde. Retslokalet er blevet et teater, og for denne folkeforlystelse vil publikum ikke snydes af så ligegyldig en

årsag som hensynet til medborgeres privatliv og intime følelser. Men endnu var der ikke rigtig sket noget, der kunne meddeles offentligheden, og derfor var der så meget mere trang hos de lykkelige private, der havde adgang til kilderne, til at få noget at vide.

Ragna v. Halle var en kilde, og helt lade være at risle kunne hun ikke uden fare for at blive dømt storsnudet af sin "indfart i havnen".

Selvmordsteorien var endnu den, der levede i offentligheden. Både Mimi og Ebba troede på den. De nærmere omstændigheder kendte de ikke. Ragna vidste lige så meget som Arthur Kjær, men hun havde ikke lov til at fortælle, hvad hun vidste. Hun havde jo heller ikke berørt det til Olly, der var langt nærmere til at få det at vide end de to andre. Derimod var der en ting, hun nok kunne have lyst til, og det var en god ende på Mimis lille eventyr med Apraxin. Hun syntes selv, han var en stor charmeur, han havde båret sig utrolig stygt ad over for Olly, men Olly elskede ham, og hvad hun kunne tilgive, kunne Ragna vel også sætte sig ud over. En mand, der svigter en kvinde, som elsker ham, forfører hende og forskyder hende eller forlader hende, er på scenen, i en avis, i en roman en ussel skurk. I livet er han undertiden gehejmekonferensråd, æret og anset af alle, og sandheden om den enkeltes opfattelse af ham ligger deri, at det komme an på, hvem det er, der bedømmer ham, og i hvilket forhold disse står til ham. Hans moder, hans nye forlovede, hans ven, hans kammertjener vil alle kunne sætte sig ud over det. På den anden side vil pigens moder, veninde, kammerpige, kort sagt alle hendes, den nye forlovede indbefattet, dømme

ham hårdt og vedholdende. Ragna tog det parti ikke at dømme, men hun ville som sagt "pille" Mimi fra ham.

Det føjede sig så heldigt, at Mimi fortalte sin lille oplevelse i Frederiksgade, sin skræk for politiet og skandalen, der beherskede hende langt mere end frygten for, at hendes ven skulle komme i fortræd.

Ragna vidste, hvorfor politiet havde været hos greven. Det slog hende straks, at der var noget mystisk ved, at han ikke lige ud havde fortalt Mimi, at man beskyldte ham for at have duelleret med v. Bracht, men i stedet havde bundet hende en bolsjevikhistorie på ærmet. Kjær havde måske ret. Men hvis Ragna ville give sig til at præke moral for Mimi, ville hun atter løbe fare for at blive anset for vigtig af sin forlovelse. Det var de små ulemper, den bragte hende. Nu prøvede hun at gøre Mimi yderligere bange med, at grevens forhold virkelig skulle undersøges, og Mimi derfor gjorde klogt i at holde sig fra ham i nogen tid.

Det, kunne Mimi godt se, var meget forstandigt. Hun var ikke så lidt opskræmt ved begivenheden, som hun altså slet ikke satte i forbindelse med undersøgelsen om v. Brachts død. Men Ragna havde for egen regning lyst til at føle greven lidt på tænderne i al diskretion, og her kom hendes forlovelse hende til nytte, da hun jo umuligt som "arriveret" ringforlovet pige kunne mistænkes for at ville lægge an på greven. Først ville hun have fuld klarhed på Mimis følelser over for den kønne, unge russer.

"Sig mig, Mimi," sagde hun, "elsker du Sergei Apraxin?"

Mimi så op: "Elsker," sagde hun, "det er nu sådan et stort ord, men jeg er forfærdelig varm på ham, det indrømmer jeg."

Mimi havde et lille forråd af københavnske ord, der betød noget. Ordet *varm* var et af dem. Det betød, at Mimi havde glæde af den pågældende, der lod sig forstå, men ikke så let nøjere forklare. Ordet var ikke kønt, men det var meget tydeligt, og det har nu krav på optagelse i fru Lis Jacobsens ordbog, når dette langsomme værk når bogstavet V.

Ragna spurgte forsigtigt videre: "Kunne du tænke dig at blive gift med ham?"

Mimi lo med sin lille perlende latter: "Er du skør, søde, det ville klæde mig at blive grevinde. Næh, du, jeg er født i Saxogade, og jeg ved nøjagtig, hvor jeg gør mig. Naturligvis, når man holder af en mand, så tænker man sig altid noget i retning af gifteri. – Men Sergei, nej du. Jeg har aldrig tænkt mig, at han og jeg kunne blive mand og kone. Det ville være alt for vanvittigt. En sagfører kunne jeg strække mig til, også en dommer, eller sågar en lidt mølædt dansk baron, men en russisk greve med faste ejendomme i Amerika, nej, søde Ragna, det kan den ikke ta'e."

Og så lo hun igen og pustede mægtige skyer fra sin lille, røde mund, så hun næste røg cigaretten i tre drag.

"Det er underligt med mig," sagde hun og så komisk dybsindig ud. "Når det sådan en lille tid er gået gevaldig stærkt, og det *er* gået stærkt med Sergei og mig, vi har soldet eventyrligt, så taber jeg interessen for mænd. Så længes jeg efter veninder, ved du. Der er slet ikke noget sjofelt i det, det må du endelig ikke tro. Men så får jeg sådan en lyst til at give døden og djævelen i alle mandfolk og rigtig putte mig ind til en sød, lille, elskelig veninde, ved du, med hjertets fulde fortrolighed. Man kan jo dog bare for sit selvforsvars skyld ikke

sådan udlevere sig helt til en mand. Jeg trænger sådan til en rigtig fortrolig, intim veninde; du er alt for kold og klog, Ragna, og Ebba er et lille fjols, nej, du må tro, jeg længes hver eneste dag og nat efter Olly, og nu fortryder jeg, at jeg ikke kastede mig helt ind i hendes fortrolighed den dag, hun var herude."

Ragna smilede.

"Du skal ikke le ad mig, Ragna," sagde Mimi lidt spidst. "Der var en gang en lærd mand, det var for resten vor ven, Mefisto, der fortalte en historie fra en gammel, græsk bog om, hvordan mennesker var dobbeltmennesker eller sådan, nu har jeg glemt historien, den var vist meget sjofel, skønt den var skrevet af en berømt gammel græsk filosof. Men den gik da ud på, at der er kvinder, hvis hjerte altid higer mod andre kvinder o. s. fr. Og der kan jeg huske, de andre lo sådan ad mig, det var Isse og Arthur Kjær, fordi jeg åbenhjertigt fortalte, at jeg ikke passede ind i den gamle grækers system, fordi jeg havde det på begge façoner. Men Olly forstod mig, og vi har tit talt om det. Du aner ikke, hvor dejligt Olly og jeg har haft det sammen, mens hun boede her. Og nu længes jeg så ubeskriveligt efter hende."

"Sig mig," indskød Ragna, "har Sergei nu virkelig fortalt dig, at han har været forlovet med Olly?"

"Nej," sagde Mimi, "Sergei taler aldrig om sig selv; jeg er lidt bange for ham, ved du, som man er for mænd, der bliver ved med at være ligesom fremmede for én. Jeg ved det fra Olly selv, men det var længe, før jeg kendte Sergei, og jeg har aldrig villet berøre det for ham."

"Olly elsker ham endnu," sagde Ragna fast.

Mimi måbede: "Det siger du ikke?"

Ragna smilede lidt ironisk. "Måske denne lille oplysning kunne bevirke, at du fandt din sande natur igen og samlede dine følelser om mandfolket alene."

"Du kan være forfærdelig ækel," sagde Mimi bøst. "Man skal ligefrem være bange for at udlevere sig til dig."

"Om forladelse," sagde Ragna indsmigrende, "det var ikke ondt ment. Men det er virkelig sandt, Olly har aldrig glemt Apraxin. Jeg tror virkelig, at hun endnu elsker ham, at hun, der jo nu er fri og uafhængig, når der er gået en passende tid, gifter sig med ham."

Mimi smagte lidt på det. "Ved du hvad, Ragna," sagde hun, "det var måske ikke det værste. De to har prøvet lidt af hvert, de passer for hinanden, skulle jeg næsten tro. Og én ting er da sikkert, at i mors bolsjebutik passer *jeg* storartet, men Sergei ville alligevel virke lidt afstikkende dér. Jeg vil nu tale rigtigt med Olly, og hvis hun virkelig gerne vil have ham, så skal jeg gerne aflevere ham. Jeg klarer mig nok, jeg har allerede så småt kig på en anden, der passer bedre for mig, men det er foreløbig en hemmelighed."

Ragna lo. "Ved du hvad, Mimi, tag ud med mig i aften til Olly og lad os alle tre snakke sammen som i gamle dage. Der er noget forfærdelig sødt ved sådan at sidde sammen og tale om tingene, når man ikke behøver at stikke noget som helst under stolen, men kan sige det, der falder én ind."

Og derved blev det. Ragna forstod, at det gjaldt om at drage Olly ud af den tryllekreds, hvori hun befandt sig. Hun var jo dog en fremmed fugl blandt dem, måske det ville hjælpe hende at dykke ned i minder og oplevelser fra fortidens lykkelige og sorgløse dage.

Olly og Mimi blev igen rigtig gode venner, og da den lille snaksomme dame sent på aftenen var kørt hjem, sad Ragna og Olly og tale om hende.

"Mimi Mørck," sagde Olly, "har alle den lille københavnerindes fejl og svagheder, dem behøver vi ikke at tale om, men hun har også hendes bedste egenskaber, et virkelig varmt hjerte og en næsten ufattelig hjælpsomhed. Den underlige tid, der smelter alle klasser sammen og jævner enhver standsforskel, den tilfører overklasserne noget, de bitterlig har trængt til. Jeg kender ikke nøjere jeres unge damer af det højere selskab, dem, jeg har set, har jeg fundet grimme og kedelige, de ligner deres fæller i andre lande, kun er de meget mindre interessante. Og hjerte synes de ikke at have noget af. Men ude i forstæderne træffer man en vidunderlig rig hjertevarme, og i de lag, der nu langsomt stiger i vejret og blander sig med overklasserne, bevares mærkeligt nok hjertevarmen, selv om de små damer er raske nok til at forsyne sig med selskabets ydre unoder. Mimi er en sød, letsindig, men varmhjertet lille københavnerinde, hvis fejl vi alle kan se, men som vi ikke kan lade være med at holde af. Og jeg er glad for, at jeg har fornyet kammeratskabet."

Ragna sagde ikke noget. Hun hørte til de unge piger, der ikke let begejstres for deres eget køn, men hun var ikke misundelig, og hun havde en følelse af, at Mimi var nok så godt egnet til at adsprede og hjælpe Olly, som hun selv.

Da Ragna næste dag foreslog sin forlovede at søge en tilnærmelse mellem Olly og Sergei Apraxin, studsede han lidt, men ved nærmere eftertanke forstod han, at det måske var den

allerkorteste vej til klarhed, og han greb så ideen. Olly tøvede lidt, men hun gav efter for Ragnas forestillinger, og der blev aftalt et møde, hvor både Ragna og Kjær skulle være til stede. Om Apraxins medvirkning til duellen, således som Kjær opfattede den, havde Olly ingen anelse, og Kjær besluttede slet ikke at tale om det.

Til Ragna besluttede han at sige alt, hvad han vidste eller tænkte sig, han havde fuld tillid til hendes gode forstand og kunne stole fuldstændig på hendes diskretion. Ragna var ikke slet så åbenhjertig mod sin forlovede. Der var enkelte af de ting, Olly havde betroet hende, som hun ikke uden videre ville fortælle Kjær. Hun var heller ikke helt overbevist om, at han havde ret i sin antagelse af duellen, derimod var hun personlig tilbøjelig til at tro, at dr. Langen havde dræbt v. Bracht for at komme i besiddelse af Olly og den efterladte formue. Hun var heller ikke helt sikker på, at Olly ikke vidste mere om den ting, end hun ville være ved, men det gjaldt frem for alt om at skærme hende mod den offentlige undersøgelse, der ufejlbarligt ville bringe hende i folkemunde, og så om at gøre dr. Langen uskadelig, når han nu efter ti dages fraværelse vendte hjem til byen og ganske sikkert ville gøre forsøg på at genvinde det absolutte herredømme over Olly.

Om Olly ville Ragna med Mimi og Arthur Kjær stå vagt, og Mefisto skulle få at føle, at i København var man ikke bange for spøgelser og djævelske kunster; unge kvinder i København er undertiden sørgelig lettroende, men der er meget få af den nuværende generation, der for alvor tror på Fanden.

7. Der var noget, romerne kaldte augurernes smil

Arthur Kjær forstod udmærket godt, at det ville være umuligt at få Olly til at træde op imod dr. Langen, hun var på en ganske mystisk måde i denne mands vold, han forstod ikke den overtroiske rædsel, hun nærede for at foretage sig noget fjendtligt skridt mod ham, det var endelig muligt, at hun endog på en måde var erotisk betaget af ham. v. Bracht havde jo hældet til den samme anskuelse i sin dagbog, men det var hans håb, at Ragnas sunde forstand ved samlivet kunne overvinde denne næsten sygelige betagelse. Han selv havde kun ét at gøre, at få myndighederne til at skride ind mod dr. Langen, hvad der i og for sig var en meget vanskelig opgave. Der var nemlig intet faktisk at bygge på, doktoren var i Berlin og kom hjem næste mandag, hvis der skulle foretages husundersøgelser, måtte det ske, inden han kom hjem, og det ville være svært at sætte øvrigheden i bevægelse, da der kun kunne bygges på løse formodninger. Sigte Langen for at have myrdet v. Bracht kunne Kjær ikke, politimesteren kunne gøre det, men intet kunne støtte sigtelsen, og efter den nye ordning skulle dommeren fælde kendelse om fængsling, hvad han ikke kunne gøre på det foreliggende grundlag. Enhver måtte sige: hvad har dr. Langen gjort, der kastede mistanken på ham? Og svaret herpå måtte blive: intet som helst. Kjær, der kendte v. Brachts dagbog, kunne ikke af den anføre en eneste grund for Langen til at rydde v. Bracht af vejen. Olly var og blev fuldkommen tavs over for Kjær på dette punkt. Men det var givet, at v. Bracht var

myrdet, og det var politiets pligt at anstille undersøgelser. Der var endnu ikke fundet et eneste spor. Så greb man til den udvej at anstille en fornyet, meget grundig eftersøgelse på stedet, den lille skov blev afspærret og bogstavelig talt endevendt. Og der skete da noget, som enhver romanlæser ville kalde et klodset påhit af en tankefattig forfatter, men som ikke desto mindre skete og er sket før i en gennem retsprotokoller opbevaret sag og gået over i kriminalhistorien. En statspolitibetjent fandt, godt dækket af nælder og buske nogle alen fra det sted, hvor v. Brachts lig var fundet, en lysegul vaskeskindshandske med sorte denter, og inde i handsken lå noget hårdt, der viste sig at være en guldsignetring med en onyxplade, hvor der var afbildet en dæmonisk maske, om hvilken stod indgraveret de ord fra Goethes *Faust*: "Der Geist, der alles verneint".

Denne ring havde tilhørt v. Bracht, det blev oplyst både af Kjær og af tjeneren. Olly turde ikke med bestemthed udtale sig om det. Kjær vidste fra dagbogen, at v. Bracht havde skænket Langen ringen, og han erindrede godt, at Langen ikke alene havde båret den, men også brugt den til at forsegle vigtige breve med. Imidlertid måtte man indrømme, at det var et spor, ganske vist kunne handsken have tilhørt v. Bracht, den passede ham, men hvor var så den anden handske?

Politimesteren hørte med interesse Kjærs forklaring på dette punkt, og gav virkelig en betjent af statspolitiet ordre til at foretage en afhøring af dr. Langens husholderske og en ransagning af hans lejlighed. Der fandtes intet mistænkeligt ud over et håndklæde, der hang i badeværelset og var meget stærkt plettet af noget sort, der kunne være krudtslam og hidrøre fra rensning og ladning af en forladepistol. Våben fandtes derimod

ikke. Betjenten sikrede sig det pågældende håndklæde og tog en forklaring af husholdersken.

Det var en mut, fåmælt person, men hun var yderst respektabel og havde en dyb respekt for statsmyndighederne. Hun udtalte hverken tvivl eller formodninger, men hun forklarede, at dr. Langen mandag aften havde arbejdet i hjemmet og kl. 10 sendt hende ned med et brev til Udenrigsministeriet. Om brevet var forseglet eller ikke, vidste hun ikke, at det var til Udenrigsministeriet erindrede hun tydeligt. Den aften var Langen gået tidligt i seng og havde sagt, at hun ikke skulle vække ham den næste morgen, da han var lidt utilpas og ville sove længe.

Hun havde ikke hørt, at han var stået op, men da hun vågnede ved syv-tiden, slog det hende som mærkeligt, at dr. Langens rullegardin var rullet op. Hun stod selv op ved halvotte-tiden og gjorde stuerne i stand, som hun plejede. Ved otte-tiden var hun ude i køkkenet, og da hun kom ind i dagligstuen, hørte hun dr. Langen flytte en stol i soveværelset. Han kom først ud af soveværelset ved ti-tiden; om han havde været oppe og ude før kl. otte, kunne hun ikke udtale sig om.

Det var altså meget lidt. Men noget mere kom der ud af en henvendelse til Udenrigsministeriet; der var man nemlig i besiddelse af det brev fra dr. Langen, afsendt mandag aften, og det var forseglet med et segl, der bar dæmonmasken og indskriften: "Der Geist, der alles verneint". Deraf kunne man med nogen rimelighed slutte, at den i Kildeskoven fundne ring var Langens, og at han havde haft den i sin besiddelse mandag aften.

Politimesteren lod straks Kjær kalde og fortalte ham resultatet af denne undersøgelse.

Det overraskede ikke Kjær. – "I Deres sted, politimester, ville jeg øjeblikkelig træffe anstalter til at lade Langen anholde, når Warnemünde-færgen næste mandag eftermiddag kommer til Gedser. Doktoren har trukket sin hjemrejse otte dage ud. Jeg ville gøre det, og De, som er så meget klogere end jeg, burde gøre det samme." De herrer var manuduktions-kammerater fra studieårene.

Politimesteren rystede betænkeligt på hovedet: "I gamle dage havde man naturligvis gjort det. En politimester, der tillige var inkvisitionsdommer, kunne praktisk talt foretage sig alt, hvad han lystede. Ganske vist taler alt for en duel, både De og jeg ser i Langen snarere en sekundant end en duellant, og efter alt, hvad De har fortalt mig om v. Brachts besynderlige passion for denne Mefisto, må vi vel antage, at han har været v. Brachts sekundant. Det er efter straffelovens duel-kapitel i og for sig ikke strafbart at være sekundant, vi ved intet om duellens vilkår, strengt taget ved vi ikke en gang sikkert, om der har været en duel …"

Kjær afbrød smilende. "De må indrømme mig, at nu er De netop dér, hvor vi skal være. Salig Sylow og enhver dansk retsbetjent af den gamle skole ville uden videre sigte Langen for mord på v. Bracht, arrestere ham og klemme sandheden om v. Brachts død ud af ham."

Politimesteren smilede: "Det klæder Dem, Kjær, der altid har draperet Dem selv med humane, moderne retsplejeteorier, at påkalde Sylow. Gud – jeg er ganske enig med Dem i, at den gamle façon var langt mere praktisk end den forbistrede

tovtrækning, vi nu spilder tiden med. Jeg kan selvfølgelig lade Langen anholde, klemme ham, ganske som i gamle dage, og det gør jeg gladelig over for mine stamgæster, "Det bløde Løg", "Stakaten" og "Bræddestablen". Men over for en dr. phil., tilmed en mand, der er på rejse i regeringens ærinde, og om hvem jeg positivt kun ved, at hans signetring er fundet på et sted, hvor jeg har al grund til at tro, at en duel har fundet sted – ja, der er jeg unægtelig mere betænkelig. Lader politiet Langen anholde, så skal han for dommeren. De kender lige så godt som jeg vor politidommer, han er en teoretiker på en hals, vi spiller *ikke* bridge sammen, og derfor har de mistænkte her i birket det ret behageligt. Det er sjældent, jeg har det held, at have samme anskuelse om malefikanter her i birket som den højtærede politidommer. Han laver en dybsindig maske og siger med sit irriterende ølands-mæle: "Jeg synes, den er for tynd til at fængsle på." Han lader en rovmorder gå, når det stikker ham, bare for at ærgre mig. Jeg får ham aldrig til at afsige fængslingskendelsen, og desuden kærer dr. Langen straks, og vi *har* ikke spor af materiale. Nu De, sir!"

"Jeg indrømmer," sagde Kjær, "at den er "tynd". De må gerne håne mig, fordi jeg på en skammelig måde fornægter min juridiske fortid. Men jeg kender sagen bedre end De, idet jeg kender dens samtlige personer. Jeg er overbevist om, at dr. Langen har nøglen til gåden, og han udleverer den ikke godvilligt. Jeg foreslår Dem at gøre, hvad jeg i gamle dage, da jeg udtalte mig offentligt, har angrebet salig Kriminalrettens assessorer for. Brug vold! Sæt dr. Langen fast, tag ham i forhør i 24 timer, hvis Deres konstitution kan holde til det, han vil lyve som en skipper, præsentér ham så for Deres antagonist,

dommeren, smykket med alle de løgne, han har debiteret, så får De 14 dage til undersøgelsen, og kommer tid, kommer råd."

"De er en skurk, Kjær," sagde politimesteren, "men der er ikke noget så galt, uden at det jo er godt for noget. Det, De foreslår, kan jeg gøre uden ansvar. Dommeren tager ansvaret, hvis han afsiger fængslingskendelsen. Det eneste, jeg er bange for, er, at vi ikke får Mefisto til at sige et eneste ord, og bringe den sigtede til at tale, det kan vi jo ikke mere. Tilståelsen betyder ingenting mere, nu skal vi præparere sagen således, at den kan gå i hr. Sørensen og hr. Hansen som nævninger, om deres dom så er rigtig eller splittergal, kan ikke engang Højesteret få lejlighed til at bedømme. Det er en nydelig gang retspleje, hr. Munch-Petersen har skaffet os!"

"I vort tilfælde er det ikke så slemt," sagde Kjær. "Husk, både De og jeg tror på duel. De anholder dr. Langen og klemmer ham. Det er jo et svineheld, vi har fundet den ring. Det vil jeg tage som et vink for hovedkvarteret. Den spiller De, som er snedig, naturligvis fint ud, når Mefisto er langt inde i løgnene. Ja, undskyld mig, det forstår De Dem bedre på end jeg."

Politimesteren lo: "Bliv bare ved, jeg hører altid gerne på et godt hoved, og birkedommer Krans findes i hvert fald ikke mellem os moderne, unge politimestre. Jeg begynder at føle mig tiltalt af Deres plan. Vi har ikke andet spor end ringen, og vi må derfor handle i ringens ånd! Jeg sigter dr. Langen for mord, anholder ham og lader i 24 timer, som om Danmark endnu ikke var lyksaliggjort med den nye, demokratiske og fremskredne retsplejereform. Det kan jeg gøre uden risiko – efter os Syndfloden, det vil sige min ven, dommeren med det syngende mæle. Apropos, hvem er dr. Langens sagfører?"

"Ja," sagde Kjær, "vi får sikkert en farlig modstander. Han tager højesteretssagfører Aron, og om denne i øvrigt fortræffelige mand gælder det, at han hører til de fire store profeter, har Højesterets øre og pressens bevågenhed. Men måske netop det vil hidse vor fælles ven, dommeren, op til stordåd. Den fortræffelige tovtrækning, der finder sted i vore moderne straffesager, har sine sportsmomenter, der virkelig kan gøre nytte. Aron er skarp og vittig – også lidt vigtig, og han irriterer let en ø-dansker som Deres ypperlige politidommer. Når nu De, kære ven, ikke fornægter Dem selv, men pudser Aron på ø-danskeren, så slipper De og jeg med halen inden for døren, og De får de fjorten dage, som vil være fuldkommen tilstrækkeligt til at besejre Mefisto."

Politimesteren var øjensynlig oprømt ved udsigten til det, englænderen kalder "*a good sport*". Hans ansigt lyste af fornøjelse. – "De fornægter aldrig Dem selv, Kjær. Jeg giver Dem ganske ret i, at alle disse intrikate momenter gør en ellers brydsom livsgerning ligefrem fornøjelig. Vi har det vanskeligere end Sylow havde det, men vi har det betydeligt livligere med kollegerne. Tror De nu også, Mefisto går i tøjet, sæt han spolerer hele legen for os og straks giver alle oplysninger om duellen."

Kjær lo. "De er en sportsmand, sir – så bliver hele tilfældet kedeligt og simpelt, men det bliver oplyst. Hvad der jo dog er meningen; så må De gribe til andre forlystelser, f. eks. en falleret bank eller en kompromitteret storkors af Dannebrog. D'hrr. kriminalister mangler pinedød ikke adspredelser i vores lille fødeland, som det er anno 1922!"

Derved blev det – og da dr. Langen mandag efter middag i Gedser foreviste sit pas for indrejse, blev han til sin store forbavselse anmodet om at foretage rejsen til sin fædreneby i selskab med en net, ung mand, der legitimerede sig som statspolitibetjent; han blev ført lige til politimesteren i birket, og – *slaget begyndte.*

8. Det er en fordel at have lov til at lyve, men det er ikke altid tilrådeligt at gøre det

Politimesteren i birket var en virkelig dygtig jurist, praktisk uddannet i en ypperlig skole, rådsnar, forstående og alt andet end nervøs. Han var yderst høflig, korrekt og tålmodig, og han konverserede en sigtet brillant.

Dr. Langen stod i politimesterkontoret bogstavelig talt hyllet i utilnærmelighed, han var dybt forbitret; ukendt med retsvidenskab, som han var, havde han videnskabsmandens respekt for søstervidenskaben, og var derfor så fornuftig at gå ud fra, at en embedsmand ikke foretog sig andet end det, hvortil han var berettiget. Politimesteren viste ham alt muligt hensyn, forklarede ham tydeligt alle de rettigheder, han havde, og klarlagde tydeligt for ham den forretningsgang, undersøgelsen ville følge.

De var ganske jævnbyrdige, de to. På den ene side den verdenskloge, koldt beregnende kyniker. Mefisto klædt i et mørkt jakkesæt, omhyggeligt soigneret med det skarptskårne hoved, det blanke skæg, de skarpe, sorte øjne med de optrukne bryn, menneskekender og derfor kender af menneskenes svaghed, en fleuretfægter, der blot venter på lejlighed til at få stød. Og på den anden side den uforstyrrelige bonhomme, den lyse, lidt korpulente, rolige og med magtens insignier udrustede politimester, der skjulte sin usikkerhed under kulde og ro, og hvis våben var en sabel, der virkede ved hug, når enhver parade var afslået. En netfægter kunne man sige med

den romerske arenas sprog, en med stikvåben bevæbnet gladiator.

"Vil De tage plads, dr. Langen," sagde politiassistenten høfligt, "det gør mig ondt at måtte ulejlige Dem med et indgående forhør. Jeg har klarlagt Dem det formelle, og jeg går nu over til realiteterne.

Før De rejste, opfordrede politiassistenten Dem til at komme til stede og give oplysninger om v. Brachts selvmord. Det vægrede De Dem ved, idet De påstod en rejse var hindrende årsag. Ja, De behøver ikke at bekræfte det reelle i denne rejse. Det er undersøgt i ministeriet, og De var måske i Deres fulde ret. Men nu er sagen den, at vi slet intet har kunnet finde, der motiverer dette selvmord. Vi har derfor set os nødsaget til at isolere Dem, før De talte med nogen herhjemme om sagen. Kan De give os fyldestgørende oplysninger om dette selvmord, er anholdelsen hævet med det samme, og De er fri."

"Det er lidt meget forlangt," sagde dr. Langen kort. "Jeg ved ikke andet, end at man offentligt har meddelt, at hr. v. Bracht, som jeg i den senere tid slet ikke omgikkes, har begået selvmord. Det er dog et stift stykke at forlange, at jeg skal lade mig anholde og behandle som forbryder, fordi De, hvis opgave det er at belyse sagen, melder pas."

Politimesterens overhørte denne bemærkning. "Kan De slet ingen oplysninger give om motiverne til v. Brachts selvmord?" spurgte han.

"Nej," sagde dr. Langen, "absolut ingen. Sagen vedkommer mig aldeles ikke. Jeg har i mere end fire uger ikke været i nærheden af v. Bracht. Han interesserer mig ikke mere, han var uvenlig mod mig, der i en årrække har været hans bedste ven.

Jeg lod ham falde – levende interesserede ham mig ikke. Jeg gentager, at det er et stift stykke, at hans død skal volde mig ubehageligheder."

Politimesteren fortsatte: "De kan altså ikke udtale Dem om dette selvmord?"

"Nej," lød svaret. "Jeg har nu ikke den fjerneste anledning dertil. De kan stævne mig som vidne måske, men jeg ved, at De ikke kan tvinge mig til at udtale mig om en ting, jeg altså intet ved om."

"De mener dog, der foreligger et selvmord?" spurgte politimesteren.

Dr. Langen fæstede sine sorte øjne skarpt på politimesteren. "Jeg er historiker, jeg ved en del om Cæsar Borgias historie, mere end de fleste i Danmark ved om denne berømte hertug af Romagna. Jeg ved, at han faldt i en skærmydsel ved Viane anno 1507. Det ved jeg, fordi en række historiske optegnelser overensstemmende bevidner det. At Sigismund v. Bracht i forrige uge har begået selvmord i Kildeskoven, ved jeg af ganske analoge årsager, jeg har læst det i en række aviser, og De, som er stedets politimester, gør mig den ære at lade mig anholde i Gedser og føre hertil, jeg håber for at fortælle mig det – det ville være absurd, hvis De havde gjort Dem al den ulejlighed blot for at rette det spørgsmål til mig, om Sigismund v. Bracht havde begået selvmord. I så fald svarer jeg, at jeg ved betydelig mere om Cæsar Borgias død end om Sigismund v. Brachts."

"De er logiker," sagde politimanden med en let bøjning. "Heller ikke jeg ved, at v. Bracht har begået selvmord. Jeg antager det foreløbigt, og beder Dem om at forklare mig, hvad De mener om årsagen. Men vægrer De Dem, så forlader jeg

selvmordshypotesen og går over til at antage, at v. Bracht er myrdet. Jeg går et skridt videre, jeg antager, at han er myrdet af *Dem*."

Ikke en mine fortrak Mefisto, hans ansigt var ganske ubevægeligt og uudforskeligt.

Politimesteren fortsatte. "Der er mange andre måder at nå til viden end ved at studere historien. Her gælder det ikke Cæsar Borgia, men Dem og v. Bracht. Jeg har lov til at sigte Dem for mord, det gør jeg. Jeg forlanger ikke, at De skal indrømme det, De er sikkert en langt mere overlegen ånd end jeg, og jeg bruger ikke spilfægteri. De kan svare ja eller nej – De kan endelig også tie – det er Deres ret."

Der spillede et ironisk smil om Mefistos læber. "Jeg vil vælge en fjerde udvej, jeg vil tillade mig at spørge: Kan De forelægge mig nogen som helst kendsgerning, der berettiger Dem til uden videre at sigte mig for mord? Jeg er en ustraffet såpas hæderlig skatteborger, der har en del fortjenester af min samtid, en kendt og søgt mand. Nu siger De, at jeg er en morder. Det overrasker mig, og jeg vælger at spørge, hvorpå støtter De denne sigtelse?"

Politimesteren svarede: "De har ret til at spørge, jeg har ganske vist ret til at tie, men jeg er en forstandig mand, der gerne svarer på et berettiget spørgsmål. De har været til stede i Kildeskoven, da v. Bracht døde?"

Mefisto smilede: "Se, se. – Det ved De?"

"Nej," sagde politimesteren, "det ved jeg ikke. Det er et spørgsmål, men det er foranlediget ved, at man på det sted, hvor man fandt v. Brachts lig, har fundet en handske med denne lille ring." – Politimesteren fremtog ringen. "Det er Deres

– den er kendt af flere. Den bærer indskriften: "Der Geist, der alles verneint", en særdeles passende inskription på en Dem tilhørende ring."

Mefisto smilede igen. "Nu forstår jeg bedre, at De har gjort Dem ulejlighed med mig, og jeg billiger det fuldkommen. Men denne ring har ganske vist været min, det er en gave fra v. Bracht til mig i de år, vi var venner. Jeg gav ham den tilbage, da vore veje skiltes. At han har tabt den i skoven den dag, han skød sig, er ikke nogen overnaturlig begivenhed. Jeg forstår det i hvert fald så udmærket godt."

Politimesteren spurgte roligt videre. "De udsiger altså positivt, at denne ring på det tidspunkt, da v. Bracht døde, var i hans besiddelse og ikke i Deres?"

"Ja," svarede Mefisto, "det er nemlig den faktiske sammenhæng."

"Det er et vigtigt punkt," sagde politimesteren, "og kan De bevise det, afkræfter det muligvis min sigtelse. Men jeg nødes til at fastholde den. Jeg har kun Deres udtalelse om, at De har givet ringen tilbage. Hvornår var for resten det?" føjede han henkastet til.

"Det var for en fire ugers tid siden," svarede dr. Langen, – "datoen husker jeg ikke bestemt."

"Lad mig blot spørge Dem om én ting til," sagde politimesteren. "Hvor opholdt De Dem tirsdag morgen kl. 7?"

"I mit hjem," svarede doktoren. "Jeg sov til henimod ni den dag."

"De var altså ikke til stede ved duellen – Jeg skal nemlig sige Dem, at jeg kan gå så vidt som til at indrømme, at v. Bracht er faldet i en duel. Jeg kan ligeledes meddele Dem, at jeg har

forhørt både grev Apraxin og løjtnant Hessel, på hvilke to herrer mistanken straks blev henledet ..."

"Af Kjær," svarede dr. Langen.

"Ja, af Kjær, der er afdødes eksekutor og derfor interesseret i sagen."

"Og som har sigtet mig også," sagde Mefisto lidt irriteret; det var første gang, hans ro forlod ham.

"De var altså ikke den morgen i Kildeskoven?"

"Nej, hvis de to andre herrer har sagt det, så har de ikke talt sandhed. Jeg kender begge d'herrer nøje og kan ikke tro, at de ville have påløjet mig noget, der ikke stemmede med virkeligheden."

"Nej," sagde politimesteren roligt. "Ingen af de to herrer var der. De har begge på fuldkommen overbevisende måde konstateret deres alibi. Da jeg imidlertid gik ud fra, at De havde været der, og det gør jeg så længe, til De har dokumenteret, at denne ring ikke var i Deres besiddelse den morgen, måtte jeg fra den naturlige hypotese: duel, gå over til den næste: mord."

Mefisto smilede lidt spotsk. "Var det ikke det allernaturligste at blive ved den først formodning: selvmord?"

"Det retsmedicinske instituts undersøgelse udelukker selvmord," sagde politimesteren tørt, "også jeg bøjer mig for søstervidenskab. Selvmordet er arrangeret, det er arrangeret enten af en duellant eller hans sekundanter, der ad denne vej vil slippe for det ikke særlig betydelige strafansvar, for sekundanten måske slet intet – eller af en morder. Jeg opretholder sigtelsen mod Dem for mord. Det er anklagemyndigheden og mig, der skal skaffe beviset, og jeg renoncerer foreløbig på Deres bistand i så henseende. Derimod

har jeg ikke det mindste imod, at De fører Deres forsvar, hvad De kan gøre ved at oplyse besiddelsesforholdet til ringen. Hvem ønsker De til defensor?"

"Højesteretssagfører Aron," svarede dr. Langen straks.

"Ja," sagde politimesteren, "så er der næppe noget at stille op i aften. De nægter at have været i Kildeskoven tirsdag morgen eller overhovedet på et tidspunkt, der kan stå i forbindelse med v. Brachts død?"

"Ja," svarede Mefisto bestemt.

"De angiver, at den ring, der er fundet i skoven, og som for øvrigt stak i en handske ganske mage til den, De har på Deres venstre hånd, tilhørte v. Bracht og ikke Dem, og ikke i fire uger havde været i Deres besiddelse?"

"Ja," gentog Mefisto. Han tog ligesom tilfældigt den højre handske frem af lommen.

"Det er ikke handsken, jeg lægger vægt på," sagde politimesteren med et smil, "den type handsker er meget almindelige og meget moderne. Det er ringen, som stak i handsken. Jeg tør ikke lade Dem færdes uhindret i nat og i morgen. De vil blive tilbageholdt under politibevogtning i nat, i morgen vil der blive givet Dem lejlighed til forhandling med Deres defensor. De vil blive fremstillet for en dommer, og det vil blive hans sag, om han på det foreliggende grundlag vil afsige fængslingskendelse over Dem."

Dr. Langen sagde intet, og politimesteren lod ham føre bort under bevogtning og gav de fornødne ordrer til personalet om, hvad der skulle ske den næste dag.

Da politimesteren var blevet alene, gennemgik han i tankerne sagen. Han smilede hen for sig. "Retsplejereformen

har alligevel revolutioneret min lille virksomhed," tænkte han. "I gamle dage ville jeg have tilbragt en anstrengende nat med at søge at fravriste mr. Mefisto en tilståelse ved at præsentere ham det brev til Udenrigsministeriet, der var forsynet med det signet, som han påstår at have givet v. Bracht tilbage. Det kriblede i mig efter at gøre det alligevel, men jeg tror, at jeg har båret mig fornuftigt ad ved at benytte dette moment til at udvirke min ven politidommerens fængslingskendelse på stedet. Man skal gemme på sit krudt."

Og politimesteren sad stille og nød sin egen fortræffelighed – til det med ét løb ham koldt ned ad ryggen. "Nu skulle det bæst vel ikke tilfældigvis have to signeter med det samme mefistofelistiske motto. For så bliver det ham, der griner ad mig i morgen."

Men efterhånden som politimesteren tænkte nøjere over sagen, blev den ham mere og mere uforklarlig. Selvmord var udelukket, alt tydede på en duel. Grev Apraxin og løjtnant Hessel havde deres alibi i orden, et alibi kan ganske vist altid snyde, og i vore dage, hvor en mand på et par dage kan flyve over Atlanterhavet, er et alibi let at skaffe sig. Men dr. Langens udtalelser om de to herrer bekræftede deres udsagn. Det lod virkelig til, at han vidste, at de to herrer ikke var implicerede i sagen. Og hvis det kun drejede sig om en duel, hvorfor talte dr. Langen ikke rent ud af posen og fortalte alt? Hvis han kun var sekundant, som Kjær syntes at mene, så risikerede han ingen verdens ting ved at tale.

Det var virkelig muligt, at han var morder, eller at det drejer sig om en tvekamp uden vidner. Det allervigtigste var at få fat i pistolen, der havde været benyttet af den, der havde affyret det

dræbende skud. Efter duelregler skulle det være ganske lige våben, alt talte for, at en gammeldags pistolkasse med duelpistoler gemte nøglen til gåden. Men hvor var den at finde? Ikke i v. Brachts hus. Dr. Langens lejlighed måtte gennemsøges. Og … så ledtes politimesterens tanker atter mod de medskyldige, der måtte være at finde et eller andet sted. Som allersidste tilflugt havde han den gamle sætning "cui bonum", hvem har fordel deraf? Det havde tilsyneladende kun Olly v. Bracht.

Men hun – ja, hun måtte forhøres.

Der var sandelig nok at tage fat i.

9. Fandens overmand

Dr. Langen blev fremstillet for politidommeren, og politimesteren krævede ham fængslet, som grundlag for sigtelsen blev ringen fremlagt, og Langen gentog sin forklaring. Så mødte politiet op med brevet til udenrigsministeriet af mandag aften. Det gjorde et dybt indtryk på politidommeren, der til en begyndelse fandt sagens grundlag noget tyndt. Derimod tog dr. Langen det med stor sindsro. Han havde virkelig et andet signet med det samme mærke og samme inskription. Det blev afhentet og fremlagt i retten, der blev taget aftryk af begge signeter, og der var en lille afvigelse, der bestod i, at man på ringsignetet kunne se indfatningens konturer som to linjer uden om selv mærket i den flade lakbund, ganske vist kun i en millimeters længde, ellers var det udflydende. Et aftryk af det andet signet, der var skåret i stål, men i samme størrelse, viste ikke disse to linjer.

Dommeren rystede på hovedet, og selv da politiet mødte op med husholderskens forklaring og det snavsede håndklæde, beholdt dommeren sin betænkeligheder. Det var et forfærdelig tyndt grundlag, syntes han. Men politimesteren betonede stærkt, at det var klart, at v. Bracht var dræbt, og der var ikke andet spor end dette. – Alt talte for, at dr. Langen løj, handsken var ganske sikkert hans, v. Bracht gik ikke ud med én handske. At der var et fjendtligt forhold mellem de to var oplyst, dels af overretssagfører Kjær, dels af tjeneren hos v. Bracht. Enken havde ikke villet udtale sig på dette punkt, på hende syntes dog ingen mistanke at hvile. Endelig anførte politiet, at det jo dog var muligt, at dr. Langen, når han blev fængslet ville opgive sin

hårdnakkede tavshed og for at frelse sig selv give oplysninger om begivenheder, som politiet bestemt formodede, at han sad inde med.

Højesteretssagfører Aron var til stede som Langens defensor. Denne elegante, smidige og ubestrideligt dygtige advokat var meget tilbageholdende i dette retsmøde. Han kendte slet ikke sagen og kunne således kun holde sig til dens formelle sider. Men det var let at mærke, at også han mente, at dr. Langen var lettere at få i tale som arrestant, end om han forblev på fri fod.

Resultatet blev, at fængselskendelsen blev afsagt, og politiet fik 14 dage til at skaffe sagen yderligere oplyst.

Dr. Langen tog kendelsen med uforstyrret ro. Sagen vakte kolossal opsigt, og alle bladene bragte meddelelser med store overskrifter: *Godsejer v. Bracht myrdet. Mefistofeles som morder* etc. Hvad der i disse beretninger manglede af viden, erstattedes i rigeligt mål af fantasi. Olly v. Brachts historie opfriskedes i meget drastiske udtryk af en del blade, men grev Apraxin og løjtnant Hessel blev ikke nævnt. Der var ikke én af journalisterne, der havde fat i den ende af tråden.

Dr. Langen blev ført til fængslet på Blegdamsvejen.

Der sad nu han i uvirksomhed.

Højesteretssagfører Aron derimod arbejdede som en bi, der samler honning. Han søgte underretning fra Kjær og fik af ham en del materiale, der virkelig også bidrog til at klare den udmærkede advokats syn på det indviklede tilfælde. Dr. Langen var uskyldig, men han løj for at dække andre. Det ville Aron på forhånd ikke have tiltroet Mefisto, men der kunne jo være andre, skjulte årsager dertil. Personlig havde han kun én opgave, at overbevise arrestanten om det fuldkommen tåbelige

i at fastholde sine benægtelser og dølge sin viden, mens han kunne klare sig selv ved at tale åbent, og når han, hvis han tav, kunne risikere at blive dømt for mord på indicier af en jury.

Højesteretssagføreren søgte og fik adgang til sin klient, med hvem han som forsvarer fik lejlighed til at føre en indgående samtale i enrum. Politimesteren ville naturligvis ikke tilstå over for sin modstander, advokaten, at sigtelsen for mord var spilfægteri, men han erklærede åbent, at han ville acceptere enhver rimelig forklaring af dr. Langens tilstedeværelse i Kildeskoven ved v. Brachts død, og at han ingenlunde blindt ville følge de spor, som han nu var slået ind på. Advokaten havde derfor gode kort på hånden over for sin hårdnakkede klient, de bedste var ham ganske vist overgivet af overretssagfører Kjær. Denne havde nemlig sat Aron nogenlunde ind i sagerne, antydet sin mistanke til Apraxin trods dennes alibi og meddelt ham, at Olly havde nærmet sig Apraxin og at han selv og Ragna den dag skulle træffe Apraxin ved en frokost, hvor Olly v. Bracht ville komme til stede.

Denne del af planen skyldtes væsentlig Ragna, der lagde stor vægt på Ollys udtalelser om sine følelser for Apraxin, og som med sit kvindelige instinkt forudså, at Langen i sit fængsel ville føle bitterhed ved at erfare, at andre høstede på en ager, hvor han selv havde besørget udsæden. Det var dog en aftale mellem Kjær og Aron, at disse midler kun skulle bringes til anvendelse, når alt andet viste sig frugtesløst, og Aron anvendte derfor en betydelig kraft på at få dr. Langen til over for ham at opgive sin fuldkommen passive holdning, idet han dog stadig regnede med, at Langen ville stå fast, så længe han følte sig overbevist om, at han ikke kunne blive dømt, når han var uskyldig.

Og herefter indrettede advokaten sit angreb på sin klient.

Højesteretssagfører Aron gik op og ned ad gulvet og fægtede med sine lange, leddeløse arme. Han spruttede af overtalelseslyst og defensiv energi, en gang imellem standsede han foran doktoren, greb fat i hans frakkeopslag og var lige ved at dunke ham i hovedet med sin høje pande.

"Jamen De må dog kunne forstå, menneske, at dette her er idiotisk – De har sgu ikke slået den godsejer ihjel. Det behøver De aldeles ikke at forklare mig, det ved jeg. Men politimesteren tror det heller ikke. Han tror på, at der har fundet en duel sted, og det samme tror jeg. Nu sætter De med Deres meningsløse fortielsessystem mig i en fuldstændig latterlig situation. Jeg skal forsvare Dem, og jeg vil gerne forsvare Dem, men De må sgu ikke lyve for mig. Jeg forlanger naturligvis ikke af Dem, at De skal fortælle mig sandheden, hvis De har slået von Bracht ihjel. Så skal De holde mund og lade mig finde ud af, hvad der kan tale for Deres uskyldighed. Et faktum vil der altid være, nemlig det, at de andre ikke kender mere til sagen end jeg. Men da jeg er overbevist om, at De ikke har slået v. Bracht ihjel, så kan jeg ikke få andet i mit hoved, end at De skærmer tredjemand. Hvem denne tredjemand er, ved jeg ikke. Politimanden ved det heller ikke, men overretssagfører Kjær holder bestemt på, at det er grev Apraxin. Jeg kan godt forstå, at De vil skærme greven, som er en rig mand og en fin mand, men ærlig talt, De driver filantropien for vidt.

De må huske på, at vi har ikke mere her i landet videnskabeligt uddannede fagdommere. Vi har nogle lægmands idioter, de såkaldte nævninge, der sluger råt, hvad en

habil retsformand putter i dem i en slutningstale, der ophæver virkningen af det mest udmærket førte forsvar, selv mit.

Jeg sætter nu, at De bliver ved at tie over for mig. De nægter at kende det mindste til sagen, og jeg defenderer Dem, ikke ud fra mit kendskab til Dem, men ud fra de andres ukendskab til, hvad der virkelig er passeret, og tegner det smukkeste billede af Dem, men idioterne på nævningebænken, Rasmussen, Jensen og Hansen fra kælderbutikker, beværtninger og lagre, tilsat et par sippede kommunelærerinder og sletlønnede, derfor mavesure, funktionærer har set sig gale på Dem. Da ingen af dem har evnen til at uddrage en virkelig logisk slutning af det brogede mosaikbillede, anklageren og jeg stiller frem for dem, vil de, når de har hørt anklageren, sige: Manden er en morder, en djævel, og når de har hørt mig, vil de sige: Manden er ren som en Guds engel! Så kommer en tilfældig dommer og giver dem den sidste olie. Hvis han tror på Dem, klarer De Dem, for så vil eftersnakkerne på nævningebænken følge ham, men ønsker denne dommer at stille sig i positur som den højere retfærdighed, og vil han rakke Dem ned, så kan han bare benytte det gamle trick at nævne alt, hvad der taler for Dem, først, og slutte med det, der taler imod Dem. Så plaprer nævningene efter ham, og De risikerer at blive dømt til døden med en latterlig majoritet af et par stemmer. Vi har nemlig ikke i den danske retsplejefarce kravet om enstemmighed hos nævningene, der har holdt denne institution i live i de angelsaksiske lande i mange hundrede år. At idioterne i en forsamling altid er i flertal, er bevist. Beviset kan De se på Rigsdagen, på alle generalforsamlinger og folkemøder, kun hvor fæhovederne lader sig lede af et fåtal af begavelser kan

denne uimodsigelige sætnings følger ophæves. I et nævningeråd vil idioterne altid prævalere, fordi hele institutionen hviler på den uhyrlighed, at uskolede lægfolk skal afgøre, hvad de ikke har gnist af forstand på. Bevis forlanges ikke; hvis madam Jensen og kartoffelskræller Madsen siger, at De har myrdet v. Bracht, bliver De dømt til døden, punktum. Hvorfor Satan i Helvede vil De udsætte Dem for det, mand?"

Aron sank udmattet ned på en stol.

Dr. Langen så forskende på ham.

"Sætter De virkelig dansk kriminalretspleje så lavt?" sagde han.

"Lavere endnu," hvæsede Aron. "Herregud, dr. Langen, har De da ikke for længe siden opdaget, at demokratiet betyder dumhedens sejr på alle felter? Vil De udlevere Dem selv, bundet på hænder og fødder, til et bundt sildekællingers jugement? Har grev Apraxin i en duel skudt denne tomhjernede godsejer og pigejæger, som Kjær tror, og som jeg trods hans alibi-bevis er tilbøjelig til at antage, så har han vel haft sine årsager dertil. De er en klog mand, en åndsaristokrat ligesom jeg, der foragter det dumme folk, selv om De udadtil hykler en vis ærbødighed for det. Men det er ikke nok at være åndsaristokrat, man må også bruge sin sunde forstand. Tænk på den latterlige situation. Nu spiser hr. Kjær og hans forlovede, en nydelig ung dame, som jeg synes, jeg har set før i det letlevende København, frokost hos den smukke eksotiske enke, født prinsesse Demidoff, sammen med hende er grev Sergei Apraxin, der synes udvalgt til at trøste madame i hendes enkestand. Sæt om denne russiske *vaurien* har skudt v. Bracht for at sætte sig i besiddelse af damen og hendes millioner, hvad han sikkert gør, så sidder De her i et

skummelt fangehul, selvforskyldt, fordi De har løjet om den fatale signetring; og ender med at blive dømt til døden af madammerne i nævningeretten, mens v. Brachts virkelige drabsmand hjemfører prinsessen. – Det er dog Fanden gale mig for idiotisk."

Aron stod nu lige over for dr. Langen, med hænderne plantet i bordet og sit store, skarpt skårne patriarkhoved kun få tommer fra doktorens.

"Er det sandt, det De siger der?" spurgte Langen stille.

"Jeg lyver aldrig," hvæsede advokaten, – "i min hånd er sandheden et skarpere våben en selv den genialeste løgn. Det skulle De tænke på."

"De vil altså fortælle mig, at mens jeg har været arresteret, har grev Apraxin optaget sin gamle forbindelse med fru v. Bracht, og De antyder, at det er grevens hensigt at lægge sig efter hende?"

"Det sidste er fantasi," sagde Aron lidt mere afdæmpet – "men jeg gjorde det selv, hvis jeg var i hans sted. Hun er en dejlig skabning, var det allerede i sin fornedrelsesperiode. Jeg kender hende personligt."

Der blev en pause.

Så sagde dr. Langen endelig ganske stilfærdigt, men fast og overtænkt: "De har ret, højesteretssagfører Aron, jeg har båret mig dumt ad. Kjær, der kender forholdene bedre end de fleste andre, har ret, v. Bracht er faldet i en duel med Apraxin. Løjtnant Hessel og jeg var sekundanter, og det fingerede selvmord blev arrangeret for at fri Apraxin for ansvar og straf. Omstændighederne gjorde det absolut til en fristelse at prøve den udvej."

Højesteretssagføreren måbede af forbavselse: "Det må jeg sige," udbrød han, "De er sgu ikke bange."

Dr. Langen så op: "Jeg arrangerede selvmordet, fordi jeg ikke nærer overdrevent store tanker om det danske politis snedighed. Jeg forstår ikke, at det ikke er gået, men jeg er jo heller ikke sat ind i enkelthederne ved undersøgelsen. Men da politimesteren accepterede de to herrers alibi, som jeg også har æren for, så måtte jeg dog gå ud fra, at jeg, der er fuldstændig uskyldig i selve dueldrabet, ikke ville kunne dømmes ..."

"Af en fagdomstol, nej," fortsatte Aron, "en jury kan altid dømme, og over for den gælder kun det Wesselske motto: Beredt på døden altid vær, den kommer, når du mindst den tænker nær. Men nok om det. De må straks for politimesteren gentage denne duel-forklaring, og hvis De kan pille alibi-beviserne fra hinanden, hvad De jo må kunne, da de efter Deres sigende er Deres eget værk, så har De ikke brug for mig mere. Måske får De som duel-sekundant en lettere straf, det er ikke engang rimeligt, og Deres løgne for retten er straffrie. For grev Apraxin bliver det en meget dyr historie, men for ham har De altså tabt enhver interesse?"

"Ja," svarede dr. Langen, "enhver er sig selv nærmest."

Samtalen var forbi. Højesteretssagfører Aron fjernede sig efter at have trykket sin klients hånd. På hjemvejen tænkte han over, hvor stort et salær han kunne beregne sig for den defension, der ikke blev til noget, og om han eventuelt kunne påtage sig defensionen for grev Apraxin, om han dertil blev opfordret.

10. Hvorledes døden ramte Sigismund v. Bracht

Dr. Langens tilståelse var den anden store begivenhed i sagen, den var ret indgående, og den indeholdt alle forklaringer. Nu stod det blot tilbage at lade Apraxin og løjtnant Hessel anholde og prøve, om de ville vedgå dr. Langens forklaring eller fastholde, at sagen ikke vedkom dem. Løjtnant Hessel var kommanderet til tjeneste i Frederiksværk, og ham kunne man således først få fat i den næste dag. Han var kun sekundant og kunne vel næppe anholdes – hvis der ikke var momenter ud over dr. Langens forklaring. Grev Apraxin derimod kunne ifalde mangeårig statsfængselsstraf, og selv om man i almindelighed ikke i en duelsag ville skride til anholdelse, var dette tilfælde særligt, det drejede sig om en udlænding, der i stedet for at lægge kortene på bordet og tale fuld oprigtig sandhed, havde ført myndighederne bag lyset, og om hvem man derfor måtte tro, at han ville unddrage sig straf. Der blev derfor ufortøvet givet ordre til hans anholdelse, men han blev ikke antruffet i sin bopæl, og hr. Christensen vidste ikke, hvor han var.

Han havde ganske rigtigt spist frokost på Hotel Dagmar med Ragna, Olly og Kjær. Man havde spist i stilhed, men Olly havde behandlet Apraxin som en gammel ven og bekendt, og Ragna havde beundret de to menneskers selvbeherskelse.

Efter at frokosten var forbi, blev der ringet til Kjær fra hans kontor, og han modtog der gennem højesteretssagfører Aron meddelelse om, at dr. Langen havde besluttet at tale sandhed,

og afgivet beretning om, at godsejer v. Bracht var faldet i en duel for grev Apraxins skud.

Kjær forstod straks rækkevidden af denne meddelelse, han foreslog, efter at have gjort Olly rede for det passerede, at de alle fire skulle tage til Ollys hjem og Apraxin der aflægge beretning om, hvad der var gået for sig, for at man udefra kunne hjælpe ham, om det var fornødent. Kjær lagde intet skjul på, at han anså Apraxin for et redskab i en andens hånd, og Olly delte ganske hans opfattelse.

Mens politiet således eftersøgte den unge greve, sad han, hvor man mindst af alt ville tænke sig at søge ham, i den dræbte v. Brachts hus i dyb fortrolig samtale med husets herskerinde. Der var nok, der kunne have rejst stængede mure mellem de to, men således som forholdene havde udviklet sig, var vejen banet, de kunne tale åbent og frit med hinanden, det var ikke et møde efter års adskillelse, det måtte blive et afskedsmøde. Apraxin var parat til at fremstille sig selv for politiet, afgive sin forklaring og tage sin straf, et langvarigt hæderligt fængsel.

Og Olly ledte da også straks samtalen hen på den mand, der dag og nat var i hendes tanker, hun bad Apraxin, der sad over for hende i hendes lille salon, om at fortælle alt, hvad han havde oplevet med dr. Langen, hvad denne havde fortalt om hende, og hvilke skridt han havde gjort for at føre sine planer igennem. Apraxin var ikke uforberedt, han havde haft lejlighed til at gennemgå, hvad der var sket, med løjtnant Hessel, og det havde været de to mænds faste beslutning, så snart dr. Langen kom tilbage fra sin rejse, at søge ham og tale sagen alvorligt igennem med ham.

Apraxin var forberedt, og alt, hvad han sagde, var nøje gennemtænkt, det faldt ham ikke et øjeblik ind at dølge sandheden for Olly. Hans ord var følgende:

"Jeg kendte dr. Langen fra mine forskellige tidligere besøg her i landet, han havde været mig en nyttig mellemmand i det danske Udenrigsministerium, der selv benytter ham. Hans evner er betydelige, og han er ganske fri for skrupler af nogen art. Jeg selv har, tør jeg nok sige, en vis æresfølelse, selv om jeg i mit liv har foretaget mig ting, som jeg bagefter har måttet skamme mig over, men Mefisto, som vi alle kalder ham, er kun intelligens, jeg tror ikke, han rummer følelser af nogen som helst art. Han har aldrig talt til mig om dig, jeg vidste ikke, at han kendte dig, og det var først, da dit ægteskab med v. Bracht blev bekendt gennem aviserne, at jeg overhovedet blev opmærksom på, at du og din fader var her i landet. Det var ved den lejlighed, jeg opsøgte din fader, og med ham har jeg siden stået i forbindelse."

"Han har lånt penge af dig?" sagde Olly skarpt.

"Jeg vil hellere sige, at jeg lejlighedsvis har benyttet ham til at gøre mig visse tjenester. Jeg ved, at du har opgivet al forbindelse med ham, men han gav her v. Bracht skylden og har aldrig udtalt sig med bitterhed om dig."

"Det har han heller ingen grund til," sagde Olly stolt.

Apraxin fortsatte: "Jeg forstod, at du havde gjort et godt parti, jeg skammede mig over min adfærd over for dig, og det faldt mig aldrig ind at ville opsøge dig. Så foreslog Mefisto mig at gøre v. Brachts bekendtskab, af nysgerrighed indvilligede jeg deri. Vi mødtes hos Langen og spillede bridge sammen, løjtnant Hessel var fjerdemand. Jeg havde ikke indtryk af, at v.

Bracht vidste det mindste om mit forhold til dig, vor sammenkomst var meget behagelig. Jeg vandt omtrent 1000 kr. fra ham, men han var i særdeles godt lune. Senere mødtes vi et par gange, han gjorde på mig ikke indtryk af en nygift mand; jeg går ud fra, at du fritager mig for nøjere at udvikle, hvorledes jeg nåede den opfattelse.

Mefisto begyndte nu at tale meget og ofte om dig. Jeg havde en brændende lyst til at søge dig, jeg skrev det ene brev efter det andet, hvori jeg forklarede dig mig opførsel i Berlin, bad dig tilgive mig og give mig lov til at besøge dig. Men jeg afsendte ingen af disse breve, jeg havde den følelse, at du nu var gift og lykkelig, og at det ville være en forbrydelse, om jeg greb ind i dit liv og kaldte minder tilbage fra svundne dage. Mefisto lod derimod til at være stærkt interesseret i, at jeg blev gæst i dit hjem. Han bad i min nærværelse v. Bracht om at invitere mig; jeg søgte at slå det hen, og nogle dage efter meddelte Mefisto mig, at du var syg, og at besøget derfor måtte udsættes.

Jeg rejste en tur til Stockholm i mit fædrelands ærinde, og da jeg kom tilbage, fortalte Hessel mig, at der syntes at være kommet en kurre på tråden mellem Mefisto og v. Bracht. Jeg interesserede mig ikke videre for det, indtil det i en familie, du ved, Trepows, der bor her i byen, og hvor jeg kom en del, blev mig meddelt, at v. Bracht havde udtalt sig meget nedsættende om mig. Han skulle have sagt til en ung embedsmand i Udenrigsministeriet, at jeg var en svindler, der levede af spil og stod i hemmelig forbindelse med bolsjevikkerne, oven i købet gennem din fader, som han omtalte meget nedsættende. Du ved, at den russiske koloni har betragtet din fader med mistro, og jeg forstod på Trepow, at denne forbindelse var meget

skadelig for min anseelse og mit arbejde her. Jeg kunne slet ikke forstå det, og tænkte alvorligt på at opsøge v. Bracht og udbede mig en forklaring. Først henvendte jeg mig til Mefisto, der havde ført mig sammen med v. Bracht og udbad mig en forklaring. Af ham fik jeg bekræftelse på, hvad Trepow havde udtalt. Jeg mærkede en vis kølighed i Udenrigsministeriets kontorer, og Mefisto fortalte, hvorledes både du og v. Bracht havde modsat sig at have noget med mig at skaffe. Jeg forstod, at du var vred på mig, og jeg besluttede, fordi jeg virkelig havde samvittighedsnag på grund af min opførsel mod dig, at søge sagen mod v. Bracht ordnet i mindelighed. Jeg bad Mefisto være mellemmand mellem os, men han erklærede, at han for min skyld var brouilleret med din mand og dig, og jeg overdrog derfor Hessel at udføre hvervet. Denne, som i alle henseender er en gentleman og som jeg stoler ubetinget på, henvendte sig så til v. Bracht og bad på mine vegne om en forklaring. Han tog venligt imod Hessel og forsikrede ham, at han, selv om han havde brugt udtalelser om mig, der kunne misforstås, havde han aldrig haft til hensigt at fornærme mig, og hans udtalelser havde ikke været af en sådan natur, at de kunne bruges som grundlag for ærerørige sigtelser. Det fortalte så Hessel mig.

Denne samtale mellem Hessel og ham fandt sted på Hotel d'Angleterre i grill-roomet ud til Torvet. Nu kom imidlertid, efter hvad Hessel langt senere har fortalt mig, Mefisto til stede. Han lod lidt kølig over for v. Bracht, der efter Hessels udtalelse havde gjort sig megen umage for at være rolig i sin omtale af ham. Han blandede sig i samtalen og hånede v. Bracht, idet han ganske åbent udtalte, at v. Bracht optrådte som sin prinsesses ridder og fløj op som en løve, men begge de herrer havde det i

munden. Jeg lod mig manøvrere ud og overlod v. Bracht marken – det ville selvfølgelig ende med, at det blev mig, der gjorde herskabet en ærbødig undskyldning – og listede derfra som en hund. Dette sagde Langen også til mig.

Jeg blev rasende og erklærede, at jeg som gammel-russisk adelsmand og officer ville udfordre v. Bracht, såfremt han ikke i vidners overværelse gjorde Trepow en undskyldning for, hvad han måtte have udtalt, og gav mig fyldestgørende oprejsning, og uagtet Hessel søgte at mægle, endte det med, at jeg sendte Hessel til v. Bracht og pålagde ham at meddele ham min ufravigelige beslutning. Dette gjorde så Hessel, v. Bracht tog det meget roligt, ja endog smilende, og uagtet han ikke kunne erkende, at han havde begået nogen fejl, var han rede til over for Trepow at opfylde, hvad jeg havde forlangt.

Hermed syntes denne sag at være ude af verden, men efter at Hessel og jeg nu er trængt rigtig til bunds i den, står det os begge klart, at Mefisto for enhver pris har villet yppe kiv, og at han havde ganske bestemte hensigter med det. – Dagen efter kom Mefisto til mig og fortalte, hvorledes v. Bracht ganske vist havde søgt Trepow, men så langt fra at gøre undskyldning havde berettet, hvorledes jeg havde væltet mig ind på ham og forsøgt at aftvinge ham en undskyldning; han havde i øvrigt udtalt sig endnu mere nedsættende om mig end ved den først omtalte lejlighed. Du kan forstå, at jeg blev heftigt forbitret, jeg sendte ufortøvet Hessel til v. Bracht og udfordrede ham på pistoler, ja vi gik endog så vidt, at vi bestemte kampplads, den lille skov ude ved banelinjen og Bernstorffsvejen, som jeg tilfældigt kendte og fandt velskikket til en duel.

Min vrede lagde sig imidlertid, jeg tænkte stadig på min optræden over for dig, jeg kunne ikke bekvemme mig til at udveksle pistolskud med en mand, der var din ægtefælle. v. Bracht modtog udfordringen, og jeg besluttede at gøre et forsøg på at standse sagen. Jeg henvendte mig til Mefisto, som jeg dengang ikke nærede nogen mistanke til, og bad ham henvende sig til v. Bracht, der, efter hvad Hessel meddelte mig, underligt nok havde valgt ham til sin sekundant, måske fordi han ønskede at holde sagen inden for en bestemt kreds. Hvad Mefisto har sagt til v. Bracht ved jeg ikke, men mig meddelte han, at v. Bracht nu var forbitret og ikke ville høre tale om undskyldning, han skulle sige den pjalt af en eventyrer – det var mig – at en dansk adelsmand ikke var bange for sit skind. Jeg har nu en bestemt følelse af, at Mefisto har spillet et dobbeltspil, idet Hessel senere har forklaret mig, at Mefisto har meddelt ham, at det trods alle overtalelser ikke havde været ham muligt at bringe mig fra mit ulyksalige forsæt. Det vidste jeg ikke den gang, og dagen efter samledes vi for at træffe de nødvendige aftaler om duellen. Vor samtale faldt da ganske naturligt på, hvorledes myndighederne i Danmark stillede sig til duel. Mefisto forelæste os straffelovens paragraf 208 om duel, og det viste sig, at straffen er meget ringe, men at myndighederne ville skride ind, og at tilfældet, da det er yderst sjældent, kunne vække en vis sensation i pressen og navnlig skade mig. Vi blev da enige om at holde duellen hemmelig, ikke tilkalde nogen læge, før det var nødvendigt, hvad der let kunne ske, da skoven var omgivet af et tæt beboet villakvarter. For det tilfælde jeg faldt, ville v. Bracht naturligvis komme i forlegenhed, men han var den udfordrede part, og jeg var en

udlænding, som man næppe kunne vente, der ville blive gjort stor blæst af. Mefisto sagde for øvrigt, at v. Bracht havde truffet visse foranstaltninger for at skjule duellen, som kun vi fire var vidende om. For mit vedkommende udkastede Mefisto en snedig plan, der bagefter har givet mig årsag til at tænke over, om ikke den hele duel kun havde én hensigt, at rydde v. Bracht af vejen for at fremme hans egne formål. Jeg skulle aftenen før duellen rejse til Malmø og angive Stockholm som bestemmelsessted, ligesom jeg skulle meddele alle, jeg traf, at jeg rejste til Stockholm. Da det undertiden er nødvendigt for mig at narre mine politiske modstandere, der vogter på mine fjed, har jeg med en medarbejder, baron Bothholtz i Stockholm, aftalt et system, hvorefter han, når jeg skriver eller telegraferer til ham, lader mig optræde i Stockholm gennem en stedfortræder, således at det på hoteller, offentlige kontorer og lignende, ja selv på jernbanen vil blive bekræftet, at grev Apraxin har været i Stockholm. Min ven er instrueret til at besvare forespørgsler direkte af blade og politiet eller af private i denne retning. Jeg kan altså ved blot at forlade landet skaffe mig et bevis for, at jeg har været i Stockholm – for øvrigt også i Berlin, Hamborg eller Paris – når jeg blot holder mig skjult der, hvor jeg er. Det havde jeg fortalt Mefisto, og det benyttede han, for at jeg kunne påstå, at jeg ikke havde været i landet den tirsdag morgen, duellen foregik. Det blev så aftalt, at Hessel skulle hente mig i motoryachten, som han den gang søgte at sælge for en amerikaner, i en kystby i Skåne natten mellem mandag og tirsdag, og efter duellen, hvis det var nødvendigt, sejle mig til Skåne igen, så at jeg kunne nå Stockholm og bekræfte mit alibi yderligere. Hessel skulle selv opholde sig

uden for sit kvarter, det var let i nattens løb at løbe ind til begge kyster med båden; Hessels bil ventede os i en lille villa ved Strandvejen, hvor han havde en slags "absteigekvartier". Han havde en kasse med duelpistoler, og mødetiden var sat til kl. 5 tirsdag morgen.

Vi udførte så, hvad Mefisto havde pålagt os; det var mig i og for sig ikke påfaldende, da det altid er klogt at være forudseende, og duel er jo en strafbar og lovstridig handling. Det var ikke min hensigt at dræbe v. Bracht, min forbitrelse havde lagt sig noget, jeg havde egentlig besluttet, så vidt det lod sig forene med min ære, endnu i sidste øjeblik at søge duellen afværget. Da Hessel og jeg kom til skoven, traf vi v. Bracht og Mefisto der. v. Bracht havde medbragt en pistol, der tilhørte ham, hvorfor ved jeg ikke, men er nu tilbøjelig til at tro, at Mefisto har givet ham pålæg om at medbringe den efter en forud lagt djævelsk plan.

Jeg gik straks hen til v. Bracht, og han modtog mig disse ord: "Jeg er beredt til at give Dem satisfaktion, hr. greve, derfor er jeg kommet til stede her, men jeg føler mig ganske overbevist om, at jeg aldrig med vidende har fornærmet Dem." Jeg var parat til at tage mod enhver forklaring; jeg havde tænkt over sagen, bange var jeg ikke, men det er sin egen sag at stille sig op lige over for en pistol. Jeg har prøvet det et par gange, jeg elsker livet og holder derfor ikke af det. Mefisto trådte imidlertid hen til os og sagde på sin hårde, kolde måde: "Jeg har travlt, mine herrer, jeg er ikke travet herud, før Fanden har fået sko på, for at høre d'hrr. holde taler til hinanden. Vil De skydes, så skyd og lad os få en ende på alt det vrøvl, det har spildt tid nok for mig."

Han lignede i dette øjeblik Djævelen selv, der gennemfo'r mig en isnen, jeg kunne ikke trække mig tilbage, og det blev da foreslået, at vi skulle veksle tre kugler, hvad Hessel imidlertid fik forandret til to, med hensyn til afstanden foreslog Mefisto 10 skridt, det skal ikke være som narrestreger, sagde han, men Hessel fik det ændret til tyve. Jeg udvalgte så den ene af Hessels pistoler, et meget gammeldags forladevåben, der imidlertid faldt godt i hånden. Ved denne lejlighed bemærkede v. Bracht til Mefisto, at det var til ingen nytte, at han havde medbragt sin pistol, og det blev gjort gældende, at det var mest fair, at han benyttede Hessels, da jeg jo ikke kendte det våben, jeg skulle benytte, mens han kendte sin egen pistol.

Jeg skød først, jeg indrømmer, at det ikke var min hensigt at ramme v. Bracht, jeg var led og ked af den hele historie, og da v. Bracht lidt efter skød, hørte jeg tydeligt kuglen suse forbi mig højt over mit højre øre og slå ind i et træ bag mig. Jeg var nu fast besluttet på at skyde forbi anden gang, men mens Hessel som officer og våbenkyndig ladede pistolen for anden gang, trådte Mefisto hen til mig og sagde dæmpet: "De skal holde midt i manden, grev Apraxin, skyder De ikke ham, skyder han Dem. Han kender hele Deres historie, og dette er en hævn."

Jeg erkender, at jeg blev bange for mit liv, jeg skyder udmærket med en pistol, jeg havde indskudt mig med det første skud og kendte nu nogenlunde mit våben. Jeg sigtede med den bestemte hensigt at træffe. v. Bracht faldt til jorden. Blodet væltede ud af begge sider. "Jeg dør," sagde han, og da jeg nærmede mig ham, vendte han blikket mod mig og fremstammede: "Jeg tilgiver Dem – det er ham," og han bøjede hovedet mod Mefisto. Et øjeblik efter var han død. Hessel ville

straks have fat i en læge, han påstod, at Mefisto havde lovet ham at holde en sådan i beredskab; derom ved jeg intet. Mefisto svarede koldblodigt: "Han er død som en sten, ham er der ingen læge, der kan hjælpe, nu gælder det om at redde os selv, dette her er en historie på mindst fem års statsfængsel for Dem, Apraxin, og betydelige ubehageligheder for os andre. Det er et held, at v. Bracht selv har taget sin pistol med." Mefisto tog da denne pistol, der var ladt, og afskød den mod et træ. Derefter vendte han liget, der lå på venstre side, om på ryggen, lagde v. Brachts pistol ved ligets højre hånd og hans stråhat ved hans side; med et skud løst krudt satte han krudtslammærkerne på ligets bryst. Med den største omhyggelighed undersøgte han pladsen, og da alt var ordnet, foreslog han os at skynde os til vognen, medtagende pistolerne. Vor bil holdt nede i vejsvinget ved banen, på et sted, hvor der ingen beboelse er. Vi var enige om at tie med, hvad der var sket, vi forstod, at det var en alvorlig historie, navnlig for mig. Jeg var nedbøjet over, hvad der var sket, men jeg er soldat, har været i krig og borgerkamp, og v. Bracht var mig fuldstændig ubekendt. Vi gik så om bord i yachten, jeg nåede Skåne og rejste straks til Stockholm med vogn fra Lund. Onsdag aften rejste jeg tilbage og var torsdag morgen i København. Hessel forblev om bord i yachten, der om onsdagen af sin ejer blev beordret til Danzig, og vidnerne til vort natlige togt frem og tilbage til Skåne forlod dermed landet."

Olly havde i tavshed lyttet til Apraxins fortælling. Hun så op på ham, hans mine var fuldkommen rolig.

"Og nu?" spurgte hun.

"Nu," sagde han, "må jeg tage min straf. Dr. Langen har jo fortalt historien på sin måde, nu agter jeg at fortælle den på min. Jeg har drøftet sagen med Hessel, og hans forklaring vil ganske stemme med min. Mefisto har villet rydde den mand af vejen, han har brugt mig som sit redskab, og jeg har i min ufattelige dumhed ladet mig bruge. Havde jeg blot ikke af fejhed undladt at søge dig, havde alt været anderledes."

"Nu er det sket, Sergei Nikolajevitch," sagde Olly vemodigt, "jeg takker dig, fordi du har været ærlig mod mig. Det er tredje gang, du griber ind i mit liv. Jeg sørger ikke over min mand, vi var ikke lykkelige. Det er ikke tid at tale om dig og mig, men vil Gud, at vi mødes igen, så skal du vide, Sergei Nikolajevitch, at jeg har tilgivet dig alt, og at jeg venter dig, når du kommer igen. Men du skal også vide, at forbandelsen er over mig, og hvis dr. Langen slipper ud af det net, der nu omgærder ham, så er jeg død, når dit fængsel atter åbner sig for dig. Og du skal vide, Sergei Nikolajevitch, at mine sidste tanker vil være hos dig."

Han knælede ned og kyssede hendes fine, hvide hånd.

Hun bøjede sig over ham, lagde sin arm om hans nakke og drog ham til sig med et kys.

Og de sad længe uden at tale.

Så bankede det på døren; det var Kjær.

Han standsede fortumlet på tærsklen. Olly vendte sig mod ham og smilede gennem tårer.

"Jeg har sagt min ven farvel, Arthur, alt mellem os er forladt, og jeg vil vente på ham, til han vender tilbage."

Kjær sagde kun disse ord: "Grev Apraxin, vognen er der, jeg må bede Dem følge mig derhen, hvor man venter Dem."

Og Apraxin rejste sig og fulgte Kjær, mens Olly grædende sank sammen på divanen.

11. Olly Demidoffs forskrivning

Politimesteren var i sit kontor, foran ham på arbejdsbordet lå en lille lap papir, hvorpå der stod skrevet med en fast, men hastig hånd: "Mefisto, så længe det går opad mod målet, tjener du mig – når tinden er nået, tilhører jeg dig – og skal lyde ethvert af dine bud."

Underskrevet med rødt blæk, affarvet som blod, der har været udsat for lyset: Olly Demidoff.

"Er det Deres underskrift?" spurgte han høfligt den unge, sortklædte dame, der sad lige over for ham ved bordet.

Olly Bracht nikkede.

"De vil måske fortælle mig, hvorledes det hænger sammen med dette stykke papir og dets højst ejendommelige indhold og underskrift?"

Og Olly v. Bracht fortalte med rolig, fast stemme politimesteren alt, hvad der var hændet den aften, dr. Langen fandt hende under snestormen i en gadedør på Nørrebro. Hun havde nøje gennemgået alt i sine tanker, og hun skjulte intet. Hun fortalte ham mere end det, i korte træk gennemgik hun, hvad Kjær havde erfaret af v. Brachts beretning i hans dagbog med dens usammenhængende brudstykker, og hun fortalte ligeledes alt det, der var hændet mellem Apraxin og hende. Hun følte ingen skam derved, følte overhovedet intet derved, hun talte blot roligt og afmålt uden at tænke på, at hun talte til en mand, der sad lige over for hende med blikket hæftet på hende, åndeløst lyttende til hvert af hendes ord. Hun skjulte intet, lagde intet til, hun talte som en katolsk kvinde i skriftestolen og

nævnede nænsomt, men sandfærdigt hver eneste ting ved sit rette navn.

Og således lærte politimesteren Olly v. Bracht og hendes underlige skæbne at kende.

Der var egentlig ikke mere for ham at spørge om. Han fik bekræftet, at også Olly anså duellen for at være dr. Langens værk, og hun anså ham og ikke hans intetanende redskab for at være hendes afdøde mands morder.

Politimesteren fulgte hende ærbødig til døren, han kunne intet sige om sagens videre forløb, men hun måtte være forberedt på i retten at gentage, hvad hun her havde sagt.

Det forstod hun, og hun var ganske rede dertil.

Dr. Langen blev meget forbavset over, at hans meddelelse om duellen ikke umiddelbart førte til hans løsladelse. Han blev irriteret og forbitret, påberåbte sig loven og forlangte at tale med sin defensor. Politimesteren lod ham hente til sit kontor og lod ham tage plads på den stol, hvor Olly havde siddet.

"I Deres tegnebog har vi efter Deres anholdelse fundet dette papir," sagde han køligt og holdt Ollys forskrivning op for ham. "Hvad har De ment med den underlige erklæring, De den nat lod den unge pige underskrive?"

Dr. Langen smilede hånligt. "Jeg var fuld, det var vi begge, det var dumme narrestreger, som jeg ikke har tænkt på siden."

Politimesteren så skarpt på ham. "Det er vel derfor, De nu tre år senere går med dette papir i Deres lomme. Jeg nærer ikke den ringeste tvivl om, at De selv ikke tror på den slags overtroiske kunster. Men det er i denne sammenhæng ligegyldigt, den unge kvinde tror på det, og det har givet Dem

en magt over hende, som De meget godt kender, og som De har benyttet Dem af, som det var Deres hensigt at benytte Dem af i fremtiden. Der er i hele dette forhold et strafbart moment, der ganske vist i denne sag kommer til at træde i baggrunden for ganske anderledes alvorlige momenter. Denne sag drejer sig efter Deres formening om en duel, hvorved De har virket som sekundant."

"Ja," svarede dr. Langen med sammenbidte læber.

"Det har De," fortsatte politimesteren køligt, "men De tager fejl. Duel er i og for sig ikke en forbrydelse, som straffeloven behandler med strenghed, dette forhold ændres noget, når duellen medfører en af parternes død, for sekundanten er det aldrig nogen farlig historie, når ikke regler og vedtægter er fraveget. Men her stiller sagen sig anderledes. Jeg har nu afhørt de implicerede og anstiller yderligere undersøgelser. Jeg begyndte med at sigte Dem for mord, det er nu min bestemte overbevisning, at De vil blive dømt for anstiftelse af drab på godsejer v. Bracht. Fældende for Dem er løjtnant Hessels forklaring, at De til v. Bracht har sagt, at det hele var en formssag, at greven "ikke ville skyde på ham", men blot af hensyn til "æren" vekslede kugler med ham, og at De samtidig har indskærpet grev Apraxin, at det gjaldt hans liv.

Jeg har for så vidt ikke mere med sagen at gøre, den går til statsadvokaten og nævningeretten. Deres defensor vil bistå Dem; jeg antager ikke, at politidommeren under disse omstændigheder vil løslade Dem. Jeg gjorde det ikke."

Dr. Langen blegnede. "Jeg protesterer," sagde han, "der er dog vel endnu lov og ret i dette land."

Politimesteren nikkede. "Det er der. Deres sag vil blive forelagt de dertil beskikkede myndigheder, og den vil finde sin afgørelse ved en nævningedomstol. Der er ikke noget for Dem og mig at drøfte. Der er kun én ting, jeg beder Dem om. Af rent psykiske årsager betyder denne forskrivning, som er et vigtigt indicium imod Dem, meget for den unge dame, hvis navn står derpå. Jeg tror, det ville hjælpe Dem noget, om De f. eks. herpå skrev: "Forskrivningen kvitteres", og undertegnede dette med Deres navn."

Dr. Langen lo.

"Nå, ja," sagde politimesteren, "når De ikke vil det, så har De vel Deres grunde dertil. Det går også nok uden det. Mere har jeg ikke at sige Dem, nu går sagen sin gang."

Og dr. Langen blev ført tilbage til arresten.

Rigsadvokaten mod dr. phil. Erhardt Langen for anstiftelse af manddrab, mod greve Sergei Nikolajevitch Apraxin for overtrædelse af straffelovens duelkapitel og premierløjtnant Edgard Hessel for samme overtrædelse blev en sag, der samlede stor interesse om sig og fyldte Landsrettens nævningesal til trængsel. Hovedfiguren i den hele sag blev den smukke unge enke, den russiske prinsesse, der i sit livs dybeste fornedrelse havde forskrevet sig til Djævelen. Hun var kun vidne i sagen, men hendes udsagn påhørtes under åndeløs tavshed og var siden hovedhjørnestenen i rigsadvokatens tale og i retsformandens beretning. I øvrigt samlede opmærksomheden sig om den slanke, sorte doktor Mefisto, "der Geist, der alles verneint". Han tilstod intet, talte kun lidt og henholdt sig til et i form og indhold mesterligt foredrag af defensor,

højesteretssagfører Aron, der den dag fejrede en veltalenheds triumf. Men nævningerne reagerede ikke på denne veltalenhed, hvorimod de med opmærksomhed lyttede til overretssagfører Arthur Kjær, der varmt og veltalende forsvarede grev Apraxin og sekundanten, løjtnant Hessel.

Dr. Erhardt Langen blev kendt skyldig i anstiftelse af drab, og det endda under særdeles skærpende omstændigheder, idet det måtte anses for fuldstændig bevist, at årsagen til duellen var en række falske meddelelser, fordrejelser og fortielser, hvormed han fuldt bevidst havde ledet de pågældende mod det af ham satte mål, med djævelsk snedighed hidført det uundgåelige. Afgørende var det, at nævningene anså det for bevist, at Apraxin ikke havde stået i fare for at blive ramt, mens v. Brachts død direkte var hidført ved Langens opfordring til greven. Hans straf fastsattes til 12 års tugthus, hans livsbane var for stedse brudt.

Grev Apraxin dømtes skyldig i duel med dødeligt udfald; hans straf blev fem års statsfængsel, men der var få, der troede, at han ville komme til at tilbringe den fulde tid i fængsel. Alle var enige om, at han kun var et redskab i Mefistos hånd. Løjtnant Hessel blev frifundet.

Dommen var fældet, og den dømte doktor ført tilbage til sit fængsel. Han sad tavs og stirrede hen for sig, han havde ventet frifindelse. Dommen havde fuldstændig knust ham. Hans defensor kom til ham, som man kommer til en dødsdømt forbryder, tavs og nedslagen.

"Dr. Langen," sagde han, "der er endnu et håb om nogen formildelse af straffen, og det er det eneste, hvorpå jeg kan rette mine anstrengelser. Men før jeg tør tænke på det, har jeg en

anmodning til Dem. Det vil stille Deres sag noget gunstigere, hvis De gør, hvad politimesteren i sin tid forlangte af Dem. Ganske vist er det tåbeligheder, men det drejer sig om en kvinde, hvis nervesystem er rystet. De må kvittere den forsikring, fru v. Bracht har givet Dem."

Der glimtede et ondt blink i doktorens øjne. "Nej," sagde han.

Højesteretssagføreren rettede sig. "Så vil jeg ikke have med Dem at gøre mere –"

Doktoren snerrede: "Kom så med den lap." Og højesteretssagføreren rakte ham papiret. Doktoren greb det og rev det i hundrede små stumper, der flagrede som hvide sommerfugle og fængslets gulv.

"Det var ikke meningen," sagde højesteretssagføreren betuttet. "Men nu er det sket, og det er måske bedst således."

Da Olly v. Bracht erfarede, hvad der var sket, trak hun et dybt lettelsens suk, og det var, som spredtes der en tåge, der i årevis havde formørket hendes sind. Det hjalp ikke dr. Langen, hans dom blev ikke ændret, og for mange år blev tugthuset hans trøstesløse hjem.

Sidste kapitel: Markens liljer

Mimi Mørck havde fattet en alvorlig beslutning, nu ville hun også giftes. Underligt var det ikke, der var en ny tid ved at rinde op. Hvor var de henne, de store og små, de havets stolte svaner: Bankdirektører, skibsredere, vekselerere, direktører, nævnsmedlemmer og små piger i skindpelse med 300 og 400 kr. i gage. Der var kommet en ny tid, en sparetid, der tømte restauranterne og lod juvelerbutikkerne og bilforretningerne stå øde og tomme. Det mærkedes alle vegne, de røde lygter foran teatrene var, når det kom højt, let "lyserøde", det ene assuranceselskab efter det andet sank i grus, og så kom det sidste store krak – –

Nej, det var tider for en ung, men erfaren pige at finde sig noget fast. Og Mimi fandt en postassistent med fregner, lyst hår og reelle hensigter. Fader og moder Mørck var glade. Fader Mørck klappede svigersønnen på skulderen og sagde med et svedent smil: "Gift jer bare, børn, der er én, der hverken har jobbet eller smidt krigens rare små stakater væk. Hagbarth Mørck er trods skattevæsnet og bankkrakkene mand for at give sin datter en skilling til et pænt hjem." – Mimi Mørck stod brud, hun glemte fortiden og belavede sig på fremtiden, hun elskede af et erfarent hjerte med hele selvagtelsens energi sin Fritzemand Petersen, og deres fremtidshåb var mange små Petersen'er med passende mellemrum.

Olly og Mimi var blevet rigtig gode venner igen, og de mødtes ofte med Ragna Kjær, der nu med lind hånd styrede et stort hus. Stakkels Ebba Fugl var endnu uforsørget. Hendes hjerte

var for rummeligt, hun havde altid tre muligheder i hjertet og én i hovedet, men hun kunne ikke bestemme sig, og nu var hendes gage sat ned til det halve. Veninderne ville nok hjælpe hende, men hun var for stolt til benytte sig af, hun ville bevare sin uafhængighed og dyrke sine muligheder.

Det var hen på efteråret, Olly v. Bracht og Mimi sad i Ragna Kjærs store, lyse dagligstue og drak te, de havde helt opgivet cafeerne, hvad skulle de dér, nu var Olly enke og de to andre agtværdige hustruer for Vorherre og deres mænd. Olly havde tænkt på at rejse til Syden, men hun nærede stadig et lille håb om, at mægtige kræfter kunne udvirke en benådning for hendes ven.

De talte om lidt af hvert, og til sidst gled deres samtale over til "sagen", som nu for længst var afløst af andre sager, glemt af den store hob.

"Olly," sagde Mimi og vendte sig mod veninden. "Der er nu alligevel én ting, som hverken Ragna eller jeg nogen sinde har forstået. Jeg mener ikke, at du aldrig har elsket v. Bracht, skønt jeg ville nu aldrig kunne tænke mig at gifte mig med en mand, jeg ikke elskede. Det har jeg tit sagt til Fritzemand ..."

Ragna afbrød. "Søde Mimi, du har jo af naturen den nådegave, at du med lidt god vilje kan komme til at elske den, du bestræber dig på at elske ..."

Mimi blev ivrig: "Jeg elsker virkelig Fritzemand ..."

"Selvfølgelig," lo Ragna, "det er jo det, jeg siger, og jeg siger ligesom kongelige personer ved en audiens, bliv ved med det! Men derfor må du ikke glemme, at kærlighed kan være mere indviklet end din og Fritzemands."

"Er din kærlighed til Arthur måske mere indviklet?" spurgte Mimi spidst.

"Nej, det er den ikke," sagde Ragna roligt, "den er lige ud ad landevejen, ligesom din. Den eneste forskel, der er på min kærlighed til min mand og din til din mand, er den, at din er din til din og min er min til min. Men det er selvfølgelig en betydelig forskel."

"Du er åndrig, søde," sagde Mimi ironisk, "men det var Olly, vi talte om. Jeg ville have sagt, hvis Ragna ikke som sædvanlig havde været vittig og afbrudt mig, at jeg forstod, du giftede dig med Isse, og at jeg endnu bedre forstår, at du elsker Ser… jeg mener grev Apraxin. For vi stakkels fruentimmer er jo nu sådan indrettet, at vi lader os alt byde af den, vi virkelig elsker. Og den første rigtige kærlighed er nu alligevel den skrappeste af alle."

"Men dog!" indskød Ragna.

"Nu skal du være artig, Ragna," sagde Olly, "og lade Mimi få lov til at sige det, hun har på hjertet."

"Altså," sagde Mimi og så spekulativ ud, "der er én ting, jeg ikke forstår, og det er, hvordan du, Olly egentlig har haft det med Mefisto."

"Der er meget, du ikke forstår, Mimi," sagde Olly venligt. "Jeg vil give dig det råd ikke at spekulere over det."

"Olly," afbrød Ragna, "ret skal være ret, og denne gang har Mimi ret. Vi tre har været kammerater, nu er vi veninder, og vi bliver ved at være det, så længe vi bor i samme by. Næste år sidder du måske som stor grevinde i Monaco eller New York, Mimi som postmesterkone i Æbeltoft, og jeg her i mit dejlige København, som jeg aldrig forlader. Vi glemmer aldrig hinanden, vi taler om hinanden, vi tænker på hinanden. Og så

ville det være så hyggeligt og rart, om der ikke var et eneste mørkt punkt i vore minder, der måske kunne sætte pletter på vor tale. Ikke, Mimi, det var det du mente?"

"Du finder altid de rette ord, søde Ragna, du er meget mere begavet end mig, og derfor har jeg altid set op til dig. Det var lige akkurat det jeg mente," sagde Mimi.

Olly foldede sine hænder over sine knæ: "Det kan være, I har ret begge to, og jeg har heller ikke noget imod at svare på, hvad Mimi spørger om. Jeg havde selv en følelse af, at trods det udmærkede forsvar, Arthur førte for mig, blev der en lille dråbe tilbage af mistro hos folk, måske lidt mere hos jer, der vidste mere, end folk vidste. Over for jer vil jeg ikke prøve på at skjule, hvad jeg allerede for længe siden har sagt dig, Ragna, at jeg giftede mig med Isse for at nå tilbage til den samfundskreds, hvorfra jeg var udgået, jeg var af ulykken kastet ud af mine kår, jeg var en underholdt pige, jeg følte det først, da jeg genså Sergei. Jeg giftede mig med Isse for at bane mig vejen tilbage til den kreds, hvor jeg var født. Det var et forræderi mod Isse, det indrømmer jeg, han elskede mig virkelig, men det er nu engang sådan med os kvinder, at den eneste kærlighed, vi virkelig bøjer os for, er den, vi selv nærer til den mand, vi holder os, og at jeg på min måde bragte et offer, skal I siden få at se."

Ragna sukkede. "Ja, sådan er det. Hverken elskovsforhold eller ægteskab har strengt taget noget med kærlighed at gøre, det er kun former. Indholdet er det vigtigste, og det er kærlighed uden gengældelse, uden forhold og uden ægteskab, kun kærlighed i sig selv. Du skal ikke spilde tid på at forklare, hvorfor du giftede dig med Isse, så lidt som, hvorfor du elskede Sergei. Du elskede ham, det er nok for dig, men det er også nok

for Mimi, for mig og for hele verden. Næh, det, som vi vil vide besked om, er dit forhold til Mefisto, der nu sidder i en fængselscelle og har stunder til at tænke over de nedrigheder, han har begået. At du ikke var hans medskyldige, har Arthur så tydeligt bevist for retten, og jeg skal være den sidste til at prøve at omstøde hans bevis. Men hvordan kunne det gå til, at du i det hele taget kom til at stå i det underligt mystiske forhold til ham, som du efter alt, hvad du selv har fortalt mig, virkelig stod i. Det punkt er endnu uoplyst, ville Arthur sige, og vi, der holder af dig, vil ikke kunne lægge sagen hen, før dette punkt er oplyst."

"Hun er blevet en hel prokurator," lo Mimi, "men hun har ret."

Olly nikkede: "Jeg skal prøve på at forklare jer mit forhold til Mefisto, selv om jeg over for dig, Ragna, en gang har udtalt mig ret åbent om den ting. Jeg ser, ja, I kan gerne le ad mig, helt anderledes på det nu, da han selv har revet min forskrivning itu og givet mig min frihed tilbage, men jeg kan endnu føle noget af den gamle rædsel, og jeg vil prøve at lægge den helt fra mig ved at tale rent ud til jer to.

Jeg har aldrig været Mefistos elskerinde, jeg kan åbent tilstå, at det udelukkende skyldtes den omstændighed, at han aldrig har villet gøre mig til det. Vi kan godt være enige om, at når det ikke alene officielt, men også hæderlige kvinder imellem er så nemt at forstå og at tilgive, at kvinder giver sig hen til flere forskellige mænd af lidenskab, af beregning, af nydelseslyst eller nød, så bør det ikke undre os, der selv, når tiderne skifter, og *det* liv ligger bag os, ikke er i stand til at forklare, ej heller at undskylde det. Jeg tilstår for jer, at jeg den gang gav mig hen til en mand med samme lethed, hvormed jeg nu modtager en

indbydelse fra veninder til et middagsselskab. Jeg tænkte slet ikke over det. Livet lærte mig det, jeg tog mod læren, jeg søgte at få det bedste ud af det, da det blev mig muligt; uden Mefisto var jeg endt som fruentimmer i en af smågaderne. Min sjæl har dette ikke forandret, jeg prøver ikke på at forklare det, det er mig så naturligt, så indlysende, jeg siger det blot for at forklare, at hvis dr. Langen havde ønsket det, var jeg blevet hans elskerinde, den første aften, vi mødtes, måske hans hustru siden, hvad ved jeg.

Men Erhardt Langen havde købt min sjæl. Han gik en usædvanlig vej. Mænd plejer at købe en kvindes legeme først, det er undertiden af omstændighederne stillet til fals for dem, der vil og kan købe, siden lykkes det undertiden at købe hendes sjæl, men så er det sjældent, hun selv er klar over, at det er en handel.

For mig gik det anderledes. Jeg solgte min sjæl med fuld viden, jeg fulgte med dybeste opmærksomhed, med fuld klarhed følgen af handlen. Og jeg blev ræd og fuld af angst, fordi jeg vidste, at den, der havde købt min sjæl, ville vente på det øjeblik, da han ville sætte sig i besiddelse af mit legeme. Det djævelske ved denne handel lå deri, at jeg aldrig kunne blive fri. Hvad brød den vellystning sig om et stakkels pigebarn, der solgte sig til den første, den bedste blot for at kunne leve; nej, han forstod, at jeg kunne rejse mig igen, at jeg kunne blive fri og uafhængig, og at han var den, der kunne kræve mig, når alle andre måtte bede. Det forstod jeg naturligvis ikke den aften, jeg forskrev mig til Djævelen med mit blod. Den, der sulter og fryser og har sit hjem i gadens rendesten, forstår ikke noget,

tænker over ingenting. Mad, varme og husly var for mig Paradiset, al Verdens rigdom og skatte.

Men der gik ikke så mange dage, før jeg begyndte at forstå rækkevidden af min handel. Han skulle tjene mig, og han tjente mig uden løn, men det blev mig, der stod i afhængighed af ham. En pige, der ikke kan holde det ud med sine forældre i sit hjem, kan forlade det, en hustru, hvis samliv med manden er hende uudholdeligt, kan søge skilsmisse. I begge tilfælde bliver hun fri. Men jeg kunne ikke gøre mig fri for Mefistos krav, han havde min underskrift med mit blod. Og det var ikke overtro alene, vi kvinder er langt mere bundet af vore ord og løfter, end mændene er det, fordi vi ikke som mænd kan reflektere og ræsonnere os fra et givet ord. Jeg følte, at jeg var bundet til ham. Min person var fri, han sagde selv, at min skønhed og min ungdom var et aktiv, jeg skulle selv vælge mig en montre, udstille mig selv – og vælge mellem liebhaverne. Han forsvandt diskret, han lod alle forstå, at jeg var min egen herre. Det ved I begge to godt. Han ventede sig store ting af mig. Han talte til mig om Isse; kynisk, som han var, tog han ham op til behandling i vore samtaler, endnu før jeg kendte ham, han lod ham falde, fordi Isse, som han sagde, var alt for vægelsindet, alt for optaget af bestandig at gøre nye erobringer. Vort første møde var tilfældigt, du kender det, Mimi, den aften i vinkælderen – Mefisto ønskede ikke, at jeg skulle spilde tiden med Isse. Jeg kunne intet skjule for ham, han ligefrem hypnotiserede mig til at sige alt, hvad der var hændet.

Men da han opdagede, at Isse var virkelig forelsket i mig – jeg tror aldrig, nogen mand kan blive mere betaget af lidenskabelig kærlighed til en kvinde, end Isse var – så slog han om og

erklærede kynisk, at nu skulle dette fæ fanges ind, jeg skulle blive rig og uafhængig ved ham. Jeg gøs, fordi jeg følte, at så længe Mefisto holdt min solgte sjæl i sin hånd, kunne jeg aldrig blive uafhængig. Jeg tiggede og bad ham om at løse mig fra kontrakten, jeg tilbød ham at være hans elskerinde af eget frit valg, så længe han ønskede det. Han lo ad mig og talte til mig med mine egne ord ud af mine egne tanker: "Jeg ejer jo din sjæl, Olly, når øjeblikket er inde, ejer jeg dig helt; men hverken du eller jeg er skabt til at leve i fattigdom." Jeg var ved at blive gal. Jeg bar mig forfærdeligt ad mod Isse, I har selv ofte bebrejdet mig det. Jeg kunne ikke forblive følelsesløs over for den mands grænseløse opofrelse og kærlighed. Jeg kaldte ham min bedste ven, han var det, jeg kunne kaste mig om hans hals og kysse ham, udlevere hele min fortrolighed til ham, jeg brændte af trang til at gøre det, men jeg turde ikke, jeg var Mefistos slave, og bestandig drog han nettet fastere om mig. Skænke Isse min kærlighed kunne jeg ikke, men netop fordi jeg holdt af ham på min måde, var dybt taknemmelig for hans godhed mod mig, rejste alt i mig sig mod hans kærtegn, mod hans lidenskab, ja, således at det til tider fyldte mig med modbydelighed og had og gjorde mig ligefrem ond.

I ved det godt begge to, den måde, jeg behandlede ham på, der stillede alt til min rådighed, han, der elskede mig lidenskabeligt, fordømte I som alle andre. I vidste jo ikke, at det var det bedste i mig, der her rejste sig til forsvar. Jeg var af livet ført så vidt, at jeg kunne hvile i en hvilken som helst mands arme, ja, jeg kunne i lidenskabelig rus endog finde glæde og trøst derved. Jeg var, som du sagde, Ragna, både "vild og gal", jeg "soldede som et mandfolk", sagde du, Mimi. Spiritus, tobak,

dans og orgier havde gjort mig til et andet menneske, men over for Isse følte jeg mig som en stolt kvinde, der ikke kunne lyve, ikke skænke noget, jeg ikke ejede. Og vi mødtes da som venner, kun når rusen sænkede sig om ham og mig, glemte jeg mig selv. Men aldrig har en mand haft en elskerinde, der beredte ham de lidelser, jeg beredte Isse.

Han var en ejendommelig natur, hans lidenskab forøgedes blot derved, han forstod ikke, at når jeg var mod ham, som jeg var, så var det blot, fordi jeg virkelig holdt af ham, holdt så meget af ham, at jeg ikke ville bedrage ham, ikke give ham mere, end jeg kunne. Jeg kunne ikke fortælle ham det, han elskede mig og ville ikke have troet mig, om jeg havde sagt det.

Og bag mig stod Mefisto og drev mig frem. Han nød dette spil, han hadede Isse, fordi han forstod, at jeg holdt af ham på min måde. Men spillet skulle føres til ende. Det var lige ved at briste, jeg ved ikke, om I tror, at en mand kan være til stede, hvor hans legeme ikke er. Jeg tror det fuldt og fast, jeg har oplevet det utallige gange. Kun én gang har jeg oplevet at have et vidne på det. At jeg ikke den nat mistede min forstand, forstår jeg ikke. Det var på Trianon, Isse var hos mig, og Mefisto kom. Han var mile borte, men han var der, og Isse så ham.

Så troede jeg, det var forbi. Men netop efter den nat besluttede Mefisto sig til at lade det blive alvor. Alt, hvad jeg gjorde, skete efter hans anvisning, efter hans bud, jeg blev træt og opgav det hele. Tiden måtte bringe råd. Isse måtte dog blive træt af en besværlig elskerinde.

Så var det, Sergei kom til byen, Sergei er rig, var anset og en langt større og betydeligere mand end Isse. Det forstod Mefisto, og han foreslog mig at opgive Isse og tage "den mand, jeg

elskede". Også det vidste han, han læste min sjæl som en åben bog. Så greb rædslen mig. Jeg følte, da jeg så Sergei, at alt var ved det gamle, at jeg elskede ham og aldrig kunne komme til at elske nogen anden.

Og så tog min sjæls herre ham ind i sine planer. Havde jeg været fri, var jeg blevet Isses hustru, vi kunne have levet sammen som ægtefæller flest, lidenskaben var veget for livets fælles interesser. Jeg var ikke fri, jeg ville skåne Isse for forbandelsen, der hvilede over mig. Men nu foreslog Mefisto mig at "tjene" mig og skaffe mig den mand, jeg elskede. Han ville altså trænge sig ind mellem Sergei og mig, være med i vort indbyrdes liv, som han havde været det i Isses og mit. Og så var det, jeg rejste mig mod min skæbnes herre. Ikke i trods, det ville ikke have nyttet mig, jeg fattede den faste plan at bedrage ham, at snyde mig fra min forpligtelse, bedrage min tyran for alle frugter af hans beregninger og planer. I har bedt mig være ærlig mod jer, jeg er nu fri, nu kan jeg være ærlig. Jeg prøver ikke på at gøre mig selv til en helgen eller en helt, men hvad jeg nu siger, er fuld sandhed.

Jeg besluttede at opgive alle tanker om nogen sinde at mødes med den mand, jeg elskede, at blive hans nogen sinde i livet. Men jeg sagde det modsatte, jeg sagde det til Isse, til Mefisto, og jeg har måske sagt det til dig, Ragna, også før jeg endnu blev fri. Jeg giver jer mit ærlige ord, jeg opgav Sergei Nikolajevitch, men jeg sagde til Mefisto, at jeg ville vinde ham, og at vejen til ham gik gennem mit ægteskab med Isse. Han bifaldt den plan; forsigtig, som han var, lod han Arthur træde i forgrunden, det lod for alle, som om det var Arthur, der medvirkede ved mit ægteskab. Det var Mefisto. Jeg var ærlig mod mig selv, men jeg

bedrog Mefisto og jer alle, jeg gik i kloster i mit ægteskab med Isse, og jeg tør tage Gud til vidne på, at jeg var til sinds at holde mit givne ord.

Jeg viste det i gerning, jeg nægtede at mødes med Sergei, da Mefisto syntes, en passende tid var gået efter brylluppet. Han trængte ind på mig, han krævede min lydighed, og jeg svarede ham, at det var ham, der skulle lyde mig. Han, for hvem jeg ikke i længden kunne skjule mine tanker, han læste dem også nu, og han forstod, at jeg ville bedrage ham for hans kontrakt ved at opgive mit krav på lykke.

Derfor trak han sig tilbage, derfor hånede han mig med gemene ord i Isses overværelse, derfor skiltes han fra Isse, der ikke kunne undvære ham, og derfor fattede han sin sidste djævelske plan; den har han måttet bøde for med sin æres og sin friheds tab. Jeg forstår alt dette, fordi jeg har nøglen til det, fordi den mand i tre år har ejet min sjæl, som jeg selv har solgt ham. Jeg ved ikke, om han havde besluttet, at en af de to skulle dø, om det var Sergei eller Isse, han ville rydde af vejen, og om det var ham ligegyldigt, hvem af dem, der blev på pletten. Jeg tror det næsten. Jeg er ikke sikker på, at nævningene dømte ret. Var Isse død, ville han have ført Sergei til mig, han kendte mine tanker, enten jeg godvilligt havde givet mig ham i vold og for stedse taget afsked med Sergei, eller jeg havde fulgt min kærligheds bud, kastet mig i Sergeis arme, for at han kunne gå til grunde, og jeg oprevet og sønderknust i ydmyghed tilfalde min sjæls herre. Eller han havde benyttet Sergeis død til at vinde herredømmet over en stakkels kvinde, der ikke ville dø, men ikke havde noget at leve for. Jeg var i begge tilfælde

uhjælpelig tilfaldet ham; det forstår I ikke, jeg selv knap nok nu, da jeg er fri, da forbandelsen er hævet for stedse."

Olly tav.

Hendes to veninder knælede ned ved hendes side og lænede deres hoveder til hendes skulder.

Markens liljer! Hvorfor går I dem så ligegyldigt forbi, alle I, der lever trygt i jeres arbejde, i jeres fred, i jeres faste tro og vilje. I har hørt om markens liljer, at de ikke spinder, at højere magter klæder dem, og det forstår I således, at deres liv er lyst og let.

Ved I da ikke, at intet menneske på denne Jord er skærmet mod livets lidelser, ikke heller er markens liljer det. Tænk på det, I stærke og faste, når I fra jeres sikre stade dømmer dem. Døm ikke, før I har set dybt ind i de hvide kalkes bund, hvor de skjulte kræfter rører sig, der skriver deres love, som de skjulte kræfter skriver jeres egne. Kun dén kan dømme, der har set dybt ind i menneskers hjerter, men den der har set dybt i menneskers hjerter, hans dom bliver mild, hans dom bliver hjælp.

Hermed ender fortællingen om markens liljer, der vokser på vor vej, og som vi daglig går forbi. Den, der bryder dem, kan bryde dem med nænsom hånd og tage dem til sig som de skønne blomster, de er, så vil de brede deres bæger ud og fylde hans stue med sød duft og lykke.

Om "Markens liljer"

Forfatter: Palle Rosenkrantz (1867-1941).
Org.udgave: Palle Rosenkrantz: *Markens liljer.* Føljeton i *Ekstra Bladet* 02.10.1922-19.12.1922. Forordet 23.09.1922. Bogudgave med titel *Elskerinde*, Hasselbalchs Forlag, København 1923. Denne udgave er baseret på føljetonudgaven.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter promotionfoto af den amerikanske stumfilmskuespillerinde Evelyn Brent.

ISBN 978-87-7628-242-4
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-452-8 (Ølstykke 2016).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk